କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ

ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଯଜୁର୍ବେଦ

(यजुर्वेद / Yajurveda)

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ
ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା

(कृष्ण यजुर्वेद - तैत्तिरीय संहिता)

(Krushna Yajurveda - Taittiriya Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Compiled by – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

Not For Commercial Use

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋଡାମାରି ଗଡ, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

Non Commercial Use

ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ରମ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା	କ୍ରମ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
1	ପୂର୍ବାଭାଷ	5			
2	ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ...	8			
3	ଯଜୁର୍ବେଦ - ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ	24			
ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା					
4	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧	43	24	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୧	256
5	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨	50	25	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୨	267
6	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩	58	26	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୩	274
7	ଅଧ୍ୟାୟ - ୪	67	27	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୪	284
8	ଅଧ୍ୟାୟ - ୫	75	28	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୫	291
9	ଅଧ୍ୟାୟ - ୬	84	29	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୬	299
10	ଅଧ୍ୟାୟ - ୭	92	30	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୭	304
11	ଅଧ୍ୟାୟ - ୮	102	31	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୮	312
12	ଅଧ୍ୟାୟ - ୯	114	32	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୯	320
13	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୦	123	33	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୦	330
14	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୧	131	34	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୧	335
15	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୨	144	35	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୨	340
16	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୩	161	36	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୩	344
17	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୪	171	37	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୪	358
18	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୫	179	38	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୫	368
19	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୬	191	39	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୬	373
20	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୭	202	40	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୭	378
21	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୮	216	41	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୮	384
22	ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୯	229	42	ଅଧ୍ୟାୟ - ୩୯	390
23	ଅଧ୍ୟାୟ - ୨୦	243	43	ଅଧ୍ୟାୟ - ୪୦	394

Not For Commercial Use

ପୂର୍ବାଭାଷ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମାତୃପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଗୁରୁଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତୟେ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟୈ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୧୫ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୨୪, ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ବେଦମାନଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ସୃଙ୍ଖଳାରେ ଏହା ମୋର ୫ମ ପ୍ରକଳ୍ପ । "ଋକ୍-ବେଦ", "ଶୁକ୍ଲ ଯଜୁର୍ବେଦ", "ସାମବେଦ", "ଅଥର୍ବବେଦ" ଓ "୧୦୮ ଉପନିଷଦ" ମାନଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପରେ, ପାଠକ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ " କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନେଲି, ଓ ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ତଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିପଡିଲି । ସେଥିପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା" ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ଅନେକଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ପରେ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା" କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ସଂସ୍କରଣର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହା ଯେ, ଏଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବହୁ ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାକି ଅନ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ସଂସ୍କୃତ ସଂହିତା ମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଶେଷ୍ୱତ ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ ବିବରଣୀ ଆଗାମୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ ୧୯୫୧ ଓ ୧୯୫୭ ମସିହାର ଦୁଇଟି ପୁରୁଣା ପୁସ୍ତକ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା"ଙ୍କୁ ଆଧାର ରୂପେ ନିଆଯାଇଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି ସଂସ୍କରଣର ସମାପନ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ସୂତ୍ରର ସୂଚନା ତଳେ "ସୂତ୍ର ସୂଚନା" ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ସ୍ୱର (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇଅଛି । ପୂର୍ବରୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ବୈଦିକ ସ୍ୱର ସଂଯୁକ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଗବେଷଣା ଓ ଅନ୍ୱେଷଣ ପରେ ଏହାର ସମାଧାନ ମିଳିଲା । ଏହାକୁ ସଫଳ କରିବାପାଇଁ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଓ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । ୱେବ ସାଇଟରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସ୍ୱରାବୃତି ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

"କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ୍ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପ୍ରୁଫ୍-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବେଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରୀତ ଦସ୍ତାବେଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୨ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା", ଓ "ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ" ମୂଖ୍ୟରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଷ, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ପବିତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥ "**କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ଓଡିଆରେ**" ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୨୭.୦୩.୨୦୨୬ **ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,**

ଶ୍ରୀରାମ ନବମୀ **ସଂପାଦକ,**

ସଂସାରଫଳ,ପଚାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା, ଭାରତ ।

ବର୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

Not For Commercial Use

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ **"କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା"** ଓଡିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ବଦ
ସଂପାଦକ

Not For Commercial Use

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ **"କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ - ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା"** ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ଓ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲ ରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି **ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ** ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଏହି ଓଡିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ଏଥିରେ ଭୂଲ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇ ପାରେ । ତେଣୁ କୃପାଳୁ ପାଠକ, କ୍ଷମା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,
ସଂପାଦକ,

ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ....

ॐ

ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ (୧୦.୩.୫.୧-୨) ରେ "ଯଜୁଃ" ଶବ୍ଦକୁ ସ୍ପଷ୍ଟକରି ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, - ଏହା "ଯତ୍+ଜୁଃ"ର ସଂଯୋଗ ଅଟେ । 'ଯତ୍' ର ଅର୍ଥ 'ଗତିଶୀଳ", ତଥା 'ଜୁଃ' ର ଅର୍ଥ 'ଆକାଶ' ଅଟେ । ସୃଷ୍ଟିର ନିର୍ମାଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ "ଜୁଃ" ଆକାଶ ରୂପରେ ଏକ ମାତ୍ର ଚେତନ ତତ୍ୱ ସର୍ବତ୍ର ବ୍ୟାପି ରହିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେହି ଚେତନାରେ ସଂକଳ୍ପର ସଂଚାରହେଲା, ସେତେବେଳେ ସେଥିରୁ ଆକାଶରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ କଣମାନ (ସବ୍ ଆଟମିକ୍ ପାର୍ଟିକିଲ୍ସ) ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ସେମାନେ ଗତିଶୀଳ ଥିଲେ, ସେଇଥିପାଇଁ ଏହାକୁ "ଯତ୍" କୁହାଯାଇଛି । ଏହାକୁ (**ଆକାଶାତ୍ ବାୟୁଃ**) ଆକାଶରେ ବାୟୁର ଉତ୍ପତ୍ତି କୁହାଯାଇପାରେ । ସେହି ପ୍ରବାହିତ ସୂକ୍ଷ୍ମ କଣମାନଙ୍କର ଗତିର କାରଣରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭବ (ଫିବିଲଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ପୋଟେନ୍ସିୟଲ୍) ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ଏହି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିକୁ ହିଁ "ଅଗ୍ନି"ର ଉତ୍ପତି (**ବାୟୋଃ ଅଗ୍ନିଃ**) କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହି ତିନୋଟି (**ଜୁଃ** - ଆକାଶ, "**ଯତ୍**" - ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରବାହିତ କଣମାନ, ତଥା ସେହି ଗତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ **ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭବ**) ର ସଂଯୋଗରୁ ହିଁ ପରମାଣୁ ମାନଙ୍କର ରଚନା ହେଲା । କେନ୍ଦ୍ରରେ ଘନ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭବଯୁକ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମକଣ (ନ୍ୟୁକ୍ଲିୟସ୍ ପ୍ରୋର୍ଟନ୍ସ), ତଥା ଏହାର ପାଖା-ପାଖି ର ଆକାଶକୁ ଘେରିକରି ରହିଥିବା ଗତିଶୀଳ ଋଣ (ବିଯୁକ୍ତ) ବିଭବଯୁକ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମକଣ (ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ସ); ଏହି ହେଉଛି ବିଭିନ୍ନ ପଦାର୍ଥ ମାନଙ୍କର ପରମାଣୁ ସମୁହର ସଂରଚନା । ଏହିମାନଙ୍କର ଅନୁପାତ ବଦଳିଗଲେ ପଦାର୍ଥ ବଦଳିଯାଏ ।

"ଯତ୍" ଓ "ଜୁଃ" ର ସଂଯୋଗରେ ପଞ୍ଚଭୂତାତ୍ମକ ଜଗତ-ସୃଷ୍ଟିର ଏହି ପ୍ରକ୍ରଣରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି ନିର୍ମାଣର ଯଜ୍ଞିୟ ଚକ୍ରର ହିଁ ସୂଚକ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

"**ବେଦ**" ଦୀର୍ଘକାଳରୁ ଭାରତୀୟ ଜନ-ଜୀବନ ସହିତ ଏକ ଅଙ୍ଗରୂପେ ରହିଆସିଅଛି । ଆଜି ଏହା ବୁଝିହୁଏ ଯେ, ଭାରତୀୟ ଜନ-ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ବେଦ-ବିଜ୍ଞାନ ଠାରୁ ଅନେକ ଆଗକୁ ଚାଲିଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ "**ଯଜୁର୍ବେଦ**" ବେଦର ଏକ ଏପରି ଭାଗ ଯାହା ଏବେ ବି ମଧ୍ୟ ଆଜିର ଜନ-ଜୀବନ ସହିତ କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ଯୋଡିହୋଇ ରହିଅଛି । 'ବେଦ ସଂସ୍କୃତି' ଅନୁଗାମୀ ପଶ୍ଚିମ ସଭ୍ୟତାରୁ କିଏ କେତେ ବି ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଉ ନା କାହିଁକି, ଜନ୍ମଠୁ ବିବାହ ଏବଂ ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂସ୍କାର କର୍ମକାଣ୍ଡମାନଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଳ୍ପାଧିକ ଯୋଡିହୋଇ ରହିଅଛି । ସଂସ୍କାର ଏବଂ ଯଜ୍ଞିୟ କର୍ମକାଣ୍ଡମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର "ଯଜୁର୍ବେଦ"ରୁ ହିଁ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି ଓ ପ୍ରେରଣା ର ସଂପର୍କ ଭାରତୀୟ ଜନ-ଜୀବନ ସହିତ ନିରନ୍ତର ଜଡିତ ରହିଅଛି ।

ଯଜୁଃ - ଯଜ୍ଞାର୍ଥକ

ଯଜୁର୍ବେଦର ମନ୍ତ୍ରକୁ "**ଯଜୁ**' (ଯଜୁଷ୍) କୁହନ୍ତି । ଋକ୍-ବେଦ ଓ ସାମବେଦର ମନ୍ତ୍ର ପଦ୍ୟାତ୍ମକ ଅଟେ, ଯଜୁର୍ବେଦର ମନ୍ତ୍ର ଏହି ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ଅଟେ । "**ଗଦ୍ୟାତ୍ମକୋ ଯଜୁଃ**" ଅନୁସାରେ ଏହା ଗଦ୍ୟ ପ୍ରକାର ର ଅଟେ । ଅନ୍ୟ ଉକ୍ତି ଅନୁସାରେ "**ଅନିୟତାକ୍ଷରାବସାନୋ ଯଜୁଃ**" ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁଥିରେ ଅକ୍ଷରମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଧାରିତ ନ ଥାଏ, ତାହା "ଯଜୁ" ଅଟେ । ଏହାର ନିର୍ଧାରଣ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ରଚନା ଅନୁସାରେ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଯଜୁର୍ବେଦରେ ମଧ୍ୟ ବଡ ସଂଖ୍ୟାରେ ପଦ୍ୟାତ୍ମକ ଛନ୍ଦରେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହ ରହିଅଛି । 'ଋକ୍-ବେଦ'ର ପାଖା-ପାଖି ୬୬୩ଟି ମନ୍ତ୍ର ଯଥାବତ୍ "ଯଜୁର୍ବେଦ"ରେ ଅଛନ୍ତି, ଯାହାକି ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଗଦ୍ୟାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ ପାଠ ହୋଇଥାଏ ।

ଯଜୁର୍ବେଦ "ଯଜ୍ଞ" ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୋଲି ମାନ୍ୟତା ଅଛି । 'ପାଣିନି' "ଯଜ୍ଞ"ର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି 'ଯଜ୍' ଧାତୁରୁ ହୋଇଅଛି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ "ଯଜୁଷ୍"କୁ 'ଯଜ୍' ଧାତୁ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଏହି ପ୍ରକାରରେ "ଯଜୁଃ", "ଯଜ୍" ଓ "ଯଜ୍ଞ" ତିନୋଟି ପରସ୍ପର ସମାନାର୍ଥକ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଯେପରିକି -

ଯଚ୍ଛିଷ୍ଟଂ ତୁ ଯଜୁର୍ବେଦେ ତେନ ଯଜ୍ଞମଯୁଞ୍ଜତ ।
ଯଜନାତ୍ ସ ଯଜୁର୍ବେଦ ଇତି ଶାସ୍ତ୍ରବିନିଶ୍ଚୟଃ ।। (ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପୁରାଣ - ୨.୩୪.୨୨) ।

Not For Commercial Use

ଅର୍ଥାତ୍ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଯାହାକିଛି ପ୍ରତିପାଦିତ ଅଛି, ସେହିଥିରୁ ଯଜ୍ଞର ଯଜନ କରାଯାଏ । ଯଜ୍ଞମାନଙ୍କରେ ଯଜନ କାରଣରୁ ହିଁ ତାହାଙ୍କୁ ଯଜୁର୍ବେଦ ନାମ ଦିଆଯାଇଅଛି, ଏହା ଶାସ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ନିଶ୍ଚୟ କରାଯାଇଛି । ଏହି ତଥ୍ୟର ସ୍ୱଷ୍ଟତା ନିରୁକ୍ତକାର "**ଯଜୁର୍ଯଜତେଃ**" (ନି. - ୭.୧୨) ଉକ୍ତିରୁ କରିଛନ୍ତି । "**ଯଜୁର୍ଭିଯଜନ୍ତି**" (କାଠକ ସଂହିତା - ୨୭.୧), "**ଯଜୁସ୍ତସ୍ମାଦ୍ (ଯଜ୍ଞାତ୍) ଅଜାୟତ**" (କାଠକ ସଂହିତା ୧୦୦.୨୧), "**ଯଜ୍ଞୋ ହ ବୈ ନାମୈତଦ୍ୟଦ୍ୟଜୁରିତି**" (ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ୪.୬.୭.୧୩) ଇତ୍ୟାଦି ଶ୍ରୁତିବଚନ ମାନଙ୍କରୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ତଥ୍ୟର ସ୍ୱଷ୍ଟତା ମିଳିଥାଏ ।

ଏଠି ଧ୍ୟାନଯୋଗ୍ୟ ବିଷୟ ଏହା ଅଟେ କି, ଯଜ୍ଞ ଅଥବା ଯଜନ କେବଳ ଲୌକିକ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ପ୍ରକାର କର୍ମକାଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରଖାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପାଣିନି "ଯଜ୍" ଧାତୁର ଅର୍ଥ ଦେବପୂଜନ, ସଂଗୀତିକରଣ ଏବଂ ଦାନ ବୋଲି କରିଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ଆଧାରକରି, ନିଜଠୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଚେତନ-ସତ୍ତା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାର ବିକାଶ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି; ସେହି ଦିବ୍ୟ ଅନୁଶାସନରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇ କର୍ମ-ଅନୁଷ୍ଠାନ ତଥା ଏହି ପ୍ରକାର ପ୍ରାପ୍ତ ବିଭୂତିମାନଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ପ୍ରୟୋଜନ ପାଇଁ ସମର୍ପିତ କରିବା; ଏହିସବୁ କ୍ରିୟାମାନେ ଯଜ୍ଞ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ବେଦୋକ୍ତ ଯଜ୍ଞକୁ ଏହିଭଳି ବ୍ୟାପକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନିଆଯିବା ଦରକାର । "ଯଜ୍ଞ"କୁ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ନେବା ସନ୍ଦର୍ଭରେ ପୂରାତନ, ନୂତନ, ସନାତନୀ, ଆର୍ଯ୍ୟସମାଜୀ, ତଥା ସମସ୍ତ ବିଦ୍ଵାନଙ୍କର ଏକ ମତ ଅଟେ । ଯଜ୍ଞର ବ୍ୟାପକ ଭାବ ମଧ୍ୟ
ଶ୍ରୀମଦ୍ଧ ଭାଗବତ (**ସହଯଜ୍ଞାଃ ପ୍ରଜାଃ ସୃଷ୍ଟ୍ୱା...** - ୩.୧୦) ରେ କୁହାଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଯଜ୍ଞର ମୁଖ୍ୟ ଧାରାମାନ

ଯଜ୍ଞର ୨ଟି ମୁଖ୍ୟ ଧାରା କୁହାଯାଇପାରେ - **(୧)** ଯଜ୍ଞର ଏହି **ସନାତନ ରୂପ**, ଯାହା ଅନାଦି କାଳରୁ ଅବାଧ୍ୟ ଗତିରେ ଚାଲୁଅଛି, ଯେଉଁଥିରୁ (କ) ବିଶ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଓ (ଖ) ତାହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୃଷ୍ଟିର ପୋଷଣ-ପରିବର୍ତ୍ତନ ଚକ୍ର ଚାଲିଆସୁଅଛି । **(୨)** ଯଜ୍ଞର **ଲୌକିକ ରୂପ**, ଯାହା ସଂକଳ୍ପପୂର୍ବକ କରାଯାଏ । ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ (କ) ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରାଦି ବିବିଧ ଯଜନ-କର୍ମକାଣ୍ଡ ଆସିଥାନ୍ତି, ତଥା (ଖ) ଲୋକବ୍ୟବହାର ରେ ଜୀବନ ଯଜ୍ଞ ରୂପରେ ଯାହା ଅନିବାରଣୀୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଲୌକିକ ଯଜ୍ଞିୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୂଳ ସୂତ୍ର ହେଉଛି - ନିଜ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ବସ୍ତୁକୁ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଥବା ଲୋକମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ସମର୍ପିତ କରିଦେବା । ମିମାଂସା ଆଦି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯଜ୍ଞର ଲୌକିକ କର୍ମକାଣ୍ଡକୁ ହିଁ ବିଶେଷ ରୂପରେ ମହତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ବେଦ ତ ଯଜ୍ଞର ସନାତନ, ସୃଜନାତ୍ମକ ଓ ପୋଷଣ-ପରିବର୍ତ୍ତନ ଧାରା ସହିତ ଓତପ୍ରୋତ ଭାବରେ ଜଡିତ ।

ପୁରୁଷସୂକ୍ତରେ ସାରା ସୃଷ୍ଟି ତ ବିରାଟ୍ ଯଜ୍ଞ ପୁରୁଷରୁ ହିଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଋକ୍, ଯଜୁ, ସାମ ଆଦି ମଧ୍ୟ ସେହି ଯଜ୍ଞରୁ ପ୍ରକଟ ହୋଇଛନ୍ତି –

ତସ୍ମାଦ୍ ଯଜ୍ଞାତ୍ସର୍ବହୁତଃ ଋଚଃ ସାମାନି ଜଜ୍ଞିରେ ।
ଛନ୍ଦାସି ଜଜ୍ଞିରେ ତସ୍ମାଦ୍ ଯଜୁଃ ତସ୍ମାଦଜାୟତ ।। (ଋ.ବେ - ୧୦.୧୦.୧, ଯଜୁଃ - ୩୧.୭) ।

ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ସର୍ବହୁତ ଯଜ୍ଞରୁ ଋଚାମାନ ଏବଂ ସାମ ଆଦି ଉତ୍ପତି ହୋଇଅଛି । ସେହିଥିରୁ ଛନ୍ଦ ଆଦି ତଥା "ଯଜୁଃ" ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପତି ହୋଇଅଛି । ଏହି ସର୍ବହୁତ ଯଜ୍ଞ ଯେଉଁକ୍ରମେ ବିକଷିତ ହୋଉଅଛି, ସେହିକ୍ରମେ ସୃଷ୍ଟିର ବିକାଶ ହୋଇଆସୁଅଛି । ପୁରୁଷସୂକ୍ତ ଅନୁସାରେ ଯାହା ହୋଇଯାଇଛି (**ୟଦ୍ ଭୂତଂ**) ତଥା ଯାହା ହେବାକୁ ଯାଉଛି (**ୟତ୍ ଚ ଭାବ୍ୟଂ**), ତାହା ସବୁ ଏହି ବିରାଟ୍ ପୁରୁଷ ହିଁ ଅଟେ (**ପୁରୁଷ ଏବ ଇଦଂ ସର୍ବ**) । ସୃଷ୍ଟିର ପୋଷଣ-ସଂଚାଳନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହି ବିରାଟ୍ ସତ୍ତାର ଯଜନ କରାଯାଏ । ସେହି ବିରାଟ୍ ଯଜ୍ଞ ହିଁ ପ୍ରକୃତିରେ ଚାଲିଆସୁଅଛି ।

ୟତ୍-ପୁରୁଷେଣ ହବିଷା ଦେବା ଯଜ୍ଞମତନ୍ୱତ ।
ବସନ୍ତୋ ଽସ୍ୟାସୀଦାଜ୍ୟଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଽ ଇଧ୍ମଃ ଶରଦ୍ ହବିଃ ।। (ଯଜୁଃ - ୩୧-୧୪)

ଯେବେ ଦେବଗଣ ସେହି ବିରାଟ୍ ଚେତନାକୁ ଯଜନ କଲେ, ତେବେ (ସେହି ଯଜ୍ଞରେ) ବସନ୍ତଋତୁ ଆଜ୍ୟ ରୂପରେ, ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ ଇନ୍ଧନ ରୂପରେ, ତଥା ଶରତଋତୁ ହବି ରୂପରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ବେଦରେ ଯଜ୍ଞର ବିରାଟ୍ ସ୍ୱରୂପର ଦର୍ଶନ ବହୁତ ସ୍ୱଷ୍ଟତା ସହିତ ସ୍ଥାନ-ସ୍ଥାନରେ ହୋଇଆସୁଅଛି

Not For Commercial Use

। ଲୌକିକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତିବାଦୀ ଯଜ୍ଞକୁ ଦିବ୍ୟ-ଅନୁଶାସନରେ କରାଯାଉଥିବା କର୍ମକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠକର୍ମର ସଂଜ୍ଞା ଦେଇଛନ୍ତି (**ଯଜ୍ଞୋ ବୈ ଶ୍ରେଷ୍ଠତମଂ କର୍ମ**) ।

ମନୁସ୍ମୃତି ଅନୁସାରେ ବେଦାଧ୍ୟୟନ-ଜ୍ଞାନବିସ୍ତାର **ବ୍ରହ୍ମଯଜ୍ଞ** ଅଟେ; ତର୍ପଣ **ପିତୃଯଜ୍ଞ** ଅଟେ; ହୋମାଦି କର୍ମ **ଦେବଯଜ୍ଞ** ଅଟେ; ବଳିବୈଶ୍ୱାଦି କର୍ମ **ଭୂତଯଜ୍ଞ** ଅଟେ, ତଥା ଅତିଥି ଆଦିଙ୍କୁ ତୃପ୍ତ କରିବା **ମନୁଷ୍ୟଯଜ୍ଞ** ଅଟେ ।

'ଯଜ୍' ଧାତୁ ଅନୁସାରେ "ଦେବପୂଜନ" (ଉଚ୍ଚତମ ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ), "ସଂଗୀତକରଣ" (ସହଯୋଗାତ୍ମକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସହିତ), ଏବଂ "ଦାନ" (ନିଜର ଅଧିକାର ର ପ୍ରିୟବସ୍ତୁ ସମର୍ପିତ କରିବା) ଯଜ୍ଞ ଅଟେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିର୍ଧାରିତ, ଅଥବା ସ୍ୱୀକୃତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଯଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଭାବ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ସ୍ଥାନ-ସ୍ଥାନରେ ବହୁତ ସ୍ୱଷ୍ଟତାର ସହିତ ମିଳିଥାଏ । ଯେପରି -

ଆରମ୍ଭଯଜ୍ଞାଃ କ୍ଷତ୍ରାଶ୍ଚ ହବିର୍ଯଜ୍ଞା ବିଶଃ ସ୍ମୃତାଃ ।
ପରିଚାରଯଜ୍ଞାଃ ଶୁଦ୍ରାଶ୍ଚ ଜପଯଜ୍ଞା ଦ୍ୱିଜାସ୍ତଥା ।। (ମହାଭାରତ ଶାନ୍ତିପର୍ବ ୩୬୭.୧୨)

ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷତ୍ରିୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପରାକ୍ରମ-ଉଦ୍ୟୋଗ କରିବା ଯଜ୍ଞ ଅଟେ । ହୋମ ଆଦି (ଅନ୍ନାଦି ସାଧନାମନଙ୍କରୁ ଯଜନ) କରିବା ବୈଶ୍ୟମାନଙ୍କର ଯଜ୍ଞ ଅଟେ । ଶୁଦ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ଯଜ୍ଞ ଅଟେ, ତଥା ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜପ ଆଦି (ଆତ୍ମ ଚେତନାକୁ ପରମାତ୍ମା ଚେତନା ସହିତ ଯୁକ୍ତ କରିବା) କର୍ମ ଯଜ୍ଞ ଅଟେ ।

ଯେଉଁଠି ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ପ୍ରକାର ଯଜ୍ଞ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସେ, ସେଠି ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ନିରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ଏକ ଛୋଟ କ୍ରିୟାଭଳି କର୍ମ ମାନିବା ବା ବିଚାରରେ ସୀମିତ ରଖିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏହା ସହିତ ପ୍ରବୃତିମାନଙ୍କର ଶୋଧନ, ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ସନ୍ତୁଳନ, ତଥା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରାମାନଙ୍କ ବିସ୍ତାର ଭଳି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୃଷ୍ଟି ସହିତ ଯୋଡିକରି ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ । ଯଜ୍ଞିୟ କର୍ମକାଣ୍ଡ ସହିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାବନା, ବିଚାର ଓ ପ୍ରେରଣା ମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଡିକରି ଦେଖିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଏହିସବୁ ବିଷୟମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣକରି 'ମୀମାଂସା ଦର୍ଶନ'ର ଅଷ୍ଟମ ପାଦର ସୂତ୍ର ୯.୧୦.୧୧ ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, - କେବଳ ଧନଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯଜ୍ଞରେ ସିଦ୍ଧି ମିଳେ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ତପ ଆଦି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ବିଦ୍ୱାନମାନେ ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ, ବିଧିବଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରା

Not For Commercial Use

କରାଯାଉଥିବା ଯଜନ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ତୁଳନ ଚକ୍ର (ଇକୋଲୋଜିକଲ୍ ସାଇକେଲ୍) କୁ ସହଯୋଗ ମିଳିଥାଏ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବେଦରେ ଯଜନ କର୍ମର ମହତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, - "**ଇୟଂ ବେଦିଃ ପରୋଅନ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଅୟଂ ଯଜ୍ଞୋ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ**" (ଯଜୁଃ - ୨୩.୬୨),

ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ଯଜ୍ଞବେଦି ପୃଥିବୀର ଅନ୍ତିମ ବିନ୍ଦୁ ଅଟେ ଓ ଏହି ଯଜ୍ଞ ଏହି ଭୁବନର ନାଭିକେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥଳ ଅଟେ । ଯଜ୍ଞବେଦି ପୃଥିବୀର ଅନ୍ତିମ ବିନ୍ଦୁ କେମିତି ? ଅନ୍ତିମ ବିନ୍ଦୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିବା ପୁରୁଷାର୍ଥ ଉତ୍କୃଷ୍ଟତାର ସୂଚକ ଅଟେ । ପୃଥିବୀରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରୁଷାର୍ଥ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ ହିଁ ଅଟେ, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସଂଚାଳନ ଯଜ୍ଞିୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଚାଲିଆସୁଅଛି, ସେଥିପାଇଁ ଯଜ୍ଞକୁ ତାହାର ନାଭି (ଯଜ୍ଞୋ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ) କୁହାଯାଇଛି । ଯଜୁର୍ବେଦର ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ ଯଜ୍ଞ ସହିତ ଯୋଡିକରି ଦେଖିବା ସମୟରେ ଏହିସବୁ ବ୍ୟାପକ ସନ୍ଦର୍ଭ ମାନଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଋଷି, ଦେବତା, ଛନ୍ଦର ମହତ୍ୱ ଓ ତାହାର ନିର୍ଧାରଣ

ମନ୍ତ୍ରାର୍ଥ କରିବା ସମୟରେ ଯେଉଁଭଳି "ଯଜ୍ଞ"ର ବିଭିନ୍ନ ରୂପକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ସେହିଭଳି ମନ୍ତ୍ରସମୁହଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତିକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, - ଯିଏ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ଆଦି ବିନିଯୋଗ ନ କରି ବେଦାଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନ ଆଦି କରେ, ସିଏ ଅତିଶୟ ପାପର ଭାଗୀଦାର ହୁଏ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଯିଏ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ଆଦି ମାନଙ୍କର ବିଦ୍ଧିବଧ ଜ୍ଞାନ ସହିତ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ-ଅଧ୍ୟାପନ ଆଦି କରେ, ତାଙ୍କର ସକଳ ମନୋରଥ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ଏହା ସହିତ ଯଦି ଅର୍ଥବୋଧକ ପୂର୍ବକ ଅଧ୍ୟାୟନାଦି କରେ, ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କଥା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାତ୍ତାୟନ ତାଙ୍କ ସର୍ବାନୁକ୍ରମସୂତ୍ର ୧.୧ ରେ କହିଛନ୍ତି । ସେହିଭଳି ମଧ୍ୟ ମହର୍ଷି ଶୌନକ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ବୃହଦ୍ଦେବତା ୮.୧୩୨) । ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ଆଦି ବେଦ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ବିଶ୍ଲେଷଣ କରିବାରେ ଯଥାର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କହିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ -

ଋଷି - କୌଣସି କଥନ ବା ଉକ୍ତିର ବାସ୍ତବିକ ଭାବ ତାହାର ବକ୍ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଜାଣିବା ବିନା ବାହରକରିବା କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । "**ମୋ ସମ କୌନ କୁଟିଲ ଖଲ କାମୀ**" ଏହି ଉକ୍ତିକୁ ସାମାନ୍ୟ ଦୃଷିକୋଣରୁ ଦେଖିଲେ ଲାଗିବ ଯେ, କୌଣସି ଏକ ଅଧମ ବ୍ୟକ୍ତିର କଥନ; କିନ୍ତୁ ଏହି ବାକ୍ୟ "ସନ୍ଥ ସୂରଦାସ"ଙ୍କର ଅଟେ, ଏହାର ରଚକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହେବାପରେ ଏହି ଉକ୍ତି ଅତି ଗହନ ଆତ୍ମଚିନ୍ତନ ଯୁକ୍ତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ନିଆଯିବ । ତେଣୁ ଋଷିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ତାଙ୍କର କଥନ ବା ଉକ୍ତିର ଅର୍ଥ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଦେବତା - ଋଷି କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ କ୍ରିୟା ବା ସାମାନ୍ୟ ଉପକରଣ ପଛରେ ସନ୍ନିହିତ କୌଣସି ଦିବ୍ୟ ଚେତନ ଶକ୍ତିର ସକ୍ରିୟତା ଦେଖନ୍ତି । ସେହି ଦେବଶକ୍ତିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଅବଧାରଣା ନ ଥିଲେ, ସେହି ଉକ୍ତିର ଭାବ ଜାଣିବା ସହଜ ହେବ ନାହିଁ । "**ସୋମେନାଦିତ୍ୟାଃ ବଲିନଃ**" ଏହି ଉକ୍ତିରୁ ଯଦି ସୋମଙ୍କୁ ସୋମବଲ୍ଲୀ ମାନି ନିଆଯାଏ, କେମିତି ଚଳିବ ? ଏଠି ସୋମଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରବାହର ସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱଷ୍ଟହେବା ଦରକାର ଯେ, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅବିରଳ ଶକ୍ତି ବଳରେ ସୋମଙ୍କର ଦିବ୍ୟତା

Not For Commercial Use

କୋଟି ବର୍ଷରୁ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ବସ୍ତୁଆଦି ଅଥବା କ୍ରିୟାମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦେବ ପ୍ରବାହର ଅବଧାରଣା ବିନା ଠିକ୍ ଅର୍ଥ ବାହାର କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଛନ୍ଦ - ଅଭୀଷ୍ଟ ଭାବମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଥିବା ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ବିଶେଷ-ଅନୁଶାସନରେ ବାନ୍ଧି ଦେଲେ ତାହା ଛନ୍ଦ ହୁଏ । ସଂସ୍କୃତ ବଡ ସମୃଦ୍ଧ ଭାଷା, ଏଥିରେ ଗୋଟିଏ ଭାବ ପାଇଁ ଅନେକ ଶବ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧ, ତଥା ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦର ଅନେକ ଅର୍ଥ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଛନ୍ଦରେ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅନୁରୂପ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଅନେକାର୍ଥ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଛନ୍ଦର ଭାବାନୁସାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ଛନ୍ଦ ରଚନାରେ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଅନେକଥର ବଦଳାଇବାକୁ ପଡିଥାଏ, ଅନ୍ୱୟରେ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ ଏପଟ ସେପଟ କରିଦିଆଯାଏ, ତେବେ ତାହାର ଭାବ ବଦଳିଯାଏ । ତେଣୁ ଛନ୍ଦର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଝି ନ ପାରିଲେ ଏହାର ଅର୍ଥ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା କଠିନ । ପୁନଃ ଛନ୍ଦର ସମ୍ବନ୍ଧ 'ଉଚ୍ଚାରଣ ଓ ଧ୍ୱନି-ବିଜ୍ଞାନ' ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗରେ ଛନ୍ଦର ଭାବାନୁରୂପ ହିଁ ଉଚ୍ଚାରଣ ବା ପାଠ କରିବା ଦରକାର । ଏକ ବାକ୍ୟ "**ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଗଲି**", ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭାବରେ, ପ୍ରସନ୍ନ ଭାବରେ, ଅଥବା ବ୍ୟଙ୍ଗ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସାର୍ଥକ ପ୍ରୟୋଗରେ ଛନ୍ଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଜ୍ଞାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦ ରଚନାରେ ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଧାରଣ କରିବା ଏକ ଶ୍ରମସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । **ଋଷି** - ଆଚର୍ଯ୍ୟ ସାୟଣ ତାଙ୍କ ଭାଷ୍ୟରେ ଋଷିଙ୍କର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱଷ୍ଟକରି ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ - ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରବକ୍ତାଙ୍କୁ ଋଷି କୁହାଯାଏ - "**ଯସ୍ୟ ବାକ୍ୟଂ ସ ଋଷିଃ**" (ଋ-୧୦.୧୦, ସା.ଭା) । ଯଜୁର୍ବେଦ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଯେବେ ଋଷିମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ସେଠାରେ ଋଷିମାନଙ୍କର ୩ଟି ରୂପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

୧ - ପ୍ରଥମଟି ଏହି ବେଦର ଆଦିଦ୍ରଷ୍ଟା-ପ୍ରତ୍ନଦ୍ରଷ୍ଟା "ଋଷି ବିବସ୍ୱାନ୍" ଅଟନ୍ତି, ଏହା "ଯଜୁଃ ସର୍ବାନୁକ୍ରମସୂତ୍ର" ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି - "**ଇଷେତ୍ୱାଦି ଖଂ ବ୍ରହ୍ମାନ୍ତଂ ବିବସ୍ୱାନ୍ ଅପଶ୍ୟତ୍**" (ପୃଷ୍ଠା -୧) । ଏହି ବେଦଜ୍ଞାନ "ସୂର୍ଯ୍ୟ"ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ରମଶଃ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଆଦିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ପ୍ରସାରିତ ହେଲେ – ଏହା ସର୍ବବିଦିତ ତଥ୍ୟ ଅଟେ ।

୨ - ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ବେଦର ସେହି ଋଷିମାନେ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ "ଦର୍ଶପୌର୍ଣ୍ଣମାସ" ଆଦି ପ୍ରକରଣ ବିଶେଷର ସାମୁହିକ ଋଷି ରୂପରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାୟଃ ଦେବସ୍ତର ର ଅଟନ୍ତି । ଏହାର ଉଲ୍ଲେଖ ସର୍ବାନୁକ୍ରମସୂତ୍ରରେ ଅଛି - "**ତତଃ ପ୍ରତିକର୍ମ-ବିଭାଗେନ**

ବ୍ରାହ୍ମଣାନୁସାରେଣ ଋଷୟୋ ବେଦିତବ୍ୟାଃ" । ଏଠାରେ ଦେବସ୍ତର ର ଋଷିମାନଙ୍କର ୨ଟି ଅପବାଦ ମଧ୍ୟ ଅଛି - (କ) ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ (ଖ) ଦଧ୍ୟଙ୍ ଆଥର୍ବଣ ।

୩. ତୃତୀୟ ସ୍ତରରେ ସେହି ସମସ୍ତ ଋଷିମାନେ ଆସନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ବେଦମନ୍ତ୍ରକୁ ଦେବତାମାନଙ୍କ ସ୍ତୁତି-ପ୍ରାର୍ଥନା ଆଦି ରୂପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି ଓ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ତରର ଯଥାବସର ସମ୍ବନ୍ଧ ଋଷି ରୂପରେ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଂହିତା (ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ) ର ପ୍ରତ୍ୟକ ଅଧ୍ୟାୟର ଅନ୍ତିମ ଭାଗରେ ("**ଋଷି, ଦେବାତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ**") ୩ୟ ସ୍ତରର ଋଷି ମାନଙ୍କର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ଋଷିମାନଙ୍କର ସୂଚୀ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର –

ପ୍ରଥମ ସ୍ତର - ଅଧ୍ୟାୟ ୧ ରୁ ୪୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅର୍ଥାତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦର ଋଷି ବିବସ୍ୱାନ୍ ଅଟନ୍ତି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର -

ପ୍ରକରଣ	ଅଧ୍ୟାୟ-କଣ୍ଡିକା	ଋଷି ନାମ
ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ		ପରମେଷ୍ଠୀ ପ୍ରଜାପତି ବା ଦେବଗଣ ପ୍ରଜାପତି
ପିତୃଯଜ୍ଞ		ପ୍ରଜାପତି
ଅଗ୍ନ୍ୟାଧେୟ		ପ୍ରଜାପତି, ଦେବଗଣ, ଅଗ୍ନି, ବା ଗନ୍ଧର୍ବ
ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର		ପ୍ରଜାପତି
ଯଜମାନାଗ୍ନି-ଉପସ୍ଥାନ		ଦେବଗଣ
ଆଗତୋପସ୍ଥାନ		ଆଦିତ୍ୟ
ଚାତୁର୍ମାସ୍ୟ		ପ୍ରଜାପତି
ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ		ପ୍ରଜାପତି
ସତ୍ରୋପସ୍ଥାନ		ଦେବଗଣ
ନୈମିତ୍ତିକ		ବସିଷ୍ଠ
ବାଜପେୟ		ବୃହସ୍ପତି, ଇନ୍ଦ୍ର
ରାଜସୂୟ		ବରୁଣ
ଚରକସୌତ୍ରାମଣୀ		ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର
ଅଗ୍ନିଚୟନ		ପ୍ରଜାପତି. ବା ସାଧ୍ୟଗଣ

Not For Commercial Use

ସୌତ୍ରାମଣୀ		ପ୍ରଜାପତି, ଅଶ୍ବିନୀକୁମାର, ସରସ୍ବତୀ
ଅଶ୍ବମେଧ		ପ୍ରଜାପତି ପ୍ରଜାପତି
ଅଗ୍ନିକୋଽଧ୍ୟାୟ		ପ୍ରଜାପତି
ପୁରୁଷମେଧ		ନାରାୟଣପୁରୁଷ
ସର୍ବମେଧ		ବ୍ରହ୍ମ, ସ୍ବୟଂଭୂ
ଅନାରଭ୍ୟାଧୀତ		ଆଦିତ୍ୟ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ
ପିତ୍ର୍ୟୋଽଧ୍ୟାୟ		ଆଦିତ୍ୟ ଅଥବା ଦେବଗଣ
ପ୍ରବର୍ଗ୍ୟାଗ୍ନିକାଶ୍ବ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍ଆଥର୍ବଣ
ମେଧୋପନିଷତ୍ ମହାବୀର-ସମ୍ଭରଣ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍ଆଥର୍ବଣ
ପ୍ରୋକ୍ଷଣାଦି ମହାବୀର-ନିରୂପଣେ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍-ଆଥର୍ବଣ
ଘର୍ମଧୁଗ୍-ଦୋହନମ୍-ପ୍ରବର୍ଗ୍ୟେ-ଘର୍ମଭେଦେ-ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍-ଆଥର୍ବଣ
ଈଶାବାସ୍ୟୋପନିଷତ୍		ଦଧ୍ୟଙ୍ଙ୍-ଆଥର୍ବଣ

ଦେବତା - ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷିଗଣ ନିଜର ସାକ୍ଷାତ୍କୃତ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଯାହାଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେହି ମନ୍ତ୍ରର ଦେବତା ଅଟନ୍ତି । ଏକଥା ସାୟଣାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭାଷ୍ୟରେ (ସା.ଭା - ୧୦.୧୦) ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି - "**ଯା ତେନୋଚ୍ୟତେ ସା ଦେବତା**" । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟରେ ଯେବେ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ଦେଦତା ନିର୍ଧାରଣ ଉପରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଅତିକମରେ ୨ଟି ବିଚାରଧାରା ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଥାଏ । ପ୍ରଥମଟି **ସନାତନ** ଧାରା ଅଟେ, ଯାହା ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ଅଶ୍ବମେଧାଦି ଯଜ୍ଞୀୟ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ମାନିଛନ୍ତି ଓ ତାହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଦ୍ବିତୀୟ ଧାରାଟି ଅତି **ବିଚାରଶୀଳ** ଅଟେ, ଯାହା ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ଆଦର୍ଶ ସାମାଜ-ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୂତ୍ରଧାର ମାନନ୍ତି ଓ ସେହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତି । ଏହି କାରଣରୁ ସଂହିତା ମାନଙ୍କରେ ଏହି ଦୁଇଟି ବିଚାରଧାରା ପାଇଁ ଦୁଇପ୍ରକାର ର ଦେବତା ନିର୍ଧାରଣ ଉପଲବ୍ଧ ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଗବେଷଣାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ସଂକଳନରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସିଦ୍ଧ ତଥ୍ୟକୁ ସ୍ବୀକାର କରାଯାଇ, ସେମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଛି । ଯଜୁର୍ବେଦର

Not For Commercial Use

ପ୍ରତିମନ୍ତ୍ର ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷରେ "**ଋଷି, ଦେବାତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ**"ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଛନ୍ଦ - ଛନ୍ଦମାନଙ୍କର ନିର୍ଧାରଣ କରିବାରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କଠିନତା ଆସିଥିଲା । ଯତ୍ର-ତତ୍ର ଛନ୍ଦମାନଙ୍କର ନିର୍ଧାରଣର ଯେଉଁ ସୂଚୀମାନ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ସେଥିରେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଛନ୍ଦରେ ନିର୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ଛନ୍ଦର ବ୍ୟାକରଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ମେଳ ଖାଉନାହାଁନ୍ତି । ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ, ପୂର୍ବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟମାନେ ପ୍ରଥମେ ଯଜୁଷ୍ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଛନ୍ଦମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂତ୍ର ନିର୍ଧାରିତ କରିଥିଲେ ? ଅଥବା ପରସମୟରେ ବ୍ୟାକରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଧାରିତ ସୂତ୍ର ମାନଙ୍କରେ ସେମାନଙ୍କର ସଂଗୀତ ତାଳ ଖାଇ ପାରୁନଥିଲା ।

ଉକ୍ତ ପ୍ରଭେଦ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହି ପ୍ରକରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଶୋଧାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ-ନିର୍ଧାରଣର ଅପେକ୍ଷା ରଖୁଛି । ଏହି ଭାଷାର୍ଥ ସହିତ ପରମ୍ପରା ଓ ବିବେକ ର ସଂଯୋଗ କରି ଛନ୍ଦମାନଙ୍କର ସୂଚନା ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ ତିଆରି କରାଯାଇଛି, ଓ ସେମାନଙ୍କର ସୂଚନା ଅଧ୍ୟାୟର ଶେଷରେ "**ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ**"ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦରେ ମେଧ ପ୍ରକରଣ ! କିଛି ଭ୍ରମତା

ବେଦରେ "ମେଧ" ଶବ୍ଦ "ଯଜ୍ଞ"ର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଟେ । ନିରୁକ୍ତର ନିଘଣ୍ଟୁରେ ଯଜ୍ଞର ୨୫ଟି ନାମ ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରେ "ଅଧ୍ୱର" ତଥା "ମେଧ" ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ ଅଟେ । "ଅଧ୍ୱର"ର ଶାବ୍ଦିକ ଅର୍ଥ ଯଦି କରାଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହୁଏ "**ଧ୍ୱରାତି ବଧକର୍ମା**" "**ନ ଧ୍ୱରଃ ଇତି ଅଧ୍ୱରଃ**", ଅର୍ଥାତ୍ ହିଂସାର ନିଷେଧ କରିବାର କର୍ମ । "ମେଧ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବା ହେତୁ ଧାତୁକୋଷରେ ଲେଖାଅଛି ଯେ - "**ମେଧୃ-ମେଧା, ହିସନୟୋଃ ସଂଗମେ ଚ**", ଅର୍ଥାତ୍ ମେଧ ଶବ୍ଦର ଉପଯୋଗ ୩ଟି ସଂଦର୍ଭରେ କରାଯାଇପାରେ । (୧) ମେଧା-ସଂବର୍ଧନ (୨) ହିଂସା (୩) ସଂଗମ, ସଂଗତିକରଣ, ଏକୀକରଣ, ସଂଗଠନ । ତେଣୁ ଯଜ୍ଞ ଯେତେବେଳେ "ଅଧ୍ୱର" ଅଟେ, ସେତେବେଳେ ସେହି ପ୍ରକରଣରେ "ମେଧ"ର ଅର୍ଥ ହିଂସା କେବେ ବି ହୋଇ ପାରେନା । "ମେଧା-ସଂବର୍ଧନ" ଏବଂ "ସଂଗତିକରଣ" ର ସଂଦର୍ଭରେ ହିଁ ନେବା ଉଚିତ୍ ହେବ ।

ଏହା ସର୍ବମାନ୍ୟ ଅଟେ ଯେ, "ବେଦବ୍ୟାସ" ବେଦକୁ ୪ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେ ଯଜ୍ଞରେ ହିଂସାର ନିଷେଧ କଥା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ –

"**ସୁରାମତ୍ସ୍ୟା ମଧୁମାଂସମାସବଂ କୃସରୌଦନମ୍ ।**
ଧୂର୍ତୈଃ ପ୍ରବର୍ତିତଂ ହ୍ୟେତନ୍ନୈତଦ୍ ବେଦେଷୁ କଳ୍ପିତମ୍ ।।" (ମହାଭାରତ ଶାନ୍ତିପର୍ବ - ୨୬୫.୧) ।

ଅର୍ଥାତ୍, ଧୂର୍ତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଦ୍ୟ, ମତ୍ସ୍ୟ, ପଶୁମାଂସ, ଦ୍ୱିଜାତିମାନଙ୍କର ବଳିଦାନ ଆଦି ପ୍ରବର୍ତିତ ହୋଇଅଛି, ବେଦ ମାନଙ୍କରେ ଏ ପ୍ରକାର ବିଧାନ ନାହିଁ । ତେଣୁ 'ମେଧ'ର ହିଂସାତ୍ମକ ଅର୍ଥ କୌଣସି ବିବେକଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି କେବେ ହିଁ କରିବେ ନାହିଁ । ଯଜ୍ଞଭଳି ପାରମାର୍ଥିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଏହି ଲାଞ୍ଛରୁ ଦୂରରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ଯଜ୍ଞ ପ୍ରବୃତିର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ, ସୋମଯଜ୍ଞ, ଅଗ୍ନିଷ୍ଟୋମ, ବାଜପେୟ, ରାଜସୂୟ, ସୌତ୍ରାମଣୀ ଆଦି ଯଜ୍ଞମାନଙ୍କରେ ଯଜୁର୍ମନ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କର ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । "ମେଧ" ସମ୍ବୋଧନ ସହିତ ଯେଉଁ ଯଜ୍ଞମାନଙ୍କର ପ୍ରକରଣ କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ହେଲେ - ଅଶ୍ୱମେଧ, ପୁରୁଷମେଧ, ସର୍ବମେଧ, ତଥା ପିତୃମେଧ ଇତ୍ୟାଦି । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ "ମେଧ"ର ହିଂସାତ୍ମକ ଅର୍ଥ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଦି 'ମେଧ'ର ଅର୍ଥ ବଧ ହୁଏ, ତେବେ ପିତୃମେଧ କେମିତି ସମ୍ଭବ ? କାରଣ ପିତରମାନଙ୍କର ଶରୀର ତ ଆଗରୁ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି । ସେହିଭଳି

Not For Commercial Use

'ସର୍ବମେଧ'ରେ ଆତ୍ମାକୁ ପରମାତ୍ମାରେ ସମର୍ପିତକରି ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି । 'ପୁରୁଷମେଧ'ରେ ଆଦର୍ଶ ସମାଜବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ତର୍ଗତରେ କିପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କେଉଁଠି ନିୟୋଜନ କରାଯିବା କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

୩୨ତମ ଅଧ୍ୟାୟରେ "ଆଲଭନ" ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଅଛି । "ମେଧ" ଭଳି ଆଲଭନ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ବଧ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ତାହାର ମାନ୍ୟ ଅର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା, ଯୋଡିବା ଆଦି ମଧ୍ୟ ଅଟେ । ତେଣୁ "ଅଧ୍ୱର" ବଧଶୁନ୍ୟ ଯଜ୍ଞ କର୍ମରେ ତାହାର ହିଂସାତ୍ମକ ଅର୍ଥ ମାନଙ୍କୁ ଆଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

Not For Commercial Use

ଯଦକ୍ଷରପଦଭ୍ରଷ୍ଟଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ଯଦ୍-ଭବେତ୍ ।
ତତ୍-ସର୍ବ କ୍ଷମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ।।
ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
ନ୍ୟୂନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି କ୍ଷମସ୍ୱ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।।

ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସ୍ତୁ ।
ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Sources ସୂତ୍ର	• www.archive.org • www.vedicheritage.gov.in • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • https://asi.nic.in/pages/Central-Archaelogical-Library/HQ (Archaeological Survey of India) • Vedanta Spiritual Library – www.celextel.org • www.wikipedia.org
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ୱେବ ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି 'ଦସ୍ତାବେଜ ବା ପୁସ୍ତକ' ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡିଆ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପାନ୍ତର ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ)

ମନ୍ତ୍ରସମୂହର ଶୈଳୀର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ ୩ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯଥା, ଋକ୍, ଯଜୁଃ ଓ ସାମ । ଛନ୍ଦରେ ନିବଦ୍ଧ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ଋକ୍ ବେଦ", **ଗଦ୍ୟାତ୍ମକ** ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ଯଜୁର୍ବେଦ", ଓ ଗାନମୟ (ଗୀତମୟ) ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ସାମବେଦ" ନାମ ଦିଆଗଲା ।

"ଯଜୁଃ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ 'ଗଦ୍ୟ' ଓ "ଯଜୁସ୍"ର ଅର୍ଥ ପୂଜା କରିବା, ଅନ୍ୟ ଏକ ବାଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ - "ଯଜୁର୍ ଯଜତେଃ", ଅର୍ଥାତ ଏହା ଯଜ୍ଞ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କର୍ମ ଅଟେ, କାରଣ ଏ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦର ମୂଳ 'ଯଜ୍' ଅଟେ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯକ୍ଷ ନିରୁକ୍ତରେ, "ଯଜୁଃ" ଶବ୍ଦ 'ଯଜ୍' ଧାତୁରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି, ସେହି ହିସାବରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ରୁ **ଯଜ୍ଞ**ର ସ୍ୱରୂପ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇଥାଏ । 'ଋକ୍-ବେଦ' ଅନୁସାରେ, "ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ମାତ୍ରାଂ ବି ମିମୀତ ଉ ତ୍ୱଃ" (ଋ.ବେ - ୧୦.୭୧.୧୧), ଅତଃ, ଯାଜ୍ଞିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଉପର ନାମ "**ଅଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁବେଦ**" ମଧ୍ୟ ଅଟେ । 'ଋକ୍ ବେଦ' "ଜ୍ଞାନକାଣ୍ଡ" ରୂପେ ପରିଚିତ । 'ଋକ୍ ବେଦ' ଜ୍ଞାନର ବାସ୍ତବ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ବିସ୍ତାର 'ଯଜୁର୍ବେଦ' ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ "**କର୍ମକାଣ୍ଡ**" କୁହାଯାଏ ।

'ଯଜୁର୍ବେଦ' ପ୍ରବନ୍ଧନ

ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଆଧାରକୁ ମୂଳ କରି 'ଯଜୁର୍ବେଦ'କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯଥା, "**ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ**" ଓ "**କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ**" । **'ଆଦିତ୍ୟ-ପରମ୍ପରା'** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ" ଓ '**ବ୍ରହ୍ମ-ପରମ୍ପରା**' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡିକୁ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" କୁହାଯାଏ । ଅନେକ ବିଦେଶୀ ଏହାର ନାମକୁ ଭୁଲ ଅନୁବାଦ କରିଛନ୍ତି 'ବ୍ଲାକ୍ (black) ଓ ହ୍ୱାଇଟ୍ (white) ଯଜୁର୍ବେଦ', ଯେଉଁଟାକି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ । ଏହା କେବଳ ୨ଟି ସୂତ୍ର ବା ପଦ୍ଧତି ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ । ମହର୍ଷି **ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ**, ଯାହା ସୁର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ ତାହା "ଆଦିତ୍ୟ ପରମ୍ପରା", ଅର୍ଥାତ ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ; ଓ ଯାହା ବେଦରୁ ବା **ବ୍ରହ୍ମ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା "ବ୍ରହ୍ମ ପରମ୍ପରା" । ତେଣୁ 'ଆଦିତ୍ୟ ପରମ୍ପରା' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ, "**ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ**" ନାମରେ ଓ 'ବ୍ରହ୍ମ ପରମ୍ପରା' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ, "**କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ**" ନାମରେ ଜଣା ।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦ ସଂହିତା ଶାଖା

ମହାଭାଷ୍ୟକାର ପତଞ୍ଜଳିଙ୍କ ଅନୁସାରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ସମୁଦାୟ **୧୦୧**ଟି ଶାଖା ଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୫ଟି 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଓ ୮୬ଟି 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ମାତ୍ର **୨**ଟି ଶାଖା ଓ 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର **୪**ଟି ଶାଖା ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ

ମହର୍ଷି **'ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ବାଜସେନ୍ୟ'**ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ଗ୍ରହୀତ ବେଦ ଶିକ୍ଷା "ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ" ନାମରେ ଜଣା । ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ହୋଇଥିବାରୁ, ସେମାନେ 'ବଜସନେୟୀ' ନାମରେ ଜଣାହେଲେ । ଯେହେତୁ ସେ, ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବଙ୍କ ଆରାଧନା କରି ଏହି ଯଜୁର୍ବେଦ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ ଓ ତାହାର ଅନୁସରଣକାରୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ "**ଆଦିତ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ**" କୁହାଯାଉଥିଲା । ସେ, ସେହି ଯଜୁର୍ବେଦକୁ ତାଙ୍କର ୧୫ଜଣ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ, ପର ସମୟରେ ସେହି ୧୫ଜଣ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ **୧୫ଟି ଶାଖା** ରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଲା । ସେହି ୧୫ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ନାମ 'ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶାୟଣ'ଙ୍କ 'କାଣ୍ୱଭାଷ୍ୟ'ରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ସେମାନେ ହେଲେ, କାଣ୍ୱ, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ, ଗାଲବ, ଔଧେୟ, ଶାପେୟି, ତାପାୟନିୟ, କାପାଲ, ପୌଣ୍ଡ୍ରବତ୍ସ, ଆବଟିକ, ପରମାବଟିକ, ପାରାଶର, ବୈନେୟ, ବୈଧେୟ, କାତ୍ୟାୟନ ଓ ବୈଜବା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୨ଟି ଶାଖା, ଯଥା, **ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ** ଶାଖା ଓ **କାଣ୍ୱ** ଶାଖା, ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । "ବାଜସେନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ସଂହିତା" ଆଚାର୍ଯ୍ୟ '**ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ**'ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ "ବାଜସେନେୟୀ କାଣ୍ୱ ସଂହିତା" ଆଚାର୍ଯ୍ୟ '**କାଣ୍ୱ**'ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଶାଖା ସଂହିତା, ତାହାର ଅଧ୍ୟାୟ, ଅନୁବାକ, ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ଓ କେଉଁ ଅଂଚଳ ମାନଙ୍କରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଆସୁଅଛି, ତାହାର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସଂହିତା ନାମ	ଅଧ୍ୟାୟ	ଅନୁବାକ	କଣ୍ଡିକା/ମନ୍ତ୍ର	ଅଂଚଳ
ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ	୪୦	୩୦୩	୧୯୭୫	ବିହାର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଗୁଜୁରାଟ, ଉତ୍ତର ଭାରତ
କାଣ୍ୱ	୪୦	୩୨୮	୨୦୬୮	ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଓଡ଼ିଶା, ତେଲଙ୍ଗାନା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ତାମିଲନାଡୁ

Not For Commercial Use

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ' ବିଷୟବସ୍ତୁ

'ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା' ଓ 'କାଣ୍ୱ ସଂହିତା'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । ପାର୍ଥକ୍ୟ କହିଲେ କେବଳ ମନ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ମାନଙ୍କ କ୍ରମର ପ୍ରବନ୍ଧନ । ୪୦ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୧ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ମୁଖ୍ୟତଃ '**ଶ୍ରୌତକର୍ମକାଣ୍ଡ**" ବିଷୟ ଅଟେ । ଅଧ୍ୟାୟ ମାନଙ୍କର ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଗଲା ।

ଅଧ୍ୟାୟ	ବିଷୟବସ୍ତୁ
୧-୨	ଦଶ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ଓ ପିଣ୍ଡପିତୃ ଯଜ୍ଞ
୩	ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ଓ ଚାତୁର୍ମାସ୍ୟ
୪-୮	ସୋମ ସଂସ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନ ଓ ସୋମଯଜ୍ଞ
୯-୧୦	ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଓ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ
୧୧-୧୮	ଅଗ୍ନି ଚୟନ ବର୍ଣ୍ଣନ, ଶତରୁଦ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ର, ବସୋଧାରା ମନ୍ତ୍ର
୧୯-୨୧	ଶୌତ୍ରାମଣି ଯଜ୍ଞ
୨୨-୨୫	ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ
୨୬-୨୯	ଖିଲମନ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରହ
୩୦	ପୁରୁଷମେଧ ଯଜ୍ଞ
୩୧	ପୁରୁଷସୂକ୍ତ
୩୨-୩୩	ସର୍ବମେଧ ମନ୍ତ୍ର ଓ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ସୂକ୍ତ
୩୪	ଶିବସଂକଳ୍ପୋପନିଷଦ
୩୫	ପିତୃମେଧ ଯଜ୍ଞ
୩୬-୩୯	ଘର୍ମ, ପ୍ରବର୍ଗ୍ୟ, ସଂଭରଣ, ପ୍ରୋଶନ ଓ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଇତ୍ୟାଦି ମନ୍ତ୍ର
୪୦	ଈଶୋପନିଷଦ

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଉଭୟ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଓ କାଣ୍ୱ ଶାଖା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ଯାହା "**ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ**" ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ୧୦୦ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଥିବାରୁ, ଏହା ଶତ-ପଥ ନାମରେ ଜଣା । ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାଧିକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ବିପୁଳକାୟ, ଓ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କର ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରତିପାଦକ, ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ' ଅଟେ । ଏହି ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ଓ କାଣ୍ୱ ୨ଟି ଶାଖାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଯଦିଓ ଏହି ଦୁଇଟି ଶାଖାର

Not For Commercial Use

ବିଷୟବସ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନକ୍ରମ ଓ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର ରହିଅଛି । ଏହା ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଶାଖା	କାଣ୍ଡ	ଅଧ୍ୟାୟ	ବ୍ରାହ୍ମଣ ସୂତ୍ର	କଣ୍ଡିକା	ପ୍ରପାଠକ
ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ	୧୪	୧୦୦	୪୩୮	୭୬୨୪	୬୮
ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ - କାଣ୍ଵ	୧୭	୧୦୪	୪୩୫	୬୮୦୬	୦

ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ

୧ମ ରୁ ୯ମ କାଣ୍ଡରେ ପିତୃପିଣ୍ଡ-ଯଜ୍ଞର ବିଷୟକୁ ଛାଡିଦେଲ, ଏହାର ବିଷୟକ୍ରମ, ସଂହିତାର ବିଷୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ରହିଅଛି । ସଂହିତାରେ, ଏହା ଦଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ସହିତ ରହିଅଛି, କିନ୍ତୁ ବ୍ରାହ୍ମଣରେ ଏହାର ବର୍ଣ୍ଣନ ଅଲଗା ରହିଅଛି । ଏହାକୁ ଛାଡିଦେଲେ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ସଂହିତା ର ବିଷୟକ୍ରମ ସମାନ । ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ କାଣ୍ଵ ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମଧ୍ୟରେ, 'ଦଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ଯଜ୍ଞ'ର ବର୍ଣ୍ଣନ ଅଳ୍ପ ଭିନ୍ନ, ଏହା ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶାଖାରେ ୧ମ କାଣ୍ଡରେ ଥିବାବେଳେ, କାଣ୍ଵ ଶାଖାରେ ୨ୟ କାଣ୍ଡରେ ରହିଅଛି । ସେହିପରି ୨ୟ କାଣ୍ଡର ବିଷୟ ୧ମ କାଣ୍ଡରେ ଓ ୧ମ କାଣ୍ଡର ବିଷୟ ୨ୟ କାଣ୍ଡରେ ରହିଅଛି । ଏହା କେବଳ ଏହି ଦୁଇଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାଖା ଗ୍ରନ୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର ।

'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ର ବିଶେଷତ୍ଵ, ଏଥିରେ ଯଜ୍ଞ ମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ରୂପ, ତଥା ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କର, ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଅସାଧାରଣ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ସହିତ ନିରୂପଣ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଯଜ୍ଞ ମାନଙ୍କର ସ୍ଵରୂପ ନିରୂପଣ କରିବାର ଶ୍ରେୟ, 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହାର କାରଣ, 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ରେ ଯଜ୍ଞ ମିମାଂସାର ପ୍ରାରମ୍ଭ, '**ହର୍ବିଯଜ୍ଞ**'ରୁ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ମୂଳ ଆଧାର '**ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର**' ଅଟେ ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ଆରଣ୍ୟକ

ଅଧିକାଂଶ 'ଆରଣ୍ୟକ', 'ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ'ର ଅନ୍ତିମ ଭାଗ ଅଟେ, ତେଣୁ ପ୍ରାୟତଃ 'ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ'ର ପ୍ରବଚନକର୍ତ୍ତା ହିଁ 'ଆରଣ୍ୟକ'ର ପ୍ରବଚନକର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ

Not For Commercial Use

"**ବୃହଦାରଣ୍ୟକ**"ର ପ୍ରବଚନକର୍ତ୍ତା ମହର୍ଷି **ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ** ଅଟନ୍ତି । 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଆରଣ୍ୟକ ଅଛି, ଯାହା "ବୃହଦାରଣ୍ୟକ" ନାମରେ ପରିଚିତ । ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ର ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶାଖାର ୧୪ତମ ଅଧ୍ୟାୟ ତଥା କାଣ୍ୱ ଶାଖାର ୧୭ତମ ଅଧ୍ୟାୟ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଆରଣ୍ୟକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ । 'ଆରଣ୍ୟକ'ର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଯଜ୍ଞ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଯଜ୍ଞ ଭିତରେ ଥିବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱର ମିମାଂସା ଅଟେ । ତେଣୁ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ "ବୃହଦାରଣ୍ୟକ" ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥାଏ ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ଉପନିଷଦ

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ **୧୮**ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "**ଈଶ ଉପନିଷଦ**" ଓ "**ବୃହଦାରଣ୍ୟକ ଉପନିଷଦ**" ପ୍ରମୁଖ ଅଟନ୍ତି । "ଈଶ ଉପନିଷଦ" କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଉପନିଷଦ, ଯାହା 'ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ରଚିତ ରହିଅଛି । ଉପନିଷଦ ଗୁଡିକରେ "ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା" ଓ "ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା" ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ କଳ୍ପ ସୂତ୍ର, ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ "**କାତ୍ୟାୟନ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର**" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ, ଓ ଏହା ଏକ ମାତ୍ର ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର ଅଟେ । ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର ଗୁଡିକର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଶୌତ୍ରଯଜ୍ଞ ମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ, ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କ୍ରମବଦ୍ଧତାର ପ୍ରତିପାଦନ ଅଟେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ ଉପଲବ୍ଧ ମୂଳ ସାମଗ୍ରୀକୁ କେଉଁଠି ବିସ୍ତାର କରି ଓ କେଉଁଠି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରି ରଚନା କରାଯାଇଛି । କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ ରଚିତ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର, ଉଭୟ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ଓ କାଣ୍ୱ ଶାଖାର ପ୍ରତିନିଧୀତ୍ୱ କରିଥାଏ । ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁର କ୍ରମ, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ଓ କାଣ୍ୱ ଶାଖାର ବିଷୟବସ୍ତୁର କ୍ରମ ଭଳି ରହିଥାଏ । ଏହି "କାତ୍ୟାୟନ ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର"ରେ ୨୬ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଅଛି । ଏଥିରେ '**ଶ୍ରାଦ୍ଧ**' ବିଷୟର ବର୍ଣ୍ଣନ ମଧ୍ୟ ରହିଅଛି ।

ସେହିପରି "ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର" ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ୨ଟି ଗ୍ରନ୍ଥ ରହିଅଛି, ଯଥା, "**କାତ୍ୟାୟନ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର**" ଓ "**ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର**" । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ । 'ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର' ୩ଟି କାଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ୧ମ କାଣ୍ଡରେ,

Not For Commercial Use

ଅବସଧ୍ୟାୟନ, ବିବାହ, ଓ ଗର୍ଭାଧାନ ଆଦି ବିଷୟ, ୨ୟ କାଣ୍ଡରେ, ଚୁଡାକରଣ, ଉପନୟନ, ସମାବର୍ତ୍ତନ, ପଞ୍ଚମହାଯଜ୍ଞ, ଶ୍ରବଣାକର୍ମ, ସୀତାଯଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ, ଓ ୩ୟ କାଣ୍ଡରେ, ଅବକୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ରହିଅଛି ।

ସେହିପରି କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ ରଚିତ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ "ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର" ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଏହି "**କାତ୍ୟାୟନ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର**"ରେ ୭ଟି କାଣ୍ଡ ରହିଅଛି । ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ, 'ଯଜ୍ଞଶାଳା'ର ମାପ, 'ଯଜ୍ଞମଣ୍ଡପ'ର ମାପ, 'ଯଜ୍ଞବେଦୀ'ର ମାପ, ଓ 'ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡ'ର ମାପ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ବର୍ଣ୍ଣନ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ରହିଥାଏ ।

ସେହିପରି 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବେଦ-ପଠନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ସମୁହ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦର "**ବାଜସନେୟୀ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ**" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଟେ । ଏହାର ରଚନା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଛି । ଏହା ୮ଟି ଅଧ୍ୟାୟ, ଓ ୭୩୪ଟି ସୂତ୍ର ରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ, ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ଵର, ସନ୍ଧି, ପଦପାଠ ଓ କ୍ରମପାଠ ଇତ୍ୟାଦି ଅଟେ । ଏହାର ସୂତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୨ଟି ପରିଶିଷ୍ଟ ସୂତ୍ର ଅଛି । 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ଵରାଦି ନିୟମର ବିବରଣ "**ପ୍ରତିଜ୍ଞାସୂତ୍ର**"ରେ ଦିଆଯାଇଛି ଓ "**ଭାଷିକସୂତ୍ର**"ରେ 'ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ'ର ସ୍ଵର ସଂଚାରଣର ବିଧାନ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସେହିପରି 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ପ୍ରାୟ ୩୩ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ 'ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରନ୍ଥ' ରହିଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "**ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଶିକ୍ଷା**" ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଚଳିତ ।

'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଲ୍ପସୂତ୍ର, ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ, କାଣ୍ୱ	ଶତପଥ (ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ, କାଣ୍ୱ)	ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ଈଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ, ମୁକ୍ତିକା, ଜାବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାଟ୍ୟାୟନୀୟ, ତାରସାର, ଅଦ୍ୱୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଲ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁଲ୍ୱସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	କାତ୍ୟାୟନ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,	କାତ୍ୟାୟନ ଶୁଲ୍ୱସୂତ୍ର,	ପାରସ୍କାର ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କାତ୍ୟାୟନ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	ବିଷ୍ଣୁ ଧର୍ମସୂତ୍ର,

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	ବାଜସନେୟୀ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ବାସିଷ୍ଠ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, କାତ୍ୟାୟନୀ ଶିକ୍ଷା, ପାରାଶରୀ ଶିକ୍ଷା, ମାଣ୍ଡବ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ଅମୋଘାନନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ଲଘୁ ଅମୋଘାନନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ଲଘୁ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନୀ ଶିକ୍ଷା, ବର୍ଣ୍ଣରତ୍ନପ୍ରଦୀପିକା ଶିକ୍ଷା, କେଶବୀ ଶିକ୍ଷା, ହସ୍ତସ୍ୱରପ୍ରକ୍ରିୟା ଶିକ୍ଷା, ଅୟାବସାନନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱରଭକ୍ତିଲକ୍ଷଣପରିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା, କ୍ରମସନ୍ଧାନ ଶିକ୍ଷା, ମନଃସ୍ୱାର ଶିକ୍ଷା, ଯଜୁର୍ବିଧାନ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱରାଷ୍ଟକ ଶିକ୍ଷା, କ୍ରମକାରିକା ଶିକ୍ଷା, କୌଷିକ ଶିକ୍ଷା, ତ୍ରୈସ୍ୱରୀୟ ଶିକ୍ଷା, ପରିଭାଷାଙ୍କସୂତ୍ର ଶିକ୍ଷା, ନବାଙ୍କସୂତ୍ର ଶିକ୍ଷା, କାରିକାବଲୀ ଶିକ୍ଷା, ବର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଚାରଣ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱରଭକ୍ତି ଶିକ୍ଷା, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପ୍ରବୋଧିନୀ ଶିକ୍ଷା, ବେଦପରିଭାଷାସୂତ୍ର ଶିକ୍ଷା, ବେଦପରିଭାଷାକାରିକା ଶିକ୍ଷା, କ୍ରମସନ୍ଧାନ ଶିକ୍ଷା, ମଲଶ୍ରମକୃତ ଶିକ୍ଷା, ଗଲଦୃଗ ଶିକ୍ଷା, ପଦ୍ମକାରିକାରତ୍ନମାଳା ଶିକ୍ଷା

|| ଇତି ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ||

Not For Commercial Use

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ

ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଅନୁସାରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'କୁ ୨ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯାହା 'ବ୍ରହ୍ମ-ପରମ୍ପରା'ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି , ତାହା "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" ଅଟେ । ଯେଉଁ 'ଯଜୁର୍ବେଦ' "ଋଷି **ବୈଷମ୍ପାୟନ**" "ବେଦବ୍ୟାସ"ଙ୍କ ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ତାହା "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" ଓ ଏହାର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମହାତ୍ମା ଋଷି ମାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଓ ତପ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହାକୁ 'ବ୍ରହ୍ମ ପରମ୍ପରା'ରେ ପ୍ରାପ୍ତ 'ଯଜୁର୍ବେଦ' କୁହାଯାଏ । 'ଶୁକ୍ଳ' ଓ 'କୃଷ୍ଣ' ଯଜୁର୍ବେଦ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଆରଣ୍ୟକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଥିଲାବେଳେ, 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ, ତା'ର ସଂହିତା ଭିତରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଓ ଆରଣ୍ୟକ ରହିଥାଏ।

ପତଞ୍ଜଳି ମହାଭାଷ୍ୟ ଓ ବାୟୁ ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର **୮୬ଟି ଶାଖା** ଥିଲା । ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଋଷି ବୈଷମ୍ପାୟନ ଏହି "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ" ତାଙ୍କର ୮୬ଜଣ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ ଓ ପର ସମୟରେ ଏହା ଶାଖା ରୂପରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ବୈଷମ୍ପାୟନ ଅନେକ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ, ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ "ଚରକ" କୁହାଯାଉଥିଲା ଓ ସେ "**ଚରକାଧ୍ୟର୍ଯୁ**" ଉପାଧି ପାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ୮୬ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ **୪୩ ଜଣଙ୍କ ନାମ** ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିଛି । ସେମାନେ ଏହି "କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଶାଖା ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଥିଲେ । ସେ ଶାଖା ଗୁଡିକ ହେଲେ, - ଚରକ ଶାଖା, ଆହ୍ୱରକ ଶାଖା, କଠ ଶାଖା, ପ୍ରାଚ୍ୟ କଠ ଶାଖା, କପିଷ୍ଠଳ କଠ ଶାଖା, ଚାରାଣୀୟ ଶାଖା, ବାରାୟଣୀୟ ଶାଖା, ବାର୍ତନ୍ତବୀକ ଶାଖା, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଶାଖା, ଉପମାନ୍ୟବ ଶାଖା, ପାତଣ୍ଡିନୀୟ ଶାଖା, ମୈତ୍ରେୟଣୀ ଶାଖା, ମାନବ ଶାଖା, ବରହା ଶାଖା, ଦୁନ୍ଦୁଭ ଶାଖା, ଛାଗଲେୟ ଶାଖା, ହାରିଦ୍ରବୀୟ ଶାଖା, ଶ୍ୟାମାୟନ ଶାଖା, ଶ୍ୟାମ ଶାଖା, ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା, ଔଖେୟ ଶାଖା, ଖାଣ୍ଡିକେୟ ଶାଖା, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଶାଖା, ଭରଦ୍ୱାଜ ଶାଖା, ହିରଣ୍ୟକେଶିନ ଶାଖା, ବୌଦ୍ଧାୟନ ଶାଖା, ସତ୍ୟାଶାଢ଼ ଶାଖା, ଆତ୍ରେୟ ଶାଖା, ଆଳମ୍ବି ଶାଖା, ପଳଙ୍ଗା ଶାଖା, କମଳା ଶାଖା, ଋଚାଭ ଶାଖା, ଆରୁଣୀ ଶାଖା, ତଣ୍ଡି ଶାଖା, କଲାପ ଶାଖା, ତୁମ୍ବରୁ ଶାଖା, ଉଳପା ଶାଖା, ବୈଖାନସ ଶାଖା, ବାଧୂଳା ଶାଖା, ଆଗ୍ନିବେଶ୍ୟ ଶାଖା, କୌଣ୍ଡିନୟ ଶାଖା, ହାରୀତ ଶାଖା, ଓ ଐକେୟ ଶାଖା ।

Not For Commercial Use

ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ **୪ଟି ଶାଖା** ସଂହିତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଆଂଶିକ **ଉଦ୍ଧାର** ହୋଇପାରିଛି । ସେମାନେ ହେଲେ, **ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା, କଠ ବା କାଠକ ଶାଖା, କଠ-କପିଷ୍ଠଲ ଶାଖା,** ଓ **ମୈତ୍ରେୟଣୀ ଶାଖା** ।

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଶାଖା ସଂହିତା, ତାହାର କାଣ୍ଡ, ପ୍ରପାଠକ, ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ଓ କେଉଁ ଅଂଚଳ ମାନଙ୍କରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଆସୁଅଛି, ତାହାର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଶାଖା ସଂହିତା	କାଣ୍ଡ	ପ୍ରପାଠକ	ଅନୁବାକ	କାଣ୍ଡିକା/ମନ୍ତ୍ର	ଅଂଚଳ
ତୈତ୍ତିରୀୟ	୭	୪୪	୬୫୧	୧୨000+	ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର
କାଠକ	୫	୪0	୮୪୩	୩0୯୩	କାଶ୍ମିର, ଉତ୍ତର ଓ ପୂର୍ବ ଭାରତ
କପିଷ୍ଠଲ	୬	୪୮	-	-	ହରିୟାଣା, ରାଜସ୍ଥାନ
ମୈତ୍ରୟଣୀ	୪	୫୪	୬୫୪	୩୧୪୪	ପଶ୍ଚିମ ଭାରତ

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ବିଷୟବସ୍ତୁ

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ, 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପରି ମଧ୍ୟ ସମାନ । ଏଥିରେ ଦର୍ଶ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ, ପିଣ୍ଡପିତୃ ଯଜ୍ଞ, ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର, ଚାତୁର୍ମାସ୍ୟ, ସୋମ ସଂସ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନ, ସୋମଯଜ୍ଞ, ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ ଓ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ, ଅଗ୍ନି ଚୟନ ବର୍ଣ୍ଣନ, ଶୌତ୍ରାମଣି ଯଜ୍ଞ, ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ, ଖିଲମନ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରହ, ପୁରୁଷମେଧ ଯଜ୍ଞ, ପୁରୁଷସୂକ୍ତ, ସର୍ବମେଧ ମନ୍ତ୍ର, ପିତୃମେଧ ଯଜ୍ଞ, ଗ୍ରହଗ୍ରହଣ ଓ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଅଛି ।

ଏବେ ଆମେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶାଖା ସଂହିତା ବିଷୟରେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଜାଣିବା ।

ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା ସଂହିତା

'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଋଷି "**ତିତ୍ତିରି**" ଓ ସେ, ଏହି ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଥିଲେ । କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା' କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂହିତା, ଯାହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର, ଓ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ଗୁଡିକ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଅଛି । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ ଓ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର କିଛି

Not For Commercial Use

ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଆସୁଅଛି । 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ରେ **ସାରସ୍ୱତ** ଓ **ଆର୍ଷେୟ** ରୂପରେ ଦୁଇଟି ପାଠ-ଭେଦ ଅଛି । ସାରସ୍ୱତ ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଏହାର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଆରଣ୍ୟକ, ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ଦରକାର, ଯାହା 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ରେ ମିଳେ, ତଥା, ଆର୍ଷେୟ ପରମ୍ପରାରେ ଏହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଓ ଆରଣ୍ୟକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିବା ଦରକାର, ଯାହା 'ତୈତ୍ତିରୀୟ ଶାଖା'ରେ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାଏ । ଅନ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଶାଖା ମାନଙ୍କର, ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଓ ଆରଣ୍ୟକ ରହିଅଛି । ଏହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ର ନାମ "**ତୈତ୍ତିରୀୟ**" ।

ଏହି 'ଶାଖା ସଂହିତା'ରେ ୭ଟି କାଣ୍ଡ, ୪୪ଟି ପ୍ରପାଠକ ଓ ୬୫୧ଟି ଅନୁବାକ ରହିଅଛି । ଏହାର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ ର ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୧୨୦୦୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ ରହିଅଛି । କାଣ୍ଡାନୁକ୍ରମାଣୀ ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ୫ଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହାର କାଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଗୁଡିକ ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କାଣ୍ଡ	ବିଷୟ
୧	ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କାଣ୍ଡ
୨	ସୌମ୍ୟ କାଣ୍ଡ
୩	ଆଗ୍ନେୟ କାଣ୍ଡ
୪	ବିଶ୍ୱଦେବ କାଣ୍ଡ
୫	ସ୍ୱାୟଂଭୁବ କାଣ୍ଡ

କଠ ଶାଖା ସଂହିତା

'କଠ ଶାଖା'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଋଷି '**କଠ**' ଅଟନ୍ତି ଓ ସେ, ଏହି ଶାଖା ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଅଟନ୍ତି । ପତଞ୍ଜଳିଙ୍କ ଅନୁସାରେ ଏହି ଶାଖା ଅତି ଲୋକପ୍ରିୟ ଥିଲା, ଏପରିକି ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଏହାର ପାଠ କରାଯାଉଥିଲା । 'କଠ ଶାଖା' ବହୁତ ବଡ଼ ଓ ବିସ୍ତାରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ, ଏହାର ୪୪ଟି ଉପଗ୍ରନ୍ଥ ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେଥିପାଇଁ 'କଠ ଶାଖା'ର ବେଦରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିଅଛି । 'କଠ ଶାଖା' ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଏହାର ସଂହିତା ଉଦ୍ଧାର

Not For Commercial Use

ହୋଇପାରିଛି, କିନ୍ତୁ ଏହାର ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ଓ ଏହା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏହାର ଆରଣ୍ୟକ ନାହିଁ ।

'କଠ ସଂହିତା'ରେ ୫ଟି କାଣ୍ଡ, ୪୦ଟି ସ୍ଥାନକ ବା ପ୍ରପାଠକ, ୮୪୩ଟି ଅନୁବାକ, ଓ ୩୦୯୩ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହାର ମନ୍ତ୍ର ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ମିଶାଇଲେ, ଏହାର ସମୁଦାୟ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୧୯୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ହେବ । ଏହାର ସଂହିତା ଓ ଉପନିଷଦର ନାମ "**କଠ**" ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣର ନାମ "**କାଠକ**" ଅଟେ । ଏହାର "**କାଠକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର**" ଅଛି ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ପାଇଁ "**ତୈତ୍ତିରୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ**" ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଏହାର କାଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କାଣ୍ଡ	ବିଷୟ
୧	ଇଠିମିକା
୨	ମାଧ୍ୟମିକା
୩	ଓରିମିକା
୪	ଯାଜ୍ୟାନୁବାକ୍ୟା
୫	ଅଶ୍ୱମେଧ ଗ୍ରନ୍ଥ

କପିଷ୍ଠଲ ଶାଖା ସଂହିତା

'କପିଷ୍ଠଲ ଶାଖା'ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା 'ଋଷି **କପିସ୍ଥଳ**' ଥିଲେ, ଓ ଏହି ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଥିଲେ । ନିରୁକ୍ତ ପ୍ରବଚନକାରୀ 'ଦୁର୍ଗାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହି ଶାଖାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିଲେ । ଏହି ଶାଖା ଆଂଶିକ ଭାବେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । ଏହାର ରଚନା ପ୍ରାୟ "କାଠକ ସଂହିତା" ଭଳି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଅଛି । ଏହାର ସ୍ୱରାଙ୍କନ 'ଋକ୍ ବେଦ' ଭଳି, ତେଣୁ ଏହାର ବିଭାଜନ ମଧ୍ୟ 'ଋକ୍ ବେଦ' ପରି ଅଷ୍ଟକ ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ପଦ୍ଧତିରେ ହୋଇଅଛି ।

ଏଥିରେ ୬ଟି ଅଷ୍ଟକ ଓ ୪୮ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଅଛି । ଏହାର ବିଭାଜନ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଅଷ୍ଟକ	ଅଧ୍ୟାୟ	ମନ୍ତବ୍ୟ
୧	୧-୮	ଉପଲବ୍ଧ
୨	୯-୧୬	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ
୩	୧୭-୨୪	ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ
୪	୨୫-୩୨	୩୨, ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ
୫	୩୩-୪୦	ଉପଲବ୍ଧ
୬	୪୧-୪୮	୪୩, ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ

ଏହାର ଉପଲବ୍ଧ ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନାହିଁ । ଏହାର ଏକ "ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର"ର **ପାଣ୍ଡୁଲିପି** ବାରଣାସୀର ସରସ୍ୱତୀ ଭବନ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଏହି ଶାଖାର ବ୍ୟବହାର ହରିୟାଣା ଓ ରାଜସ୍ଥାନ ର କିଛି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ହୋଇଆସୁଅଛି ।

ମୈତ୍ରାୟଣୀ ଶାଖା ସଂହିତା

'ମୈତ୍ରାୟଣୀ ଶାଖା', 'ଋଷି **ମିତ୍ରାୟୁ**'ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା, ଓ ସେ, ଏହି ସଂହିତାର ପ୍ରବାଚକ ଥିଲେ । ଏହାର ଅନୁସରଣକାରୀ, ସୌରାଷ୍ଟ୍ର, ଗୁଜୁରାଟ, ନାସିକ, ନାଗପୁର ଆଦି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଆସୁଅଛି । ଏହାର ରଚନା ଗଦ୍ୟାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୪ଟି କାଣ୍ଡ, ୫୪ଟି ପ୍ରପାଠକ, ୬୫୪ଟି ଅନୁବାକ ଓ ୩୧୪୪ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି ।

ଏହାର ରଚନାରେ, "ମୈତ୍ରାୟଣୀ" ନାମକ **ବ୍ରାହ୍ମଣ**, ଓ "ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ" ନାମକ **ଆରଣ୍ୟକ** ରହିଅଛି, । ଏହାର, "ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ" ନାମକ **ଉପନିଷଦ** ଅଛି । ଏହାର ଅନେକ 'କଳ୍ପସୂତ୍ର" ରହିଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ '**ମାନବ**', '**ବୌଦ୍ଧାୟନ**', ଓ '**ବରାହ**' ସୂତ୍ର ଗୁଡିକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏହାର ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ **'ତୈତ୍ତିରିୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ'** ଓ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରନ୍ଥ ଗୁଡିକ ରହିଅଛି ।

ଏହି ଶାଖାର ବିଭାଜନ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

କାଣ୍ଡ	ପ୍ରପାଠକ	ଅନୁବାକ	ମନ୍ତ୍ର
୧	୧୧ (ଆଦିମ)	୧୭୫	୬୯୫
୨	୧୩ (ମଧ୍ୟମ)	୧୫୧	୬୮୩
୩	୧୬ (ଉପରି)	୧୮୦	୪୮୫
୪	୧୪ (ଖିଲ)	୧୫୮	୧୧୮୧

ଅନ୍ୟ ଶାଖା ମାନଙ୍କ ପରି, ଏଥିରେ ଯାଜ୍ଞିକ ବର୍ଣ୍ଣନ, ବ୍ୟବସ୍ଥିତକ୍ରମରେ ରହିନାହିଁ । ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଅତିରିକ୍ତ, '**ଗୋନାମିକ**' ପ୍ରକରଣରେ (ମୈ. ସଂ ୪/୨) ଗାୟକ ବିଭିନ୍ନ ମନ୍ତ୍ରର ଉଲ୍ଲେଖକରି, ତାଙ୍କର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନ କରିଛନ୍ତି ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଶାଖାରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପରେ ଉପଲବ୍ଧ ଓ ଅଧିକ ମହତ୍ୱଶାଳୀ ଏକମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ, "**ତୈତ୍ତିରିୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ**" ଅଟେ । ଏହା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ଶାଖା ମାନଙ୍କରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଆରଣ୍ୟକ, ସଂହିତା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ରହିଅଛି । "ଶତପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ" ପରି ଏହା ସସ୍ୱର ଅଟେ ।

'ତୈତ୍ତିରିୟ ବ୍ରାହ୍ମଣ' ୩ଟି କାଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଏହାକୁ ଅଷ୍ଟକ ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ଏଥିରେ ସମୁଦାୟ ୩୫୩ଟି ଅନୁବାକ ଅଛି । ଏହାର ବିଭାଜନ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତଳ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କାଣ୍ଡ	ଅଧ୍ୟାୟ	ବିଷୟ
୧	୮	ଅଗ୍ନ୍ୟାଧାନ ଯଜ୍ଞ, ଗବାମୟନ ଯଜ୍ଞ, ବାଜପେୟ ଯଜ୍ଞ, ନକ୍ଷତ୍ରେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ, ଓ ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ଆଦିର ବର୍ଣ୍ଣନ
୨	୮	ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର, ଉପହୋମ, ଶୌତ୍ରାମଣି, ଓ ବୃହସ୍ପତିସବ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ସବର ନିରୂପଣ
୩	୧୨	ନକ୍ଷତ୍ରେଷ୍ଟି ଓ ପୁରୁଷମେଧ ସଂବନ୍ଧୀତ ବିବରଣ

Not For Commercial Use

ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଅତିରିକ୍ତ, ଏଥିରେ ଭରଦ୍ୱାଜ, ନଚିକେତା, ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ଓ ଅଗସ୍ତ୍ୟ-ବିଷୟ ଇତ୍ୟାଦି ଆଖ୍ୟାନ ଗୁଡିକ ରହିଅଛି । ସତ୍ୟଭାଷଣ, ବାଣୀର ମଧୁରତା, ତପୋମୟ ଜୀବନ, ଅତିଥି ସତ୍କାର, ସଂପତ୍ତିର ପରୋପକାର ହେତୁ ବିନିଯୋଗ, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ପାଳନ, ଆଚାର ଦର୍ଶନ ଓ ସୃଷ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଅଛି ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ଦୁଇଟି ଆରଣ୍ୟକ ଅଛି, ସେଥିରୁ "**ତୈତ୍ତିରିୟ ଆରଣ୍ୟକ**" 'ତୈତ୍ତିରିୟ ଶାଖା'ର, ଓ ଏହା ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ସହିତ, ଏହା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ମଧ୍ୟ ଅଟେ । "**ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ଆରଣ୍ୟକ**", 'ମୈତ୍ରୟଣୀ ଶାଖା'ର, କିନ୍ତୁ ଏହା ତାହାର ସଂହିତା ମଧ୍ୟରେ ରଚିତ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଶାଖାର ଆରଣ୍ୟକ ନାହିଁ ।

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ୩୨ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪ଟି ଉପନିଷଦ ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ ଗଣା ଯାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ହେଲେ '**କଠ**', '**ତୈତ୍ତିରିୟ**', '**ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ**' ଓ '**ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର**' ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦୀୟ କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ରେ ଅନେକ କଳ୍ପସୂତ୍ର ଅଛି, ଯଥା, ୧୧ଟି ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ୯ଟି ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର, ୩ଟି ଶୁଲ୍ୱସୂତ୍ର ଓ ୨ଟି ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବୌଦ୍ଧାୟନ, ମାନବ, ଭରଦ୍ୱାଜ, ଆପସ୍ତମ୍ବ, ବରାହ, ଶୌତ୍ରସୂତ୍ର ଓ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ପ୍ରମୁଖ ଅଟନ୍ତି, ସେହିପରି 'ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବୌଦ୍ଧାୟନ, ମାନବ ଓ ଆପସ୍ତମ୍ବ 'ଶୁଲ୍ୱସୂତ୍ର' ପ୍ରମୁଖ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ଏକ ମାତ୍ର '**ତୈତ୍ତିରିୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ**' ଏହାର ୪ଟି ଶାଖାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥାଏ, ତଥା ଏହାର ୨୧ଟି ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଛି ଓ ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ '**ପାଣିନି ଶିକ୍ଷା**' ଓ '**ଭରଦ୍ୱାଜ ଶିକ୍ଷା**' ଏହାର ୪ଟି ଶାଖାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥାଏ । ଏ ସମସ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ 'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱର, ସନ୍ଧି, ପଦପାଠ, ଓ କ୍ରମପାଠ ର ବର୍ଣ୍ଣନ ରହିଅଛି ।

Not For Commercial Use.

'କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ'ର ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର, ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	ତୈତ୍ତିରୀୟ, କାଠକ, କଠ-କପିଷ୍ଠଲ, ମୈତ୍ରୟଣୀ	ତୈତ୍ତିରୀୟ, ମୈତ୍ରୟଣୀ, କାଠକ, କଠ-କପିସ୍ଥଳା	ତୈତ୍ତିରୀୟ , ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ, ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍କନ୍ଦ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି, ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି, ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ, ନାରାୟଣ, କଳି ସନ୍ତରଣ, କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ, ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧ୍ୟାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ

Not For Commercial Use

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	ବୌଦ୍ଧାୟନ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ବାଧୂଳା ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ମାନବ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ଭରଦ୍ୱାଜ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ହିରଣ୍ୟକେଶି ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ବରାହ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର, ବୈଖାନସ ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,	ବୌଦ୍ଧାୟନ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର, ମାନବ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର,	ବୌଦ୍ଧାୟନ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ବାଧୂଳା ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ମାନବ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଭରଦ୍ୱାଜ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ହିରଣ୍ୟକେଶି ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ବରାହ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ବୈଖାନସ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, ଆଗ୍ନିବେଶ୍ୟ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କାଠକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର, କଠ-କପିସ୍ଥଳା ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	ବୌଦ୍ଧାୟନ ଧର୍ମସୂତ୍ର, ଆପସ୍ତମ୍ବ ଧର୍ମସୂତ୍ର,

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	ତୈତ୍ତିରୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଚାରାୟଣ ଶିକ୍ଷା, ଭାରଦ୍ୱାଜ ଶିକ୍ଷା, ବ୍ୟାସ ଶିକ୍ଷା, ଶମ୍ଭୁ ଶିକ୍ଷା, ପାଣିନୀୟ ଶିକ୍ଷା (ଯଜୁସ୍), କୌହଲ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ବୋଧାୟନ ଶିକ୍ଷା, ବାସିଷ୍ଠ ଶିକ୍ଷା, ବାଲ୍ମିକୀ ଶିକ୍ଷା, ହାରିତ୍ ଶିକ୍ଷା, ଆତ୍ତରେୟ ଶିକ୍ଷା, କୌଣ୍ଡନୀୟ ଶିକ୍ଷା, ସର୍ବସମ୍ମତ ଶିକ୍ଷା, ଆରଣ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ଆପିଶଲି ଶିକ୍ଷା, କାଳନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶିକ୍ଷା, ପାରି ଶିକ୍ଷା, ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ଶିକ୍ଷା, ନବ ଶିକ୍ଷା, ଶିକ୍ଷାସମୁଚ୍ଚୟ

।। ଇତି କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ ।।

Not For Commercial Use

ଯଜୁର୍ବେଦ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଓ ଅନୁବାଦ

"ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଅନେକ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଏବେବି ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହାର ଅନେକ ପାଣ୍ଡୁଲିପି, '**ପୁନେ**'ର ଭଣ୍ଡାରକର ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍, **ରାଜସ୍ଥାନ**ର ଅଲବର ରାଜକୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ , **ଓଡ଼ିଶା** ରାଜ୍ୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ରେ ଓ **ବାରଣାସୀ**ର ସରସ୍ୱତୀ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

"ଯଜୁର୍ବେଦ"ର ଅନୁବାଦ ଅନେକ ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ବିଦେଶୀ ଭାଷା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଇଂରାଜୀ, ଜର୍ମାନୀ, ଓ ରୁଷି ଭାଷାରେ, ତଥା ଭାରତୀୟ ଭାଷା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଜୁରାଟି, ତାମିଲ, ତେଲୁଗୁ, କନ୍ନଡ଼, ମାଲାୟଲମ ଓ ହିନ୍ଦି ଭାଷାରେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କର ଭାଷ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ, ଦେବୀଚନ୍ଦ, ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ, ଆର୍ଯ୍ୟ ସମାଜ, ଓ ଜୟଦେବ ଶର୍ମା ଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରମୁଖ ଅଟନ୍ତି ।

|| ଇତି ଯଜୁର୍ବେଦ ||

Not For Commercial Use

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ

ତୈତ୍ତିରୀୟ ସଂହିତା

(कृष्ण यजुर्वेद - तैत्तिरीय संहिता)

(Krushna Yajurveda - Taittiriya Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

Not For Commercial Use

ଦ୍ୱିତୀୟ କାଣ୍ଡ

ସୌମ୍ୟଂ କାଣ୍ଡମ୍

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ପ୍ରଥମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ପଶୁବିଧାନମ୍ |

(ଭୂତି-ଗ୍ରାମ-ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ ଆମୟାବିନଶ୍ଚ; ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ପଶୁକାମସ୍ୟ ଚ ପଶବଃ । ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବାୟବ୍ୟଂ ଶ୍ୱେତମା ଲଭେତ ଭୂତିକାମୋ ବାୟୁର୍ବୈ କ୍ଷେପିଷ୍ଠା ଦେବତା ବାୟୁମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବୈନଂ ଭୂତିଂ ଗମୟତି ଭବତ୍ୟେବାତିକ୍ଷିପ୍ରା ଦେବତେତ୍ୟାହୁଃ ସୈନମୀଶ୍ୱରା ପ୍ରଦହ ଇତ୍ୟେତମେବ ସନ୍ତଂ ବାୟବେ ନିୟୁତ୍ୱତ ଆ ଲଭେତ ନିୟୁଦ୍ୱା ଅସ୍ୟ ଧୃତିର୍ଧୃତ ଏବ ଭୂତିମୁପୈତ୍ୟପ୍ରଦାହାୟ ଭବତ୍ୟେବ (୧) ବାୟବେ ନିୟୁତ୍ୱତ ଆ ଲଭେତ ଗ୍ରାମକାମୋ ବାୟୁର୍ବା ଇମାଃ ପ୍ରଜା ନସ୍ୟୋତା ନେନୀୟତେ ବାୟୁମେବ ନିୟୁତ୍ୱନ୍ତଂ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମୈ ପ୍ରଜା ନସ୍ୟୋତା ନି ୟଚ୍ଛତି ଗ୍ରାମ୍ୟେବ ଭବତି ନିୟୁତ୍ୱତେ ଭବତି ଧ୍ରୁବା ଏବାସ୍ମା ଅନପଗାଃ କରୋତି ବାୟବେ ନିୟୁତ୍ୱତ ଆ ଲଭେତ ପ୍ରଜାକାମଃ ପ୍ରାଣୋ ବୈ ବାୟୁରପାନୋ ନିୟୁତ୍-ପ୍ରାଣାପାନୌ ଖଲୁ ବା ଏତସ୍ୟ ପ୍ରଜାୟା (୨) ଅପ କ୍ରାମତୋ ଯୋଽଲଂ ପ୍ରଜାୟୈ ସନ୍-ପ୍ରଜାଂ ନ ବିନ୍ଦତେ ବାୟୁମେବ ନିୟୁତ୍ୱନ୍ତଂ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମୈ ପ୍ରାଣାପାନାଭ୍ୟାଂ ପ୍ରଜାଂ ପ୍ର ଜନୟତି ବିନ୍ଦତେ ପ୍ରଜାଂ ବାୟବେ ନିୟୁତ୍ୱତ ଆ ଲଭେତ ଜ୍ୟୋଗାମୟାବୀ ପ୍ରାଣୋ ବୈ ବାୟୁରପାନୋ ନିୟୁତ୍-ପ୍ରାଣାପାନୌ ଖଲୁ ବା ଏତସ୍ମାଦପକ୍ରାମତୋ ଯସ୍ୟ ଜ୍ୟୋଗାମୟତି ବାୟୁମେବ ନିୟୁତ୍ୱନ୍ତଂ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ (୩) ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମିନ୍ ପ୍ରାଣାପାନୌ ଦଧାତ୍ୟୁତ ଯଦୀତାସୁର୍ଭବତି ଜୀବତ୍ୟେବ ପ୍ରଜାପତିର୍ବା ଇଦମେକ

Not For Commercial Use

ଆସୀ॒ତ୍ସୋ଼ଽକାମୟତ ପ୍ର॒ଜାଃ ପ୍ର॒ଶୂନ୍-ସୃ॑ଜେ॒ୟେତି॒ ସ ଆ॒ତ୍ମନୋ॑ ବ॒ପାମୁଦ॑କ୍-ଖି॒ଦ॒ତ୍ ତାମ॒ଗ୍ନୌ

ପ୍ରାଗୃ॑ହ୍ଣା॒ତ୍ ତତୋ॒ଽଜସ୍ତୂ॑ପ॒ରଃ ସମ॑ଭବ॒ତ୍ ତଂ ସ୍ୱାୟୈ॑ ଦେ॒ବତା॑ୟା॒ ଆଽଲ॑ଭତ॒ ତତୋ॒ ବୈ

ସ ପ୍ର॒ଜାଃ ପ୍ର॒ଶୂନ॑ସୃଜତ॒ ୟଃ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମଃ (୪) ପ୍ର॒ଶୁକା॑ମ॒ଃ ସ୍ୟାତ୍ ସ ଏ॒ତଂ ପ୍ରା॒ଜାପ॒ତ୍ୟମ॒ଜଂ

ତୂ॒ପ॒ରମା ଲ॑ଭେତ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ

ପ୍ର॒ଶୂନ୍ ପ୍ର ଜ॑ନୟତି॒ ୟଚ୍ଛ୍-ମ॑ଶ୍ରୁଣସ୍ତତ୍ ପୁରୁ॑ଷାଣାଂ ରୂପଂ ୟତ୍ ତୂ॒ପ॒ରସ୍ତଦଶ୍ୱା॑ନା॒ଂ

ୟଦ॒ନ୍ୟତୋ॑ଦ॒ନ୍ ତଦ୍-ଗବା॒ଂ ୟଦବ୍ୟା॑ ଇବ ଶ॒ଫାସ୍ତଦବୀ॑ନା॒ଂ ୟଦ॒ଜସ୍ତଦ॒ଜାନା॑ମେ॒ତାବ॑ନ୍ତୋ॒

ବୈ ଗ୍ରା॒ମ୍ୟାଃ ପ୍ର॒ଶବ॒ସ୍ତାନ୍ (୫) ରୂପେଣୈ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ ସୋମାପୌ॒ଷ୍ଣଂ ତ୍ରୈ॒ତମା ଲ॑ଭେତ

ପ୍ର॒ଶୁକା॑ମୋ॒ ଦ୍ୱୌ ବା ଅ॒ଜାୟୈ॑ ସ୍ତନୌ॒ ନାନୈ॒ବ ଦ୍ୱାବ॒ଭି ଜାୟେ॑ତେ॒ ଊର୍ଜ॒ଂ ପୁଷ୍ଟିଂ॑ ତୃତୀୟଃ

ସୋମାପୂ॒ଷଣା॑ବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ୍ର॒ଶୂନ୍ ପ୍ର ଜ॑ନୟତ॒ଃ

ସୋମୋ॒ ବୈ ରେ॑ତୋ॒ଧାଃ ପୂ॒ଷା ପ॑ଶୂ॒ନାଂ ପ୍ର॑ଜନୟି॒ତା ସୋମ॑ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ରେତୋ॒ ଦଧା॑ତି

ପୂ॒ଷା ପ୍ର॒ଶୂନ୍ ପ୍ର ଜ॑ନୟ॒ତ୍ୟୌଦୁ॑ମ୍ବରୋ॒ ୟୂପୋ॑ ଭବ॒ତ୍ୟୂର୍ଗ୍ୱା ଉ॑ଦୁମ୍ବ॒ର ଊର୍କ୍ ପ୍ର॒ଶବ॑ ଊ॒ର୍ଜୈବାସ୍ମା॒

ଊର୍ଜ॑ଂ ପ୍ର॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ (୬) ॥ (ଅପ୍ର॑ଦାହାୟ॒ ଭବ॑ତ୍ୟେ॒ବ ପ୍ର॒ଜାୟା॑ ଆ॒ମୟ॑ତି ବା॒ୟୁମେ॒ବ ନି॒ୟୁତ୍ୱ॑ନ୍ତ॒ଂ

ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମ॒ସ୍ତାନ୍ ୟୂପ॒ସ୍ତ୍ରୟୋ॑ଦଶ ଚ) ॥ ୨। ୧। ୧॥

(ଜଲୋଦରଗୃହୀତସ୍ୟ; ପଶୁପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ବିଦ୍ୱସ୍ତ୍ରଭାଜୟାର୍ଥିନଃ; ତିବ୍ରରୋଗସହିତସ୍ୟ; ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ବିଦୁଷୋ ଜନାନୁରାଗାର୍ଥିନଃ; ପୌରୋହିତ୍ୟସ୍ପର୍ଧାବତଶ୍ଚ ପଶୁବିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ପ୍ର॒ଜା ଅ॑ସୃଜତ॒ ତା ଅ॑ସ୍ମାତ୍ ସୃ॒ଷ୍ଟାଃ ପରା॑ଚୀରାୟ॒ନ୍ତା ବରୁ॑ଣମଗଚ୍ଛ॒ନ୍ତା ଅନ୍ୱୈ॒ତ୍ତାଃ

ପୁନ॑ରୟାଚତ॒ ତା ଅସ୍ମୈ॒ ନ ପୁନ॑ରଦଦା॒ତ୍ସୋ଼ଽବ୍ରବୀ॒ଦ୍ୱର॑ଂ ବୃଣୀ॒ଷ୍ୱାଥ॑ ମେ॒ ପୁନ॑ର୍ଦେ॒ହୀତି॒

ତାସା॒ଂ ବର॒ମାଽଲ॑ଭତ॒ ସ କୃ॒ଷ୍ଣ ଏକ॑ଶିତିପାଦଭବ॒ଦ୍ୟୋ ବରୁ॑ଣଗୃହୀତ॒ଃ ସ୍ୟାତ୍ସ ଏ॒ତଂ

Not For Commercial Use

ବା॑ରୁ॒ଣଂ କୃ॒ଷ୍ଣମେକ॑ଶିତିପାଦ॒ମା ଲ॑ଭେତ॒ ବରୁ॑ଣ (୧) ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନଂ॑ ବରୁଣପା॒ଶାନ୍-ମୁଞ୍ଚ॑ତି କୃ॒ଷ୍ଣ ଏକ॑ଶିତିପାଦ୍-ଭବତି ବାରୁ॒ଣୋ ହ୍ୟେ॑ଷ

ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ॒ ସ୍ୱର୍ଭା॑ନୁରାସୁ॒ରଃ ସୂର୍ୟଂ॒॑ ତମ॑ସାଽବିଧ୍ୟ॒ତ୍ ତସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାଃ

ପ୍ରାୟ॑ଶ୍ଚିତ୍ତିମୈଚ୍ଛ॒ନ୍ତସ୍ୟ॒ ୟତ୍-ପ୍ର॑ଥ॒ମଂ ତମୋ॒ଽପାଘ୍ନ॒ନ୍-ସା କୃ॒ଷ୍ଣାଽବି॑ରଭବ॒ଦ୍ୟଦ୍ ଦ୍ୱି॒ତୀୟ॒ଂ ସା

ଫଲ୍ଗୁ॑ନୀ॒ ୟତ୍ତୃ॒ତୀୟ॒ଂ ସା ବ॑ଲ॒କ୍ଷୀ ୟଦ॑ଧ୍ୟ॒ସ୍ଥାଦ॒ପାକୃ॑ନ୍ତ॒ନ୍-ସାଽବି॑ର୍ବ॒ଶା (୨) ସମ॑ଭବ॒ତ୍ତେ ଦେ॒ବା

ଅ॑ବ୍ରୁବନ୍ ଦେବପ॒ଶୁର୍ବା॑ ଅ॒ୟଂ ସମ॑ଭୂତ୍ କସ୍ମା॑ ଇ॒ମମା ଲ॑ପ୍ସ୍ୟାମହ॒ ଇତ୍ୟଥ॒ ବୈ ତର୍ହ୍ୟଲ୍ପା॑

ପୃଥି॒ବ୍ୟାସୀ॒ଦଜା॑ତା॒ ଓଷ॑ଧୟ॒ସ୍ତାମବିଂ॑ ବ॒ଶାମା॑ଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟଃ॒ କାମା॒ୟାଽଲ॑ଭନ୍ତ॒ ତତୋ॒ ବା

ଅପ୍ର॑ଥତ ପୃଥି॒ବ୍ୟଜା॑ୟ॒ନ୍ତୌଷ॑ଧୟୋ॒ ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ପ୍ରଥେ॑ୟ ପ॒ଶୁଭିଃ॒ ପ୍ର ପ୍ର॒ଜୟା॑

ଜାୟେ॒ୟେତି॒ ସ ଏ॒ତାମବିଂ॑ ବ॒ଶାମା॑ଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟଃ॒ କାମା॒ୟା (୩) ଽଽଲ॑ଭେତାଽଽଦି॒ତ୍ୟାନେ॒ବ

କାମ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବୈନଂ॑ ପ୍ର॒ଥୟ॑ନ୍ତି ପ॒ଶୁଭିଃ॒ ପ୍ର ପ୍ର॒ଜୟା॑

ଜନୟନ୍ତ୍ୟ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ନ ବ୍ୟ॑ରୋଚତ॒ ତସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାଃ ପ୍ରାୟ॑ଶ୍ଚିତ୍ତିମୈଚ୍ଛ॒ନ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତା ମ॒ଲ୍ହା

ଆଽଲ॑ଭନ୍ତାଽଽଗ୍ନେ॒ୟୀଂ କୃ॑ଷ୍ଣଗ୍ରୀ॒ବୀଂ॒ ସ॒ଂହି॒ତାମୈ॒ନ୍ଦ୍ରୀଂ॒ ଶ୍ୱେ॒ତାଂ ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟାଂ

ତାଭି॑ରେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ରୁଚ॑ମଦଧୁର୍ୟୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମଃ॒ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତା ମ॒ଲ୍-ହା ଆ ଲ॑ଭେତା

(୪) ଽଽଗ୍ନେ॒ୟୀଂ କୃ॑ଷ୍ଣଗ୍ରୀ॒ବୀଂ॒ ସ॑ଂହି॒ତାମୈ॒ନ୍ଦ୍ରୀଂ॒ ଶ୍ୱେ॒ତାଂ ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟାମେ॒ତା ଏ॒ବ ଦେ॒ବତାଃ॒

ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତା ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଦ॑ଧତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି

ବ॒ସ॒ନ୍ତା॑ ପ୍ରା॒ତରା॑ଗ୍ନେ॒ୟୀଂ କୃ॑ଷ୍ଣଗ୍ରୀ॒ବୀମା ଲ॑ଭେତ ଗ୍ରୀ॒ଷ୍ମେ ମ॒ଧ୍ୟନ୍ଦି॑ନେ ସଂ॒ହି॒ତାମୈ॒ନ୍ଦ୍ରୀଂ॒

ଶ॒ରଦ୍ୟ॑ପରା॒ହ୍ଣେ ଶ୍ୱେ॒ତାଂ ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟାଂ ତ୍ରୀଣି॒ ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟସ୍ୟ॒ ତେଜା॒ଂସି ବ॒ସନ୍ତା॑

ପ୍ରା॒ତର୍ଗ୍ରୀ॒ଷ୍ମେ ମ॒ଧ୍ୟନ୍ଦି॑ନେ ଶ॒ରଦ୍ୟ॑ପରା॒ହ୍ଣେ ୟାବ॑ନ୍ତ୍ୟେ॒ବ ତେଜା॒ଂସି॒ ତାନ୍ୟେ॒ବା (୫) ଽବ॑

ରୁନ୍ଧେ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରଂ ପ॒ର୍ୟାଲ॑ଭ୍ୟନ୍ତେ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରୋ ବୈ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସସ୍ୟ॑ ପ୍ରଦା॒ତା ସଂ॑ବତ୍ସ॒ର

ଏ॒ବାସ୍ମୈ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ପ୍ର ୟଚ୍ଛତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ଗ॒ର୍ଭିଣୟୋ ଭବନ୍ତୀନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୈ ଗର୍ଭ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ଦଧତି ସାରସ୍ୱ॒ତୀଂ ମେ॒ଷୀମା ଲଂଭେତ॒ ୟ ଈଶ୍ୱ॒ରୋ ବା॒ଚୋ ବଦି॑ତୋ॒ଃ ସନ୍-ବାଚଂ॒ ନ ବଦେ॒ଦ୍ୱାଗ୍ୱୈ ସର॑ସ୍ୱତୀ॒ ସର॑ସ୍ୱତୀମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସୈବାସ୍ମି॒ନ୍ (୬) ବାଚ॑ଂ ଦଧାତି ପ୍ରବଦି॒ତା ବା॒ଚୋ ଭ॑ବ॒ତ୍ୟପନ୍ନଦତୀ ଭବତି॒ ତସ୍ମା॑ନ୍ମନୁଷ୍ୟାଃ ସର୍ବା॒ଂ ବାଚ॑ଂ ବଦନ୍ତ୍ୟାଗ୍ନେ॒ୟଂ କୃଷ୍ଣଗ୍ରୀବ॒ମା ଲଂଭେତ ସୌ॒ମ୍ୟଂ ବ॒ଭ୍ରୁଂ ଜ୍ୟୋଗା॑ମୟାବ୍ୟ॒ଗ୍ନିଂ ବା ଏ॒ତସ୍ୟ॒ ଶରୀ॑ରଂ ଗଚ୍ଛତି॒ ସୋମ॒ଂ ରସୋ॒ ୟସ୍ୟ॒ ଜ୍ୟୋଗା॒ମୟ॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନେରେ॒ବାସ୍ୟ॒ ଶରୀ॑ରଂ ନିଷ୍କ୍ରୀ॒ଣାତି॒ ସୋମା॒ଦ୍ରସ॑ମୁତ ୟଦୀ॒ତାସୁର୍ଭବ॑ତି॒ ଜୀବ॑ତ୍ୟେ॒ବ ସୌ॒ମ୍ୟଂ ବ॒ଭ୍ରୁମା ଲଂଭେତା॑ଽଽଗ୍ନେ॒ୟଂ କୃଷ୍ଣଗ୍ରୀବଂ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମଃ॒ ସୋମୋ॒ (୭) ବୈ ରେ॑ତୋ॒ଧା ଅ॒ଗ୍ନିଃ ପ୍ର॒ଜାନା॑ଂ ପ୍ରଜନୟି॒ତା ସୋମ॑ ଏ॒ବାସ୍ମୈ ରେତୋ॒ ଦଧା॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିଃ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ୍ର ଜ॑ନୟତି ବି॒ନ୍ଦତେ॑ ପ୍ର॒ଜାମା॑ଗ୍ନେ॒ୟଂ କୃଷ୍ଣଗ୍ରୀବ॒ମା ଲଂଭେତ ସୌ॒ମ୍ୟଂ ବ॒ଭ୍ରୁଂ ୟୋ ବ୍ରା॑ହ୍ମଣୋ ବି॒ଦ୍ୟାମ॒ନୂଚ୍ୟ॒ ନ ବି॒ରୋଚେ॑ତ॒ ୟଦା॑ଗ୍ନେ॒ୟୋ ଭବ॑ତି॒ ତେଜ॑ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତି॒ ୟତ୍ସୌ॒ମ୍ୟୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ତେନ॑ କୃଷ୍ଣଗ୍ରୀବ ଆଗ୍ନେ॒ୟୋ ଭ॑ବତି॒ ତମ॑ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ଦପ॑ ହନ୍ତି ଶ୍ୱେ॒ତୋ ଭ॑ବତି॒ (୮) ରୁଚ॑ମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ଦଧାତି ବ॒ଭ୍ରୁଃ ସୌ॒ମ୍ୟୋ ଭ॑ବତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ତ୍ୱିଷି॑ଂ ଦଧାତ୍ୟାଗ୍ନେ॒ୟଂ କୃଷ୍ଣଗ୍ରୀବ॒ମା ଲଂଭେତ ସୌ॒ମ୍ୟଂ ବ॒ଭ୍ରୁମା॑ଗ୍ନେ॒ୟଂ କୃଷ୍ଣଗ୍ରୀବଂ ପୁରୋ॒ଧାୟା॒ଂ ସ୍ପର୍ଧ॑ମାନ ଆଗ୍ନେ॒ୟୋ ବୈ ବ୍ରା॑ହ୍ମଣଃ ସୌ॒ମ୍ୟୋ ରା॑ଜ॒ନ୍ୟୋ॑ଽଭିତଃ ସୌ॒ମ୍ୟମା॑ଗ୍ନେ॒ୟୌ ଭ॑ବତ॒ସ୍ତେଜ॑ସ୍ୱୈ॒ବ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣୋଭ॒ୟତୋ॑ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରଂ ପରି॑ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟେକ॒ଧା ସ॒ମାବୃ॑ଙ୍କ୍ତେ ପୁ॒ର ଏ॑ନଂ ଦଧତେ (୯) ॥ (ଲ॒ଭେ॒ତ॒ ବରୁ॑ଣଂ ବ॒ଶୈତାମବି॑ଂ ବ॒ଶାମା॑ଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟ॒ଃ କାମା॑ୟ ମ॒ଲ୍ହା ଆ ଲଭେ॑ତ॒ ତାନ୍ୟେ॒ବ ସୈବାସ୍ମି॒ନ୍-ସୋମଃ ଶ୍ୱେ॒ତୋଭ॑ବତି॒ ତ୍ରିଚ॑ତ୍ୱାରି॒ଂ ଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୧। ୨॥

Not For Commercial Use

(ସ୍ପର୍ଧମାନସ୍ୟ; ସଙ୍-ଗ୍ରାମାର୍ଥିନଃ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ନକାମସ୍ୟ; ରାଜ୍ୟକାମସ୍ୟ; ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକାମସ୍ୟ; ପାପକ୍ଷୟାର୍ଥିନଃ; ରାଜ୍ୟାର୍ଥିନଶ୍ଚ ପଶୁବିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେବାସୁରା ଏଷୁ ଲୋକେଷ୍ୱସ୍ପର୍ଧନ୍ତ ସ ଏତଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ବାମନମପଶ୍ୟତ୍ତଂ ସ୍ୱାୟୈ ଦେବତାୟା
ଆଽଲଭତ ତତୋ ବୈ ସ ଇମାଁଲ୍ଲୋକାନଭ୍ୟଜୟଦ୍ୱୈଷ୍ଣବଂ ବାମନମା ଲଭେତ ସ୍ପର୍ଧମାନୋ
ବିଷ୍ଣୁରେବ ଭୂତ୍ୱେମାଁଲ୍ଲୋକାନଭି ଜୟତି ବିଷମ ଆ ଲଭେତ ବିଷମା ଇବ ହୀମେ ଲୋକାଃ
ସମୃଦ୍ଧ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ମନ୍ୟୁମତେ ମନସ୍ୱତେ ଲଲାମଂ ପ୍ରାଶୃଙ୍ଗମା ଲଭେତ ସଙ୍ଗ୍ରାମେ (୧)
ସଂୟତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟେଣ ବୈ ମନ୍ୟୁନା ମନସା ସଙ୍ଗ୍ରାମଂ ଜୟତୀନ୍ଦ୍ରମେବ ମନ୍ୟୁମନ୍ତଂ ମନସ୍ୱନ୍ତଂ
ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମିନ୍ନିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ମନ୍ୟୁଂ ମନୋ ଦଧାତି ଜୟତି ତଂ
ସଙ୍ଗ୍ରାମମିନ୍ଦ୍ରାୟ ମରୁତ୍ୱତେ ପୃଶ୍ନିସକ୍-ଥମା ଲଭେତ ଗ୍ରାମକାମ ଇନ୍ଦ୍ରମେବ ମରୁତ୍ୱନ୍ତଂ
ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମୈ ସଜାତାନ୍ ପ୍ର ୟଚ୍ଛତି ଗ୍ରାମ୍ୟେବ ଭବତି
ୟଦୃଷଭସ୍ତେନ (୨) ଐନ୍ଦ୍ରୋ ୟତ୍-ପୃଶ୍ନିସ୍ତେନ ମାରୁତଃ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟୈ ପଶ୍ଚାତ୍-ପୃଶ୍ନିସକ୍-ଥୋ
ଭବତି ପଶ୍ଚାଦନ୍ୱବସାୟିନୀମେବାସ୍ମୈ ବିଶଂ କରୋତି ସୌମ୍ୟଂ ବଭ୍ରୁମା ଲଭେତାନ୍ନକାମଃ
ସୌମ୍ୟଂ ବା ଅନ୍ନଂ ସୋମମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମା ଅନ୍ନଂ ପ୍ର
ୟଚ୍ଛତ୍ୟନ୍ନାଦ ଏବ ଭବତି ବଭ୍ରୁର୍ଭବତ୍ୟେତଦ୍ୱା ଅନ୍ନସ୍ୟ ରୂପଂ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟୈ ସୌମ୍ୟଂ ବଭ୍ରୁମା
ଲଭେତ ୟମଲଂ (୩) ରାଜ୍ୟାୟ ସନ୍ତଂ ରାଜ୍ୟଂ ନୋପନମେତ୍ସୌମ୍ୟଂ ବୈ ରାଜ୍ୟଂ
ସୋମମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମୈ ରାଜ୍ୟଂ ପ୍ର ୟଚ୍ଛତ୍ୟୁପୈନଂ
ରାଜ୍ୟଂ ନମତି ବଭ୍ରୁର୍ଭବତ୍ୟେତଦ୍ୱୈ ସୋମସ୍ୟ ରୂପଂ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃତ୍ରତୁରେ ଲଲାମଂ
ପ୍ରାଶୃଙ୍ଗମା ଲଭେତ ଗତଶ୍ରୀଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକାମଃ ପାପ୍ମାନମେବ ବୃତ୍ରଂ ତୀର୍ତ୍ୱା ପ୍ରତିଷ୍ଠାଂ
ଗଚ୍ଛତୀନ୍ଦ୍ରାୟାଭିମାତିଘ୍ନେ ଲଲାମଂ ପ୍ରାଶୃଙ୍ଗମା (୪) ଲଭେତ ୟଃ ପାପ୍ମନା ଗୃହୀତଃ ସ୍ୟାତ୍ପାପ୍ମା
ବା ଅଭିମାତିରିନ୍ଦ୍ରମେବାଭିମାତିହନଂ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମାତ୍

Not For Commercial Use

ପା॒ପ୍ମାନ॑ମ॒ଭିମା॑ତିଂ॒ ପ୍ର ଣୁ॑ଦତ॒ ଇନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ବ॒ଜ୍ରିଣେ॑ ଲ॒ଲାମ॑ଂ ପ୍ରାଶୃ॒ଙ୍ଗମା ଲ॑ଭେତ॒ ୟମଲଂ॑

ରା॒ଜ୍ୟାୟ॒ ସନ୍ତ॑ଂ ରା॒ଜ୍ୟଂ ନୋପ॒ନମେ॒ଦିନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ବ॒ଜ୍ରିଣ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ବଜ୍ର॒ଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତି॒ ସ ଏ॑ନ॒ଂ ବଜ୍ରୋ॒ ଭୂତ୍ୱା॑ ଇନ୍ଦ୍ର॒ ଉପୈ॑ନଂ ରା॒ଜ୍ୟଂ

ନ॑ମତି ଲ॒ଲାମଃ॑ ପ୍ରାଶୃ॒ଙ୍ଗୋ ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱୈ ବଜ୍ର॑ସ୍ୟ ରୂ॒ପଂ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ (୫) ॥

(ସଙ୍ଗ୍ରା॒ମେ ତେନାଲ॑ମଭିମାତି॒ଦ୍ୱେ ଲ॒ଲାମ॑ଂ ପ୍ରାଶୃ॒ଙ୍ଗମୈନ॑ଂ ପଞ୍ଚ॑ଦଶ ଚ) ॥ ୨। ୧। ୩॥

(ବ୍ର॒ହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ତ୍ୱଗ୍-ଦୋଷନିବାରଣାର୍ଥିନଃ; ଭ୍ରା॒ତୃବ୍ୟବତଃ; ପାପବିମୁକ୍ତିକାମସ୍ୟ; ଭ୍ର॒ଷ୍ଟରାଜ୍ୟସ୍ୟ ପଶୁବିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ନ ବ୍ୟ॑ରୋଚତ॒ ତସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାଃ ପ୍ରାୟ॑ଶ୍ଚିତ୍ତିମୈଚ୍ଛ॒ନ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାଂ

ଦଶ॑ର୍ଷଭା॒ମାଽଲ॑ଭନ୍ତ॒ ତୟୈ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ରୁଚ॑ମଦଧୁ॒ର୍ୟୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମଃ॒ ସ୍ୟାତ୍ ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାଂ

ଦଶ॑ର୍ଷଭା॒ମା ଲ॑ଭେତା॒ମୁମେ॒ବାଽଽଦି॒ତ୍ୟଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଦ॑ଧାତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ବ॒ସନ୍ତା॑ ପ୍ରା॒ତସ୍ତ୍ରୀନ୍ ଲ॒ଲାମା॒ନା ଲ॑ଭେତ ଗ୍ରୀ॒ଷ୍ମେ

ମ॒ଧ୍ୟନ୍ଦି॑ନେ॒ (୧) ତ୍ରୀଞ୍ଛି॑ତିପୃ॒ଷ୍ଠାଞ୍ଛ॒ରଦ୍ୟ॑ପରା॒ହ୍ଣେ ତ୍ରୀଞ୍ଛି॑ତି॒ବାରା॒ନ୍ ତ୍ରୀଣି॒ ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟସ୍ୟ॒

ତେଜା॑ଂସି ବ॒ସନ୍ତା॑ ପ୍ରା॒ତର୍ଗ୍ରୀ॒ଷ୍ମେ ମ॒ଧ୍ୟନ୍ଦି॑ନେ ଶ॒ରଦ୍ୟ॑ପରା॒ହ୍ଣେ ୟାବ॑ନ୍ତ୍ୟେ॒ବ ତେଜା॑ଂସି॒

ତାନ୍ୟେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରୟ॒ ଆ ଲ॑ଭ୍ୟନ୍ତେଽଭିପୂ॒ର୍ବମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେଜୋ॑ ଦଧାତି ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରଂ

ପ॒ର୍ୟାଲ॑ଭ୍ୟନ୍ତେ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରୋ ବୈ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସସ୍ୟ॑ ପ୍ରଦା॒ତା ସଂ॑ବତ୍ସ॒ର ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ପ୍ର

ୟ॑ଚ୍ଛତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରସ୍ୟ॑ ପ॒ରସ୍ତା॑ତ୍ ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟଂ କଦ୍ରୁ॒ (୨) ମା ଲ॑ଭେତ

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ॒ ସର୍ବା॑ ଦେ॒ବତା॑ ଦେ॒ବତା॑ସ୍ୱେ॒ବ ପ୍ରତି॑ତିଷ୍ଠତି॒ ୟଦି॑ ବିଭୀ॒ୟାଦ୍ଦୁ॒ଶ୍ଚର୍ମା॑ ଭବିଷ୍ୟା॒ମୀତି॑

ସୋମାପୌ॒ଷ୍ଣଂ ଶ୍ୟା॒ମମା ଲ॑ଭେତ ସୌ॒ମ୍ୟୋ ବୈ ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ପୁରୁ॑ଷଃ ପୌ॒ଷ୍ଣାଃ ପ॒ଶବଃ॒

ସ୍ୱୟୈ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବତ॑ୟା ପ॒ଶୁଭି॒ସ୍ତ୍ୱଚ॑ଂ କରୋତି॒ ନ ଦୁ॒ଶ୍ଚର୍ମା॑ ଭବତି ଦେ॒ବାଶ୍ଚ॒ ବୈ

Not For Commercial Use

ଯ॒ମଶ୍ଚା॒ସ୍ମିଁ॒ଲ୍ଲୋ॒କେଽସ୍ପର୍ଧନ୍ତ ସ ଯ॒ମୋ ଦେ॒ବାନା॑ମିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମୟୁବତ ତଦ୍ୟ॒ମସ୍ୟ॑ (୩)

ଯମ॒ତ୍ୱଂ ତେ ଦେ॒ବା ଅ॑ମନ୍ୟନ୍ତ ଯ॒ମୋ ବା ଇ॒ଦମ॑ଭୂ॒ଦ୍ୟଦ୍ୱ॒ୟଂ ସ୍ମ ଇତି॒ ତେ

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ନ୍-ସ୍ସ ଏ॒ତୌ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରା॒ତ୍ମନ॑ ଉକ୍ଷବ॒ଶୌ ନିର॑ମିମୀତ॒ ତେ ଦେ॒ବା

ବୈ॑ଷ୍ଣାବରୁ॒ଣୀଂ ବ॒ଶାମାଽଲ॑ଭନ୍ତୈ॒ନ୍ଦ୍ରମୁ॒କ୍ଷାଣ॒ଂ ତଂ ବରୁ॑ଣେନୈ॒ବ ଗ୍ରା॒ହୟି॒ତ୍ୱା ବିଷ୍ଣୁ॑ନା ଯ॒ଜ୍ଞେନ॒

ପ୍ରାଣୁ॑ଦନ୍ତୈ॒ନ୍ଦ୍ରେଣୈ॒ବାସ୍ୟେ᳚ନ୍ଦ୍ରି॒ୟମ॑ବୃଞ୍ଜତ॒ ଯୋ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟବା॒ନ୍-ସ୍ୟାତ୍ ସ ସ୍ପର୍ଧ॑ମାନୋ

ବୈ॑ଷ୍ଣାବରୁ॒ଣୀଂ (୪) ବ॒ଶାମା ଲ॑ଭେତୈ॒ନ୍ଦ୍ରମୁ॒କ୍ଷାଣ॒ଂ ବରୁ॑ଣେନୈ॒ବ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟଂ ଗ୍ରା॒ହୟି॒ତ୍ୱା

ବିଷ୍ଣୁ॑ନା ଯ॒ଜ୍ଞେନ॒ ପ୍ର ଣୁ॑ଦତ ଐ॒ନ୍ଦ୍ରେଣୈ॒ବାସ୍ୟେ᳚ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୃଙ୍କ୍ତେ॒ ଭବ॑ତ୍ୟା॒ତ୍ମନା॒ ପରା᳚ସ୍ୟ॒

ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟୋ ଭବ॒ତୀନ୍ଦ୍ରୋ॑ ବୃ॒ତ୍ରମ॑ହ॒ନ୍ତଂ ବୃ॒ତ୍ରୋ ହ॒ତଃ ଷୋ॒ଡ॒ଶଭି॑ର୍ଭୋ॒ଗୈର॑ସିନା॒ତ୍ତସ୍ୟ॑ ବୃ॒ତ୍ରସ୍ୟ॑

ଶୀ॒ର୍ଷ॒ତୋ ଗାବ॒ ଉଦା॑ୟ॒ନ୍ତା ବୈ॑ଦେ॒ହ୍ୟୋଽଭବ॒ନ୍ତାସା॑ମୃଷ॒ଭୋ ଜ॒ଘନେଽନୂ॒ଦୈ॒ତ୍ତମିନ୍ଦ୍ରୋ॑ (୫)

ଽଚାୟ॒ତ୍ସୋଽମନ୍ୟତ॒ ଯୋ ବା ଇ॒ମମା॒ଲଭେ॑ତ॒ ମୁ॒ଚ୍ୟେତା॒ସ୍ମାତ୍ ପା॒ପ୍ମନ॒ ଇତି॒ ସ ଆ᳚ଗ୍ନେ॒ୟଂ

କୃ॒ଷ୍ଣଗ୍ରୀ॑ବ॒ମା ଲ॑ଭତୈ॒ନ୍ଦ୍ରମୃ॑ଷ॒ଭଂ ତସ୍ୟା॒ଗ୍ନିରେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ସୃତଃ ଷୋଡଶ॒ଧା

ବୃ॒ତ୍ରସ୍ୟ॑ ଭୋ॒ଗାନପ୍ୟ॑ଦହଦୈ॒ନ୍ଦ୍ରେଣେ᳚ନ୍ଦ୍ରି॒ୟମା॒ତ୍ମନ୍ନ॑ଧତ୍ତ॒ ଯଃ ପା॒ପ୍ମନା᳚ ଗୃହୀ॒ତଃ ସ୍ୟାଥ୍ସ ଆ᳚ଗ୍ନେ॒ୟଂ

କୃ॒ଷ୍ଣଗ୍ରୀ॑ବ॒ମା ଲ॑ଭେତୈ॒ନ୍ଦ୍ରମୃ॑ଷ॒ଭମ॒ଗ୍ନିରେ॒ବାସ୍ୟ॒ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ସୃତଃ (୬)

ପା॒ପ୍ମାନ॒ମପି॑ ଦହତ୍ୟୈ॒ନ୍ଦ୍ରେଣେ᳚ନ୍ଦ୍ରି॒ୟମା॒ତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ॒ ମୁଚ୍ୟ॑ତେ ପା॒ପ୍ମନୋ॒ ଭବ॑ତ୍ୟେ॒ବ

ଦ୍ୟା॑ବାପୃ॒ଥି॒ବ୍ୟା᳚ଂ ଧେ॒ନୁମା ଲ॑ଭେତ॒ ଜ୍ୟୋଗ॑ପରୁଦ୍ଧୋ॒ଽନୟୋ॒ର୍ହି ବା

ଏ॒ଷୋଽପ୍ର॑ତିଷ୍ଠି॒ତୋଽଥୈ॒ଷ ଜ୍ୟୋଗପ॑ରୁଦ୍ଧୋ॒ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ତେ ଏ॒ବୈନ॑ଂ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାଂ ଗ॑ମୟତଃ॒ ପ୍ରତ୍ୟେ॒ବ ତି॑ଷ୍ଠତି ପର୍ୟା॒ରିଣୀ ଭବତି ପର୍ୟା॒ରୀବ॒

ହ୍ୟେ॑ତସ୍ୟ॑ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରଂ ଯୋ ଜ୍ୟୋଗ॑ପରୁଦ୍ଧଃ॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ବାୟ॒ବ୍ୟ॑ଂ (୭) ବ॒ତ୍ସମା ଲ॑ଭେତ ବା॒ୟୁର୍ବା

ଅ॒ନୟୋ᳚ର୍ବ॒ତ୍ସ ଇ॒ମେ ବା ଏ॒ତସ୍ମୈ॑ ଲୋ॒କା ଅପ॑ଶୁଷ୍କା॒ ବିଡପ॑ଶୁ॒ଷ୍କାଽଥୈ॒ଷ ଜ୍ୟୋଗପ॑ରୁଦ୍ଧୋ

Not For Commercial Use

ବା॒ୟୁମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॑ ଇ॒ମାଁଲ୍ଲୋ॒କାନ୍ ବିଶ॑ଂ ପ୍ର

ଦା॑ପୟତି॒ ପ୍ରାସ୍ମା॑ ଇ॒ମେ ଲୋ॒କାଃ ସ୍ନୁ॑ବନ୍ତି ଭୁ॒ଞ୍ଜ॒ତ୍ୟେ॑ନ॒ଂ ବି॒ଡୁପ॑ ତିଷ୍ଠତେ (୮)॥

(ମ॒ଧ୍ୟନ୍ଦି॑ନେ॒ କଦ୍ରୁ॑ଂ ୟ॒ମସ୍ୟ॒ ସ୍ୱର୍ଧ॑ମାନୋ ବୈଷ୍ଣାବରୁ॒ଣୀଂ ତମିନ୍ଦ୍ରୋ॑ସ୍ୟ॒ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ସୃତୋ ବାୟ॒ବ୍ୟ॑ଂ

ଦ୍ୱିଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୧। ୪॥

(ପଶୁକାମସ୍ୟ; ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ଭୂତିକାମସ୍ୟ; ବିଚ୍ଛିନ୍ନସୋମପୀଥସ୍ୟ; ଅଭିଚରତଶ୍ଚ ପଶବଃ ॥

ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଇନ୍ଦ୍ରୋ॑ ବ॒ଲସ୍ୟ॒ ବିଲ॒ମପୌର୍ଣୋ॒ତ୍ସ ୟ ଉ॑ତ୍ତ॒ମଃ ପ॒ଶୁରାସୀ॒ତ୍ତଂ ପୃ॒ଷ୍ଠଂ ପ୍ରତି॒ ସ॒ଂଗୃହ୍ୟୋଦ॑କ୍-

ଖି॒ଦ॒ତ୍ତଂ ସ॒ହସ୍ରଂ॑ ପ॒ଶବୋଽନୂଦା॑ୟ॒ନ୍-ସ ଉ॑ନ୍ନ॒ତୋଽଭବ॒ଦ୍ୟଃ ପ॒ଶୁକା॑ମ॒ଃ ସ୍ୟାତ୍ସ

ଏ॒ତମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମୁ॑ନ୍ନ॒ତମା ଲଭେ॒ତେନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑

ପ॒ଶୂନ୍ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତି ପଶୁ॒ମାନେ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟୁନ୍ନ॒ତୋ (୧) ଭ॑ବତି ସାହ॒ସ୍ରୀ ବା ଏ॒ଷା ଲ॒କ୍ଷ୍ମୀ

ୟଦୁ॑ନ୍ନ॒ତୋ ଲ॒କ୍ଷ୍ମିୟୈ॒ବ ପ॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ ୟ॒ଦା ସ॒ହସ୍ରଂ॑ ପ॒ଶୂନ୍ ପ୍ରା॒ପ୍ନୁୟାଦଥ॑ ବୈଷ୍ଣ॒ବଂ

ବା॑ମ॒ନମା ଲଭେ॒ତୈ॒ତସ୍ମି॒ନ୍ୱୈ ତ॒ତ୍ସ॒ହସ୍ର॒ମଧ୍ୟ॑ତିଷ୍ଠ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ଦେ॒ଷ ବା॑ମ॒ନଃ ସମୀ॑ଷିତଃ ପ॒ଶୁଭ୍ୟ॑ ଏ॒ବ

ପ୍ର॒ଜା॑ତେଭ୍ୟଃ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାଂ ଦ॑ଧାତି॒ କୋଽର୍ହ॑ତି ସ॒ହସ୍ରଂ॑ ପ॒ଶୂନ୍ ପ୍ରା॒ପ୍ତୁମିତ୍ୟା॑ହୁରହୋରା॒ତ୍ରାଣ୍ୟେ॒ବ

ସ॒ହସ୍ର॒ଂ ସ॒ଂପାଦ୍ୟାଽଽ ଲ॑ଭେତ ପ॒ଶବୋ॒ (୨) ବା ଅ॑ହୋରା॒ତ୍ରାଣି॑ ପ॒ଶୂନେ॒ବ ପ୍ର॒ଜା॑ତାନ୍

ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାଂ ଗ॑ମୟ॒ତ୍ୟୋଷ॑ଧୀଭ୍ୟୋ ବେ॒ହତ॒ମା ଲଭେତ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମ॒ ଓଷ॑ଧୟୋ॒ ବା ଏ॒ତଂ

ପ୍ର॒ଜାୟୈ॒ ପରି॑ ବାଧନ୍ତେ॒ ୟୋଽଲ॑ଂ ପ୍ର॒ଜାୟୈ॒ ସନ୍-ପ୍ର॒ଜାଂ ନ ବି॒ନ୍ଦତ॒ ଓଷ॑ଧୟ॒ଃ ଖଲୁ॒ ବା

ଏ॒ତସ୍ୟୈ॒ ସୂତୁ॒ମପି॑ ଘ୍ନନ୍ତି॒ ୟା ବେ॒ହଦ୍-ଭବ॒ତ୍ୟୋଷ॑ଧୀରେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ତା ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ସ୍ୱାଦ୍ୟୋନେଃ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ୍ର ଜ॑ନୟନ୍ତି ବି॒ନ୍ଦତେ॑ (୩) ପ୍ର॒ଜାମାପୋ॒ ବା

ଓଷ॑ଧ॒ୟୋଽସ॒ତ୍-ପୁରୁ॑ଷ॒ ଆପ॑ ଏ॒ବାସ୍ମା॑ ଅସ॑ତ॒ଃ ସଦ୍ଦ॑ଦତି॒ ତସ୍ମା॑ଦାହୁ॒ର୍ୟଶ୍ଚୈ॒ବଂ ବେଦ॒ ୟଶ୍ଚ॒

ନାଽଽପ୍ରସ୍ତାବାସଂତଃ ସଦ୍ଦ୍ଦତୀତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରୀꣳ ସୂତବଂଶାମା ଲଂଭେତ ଭୂତିକାମୋଽଜାତୋ ବା ଏଷ

ୟୋଽଲଂ ଭୂତ୍ୟୈ ସନ୍-ଭୂତିଂ ନ ପ୍ରାପ୍ନୋତୀନ୍ଦ୍ରଂ ଖଲୁ ବା ଏଷା ସୂତ୍ୱା ବଶାଽଭଂବ- (୪)

ଦିନ୍ଦ୍ରମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବୈନଂ ଭୂତିଂ ଗମୟତି ଭବଂତ୍ୟେବ

ୟꣳ ସୂତ୍ୱା ବଶା ସ୍ୟାତ୍ତମୈନ୍ଦ୍ରମେବାଽଽଲଂଭେତୈତଦ୍ୱାବ ତଦିନ୍ଦ୍ରିୟꣳ ସାକ୍ଷାଦେବେନ୍ଦ୍ରିୟମବ

ରୁନ୍ଧ ଐନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନଂ ପୁନରୁତ୍ସୃଷ୍ଟମା ଲଂଭେତ ୟ ଆ ତୃତୀୟାତ୍ ପୁରୁଷାତ୍ ସୋମଂ ନ

ପିବେଦ୍ୱିଚ୍ଛିନ୍ନୋ ବା ଏତସ୍ୟ ସୋମପୀଥୋ ୟୋ ବ୍ରାହ୍ମଣଃ ସନ୍ନା (୫) ତୃତୀୟାତ୍ ପୁରୁଷାତ୍

ସୋମଂ ନ ପିବଂତୀନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଏବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ତାବେବାସ୍ମୈ

ସୋମପୀଥଂ ପ୍ର ୟଚ୍ଛତ ଉପୈନꣳ ସୋମପୀଥୋ ନମତି ୟଦୈନ୍ଦ୍ରୋ ଭବଂତୀନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୈ

ସୋମପୀଥ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମେବ ସୋମପୀଥମବ ରୁନ୍ଧେ ୟଦାଗ୍ନେୟୋ ଭବଂତ୍ୟାଗ୍ନେୟୋ ବୈ

ବ୍ରାହ୍ମଣଃ ସ୍ୱାମେବ ଦେବତାମନୁ ସଂ ତନୋତି ପୁନରୁତ୍ସୃଷ୍ଟୋ ଭଂବତି ପୁନରୁତ୍ସୃଷ୍ଟ ଇବ

ହ୍ୟେତସ୍ୟ (୬) ସୋମପୀଥଃ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟୈ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ପତ୍ୟଂ ତୂପରମା ଲଂଭେତାଭିଚରନ୍

ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ତସ୍ମା ଏବୈନମା ବୃଶ୍ଚତି

ତାଜଗାର୍ତିମାର୍ଛତି ତୂପରୋ ଭଂବତି କ୍ଷୁରପଂବିର୍ବା ଏଷା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ୟତ୍ତୂପରଃ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟୈ ସ୍ଫ୍ୟୋ

ୟୂପୋ ଭବତି ବଜ୍ରୋ ବୈ ସ୍ଫ୍ୟୋ ବଜ୍ରମେବାସ୍ମୈ ପ୍ର ହରତି ଶରମୟଂ ବର୍ହିଃ

ଶୃଣାତ୍ୟେବୈନଂ ବୈଭୀଦକ ଇଦ୍ଧ୍ମୋ ଭିନତ୍ତ୍ୟେବୈନମ୍ (୭)॥

(ଭବତ୍ୟୁନ୍ନତଃ ପଶବୋ ଜନୟନ୍ତି ବିନ୍ଦତେଭବସନ୍ନେତସ୍ୟେଧ୍ମସ୍ତ୍ରୀଣି ଚ) ॥ ୨। ୧। ୫॥

Not For Commercial Use

(ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ ସମାନେପୃଚ୍ଛତ୍ୱକାମସ୍ୟ ଚ; ଅନ୍ନକାମସ୍ୟ; ଇନ୍ଦ୍ରିୟକାମସ୍ୟ; ପରକର୍ତ୍ତୃକ; ଦାନକାମସ୍ୟ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ; ଅଜ୍ଞାତଚିରରୋଗଗ୍ରସ୍ତସ୍ୟ ଚ ପଶବଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବା॒ର୍ହ॒ସ୍ପ॒ତ୍ୟଂ ଶିତିପୃ॒ଷ୍ଠମା ଲ॑ଭେତ॒ ଗ୍ରାମ॑କାମୋ॒ ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ ପୃ॒ଷ୍ଠଂ ସ॑ମା॒ନାନା॑ଁ ସ୍ୟା॒ମିତି॒ ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॑ଁ ପୃ॒ଷ୍ଠଂ ସ॑ମା॒ନାନା॑ଁ କରୋତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ଶିତିପୃ॒ଷ୍ଠୋ ଭ॑ବତି ବାର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟୋ ହ୍ୟେ॑ଷ ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ପୌ॒ଷ୍ଣଂ ଶ୍ୟା॒ମମା ଲ॑ଭେ॒ତାନ୍ନ॑କା॒ମୋଽନ୍ନ॒ଂ ବୈ ପୂ॒ଷା ପୂ॒ଷଣ॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ (୧) ଅନ୍ନ॒ଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବତି ଶ୍ୟା॒ମୋ ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱା ଅନ୍ନ॑ସ୍ୟ ରୂ॒ପଂ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ମାରୁ॒ତଂ ପୃଶ୍ନି॒ମା ଲ॑ଭେ॒ତାନ୍ନ॑କା॒ମୋଽନ୍ନ॒ଂ ବୈ ମ॒ରୁତୋ॑ ମ॒ରୁତ॑ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ଅନ୍ନ॒ଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବତି॒ ପୃଶ୍ନି॑ର୍ଭବତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱା ଅନ୍ନ॑ସ୍ୟ ରୂ॒ପଂ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟା ଐ॒ନ୍ଦ୍ରମ॑ରୁ॒ଣମା ଲ॑ଭେତେନ୍ଦ୍ରି॒ୟକା॑ମ॒ ଇନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ (୨) ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧାତୀନ୍ଦ୍ରି॒ୟା॒ବ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତ୍ୟରୁ॒ଣୋ ଭ୍ରୂମା॑ନ୍ ଭବତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱା ଇନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ ରୂ॒ପଂ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ସାବି॒ତ୍ରମୁ॑ପଧ୍ୱ॒ସ୍ତମା ଲ॑ଭେତ ସ॒ନିକା॑ମଃ ସବି॒ତା ବୈ ପ୍ର॑ସ॒ବାନା॑ମୀଶେ ସବି॒ତାର॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସ॒ନିଂ ପ୍ରସୁ॑ବତି॒ ଦାନ॑କାମା ଅସ୍ମୈ ପ୍ର॒ଜା ଭ॑ବନ୍ତ୍ୟୁପଧ୍ୱ॒ସ୍ତୋ ଭ॑ବତି ସାବି॒ତ୍ରୋ ହ୍ୟେ॑ଷ (୩) ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ବ॑ହୁରୂ॒ପମା ଲ॑ଭେ॒ତାନ୍ନ॑କାମୋ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ବା ଅନ୍ନ॒ଂ ବିଶ୍ୱା॑ନେ॒ବ ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ଅନ୍ନ॒ଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବତି ବହୁରୂ॒ପୋ ଭ॑ବତି ବହୁରୂ॒ପଂ ହ୍ୟନ୍ନ॒ଂ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ବ॑ହୁରୂ॒ପମା ଲ॑ଭେତ॒ ଗ୍ରାମ॑କାମୋ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବା ବୈ ସ॑ଜା॒ତା ବିଶ୍ୱା॑ନେ॒ବ ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ (୪) ସଜା॒ତାନ୍ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ବହୁରୂ॒ପୋ ଭ॑ବତି ବହୁଦେବ॒ତ୍ୟୋ॑

Not For Commercial Use

ତ୍ ହ୍ୟେ॑ଷ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ପ୍ରାଜାପ୍ର୍ତ୍ୟଂ॑ ତୂ॑ପ୍ର୍ରମା ଲ॑ଭେତ୍ର ଯସ୍ୟାନା॑ଜ୍ଞାତମିବ୍ ଜ୍ୟୋଗା॒ମୟେ॑ତ୍

ପ୍ରାଜାପ୍ର୍ତ୍ୟୋ ବୈ ପୁରୁ॑ଷଃ ପ୍ର୍ଜାପ॑ତିଃ ଖଲୁ ବୈ ତସ୍ୟ॑ ବେଦ୍ ଯସ୍ୟାନା॑ଜ୍ଞାତମିବ୍

ଜ୍ୟୋଗା॒ମୟ॑ତି ପ୍ର୍ଜାପ॑ତିମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ୍ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି ସ ଏ॒ବୈନଂ॒ ତସ୍ମା॒ତ୍

ସ୍ରାମା॑ନ୍ମୁଞ୍ଚତି ତୂପ୍ରରୋ ଭ॑ବତି ପ୍ରାଜାପ୍ର୍ତ୍ୟୋ ହ୍ୟେ॑ଷ ଦେ॒ବତ॑ୟା ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ (୫) ॥

(ଅ॒ସ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବୈଷ ସଂ॑ଜା॒ତା ବିଶ୍ୱା॑ନେ॒ବ ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ୍ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ

ପ୍ରାଜାପ୍ର୍ତ୍ୟୋ ହି ତ୍ରୀଣି॑ ଚ) ॥ ୨। ୧। ୬॥

(ବ୍ର୍ହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ବୃଷ୍ଟିକାମସ୍ୟ; ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ନକାମସ୍ୟ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ; ଅଭିଚରତଶ୍ଚ ପଶବଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବ୍ଷ୍ଟ୍-କା॒ରୋ ବୈ ଗା॑ୟତ୍ରି॒ୟୈ ଶିରୋ॑ଽଚ୍ଛିନ॒ତ୍ତସ୍ୟୈ॒ ରସ॒ଃ ପରା॑ପତ୍ତ୍ତଂ

ବୃହ॒ସ୍ପତି॒ରୁପା॑ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ସା ଶିତିପୃ॒ଷ୍ଠା ବ॒ଶାଽଭ॑ବ॒ଦ୍ୟୋ ଦ୍ୱି॒ତୀୟଃ॑ ପ୍ର୍ରାପ॑ତ॒ତ୍ତଂ

ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣା॒ବୁପା॑ଗୃହ୍ଣୀତା॒ଂ ସା ଦ୍ୱିରୂ॑ପା ବ॒ଶାଽଭ॑ବ॒ଦ୍ୟସ୍ତୃତୀୟଃ॑ ପ୍ର୍ରାପ॑ତ॒ତ୍ତଂ ବିଶ୍ୱେ॑ଦେ॒ବା

ଉପା॑ଗୃହ୍ଣନ୍-ସା ବ॑ହୁରୂପା ବ॒ଶାଽଭ॑ବ॒ଦ୍ୟଶ୍ଚ॑ତୁର୍ଥଃ ପ୍ର୍ରାପ॑ତ॒ତ୍ସ ପୃ॑ଥି॒ବୀଂ ପ୍ରାବି॑ଶ॒ତ୍ତଂ

ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ର॒ଭ୍ୟ॑ (୧) ଗୃହ୍ଣାଦସ୍ତ୍ରେ॒ବାୟଂ॑ ଭୋଗା॒ୟେତି॒ ସ ଉ॑କ୍ଷବ॒ଶଃ ସମ॑ଭବ॒ଦ୍ୟଲ୍ଲୋହି॑ତଂ

ପ୍ର୍ରାପ॑ତ॒ତ୍ ତଦ୍ରୁ॒ଦ୍ର ଉପା॑ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ସା ରୌ॒ଦ୍ରୀ ରୋହି॑ଣୀ ବ॒ଶାଽଭ॑ବଦ୍-ବାର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟାଂ॒ ଶିତିପୃ॒ଷ୍ଠାମା

ଲ॑ଭେତ ବ୍ର॒ହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମୋ॒ ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ୍ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍

ବ୍ର୍ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଦ॑ଧାତି ବ୍ର୍ହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ଛନ୍ଦ॑ସା॒ଂ ବା ଏ॒ଷ ରସୋ॒ ଯଦ୍ୱ॒ଶା ରସ॑ ଇବ୍

ଖଲୁ (୨) ବୈ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଛନ୍ଦ॑ସାମେ॒ବ ରସେ॑ନ॒ ରସ॑ଂ ବ୍ର୍ହ୍ମବର୍ଚ॒ସମବ॑ ରୁନ୍ଧେ

ମୈତ୍ରାବରୁ॒ଣୀଂ ଦ୍ୱିରୂ॑ପାମା ଲ॑ଭେତ୍ର ବୃଷ୍ଟି॑କାମୋ ମୈ॒ତ୍ରଂ ବା ଅହ॑ର୍ବାରୁ॒ଣୀ

ରାତ୍ରି॑ରହୋରା॒ତ୍ରାଭ୍ୟା॒ଂ ଖଲୁ ବୈ ପ୍ର୍ଜନ୍ୟୋ॑ ବର୍ଷତି ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣାବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑

Not For Commercial Use

ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଅହୋରା॒ତ୍ରାଭ୍ୟାଂ॑ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟଂ॑ ବର୍ଷୟତ॒ଶ୍ଛନ୍ଦ॑ସା॒ଂ ବା

ଏ॒ଷ ରସୋ॒ ଯଦ୍ୱ॒ଶା ରସ॑ ଇବ॒ ଖଲୁ ବୈ ବୃଷ୍ଟି॒ଶ୍ଛନ୍ଦ॑ସାମେ॒ବ ରସେ॑ନ॒ (୩) ରସ॒ଂ ବୃଷ୍ଟି॒ମବ॑

ରୁନ୍ଧେ ମୈତ୍ରାବରୁଣୀଂ ଦ୍ୱିରୂପାମା ଲ॑ଭେତ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମୋ ମୈ॒ତ୍ରଂ ବା ଅହ॑ର୍ବାରୁଣୀ

ରାତ୍ରି॑ରହୋରା॒ତ୍ରାଭ୍ୟା॒ଂ ଖଲୁ ବୈ ପ୍ର॒ଜାଃ ପ୍ରଜା॑ୟନ୍ତେ ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣାବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑

ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଅହୋରା॒ତ୍ରାଭ୍ୟାଂ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ୍ରଜ॑ନୟତ॒ଶ୍ଛନ୍ଦ॑ସା॒ଂ ବା

ଏ॒ଷ ରସୋ॒ ଯଦ୍ୱ॒ଶା ରସ॑ ଇବ॒ ଖଲୁ ବୈ ପ୍ର॒ଜା ଛନ୍ଦ॑ସାମେ॒ବ ରସେ॑ନ॒ ରସଂ॑ ପ୍ର॒ଜାମବ॑

(୪) ରୁନ୍ଧେ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବୀଂ ବ॑ହୁରୂପାମା ଲ॑ଭେ॒ତାନ୍ନ॑କାମୋ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ବା ଅନ୍ନ॒ଂ ବିଶ୍ୱା॑ନେ॒ବ

ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ ଅନ୍ନ॒ଂ ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବତି॒

ଛନ୍ଦ॑ସା॒ଂ ବା ଏ॒ଷ ରସୋ॒ ଯଦ୍ୱ॒ଶା ରସ॑ ଇବ॒ ଖଲୁ ବା ଅନ୍ନ॒ଂ ଛନ୍ଦ॑ସାମେ॒ବ ରସେ॑ନ

ରସ॒ମନ୍ନ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବୀଂ ବ॑ହୁରୂପାମା ଲ॑ଭେତ॒ ଗ୍ରାମ॑କାମୋ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବା ବୈ

(୫) ସ॑ଜା॒ତା ବିଶ୍ୱା॑ନେ॒ବ ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାନ୍

ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛନ୍ତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି॒ ଛନ୍ଦ॑ସା॒ଂ ବା ଏ॒ଷ ରସୋ॒ ଯଦ୍ୱ॒ଶା ରସ॑ ଇବ॒ ଖଲୁ ବୈ

ସ॑ଜା॒ତାଶ୍ଛନ୍ଦ॑ସାମେ॒ବ ରସେ॑ନ॒ ରସଂ॑ ସଜା॒ତାନବ॑ ରୁନ୍ଧେ ବାର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟମୁ॑କ୍ଷବ॒ଶମା ଲ॑ଭେତ

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମୋ॒ ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ (୬) ଦ॑ଧାତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି॒ ବଶ॒ଂ ବା ଏ॒ଷ ଚ॑ରତି॒ ଯଦୁ॒କ୍ଷା ବଶ॑ ଇବ॒

ଖଲୁ ବୈ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ବଶେ॑ନୈ॒ବ ବଶ॑ଂ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ରୌ॒ଦ୍ରୀଂ ରୋହି॑ଣୀ॒ମା

ଲ॑ଭେତାଭି॒ଚର॑ନ୍ ରୁ॒ଦ୍ରମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତସ୍ମୈ॑ ଏ॒ବୈନ॒ମା ବୃ॑ଶ୍ଚତି

ତା॒ଜଗାର୍ତି॒ମାର୍ଚ୍ଛ॑ତି॒ ରୋହି॑ଣୀ ଭବତି ରୌ॒ଦ୍ରୀ ହ୍ୟେ॑ଷା ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ॒ ସ୍ଫ୍ୟୋ ଯୂପୋ॑

ଭବତି॒ ବଜ୍ରୋ॒ ବୈ ସ୍ଫ୍ୟୋ ବଜ୍ର॑ମେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ପ୍ର ହ॑ରତି ଶର॒ମୟଂ॑ ବ॒ର୍ହିଃ ଶୃ॒ଣାତ୍ୟେ॒ବୈନ॒ଂ

Not For Commercial Use

ବୈଭୀଦକ ଇ॒ଧ୍ମୋ ଭି॒ନତ୍ତ୍ୟେ॒ବୈନ॑ମ୍ (୭) ॥ (ଅ॒ଭି ଖଲୁ ବୃଷ୍ଟି॒ଶ୍ଛନ୍ଦ॑ସାମେ॒ବ ରସେ॑ନ॒ ରସଂ॑ ପ୍ର॒ଜାମବ॑

ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବା ବୈ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଯୂପ॒ ଏକା॒ନ୍ନ ବିଂ॑ଶ॒ତିଶ୍ଚ॑) ॥ ୨। ୧। ୭॥

(ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ଅଭିଚରତଃ; ମହାୟଜ୍ଞପ୍ରାପ୍ତିକାମିନଃ; ପଶୁକାମସ୍ୟ; ସମୟ [ପ୍ରତିଜ୍ଞା, ପୂର୍ତି, ସନ୍ଧି] କାମସ୍ୟ; ବୃଷ୍ଟିକାମସ୍ୟ ଚ ପଶବଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ନ ବ୍ୟ॑ରୋଚତ॒ ତସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାଃ ପ୍ରାୟ॑ଶ୍ଚିତ୍ତିମୈଚ୍ଛ॒ନ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାଂ ସୌ॒ରୀଂ ଶ୍ୱେ॒ତାଂ ବ॒ଶାମାଽଲ॑ଭନ୍ତ ତୟୈ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ରୁଚ॑ମଦଧ୍ୁର୍ୟୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚସକା॑ମ॒ଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାଂ ସୌ॒ରୀଂ ଶ୍ୱେ॒ତାଂ ବ॒ଶାମା ଲ॑ଭେତା॒ମୁମେ॒ବାଽଽଦି॒ତ୍ୟଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଦ॑ଧାତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ବୈ॒ଲ୍ୱୋ ଯୂପୋ॑ ଭବତ୍ୟ॒ସୌ (୧) ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ୟତୋଽଜା॑ୟତ॒ ତତୋ॑ ବି॒ଲ୍ୱ ଉଦ॑ତିଷ୍ଠ॒ତ୍ସୟୋ॑ନ୍ୟେ॒ବ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ପ॒ତ୍ୟାଂ ବ॑ଭ୍ରୁକ॒ର୍ଣୀମା ଲ॑ଭେତାଭି॒ ଚର॑ନ୍ୱାରୁ॒ଣଂ ଦଶ॑କପାଲଂ ପୁ॒ରସ୍ତା॒ନ୍ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୱରୁ॑ଣେନୈ॒ବ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟଂ ଗ୍ରାହୟି॒ତ୍ୱା ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା ସ୍ତୃଣୁତେ ବଭ୍ରୁକ॒ର୍ଣୀ ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱୈ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣୋ ରୂ॒ପଂ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ସ୍ଫ୍ୟୋ ଯୂପୋ॑ ଭବତି॒ ବଜ୍ରୋ॒ ବୈ ସ୍ଫ୍ୟୋ ବଜ୍ର॑ମେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ପ୍ର ହ॑ରତି ଶର॒ମୟଂ॑ ବ॒ର୍ହିଃ ଶୃ॒ଣାତ୍ୟେ॒- (୨) ବୈନ॒ଂ ବୈଭୀ॑ଦକ ଇ॒ଧ୍ମୋ ଭି॒ନତ୍ତ୍ୟେ॒ବୈନ॑ଂ ବୈ॒ଷ୍ଣବଂ ବା॑ମ॒ନମା ଲ॑ଭେତ॒ ୟଂ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ନୋପ॒ନମେ॒ଦ୍ୱିଷ୍ଣୁ॒ର୍ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ବିଷ୍ଣୁ॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ୟ॒ଜ୍ଞଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତ୍ତ୍ୟୁପୈ॑ନଂ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ନ॑ମତି ବାମ॒ନୋ ଭ॑ବତି ବୈଷ୍ଣ॒ବୋ ହ୍ୟେ॑ଷ ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ତ୍ୱା॒ଷ୍ଟ୍ରଂ ବ॑ଡ॒ବମା ଲ॑ଭେତ ପ॒ଶୁକା॑ମ॒ସ୍ତ୍ୱଷ୍ଟା॒ ବୈ ପ॑ଶୂ॒ନାଂ ମି॑ଥୁ॒ନାନା॑ଂ (୩) ପ୍ରଜନୟି॒ତା ତ୍ୱଷ୍ଟା॑ରମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ଶୂନ୍ମି॑ଥୁ॒ନାନ୍ ପ୍ର ଜ॑ନୟତି ପ୍ର॒ଜା ହି ବା ଏ॒ତସ୍ମି॑ନ୍ ପ॒ଶବ॑ଃ ପ୍ରବି॑ଷ୍ଟା॒ ଅଥୈ॒ଷ ପୁ॒ମାନ୍-ସନ୍ୱ॑ଡ॒ବଃ ସା॒କ୍ଷାଦେ॒ବ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ ମୈ॒ତ୍ରଂ

ଶ୍ୱେ॒ତମା ଲଁଭେତ ସଂଗ୍ରା॒ମେ ସଂଯ॑ତ୍ତେ ସମ॒ୟକା॑ମୋ ମି॒ତ୍ରମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନଂ॑ ମି॒ତ୍ରେଣ॒ ସଂ ନ॑ୟତି (୪) ବିଶା॒ଲୋ ଭ॑ବତି॒ ବ୍ୟବ॑ସାୟୟତ୍ୟେ॒ବୈନଂ॑ ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟଂ କୃଷ୍ଣମା ଲଁଭେତ॒ ବୃଷ୍ଟି॑କାମଃ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ବୈ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା॑ ଈଶେ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟଂ॑ ବର୍ଷୟତି କୃଷ୍ଣୋ ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱୈ ବୃଷ୍ଟ୍ୟୈ॑ ରୂ॒ପଂ ରୂ॒ପେଣୈ॒ବ ବୃଷ୍ଟି॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ଶ॒ବଲୋ॑ ଭବତି ବି॒ଦ୍ୟୁତ॑ମେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଜନୟି॒ତ୍ୱାବ॑ର୍ଷୟତ୍ୟବାଶୃଙ୍ଗୋ॑ ଭ॑ବତି॒ ବୃଷ୍ଟି॑ମେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ନି ଯ॑ଚ୍ଛତି (୫)॥

(ଅ॒ସୌ ଶୃଣାତି॑ ମିଥୁ॒ନାନାଂ॑ ନୟତି ଯଚ୍ଛତି) ॥ ୨। ୧। ୮॥

(ଅନ୍ନାଦ୍ୟକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ନକାମସ୍ୟ; ଦୀର୍ଘରୋଗିଣଃ; ପୁଷ୍ଟିକାମସ୍ୟ ଚ ପଶୁବିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବରୁ॑ଣଂ ସୁଷୁବା॒ଣମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟଂ॒ ନୋପା॑ନମ॒ତ୍ସ ଏ॒ତାଂ ବା॑ରୁ॒ଣୀଂ କୃ॒ଷ୍ଣାଂ ବ॒ଶାମ॑ପଶ୍ୟ॒ତ୍ତାଂ ସ୍ୱାୟୈ॒ ଦେ॒ବତା॑ୟା॒ ଆଽଲ॑ଭତ॒ ତତୋ॒ ବୈ ତମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମୁପା॑ନମ॒ଦ୍ୟମଲ॑ମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟା॑ୟ॒ ସନ୍ତ॑ମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟଂ॒ ନୋପ॒ନମେ॒ତ୍ସ ଏ॒ତାଂ ବା॑ରୁ॒ଣୀଂ କୃ॒ଷ୍ଣାଂ ବ॒ଶାମା ଲଁଭେତ॒ ବରୁ॑ଣମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ ଅନ୍ନଂ॒ ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ (୧) ଏ॒ବ ଭ॑ବତି କୃ॒ଷ୍ଣା ଭ॑ବତି ବାରୁ॒ଣୀ ହ୍ୟେ॑ଷା ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ମୈ॒ତ୍ରଂ ଶ୍ୱେ॒ତମା ଲଁଭେତ ବାରୁ॒ଣଂ କୃ॒ଷ୍ଣମ॒ପାଂ ଚୌଷ॑ଧୀନାଂ ଚ ସ॒ନ୍ଧାବନ୍ନ॑କାମୋ ମୈ॒ତ୍ରୀର୍ବା ଓଷ॑ଧୟୋ ବାରୁ॒ଣୀରାପୋ॒ଽପାଂ ଚ॒ ଖଲୁ॒ ବା ଓଷ॑ଧୀନାଂ ଚ॒ ରସ॒ମୁପ॑ ଜୀବାମୋ ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣାବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମା॒ ଅନ୍ନଂ॒ ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛତୋଽନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବ (୨) ତ୍ୟ॒ପାଂ ଚୌଷ॑ଧୀନାଂ ଚ ସ॒ନ୍ଧାବା ଲଁଭତ ଉ॒ଭୟ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ॒ ବିଶା॑ଖୋ॒ ଯୂପୋ॑ ଭବତି॒ ଦ୍ୱେ ହ୍ୟେ॑ତେ ଦେ॒ବତେ॒ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ମୈ॒ତ୍ରଂ ଶ୍ୱେ॒ତମା ଲଁଭେତ ବାରୁ॒ଣଂ କୃ॒ଷ୍ଣଂ ଜ୍ୟୋଗା॑ମୟାବୀ॒ ଯନ୍ମୈ॒ତ୍ରୋ ଭବ॑ତି ମି॒ତ୍ରେଣୈ॒ବାସ୍ମୈ॒ ବରୁ॑ଣଂ ଶମୟତି॒ ଯଦ୍ୱା॑ରୁ॒ଣଃ ସା॒କ୍ଷାଦେ॒ବୈନଂ॑

ବରୁଣପା॒ଶାନ୍ମୁ॑ଞ୍ଚନ୍ତ୍ୟୁ॒ତ ଯଦୀ॒ତାସୁ॒ର୍ଭବ॑ନ୍ତି॒ ଜୀବ॑ନ୍ତ୍ୟେ॒ବ ଦେ॒ବା ବୈ ପୁଷ୍ଟିଂ॒ ନାବି॑ନ୍ଦ॒ନ୍ (୩) ତାଂ ମି॑ଥୁ॒ନେଽ॑ପଶ୍ୟ॒ନ୍ ତସ୍ୟାଂ॒ ନ ସମ॑ରାଧୟ॒ନ୍ ତାବ॒ଶ୍ୱିନା॑ବବ୍ରୂତାମା॒ବୟୋ॒ର୍ବା ଏ॒ଷା ମୈତସ୍ୟାଂ॑ ବଦଧ୍ୱ॒ମିତି॒ ସାଶ୍ୱିନୋ॑ରେ॒ବାଭ॑ବ॒ଦ୍ୟଃ ପୁଷ୍ଟି॑କାମ॒ଃ ସ୍ୟାସ୍ସ ଏ॒ତାମା॑ଶ୍ୱି॒ନୀଂ ଯ॒ମୀଂ ବ॒ଶାମା ଲଂ॑ଭେତା॒ଶ୍ୱିନା॑ବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ପୁଷ୍ଟିଂ॑ ଧତ୍ତ॒ଃ ପୁଷ୍ୟ॑ତି ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॑ଃ (୪)॥ (ଅ॒ନ୍ନା॒ଦୋଽ॑ନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟବିନ୍ଦ॒ନ୍ ପଞ୍ଚ॑ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୧। ୯॥**

(ଦୁର୍ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟ ସୋମପିପାସୋଃ; ମୃଷାଭିଶସ୍ତସ୍ୟ; ଆଶ୍ୱିନଶସ୍ତ୍ରକାଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟାନାବିର୍ଭାବବତଶ୍ଚ ପଶବଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆ॒ଶ୍ୱି॒ନଂ ଧୂ॒ମ୍ରଲ॑ଲାମ॒ମା ଲଂ॑ଭେତ॒ ଯୋ ଦୁର୍ବ୍ରା॑ହ୍ମଣ॒ଃ ସୋମ॒ଂ ପିପା॑ସେଦ॒ଶ୍ୱିନୌ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନା॒ମସୋ॑ମପାବାସ୍ତା॒ଂ ତୌ ପ॒ଶ୍ଚା ସୋ॑ମପୀ॒ଥଂ ପ୍ରାପ୍ନୁ॑ତାମ॒ଶ୍ୱିନା॑ବେ॒ତସ୍ୟ॑ ଦେ॒ବତା॒ ଯୋ ଦୁର୍ବ୍ରା॑ହ୍ମଣ॒ଃ ସୋମ॒ଂ ପିପା॑ସତ୍ୟ॒ଶ୍ୱିନା॑ବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ସୋମପୀ॒ଥଂ ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛତ॒ ଉପୈ॑ନଂ ସୋମପୀ॒ଥୋ ନ॑ମତି॒ ଯଦ୍ଧୂ॒ମ୍ରୋ ଭବ॑ତି ଧୂ॒ମ୍ରିମାଣ॑ମେ॒ବାସ୍ମା॒ଦପ॑ ହନ୍ତି ଲ॒ଲାମୋ॑ (୧) ଭବତି ମୁଖ॒ତ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେଜୋ॑ ଦଧାତି ବା॒ୟ॒ବ୍ୟଂ॑ ଗୋମୃ॒ଗମା॒ ଲଂ॑ଭେତ॒ ଯମ॑ଜଘ୍ନିବା॑ଂ ସମଭି॒ଶଂ॑ ସେୟୁ॒ରପୂ॑ତା॒ ବା ଏ॒ତଂ ବାଗୃ॑ଚ୍ଛତି॒ ଯମ॑ଜଘ୍ନିବା॑ଂ ସମଭି॒ଶଂ॑ସ॑ନ୍ତି॒ ନୈଷ ଗ୍ରା॒ମ୍ୟଃ ପ॒ଶୁର୍ନା॑ର॒ଣ୍ୟୋ ଯଦ୍-ଗୋ॑ମୃ॒ଗୋ ନେବୈ॒ଷ ଗ୍ରାମେ॒ ନାର॑ଣ୍ୟେ॒ ଯମ॑ଜଘ୍ନିବା॑ଂସମଭି॒ଶଂ॑ସ॑ନ୍ତି ବା॒ୟୁର୍ବୈ ଦେ॒ବାନା॑ଂ ପ॒ବିତ୍ର॑ଂ ବା॒ୟୁମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈ (୨) ନ॑ଂ ପବୟତି॒ ପରା॑ଚୀ॒ ବା ଏ॒ତସ୍ମୈ॒ ବ୍ୟୁ॒ଚ୍ଛନ୍ତୀ॒ ବ୍ୟୁ॑ଚ୍ଛତି॒ ତମ॑ଃ ପା॒ପ୍ମାନ॒ଂ ପ୍ର ବି॑ଶତି॒ ଯସ୍ୟା॑ଽଽଶ୍ୱି॒ନେ ଶ॒ସ୍ୟମା॑ନେ॒ ସୂର୍ୟୋ॒ ନାଽଽବିର୍ଭବ॑ତି ସୌ॒ର୍ୟଂ ବ॑ହୁରୂ॒ପମା ଲଂ॑ଭେତା॒ମୁମେ॒ବାଦି॒ତ୍ୟଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

Not For Commercial Use

ଧାବ॑ତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॑ଉ॒ମଃ ପା॒ପ୍ମାନ॒ମପ॑ ହନ୍ତି ପ୍ର॒ତୀଚ୍ୟ॑ସ୍ମୈ ବ୍ୟु॒ଚ୍ଛନ୍ତୀ॒ ବ୍ୟୁ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ୟପ॒ ତମଃ॑

ପା॒ପ୍ମାନ॑ଂ ହତେ (୩)॥ (ଲ॒ଲାମଃ॒ ସ ଏ॒ବ ଷଟ୍-ଚ॑ତ୍ୱାରି॑ଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୧। ୧୦॥**

(କାମ୍ୟେଷ୍ଟିୟାଜ୍ୟାପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଇନ୍ଦ୍ର॑ଂ ବୋ ବି॒ଶ୍ୱତ॒ସ୍ପରୀନ୍ଦ୍ର॒ଂ ନରୋ॒ ମରୁ॑ତୋ॒ ୟଦ୍ୱ॑ ବୋ ଦି॒ବୋ ୟା ବଃ॒ ଶର୍ମ॑ ॥

ଭରେ॒ଷ୍ୱିନ୍ଦ୍ର॑ଂ ସୁ॒ହବ॑ଂ ହବାମହେଽଂ ହୋ॒ମୁଚ॑ଂ ସୁ॒କୃତ॒ଂ ଦୈବ୍ୟ॒ଂ ଜନ॑ମ୍ ।

ଅ॒ଗ୍ନିଂ ମି॒ତ୍ରଂ ବରୁ॑ଣଂ ସା॒ତୟେ॒ ଭଗ॒ଂ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ ମ॒ରୁତଃ॑ ସ୍ୱ॒ସ୍ତୟେ॑ ॥

ମ॒ମତ୍ତୁ॑ ନଃ॒ ପରି॑ଜ୍ମା ବସ॒ର୍ହା ମ॒ମତ୍ତୁ॒ ବାତୋ॑ ଅ॒ପାଂ ବୃଷ॑ଣ୍ୱାନ୍ ।

ଶି॒ଶୀ॒ତମି॑ନ୍ଦ୍ରାପର୍ବତା ୟୁ॒ବଂ ନ॒ସ୍ତନ୍ନୋ॒ ବିଶ୍ୱେ॑ ବରିବସ୍ୟନ୍ତୁ ଦେ॒ବାଃ ॥

ପ୍ରି॒ୟା ବୋ॒ ନାମ॑ (୧) ହୁବେ ତୁ॒ରାଣା॑ମ୍ । ଆୟତ୍ତୃ॒ପନ୍ମ॑ରୁତୋ ବାବଶା॒ନାଃ ॥

ଶ୍ରି॒ୟସେ॒ କଂ ଭା॒ନୁଭିଃ॒ ସଂ ମି॑ମିକ୍ଷିରେ॒ ତେ ର॒ଶ୍ମିଭି॒ସ୍ତ ଋକ୍ୱ॑ଭିଃ ସୁଖା॒ଦୟଃ॑ ।

ତେ ବାଶୀ॑ମନ୍ତ ଇ॒ଷ୍ମିଣୋ॒ ଅଭୀ॑ରବୋ ବି॒ଦ୍ରେ ପ୍ରି॒ୟସ୍ୟ॒ ମାରୁ॑ତସ୍ୟ॒ ଧାମ୍ନଃ॑ ॥

ଅ॒ଗ୍ନିଃ ପ୍ର॑ଥ॒ମୋ ବସୁ॑ଭିର୍ନୋ ଅବ୍ୟା॒ସ୍ସୋମୋ॑ ରୁ॒ଦ୍ରେଭି॑ର॒ଭି ର॑କ୍ଷତୁ॒ ତ୍ମନା॑ ।

ଇନ୍ଦ୍ରୋ॑ ମ॒ରୁଦ୍-ଭି॑ରୃତୁ॒ଧା କୃ॑ଣୋତ୍ୱାଦି॒ତ୍ୟୈର୍ନୋ॒ ବରୁ॑ଣଃ॒ ସଂ ଶି॑ଶାତୁ ॥

ସଂ ନୋ॑ ଦେ॒ବୋ ବସୁ॑ଭିର॒ଗ୍ନିଃ ସଂ (୨) ସୋମ॑ସ୍ତ॒ନୂଭୀ॑ ରୁ॒ଦ୍ରିୟା॑ଭିଃ ।

ସମିନ୍ଦ୍ରୋ॑ ମ॒ରୁଦ୍-ଭି॑ର୍ୟ॒ଜ୍ଞିୟୈଃ॒ ସମା॑ଦି॒ତ୍ୟୈର୍ନୋ॒ ବରୁ॑ଣୋ ଅଜିଜ୍ଞିପତ୍ ॥

ୟଥା॑ଽଽଦି॒ତ୍ୟା ବସୁ॑ଭିଃ ସଂବଭୂ॒ବୁର୍ମ॒ରୁଦ୍-ଭୀ ରୁ॒ଦ୍ରାଃ ସ॒ମଜା॑ନତା॒ଭି ।

ଏ॒ବା ତ୍ରି॑ଣାମ॒ନ୍ନହୃ॑ଣୀୟମାନା॒ ବିଶ୍ୱେ॑ ଦେ॒ବାଃ ସମ॑ନସୋ ଭବନ୍ତୁ ॥

କୁତ୍ରା॑ ଚି॒ଦ୍ୟସ୍ୟ॒ ସମୃ॑ତୌ ର॒ଣ୍ୱା ନରୋ॑ ନୃ॒ଷଦ॑ନେ ।

ଅର୍ହ॑ନ୍ତଶ୍ଚି॒ଦ୍ୟମି॑ନ୍ଧତେ ସ॑ଂଜ॒ନୟ॑ନ୍ତି ଜ॒ନ୍ତବଃ॑ ॥

Not For Commercial Use

ସଂ ଯଦି॒ଷୋ ବନା॑ମହେ॒ ସଂ ହ॒ବ୍ୟା ମାନୁ॑ଷାଣାମ୍ ।

ଉ॒ତ ଦ୍ୟୁ॒ମ୍ନସ୍ୟ॒ ଶବ॑ସ (୩) ଋ॒ତସ୍ୟ॑ ର॒ଶ୍ମିମା ଦ॑ଦେ ॥

ଯ॒ଜ୍ଞୋ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ପ୍ରତ୍ୟେ॑ତି ସୁ॒ମ୍ନମାଦି॑ତ୍ୟାସୋ॒ ଭବ॑ତା ମୃ॒ଡ॒ୟନ୍ତଃ॑ ।

ଆ ବୋ॒ଽର୍ବାଚୀ॑ ସୁ॒ମ॒ତିର୍ବ॑ବୃତ୍ୟାଦ॒ଂହୋଶ୍ଚି॒ଦ୍ୟା ବ॑ରିବୋ॒ବିତ୍ତ॒ରାଽସ॑ତ୍ ॥

ଶୁଚି॑ର॒ପଃ ସୂ॒ୟବ॑ସା॒ ଅଦ॑ବ୍ଧ॒ ଉପ॑ କ୍ଷେତି ବୃ॒ଦ୍ଧବ॑ୟାଃ ସୁ॒ବୀରଃ॑ ।

ନକି॒ଷ୍ଟଂ ଘ୍ନ॒ନ୍ତ୍ୟନ୍ତି॑ତୋ॒ ନ ଦୂ॒ରାଦ୍ୟ ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟାନା॒ଂ ଭବ॑ତି॒ ପ୍ରଣୀ॑ତୌ ॥

ଧା॒ରୟ॑ନ୍ତ ଆଦି॒ତ୍ୟାସୋ॒ ଜଗ॒ସ୍ଥା ଦେ॒ବା ବିଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ॒ ଭୁବ॑ନସ୍ୟ ଗୋ॒ପାଃ ।

ଦୀ॒ର୍ଘାଧି॑ୟୋ॒ ରକ୍ଷ॑ମାଣା (୪) ଅସୁ॒ର୍ୟ॑ମୃ॒ତାବା॑ନ॒ଶ୍ଚୟ॑ମାନା ଋ॒ଣାନି॑ ॥

ତ୍ରି॒ସ୍ରୋ ଭୂମୀ॑ର୍ଧାରୟ॒ନ୍ତ୍ରୀଂ ରୁ॒ତ ଦ୍ୟୂନ୍ତ୍ରୀଣି॑ ବ୍ର॒ତା ବି॒ଦଥେ॑ ଅ॒ନ୍ତରେ॑ଷାମ୍ ।

ଋ॒ତେନା॑ଽଽଦିତ୍ୟା॒ ମହି॑ ବୋ ମହି॒ତ୍ୱଂ ତଦ॑ର୍ୟମନ୍ବରୁଣ ମିତ୍ର॒ ଚାରୁ॑ ॥

ତ୍ୟାନ୍ନୁ କ୍ଷ॒ତ୍ରିୟା॒ଂ ଅବ॑ ଆଦି॒ତ୍ୟାନ୍ ଯା॑ଚିଷାମହେ । ସୁ॒ମୃ॒ଡୀ॒କାଂ ଅ॒ଭିଷ୍ଟ॑ୟେ ॥

ନ ଦ॑କ୍ଷି॒ଣା ବି ଚି॑କିତେ॒ ନ ସ॒ବ୍ୟା ନ ପ୍ରା॒ଚୀନ॑ମାଦିତ୍ୟା॒ ନୋତ ପ॒ଶ୍ଚା ।

ପା॒କ୍ୟା॑ ଚିଦ୍ୱସବୋ ଧୀ॒ର୍ୟା॑ ଚିଦ୍ (୫) ଯୁ॒ଷ୍ମାନୀ॑ତୋ॒ ଅଭ॑ୟ॒ଂ ଜ୍ୟୋତି॑ରଶ୍ୟାମ୍ ॥

ଆ॒ଦି॒ତ୍ୟାନା॒ମବ॑ସା॒ ନୂତ॑ନେନ ସକ୍ଷୀ॒ମହି॒ ଶର୍ମ॑ଣା॒ ଶନ୍ତ॑ମେନ ।

ଅ॒ନା॒ଗା॒ସ୍ତ୍ୱେ ଅଦି॑ତି॒ତ୍ୱେ ତୁ॒ରାସ॑ ଇ॒ମଂ ଯ॒ଜ୍ଞଂ ଦ॑ଧତୁ ଶ୍ରୋଷ॑ମାଣାଃ ॥

ଇ॒ମଂ ମେ॑ ବରୁଣ ଶ୍ରୁଧୀ॒ ହବ॑ମ॒ଦ୍ୟା ଚ॑ ମୃଡୟ । ତ୍ୱାମ॑ବ॒ସ୍ୟୁରା ଚ॑କେ ॥

ତତ୍ତ୍ୱା॑ ଯାମି॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା॒ ବନ୍ଦ॑ମାନ॒ସ୍ତଦା ଶା॑ସ୍ତେ॒ ଯଜ॑ମାନୋ ହ॒ବିର୍ଭିଃ॑ ।

ଅହେ॑ଡମାନୋ ବରୁଣେ॒ହ ବୋ॒ଧ୍ୟୁରୁ॑ଶଂ ସ॒ ମା ନ॒ ଆୟୁଃ॒ ପ୍ର ମୋ॑ଷୀଃ (୬)॥

(ନାମା॒ଽଗ୍ନିଃ ସଂ ଶବ॑ସୋ॒ ରକ୍ଷ॑ମାଣା ଧୀ॒ର୍ୟା॑ ଚି॒ଦେକା॒ନ୍ନ ପଞ୍ଚା॒ଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୧। ୧୧॥

Not For Commercial Use

(ବା॒ୟ॒ବ୍ୟଂ॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ସ୍ତା ବରୁ॑ଣଂ ଦେବାସୁ॒ରା ଏ॒ଷ୍ୱଂସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ଦଶର୍ଷଭା॒ମିନ୍ଦ୍ରୋ॑ ବ॒ଲସ୍ୟ॑ ବାର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଂ ବ॑ଷଟ୍-କା॒ରୋ॑ଽସୌ ସୌ॒ରୀଂ ବରୁ॑ଣମାଶ୍ୱି॒ନମି॒ନ୍ଦ୍ରଂ॑ ବୋ॒ ନର॒ ଏକା॑ଦଶ ॥ ୧୧ ॥)

(ବା॒ୟ॒ବ୍ୟ॑ମାଗ୍ନେ॒ୟୀଂ କୃ॒ଷ୍ଣଗ୍ରୀ॒ବୀମ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ବା ଅ॑ହୋରା॒ତ୍ରାଣି॑ ବଷଟ୍-କା॒ରଃ ପ୍ର॒ଜନୟି॒ତା ହୁ॑ବେ ତୁ॒ରାଣା॒ଂ ପଞ୍ଚ॑ଷଷ୍ଟିଃ ॥ ୬୫ ॥)

(ବା॒ୟ॒ବ୍ୟା॑ଂ ପ୍ରମୋ॑ଷୀଃ ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ପ୍ରଥମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୧ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଇଷ୍ଟିବିଧାନମ୍ |

(ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ସ୍ପର୍ଧମାନସ୍ୟ; ସଂଗ୍ରାମମୁପପ୍ରୟାସ୍ୟତଃ; ଜିତଶତ୍ରୋଃ; ସଭାମେଷ୍ୟତଃ; ସଭାଂ ପ୍ରାପ୍ତସ୍ୟ ଚ ପୁରୋଡାଶାଷ୍ଟରବଷ୍ଟ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ପ୍ର॒ଜା ଅ॑ସୃଜତ॒ ତାଃ ସୃ॒ଷ୍ଟ୍ୱା ଇ॑ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ଅପା॑ଗୂହତା॒ଗ୍ଂ ସୋ॑ଽଚାୟତ୍ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରିନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ବୈ ମେ॑ ପ୍ର॒ଜା ଅପା॑ଘୁକ୍ଷତା॒ମିତି॒ ସ ଏ॒ତମୈ॑ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲମପଶ୍ୟ॒ତ୍ତଂ ନିର॑ବପ॒ତ୍ତାବ॑ସ୍ମୈ ପ୍ର॒ଜାଃ ପ୍ରାସା॑ଧୟତାମିନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ବା ଏ॒ତସ୍ୟ॑ ପ୍ର॒ଜାମପ॑ ଗୂହତୋ॒ ଯୋଽଲ॑ଂ ପ୍ର॒ଜାୟୈ॒ ସନ୍-ପ୍ର॒ଜାଂ ନ ବି॒ନ୍ଦତ॑ ଐ॒ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେତ୍ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମ ଇନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ (୧) ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ୍ର ସା॑ଧୟତୋ ବି॒ନ୍ଦତେ॑ ପ୍ର॒ଜାମୈ॑ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ତ୍ ସ୍ପର୍ଧ॑ମାନ॒ଃ କ୍ଷେତ୍ରେ॒ ବା ସଜା॒ତେଷୁ॒ ବେନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବେନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟସ୍ୟ ବୃଙ୍କ୍ତେ ବି ପା॒ପ୍ମନା॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟେଣ ଜୟ॒ତେଽପ॒ ବା ଏ॒ତସ୍ମା॑ଦିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ କ୍ରାମତି॒ ୟଃ ସ॑ଂଗ୍ରା॒ମମୁ॑ପପ୍ର॒ୟାତ୍ୟୈ॑ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନି (୨) ର୍ବ॑ପେସ୍ସଂଗ୍ରା॒ମମୁ॑ପପ୍ର॒ୟା॒ସ୍ୟନ୍ନି॑ନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ ଧତ୍ତଃ ସ॒ହେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ଣୋପ॒ ପ୍ର ୟା॑ତି॒ ଜୟ॑ତି॒ ତଗ୍ଂ ସ॑ଂଗ୍ରା॒ମଂ ବି ବା ଏ॒ଷ ଇ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ଣର୍ଧ୍ୟତେ॒ ୟଃ ସ॑ଂଗ୍ରା॒ମଂ ଜୟ॑ତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେସ୍ସଂଗ୍ରା॒ମଂ ଜି॒ତ୍ୱେନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ (୩) ଧତ୍ତୋ॒ ନେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ଣ॒

Not For Commercial Use

ବୃ॒ଧ୍ୟତେ॑ଽପ୍ର ବା ଏ॒ତସ୍ମା॑ଦିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ କ୍ରାମତି॒ ୟ ଏତି॑ ଜ॒ନତା॑ମୈନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବ॑ପେଜ୍ଜ॒ନତା॑ମେ॒ଷ୍ୟନ୍ନିନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ

ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ଧତ୍ତଃ ସ॒ହେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ଣ ଜ॒ନତା॑ମେତି ପୌ॒ଷ୍ଣଂ ଚ॒ରୁମନୁ॒ ନିର୍ବ॑ପେତ୍-ପୂ॒ଷା ବା

ଇ॒ନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ୟ॑ ବୀ॒ର୍ୟ॑ସ୍ୟାନୁପ୍ରଦା॒ତା ପୂ॒ଷଣ॑ମେ॒ବ (୪) ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ

ଏ॒ବାସ୍ମା॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମନୁ॒ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତି କ୍ଷୈତ୍ରପ॒ତ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେଜ୍ଜ॒ନତା॑ମା॒ଗତ୍ୟେ॒ୟଂ ବୈ

କ୍ଷେତ୍ର॑ସ୍ୟ॒ ପତି॑ର॒ସ୍ୟାମେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲମୁ॒ପରି॑ଷ୍ଟା॒ନ୍ନିର୍ବ॑ପେଦ॒ସ୍ୟାମେ॒ବ

ପ୍ର॑ତି॒ଷ୍ଠାୟେ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମୁ॒ପରି॑ଷ୍ଟାଦା॒ତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ (୫) ॥ (ପ୍ର॒ଜାକା॑ମ ଇନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନୀ

ଉ॑ପପ୍ରୟା॒ତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରା॒ଗ୍ନମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ପୂ॒ଷଣ॑ମେ॒ବୈକା॒ନ୍ନଚ॑ତ୍ୱାରି॒ଂଶଚ୍ଚ॑) ॥ ୨। ୨। ୧॥

(ଆହିତାଗ୍ନେର୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସାତିକ୍ରମେ; ଅବ୍ରତ୍ୟାଚରଣେ; ପିଶାଚଗ୍ରହବାଧାୟାମ୍; ଅଭିଚରତଃ; ଗୋପୁରୁଷମୃତ୍ୟୁତଦ୍-ଭୟବତଃ; ୟୁୟୁତ୍ସୋଃ; ଅପମୃତ୍ୟୁଭୀତସ୍ୟ; ଗୃହଦାହେବ ଚ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଗ୍ନୟେ॑ ପଥି॒କୃତେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟୋ ଦ॑ର୍ଶପୂର୍ଣମାସୟା॒ଜୀ

ସନ୍ନ॑ମାବା॒ସ୍ୟା॑ଂ ବା ପୌର୍ଣମା॒ସୀଂ ବା॑ଽତିପା॒ଦୟେ॑ତ୍-ପ॒ଥୋ ବା ଏ॒ଷୋଽଧ୍ୟପ॑ଥେନୈ॑ତି॒ ୟୋ

ଦ॑ର୍ଶପୂର୍ଣମାସୟା॒ଜୀ ସନ୍ନ॑ମାବା॒ସ୍ୟା॑ଂ ବା ପୌର୍ଣମା॒ସୀଂ ବା॑ଽତିପା॒ଦୟ॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ପ॑ଥି॒କୃତ॒ଂ

ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ମପ॑ଥା॒ତ୍ ପନ୍ଥା॒ମପି॑ ନୟତ୍ୟନ॒ଡ୍ୱାନ୍ ଦକ୍ଷି॑ଣା

ବ॒ହୀ ହ୍ୟେ॑ଷ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟା ଅ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବ୍ର॒ତପ॑ତୟେ (୧) ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟ

ଆହି॑ତାଗ୍ନିଃ॒ ସନ୍ନ॑ବ୍ର॒ତ୍ୟମି॑ବ॒ ଚରେ॑ଦ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ବ୍ର॒ତପ॑ତି॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒

ସ ଏ॒ବୈନ॑ଂ ବ୍ର॒ତମା ଲ॑ମ୍ଭୟତି॒ ବ୍ରତ୍ୟୋ॑ ଭବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ ରକ୍ଷୋ॒ଘ୍ନେ ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଂ ରକ୍ଷା॑ଂସି॒ ସଚେ॑ରନ୍ନ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ର॑କ୍ଷୋ॒ହଣ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବ॑ତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ଦ୍ରକ୍ଷା॒ꣳସ୍ୟପ॑ ହନ୍ତି॒ ନିଶି॑ତାୟା॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ନ୍ (୨) ନିଶି॑ତାୟା॒ꣳ ହି

ରକ୍ଷା॑ꣳସି ପ୍ରେ॒ରତେ॑ ସ॒ଂପ୍ରେର୍ଣା॑ନ୍ୟେ॒ବୈନା॑ନି ହନ୍ତି॒ ପରି॑ଶ୍ରିତେ

ୟାଜୟେ॒ଦ୍ରକ୍ଷ॑ସା॒ମନ॑ନ୍ଵବଚାରାୟ ରକ୍ଷୋ॒ଘ୍ନୀ ୟା॑ଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ଭବତୋ॒ ରକ୍ଷ॑ସା॒ꣳ ସ୍ତୃତ୍ୟା॑

ଅ॒ଗ୍ନୟେ॑ ରୁ॒ଦ୍ରବ॑ତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦଭି॒ଚର॑ନ୍ନେ॒ଷା ବା ଅ॑ସ୍ୟ ଘୋ॒ରା

ତ॒ନୂର୍ୟଦ୍ରୁ॒ଦ୍ରସ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ବୈନ॒ମା ବୃ॑ଶ୍ଚତି ତା॒ଜଗାର୍ତି॒ମାର୍ଚ୍ଛ॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ ସୁରଭି॒ମତେ॑

ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟସ୍ୟ॒ ଗାବୋ॑ ବା॒ ପୁରୁ॑ଷା (୩) ବା ପ୍ର॒ମୀୟେ॑ର॒ନ୍ ୟୋ

ବା॑ ବିଭୀ॒ୟାଦେ॒ଷା ବା ଅ॑ସ୍ୟ ଭେଷ॒ଜ୍ୟା॑ ତ॒ନୂର୍ୟତ୍ସୁ॑ରଭି॒ମତୀ॒ ତୟୈ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଭେଷ॒ଜଂ କ॑ରୋତି

ସୁରଭି॒ମତେ॑ ଭବତି ପୂତୀଗ॒ନ୍ଧସ୍ୟାପ॑ହତ୍ୟା ଅ॒ଗ୍ନୟେ॒ କ୍ଷାମ॑ବତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବ॑ପେତ୍ସଂଗ୍ରା॒ମେ ସଂୟ॑ତ୍ତେ ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବୈନ॑ꣳ ଶମୟି॒ତ୍ଵା ପରା॑ନ॒ଭି ନିର୍ଦି॑ଶତି॒

ୟମବ॑ରେଷା॒ଂ ବିଧ୍ୟ॑ନ୍ତି॒ ଜୀବ॑ତି॒ ସ ୟଂ ପରେ॑ଷା॒ଂ ପ୍ର ସ ମୀ॑ୟତେ॒ ଜୟ॑ତି॒ ତꣳ ସ॑ଂଗ୍ରା॒ମ

(୪) ମ॒ଭି ବା ଏ॒ଷ ଏ॒ତାନ୍ନୁ॑ଚ୍ୟତି॒ ୟେଷା॑ଂ ପୂର୍ବା॑ପ॒ରା ଅ॒ନ୍ଵଞ୍ଚଃ॑ ପ୍ର॒ମୀୟ॑ନ୍ତେ ପୁରୁଷାହୁ॒ତିର୍ହ୍ୟ॑ସ୍ୟ

ପ୍ରି॒ୟତ॑ମା॒ଗ୍ନୟେ॒ କ୍ଷାମ॑ବତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍-ଭାଗ॒ଦ୍-

ହେୟେ॑ନୈ॒ବୈନ॑ꣳ ଶମୟ॒ତି ନୈଷା॑ଂ ପୁ॒ରାଽଽୟୁ॑ଷୋଽପ॑ରଃ॒ ପ୍ର ମୀ॑ୟତେ॒ଽଭି ବା ଏ॒ଷ

ଏ॒ତସ୍ୟ॑ ଗୃ॒ହାନ୍ନୁ॑ଚ୍ୟତି॒ ୟସ୍ୟ॑ ଗୃ॒ହାନ୍ଦହ॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॒ କ୍ଷାମ॑ବତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବ॑ପେଦ୍-ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବୈନ॑ꣳ ଶମୟ॒ତି ନାସ୍ୟାପ॑ରଂ ଗୃ॒ହାନ୍ଦ॑ହତି (୫)॥

(ବ୍ର॒ତପ॑ତୟେ॒ ନିଶି॑ତାୟା॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ତ୍-ପୁରୁ॑ଷାଃ ସ॑-ଗ୍ରା॒ମ॑ ନ ଚ॒ତ୍ଵାରି॑ ଚ) ॥ ୨। ୨। ୨॥

Not For Commercial Use

(କାମୋପନମନେଚ୍ଛୋଃ; କ୍ଷେତ୍ରାଦୌ ସ୍ପର୍ଧମାନସ୍ୟ; ଅଭିଚର୍ୟମାରଣସ୍ୟ; ସର୍ବାୟୁଃପ୍ରାପ୍ତିକାମସ୍ୟ; ଭୂତିକାମସ୍ୟ; କାନ୍ତିକାମସ୍ୟ; ତେଜଃକମସ୍ୟ; ପରାଭିଭବେଚ୍ଛେଷ୍ଟ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଗ୍ନୟେ॒ କାମା॑ୟ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଂ କାମୋ॒ ନୋପ॒ନମେ॑ଦ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ କାମ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ଂ କାମେ॑ନ॒ ସମ॑ର୍ଧୟ॒ତ୍ୟୁପୈ॑ନ॒ଂ କାମୋ॑ ନମତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॒ ୟବି॑ଷ୍ଠାୟ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ସ୍ପର୍ଧ॑ମାନ॒ଃ କ୍ଷେତ୍ରେ॑ ବା ସଜା॒ତେଷୁ॑ ବା॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ୟବି॑ଷ୍ଠ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତେନୈ॒ବେନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟଂ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟସ୍ୟ (୧) ୟୁବତେ॒ ବି ପା॒ପ୍ମନା॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟେଣ ଜୟତେ॒ଽଗ୍ନୟେ॒ ୟବି॑ଷ୍ଠାୟ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦଭିଚ॒ର୍ୟମା॑ଣୋ॒ଽଗ୍ନିମେ॒ବ ୟବି॑ଷ୍ଠ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ଦ୍ରକ୍ଷାଂ॑ସି ୟବୟତି॒ ନୈନ॑ମଭି॒ଚର॑ନ୍ତ୍-ସ୍ତୃଣୁତେ॒ଽଗ୍ନୟ॒ ଆୟୁ॑ଷ୍ମତେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରିୟା॒ମିତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବାଽଽୟୁ॑ଷ୍ମନ୍ତ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ (୨) ନ୍ନାୟୁ॑ର୍ଦଧାତି॒ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରେତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ ଜା॒ତବେ॑ଦସେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍-ଭୂତି॑କାମୋ॒ଽଗ୍ନିମେ॒ବ ଜା॒ତବେ॑ଦସ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ଂ ଭୂତି॑ଂ ଗମୟତି॒ ଭବ॑ତ୍ୟେ॒ବାଗ୍ନୟେ॒ ରୁକ୍ମ॑ତେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ରୁକ୍କା॑ମୋ॒ଽଗ୍ନିମେ॒ବ ରୁକ୍ମ॑ନ୍ତ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ରୁଚ॑ଂ ଦଧାତି॒ ରୋଚ॑ତ ଏ॒ବାଗ୍ନୟେ॒ ତେଜ॑ସ୍ୱତେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ (୩) ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ତ୍ତେଜ॑ସ୍କାମୋ॒ଽଗ୍ନିମେ॒ବ ତେଜ॑ସ୍ୱନ୍ତ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେଜୋ॑ ଦଧାତି ତେଜ॒ସ୍ୱ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ ସାହ॒ନ୍ତ୍ୟାୟ॑ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ତ୍ସୀକ୍ଷ॑ମାଣୋ॒ଽଗ୍ନିମେ॒ବ ସାହ॒ନ୍ତ୍ୟ॑ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତେନୈ॒ବ ସ॑ହତେ॒ ୟଂ ସୀକ୍ଷ॑ତେ (୪)॥

(ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟସ୍ୟା॒ଽସ୍ମି॒ନ୍-ତେଜ॑ସ୍ୱତେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାତ୍ରି॑ଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୨। ୩॥**

(ଅନ୍ନବତ୍ତ୍ୱକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ନାଶନଶକ୍ତିକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ନପତିତ୍ୱକାମସ୍ୟ; ଦୀର୍ଘରୋଗଯୁକ୍ତକାମସ୍ୟ; ଚକ୍ଷୁଷ୍ମାଟବକାମସ୍ୟ; ପୁତ୍ରକାମସ୍ୟ ପୁରୋଡାଶାଃ; ରସକାମସ୍ୟ ଚରୁଃ; ଧନକାମସ୍ୟ; ସଂଗ୍ରାମଜୟପୂର୍ବକମନ୍ନକାମସ୍ୟ; ଦ୍ୱିରଗ୍ନ୍ୟୁଦ୍ଧରଣେ; ଉଦ୍ଧୃତାଗ୍ନିନାଶେ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ଗ୍ନୟେଽନ୍ନ॑ବତେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॒ତାନ୍ନ॑ବାନ୍-
ସ୍ୟା॒ମିତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବାନ୍ନ॑ବନ୍ତ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ମନ୍ନ॑ବନ୍ତଂ
କରୋ॒ତ୍ୟନ୍ନ॑ବାନେ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ଽନ୍ନା॒ଦାୟ॑ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ
କା॒ମୟେ॑ତାନ୍ନା॒ଦଃ ସ୍ୟା॒ମିତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବାନ୍ନା॒ଦଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ
ଏ॒ବୈନ॑ମନ୍ନା॒ଦଂ କ॑ରୋତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ (୧) ଏ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେଽନ୍ନ॑ପତୟେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ
ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॒ତାନ୍ନ॑ପତିଃ ସ୍ୟା॒ମିତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବାନ୍ନ॑ପତି॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑
ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ମନ୍ନ॑ପତିଂ କରୋ॒ତ୍ୟନ୍ନ॑ପତିରେ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପବ॑ମାନାୟ
ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ପାବ॒କାୟା॒ଗ୍ନୟେ॒ ଶୁଚ॑ୟେ॒ ଜ୍ୟୋଗା॑ମୟାବୀ॒
ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପବ॑ମାନାୟ ନି॒ର୍ବପ॑ତି ପ୍ରା॒ଣମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତି॒ ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ (୨) ପାବ॒କାୟ॒
ବାଚ॑ମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତି॒ ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ଶୁଚ॑ୟ॒ ଆୟୁ॑ରେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତ୍ୟୁ॒ତ
ୟଦୀ॒ତାସୁ॒ର୍ଭବ॑ତି॒ ଜୀବ॑ତ୍ୟେ॒ବୈତାମେ॒ବ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଚ୍ଚକ୍ଷୁ॑ଷ୍କାମୋ॒ ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପବ॑ମାନାୟ
ନି॒ର୍ବପ॑ତି ପ୍ରା॒ଣମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତି॒ ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ପାବ॒କାୟ॒ ବାଚ॑ମେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତି॒
ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ଶୁଚ॑ୟେ॒ ଚକ୍ଷୁ॑ରେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧା (୩) ତ୍ୟୁ॒ତ ୟଦ୍ୟ॒ନ୍ଧୋ ଭବ॑ତି॒ ପ୍ରୈବ
ପ॑ଶ୍ୟତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ ପୁ॒ତ୍ରବ॑ତେ ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ପୁ॒ତ୍ରିଣେ॑
ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମୋ॒ଽଗ୍ନିରେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ ପ୍ର॑ଜ॒ନୟ॑ତି ବୃ॒ଦ୍ଧାମିନ୍ଦ୍ରଃ॒ ପ୍ର
ୟ॑ଚ୍ଛତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॒ ରସ॑ବତେଽଜକ୍ଷୀ॒ରେ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ରସ॑ବାନ୍-

Not For Commercial Use

ସ୍ୱା॒ମି॒ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ରସ॑ବନ୍ତ॒ꣳ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ꣳ ରସ॑ବନ୍ତଂ କରୋତି॒ (୪) ରସ॑ବାନେ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟଜକ୍ଷୀ॒ରେ ଭ॑ବତ୍ୟାଗ୍ନେ॒ୟୀ ବା ଏ॒ଷା ଯଦ॒ଜା ସା॒କ୍ଷାଦେ॒ବ ରସ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ଽଗ୍ନୟେ॒ ବସୁ॑ମତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ୱ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ବସୁ॑ମାନ୍-ସ୍ୱା॒ମି॒ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ବସୁ॑ମନ୍ତ॒ꣳ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ଂ ବସୁ॑ମନ୍ତଂ କରୋତି॒ ବସୁ॑ମାନେ॒ବ ଭ॑ବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବାଜ॒ସୃତେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ୱ॑ପେତ୍ସଂଗ୍ରା॒ମେ ସଂୟ॑ତ୍ତେ॒ ବାଜ॒ଂ (୫) ବା ଏ॒ଷ ସିସୀର୍ଷତି॒ ଯଃ ସ॑ଂଗ୍ରା॒ମଂ ଜିଗୀ॑ଷତ୍ୟ॒ଗ୍ନିଃ ଖଲୁ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନା॑ଂ ବାଜ॒ସୃଦ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ବା॑ଜ॒ସୃତ॒ꣳ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ଧାବ॑ତି॒ ବାଜ॒ꣳ ହନ୍ତି॑ ବୃ॒ତ୍ରଂ ଜୟ॑ତି॒ ତꣳ ସ॑ଂଗ୍ରା॒ମମଥୋ॑ ଅ॒ଗ୍ନିରି॑ବ॒ ନ ପ୍ର॑ତି॒ଧୃଷେ॑ ଭବତ୍ୟ॒ଗ୍ନୟେ॑ଽଗ୍ନି॒ବତେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ୱ॑ପେ॒ଦ୍ୟସ୍ୟା॒ଗ୍ନାବ॒ଗ୍ନିମ॑ଭ୍ୟୁ॒ଦ୍ଧରେ॑ୟୁ॒ର୍ନିର୍ଦି॑ଷ୍ଟଭାଗୋ॒ ବା ଏ॒ତୟୋ॑ର॒ନ୍ୟୋଽନି॑ର୍ଦିଷ୍ଟଭାଗୋ॒ଽନ୍ୟସ୍ତୌ ସ॒ଂଭବ॑ନ୍ତୌ॒ ଯଜ॑ମାନ (୬) ମ॒ଭି ସଂଭ॑ବତ॒ଃ ସ ଈଶ୍ୱ॒ର ଆର୍ତି॒ମାର୍ତୋ॒ର୍ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ଽଗ୍ନି॒ବତେ॑ ନି॒ର୍ୱପ॑ତି ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବୈନୌ॑ ଶମୟତି॒ ନାଽଽର୍ତି॒ମାର୍ଚ୍ଛ॑ତି॒ ଯଜ॑ମାନୋ॒ଽଗ୍ନୟେ॒ ଜ୍ୟୋତି॑ଷ୍ମତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ୱ॑ପେ॒ଦ୍ୟସ୍ୟା॒ଗ୍ନିରୁଦ୍ଧୃ॑ତୋଽହୁ॑ତେଽଗ୍ନିହୋ॒ତ୍ର ଉ॒ଦ୍ୱାୟେ॒ଦପ॑ର ଆ॒ଦୀପ୍ୟା॑ନୂ॒ଦ୍ଧୃତ୍ୟ॒ ଇତ୍ୟା॑ହୁ॒ସ୍ତତ୍ତଥା॒ ନ କା॒ର୍ୟଂ॑ ଯଦ୍-ଭା॑ଗ॒ଧେୟ॑ମ॒ଭି ପୂର୍ୱ॑ ଉଦ୍ଧ୍ରି॒ୟତେ॒ କିମପ॑ରୋ॒ଽଭ୍ୟୁ (୭) ଦ୍ଧ୍ରିୟେ॒ତେତି॒ ତାନ୍ୟେ॒ବାବ॒କ୍ଷାଣା॑ନି ସଂନି॒ଧାୟ॑ ମନ୍ଥେଦି॒ତଃ ପ୍ର॑ଥ॒ମଂ ଜ॑ଜ୍ଞେ ଅ॒ଗ୍ନିଃ ସ୍ୱାଦ୍ୟୋନେ॒ରଧି॑ ଜା॒ତବେ॑ଦାଃ ।

ସ ଗା॑ୟତ୍ରି॒ୟା ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭା॒ ଜଗ॑ତ୍ୟା ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॑ ହ॒ବ୍ୟଂ ବ॑ହତୁ ପ୍ରଜା॒ନନ୍ନିତି॒ ଛନ୍ଦୋ॑ଭିରେ॒ବୈନ॒ꣳ ସ୍ୱାଦ୍ୟୋନେ॒ଃ ପ୍ର ଜ॑ନୟତ୍ୟେ॒ଷ ବାବ ସୋ॑ଽଗ୍ନିରିତ୍ୟା॑ହୁର୍ଜ୍ୟୋତି॒ସ୍ତ୍ୱା ଅ॑ସ୍ୟ॒

Not For Commercial Use

ପରା॑ପତିତ୍ମିତି ଯଦ୍ଗ୍ନୟେ ଜ୍ୟୋତି॑ଷ୍ମତେ ନି॒ର୍ବପ॑ତି ଯଦେ॒ବାସ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି॑ଃ ପରା॑ପତିତ॒ଂ ତଦେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ (୮)॥ (କ॒ରୋ॒ତ୍ୟ॒ନ୍ନା॒ଦୋ ଦ॑ଧାତି॒ ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ଶୁଚ॑ୟେ॒ ଚକ୍ଷୁ॑ରେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେନ॑ ଦଧାତି କରୋତି॒ ବାଜ॒ଂ ଯଜ॑ମାନ॒ମୁଦେ॒ବାସ୍ୟ॒ ଷଟ୍ ଚ॑) ॥ ୨। ୨। ୪॥

(ଅଭିଶସ୍ୟମାନସ୍ୟ ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ ଚ ପୁରୋଡାଶଚରବଃ; ପୁତ୍ରଜନ୍ମବତଃ; ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସାତିକ୍ରମବତଃ; ଅଗ୍ନିମୁଦ୍ୱାସୟିଷ୍ୟତଃ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ବୈ॒ଶ୍ୱା॒ନ॒ରଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍ୱାରୁ॒ଣଂ ଚ॒ରୁଂ ଦ॑ଧି॒କ୍ରାବ୍-ଣେ॑ ଚ॒ରୁମ॑ଭିଶ॒ସ୍ୟମା॑ନୋ॒ ଯଦ୍ୱୈ॑ଶ୍ୱାନ॒ରୋ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲୋ॒ ଭବ॑ତି ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରୋ ବା ଅ॒ଗ୍ନିର୍ୱୈ॑ଶ୍ୱାନ॒ରଃ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ରେଣୈ॒ବୈନ॑ଂ ସ୍ୱଦୟ॒ତ୍ୟପ॑ ପା॒ପଂ ବର୍ଣ୍ଣଂ॑ ହତେ ବାରୁ॒ଣେନୈ॒ବୈନ॑ଂ ବରୁଣପା॒ଶାନ୍ମୁ॑ଞ୍ଚତି ଦଧି॒କ୍ରାବ୍-ଣା॑ ପୁନାତି॒ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ ଦକ୍ଷି॑ଣା ପ॒ବିତ୍ର॒ଂ ବୈ ହିର॑ଣ୍ୟଂ ପୁ॒ନାତ୍ୟେ॒ବୈନ॑ମା॒ଦ୍ୟ॑ମ॒ସ୍ୟାନ୍ନ॑ଂ ଭବତ୍ୟେ॒ତାମେ॒ବ ନିର୍ବ॑ପେତ୍ ପ୍ର॒ଜାକା॑ମଃ ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରୋ (୧) ବା ଏ॒ତସ୍ୟାଶା॑ନ୍ତୋ॒ ଯୋନି॑ଂ ପ୍ର॒ଜାୟୈ॑ ପଶୂ॒ନା॑ଂ ନିର୍ଦ॑ହତି॒ ଯୋ॑ଽଲଂ॑ ପ୍ର॒ଜାୟୈ॒ ସନ୍-ପ୍ର॒ଜା॑ଂ ନ ବି॒ନ୍ଦତେ॒ ଯଦ୍ୱୈ॑ଶ୍ୱାନ॒ରୋ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲୋ॒ ଭବ॑ତି ସଂ॑ବତ୍ସ॒ରୋ ବା ଅ॒ଗ୍ନିର୍ୱୈ॑ଶ୍ୱାନ॒ରଃ ସ॑ଂବତ୍ସ॒ରମେ॒ବ ଭା॑ଗ॒ଧେୟେ॑ନ ଶମୟତି॒ ସୋ॑ଽସ୍ମୈ ଶା॒ନ୍ତଃ ସ୍ୱାଦ୍ୟୋନେଃ॑ ପ୍ର॒ଜା॑ଂ ପ୍ର ଜ॑ନୟତି ବାରୁ॒ଣେନୈ॒ବୈନ॑ଂ ବରୁଣପା॒ଶାନ୍ମୁ॑ଞ୍ଚତି ଦଧି॒କ୍ରାବ୍-ଣା॑ ପୁନାତି॒ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ ଦକ୍ଷି॑ଣା ପ॒ବିତ୍ର॒ଂ ବୈ ହିର॑ଣ୍ୟଂ ପୁ॒ନାତ୍ୟେ॒ବୈନ॑ଂ (୨) ବି॒ନ୍ଦତେ॑ ପ୍ର॒ଜା॑ଂ ବୈଶ୍ୱାନ॒ରଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେତ୍ ପୁ॒ତ୍ରେ ଜା॒ତେ ଯଦ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋ॒ ଭବ॑ତି ଗାୟ॒ତ୍ରିୟୈ॒ବୈନ॑ଂ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସେନ॑ ପୁନାତି॒ ଯନ୍ନବ॑କପାଲସ୍ତ୍ରି॒ବୃତୈ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତେଜୋ॑ ଦଧାତି॒ ଯଦ୍ଦଶ॑କପାଲୋ ବି॒ରାଜୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ଂ ଦଧାତି॒ ଯଦେକା॑ଦଶକପାଲସ୍ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧାତି॒ ଯଦ୍ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲୋ॒ ଜଗ॑ତ୍ୟୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ପ॒ଶୂନ୍ ଦ॑ଧାତି॒ ଯସ୍ମି॑ଞ୍ଜା॒ତ ଏ॒ତାମିଷ୍ଟି॑ଂ ନି॒ର୍ବପ॑ତି ପୂ॒ତ (୩) ଏ॒ବ

Not For Commercial Use

ତେଜ॒ସ୍ୱୀ᳚ନ୍ନା॒ଦ ଇ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟା॒ବୀ ପ॑ଶୁ॒ମାନ୍ ଭ॑ବ॒ତ୍ୟେ॒ବ ବା ଏ॒ଷ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗାଲ୍ଲୋ॒କାଚ୍ଛି॑ଦ୍ୟତେ॒ ଯୋ ଦ॑ର୍ଶପୂର୍ଣମାସୟା॒ଜୀ ସନ୍ନ॑ମାବା॒ସ୍ୟା᳚ଂ ବା ପୌର୍ଣମା॒ସୀଂ ବା᳚ଽତିପା॒ଦୟ॑ତି ସୁବ॒ର୍ଗାୟ॒ ହି ଲୋ॒କାୟ॑ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମା॒ସାବି॒ଜ୍ୟେତେ॑ ବୈଶ୍ୱାନ॒ରଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦମାବା॒ସ୍ୟା᳚ଂ ବା ପୌର୍ଣମା॒ସୀଂ ବା᳚ଽତି॒ପାଦ୍ୟ॑ ସଂବଥ୍ସ॒ରୋ ବା ଅ॒ଗ୍ନିର୍ବୈ᳚ଶ୍ୱାନ॒ରଃ ସ॑ଂବଥ୍ସ॒ରମେ॒ବ ପ୍ରୀ॑ଣା॒ତ୍ୟଥୋ॑ ସଂବଥ୍ସ॒ରମେ॒ବାସ୍ମା॒ ଉପ॑ ଦଧାତି ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟ॒ ସମ॑ଷ୍ଟ୍ୟା॒ (୪) ଅଥୋ॑ ଦେ॒ବତା॑ ଏ॒ବାନ୍ୱା॒ରଭ୍ୟ॑ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କମେ॑ତି ବୀର॒ହା ବା ଏ॒ଷ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ଯୋ᳚ଽଗ୍ନିମୁ॑ଦ୍ୱା॒ସୟ॑ତେ॒ ନ ବା ଏ॒ତସ୍ୟ॑ ବ୍ରାହ୍ମ॒ଣା ଋ॑ତା॒ୟବଃ॑ ପୁ॒ରାଽନ୍ନ॑ମକ୍ଷନ୍ନାଗ୍ନେ॒ୟମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍ୱୈଶ୍ୱାନ॒ରଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲମ॒ଗ୍ନିମୁ॑ଦ୍ୱାସୟି॒ଷ୍ୟନ୍, ୟଦ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋ॒ ଭବ॑ତ୍ୟ॒ଷ୍ଟାକ୍ଷ॑ରା ଗାୟ॒ତ୍ରୀ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରୋଽଗ୍ନିର୍ୟାବା॑ନେ॒ବାଗ୍ନିସ୍ତସ୍ମା॑ ଆତି॒ଥ୍ୟଂ କ॑ରୋ॒ତ୍ୟଥୋ॒ ୟଥା॒ ଜନ॑ଂ ୟ॒ତେଽବ॒ସଂ କ॒ରୋତି॑ ତା॒ଦୃ (୫) ଗେ॒ବ ତଦ୍-ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲୋ ବୈଶ୍ୱାନ॒ରୋ ଭ॑ବତି॒ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ॒ ମାସାଃ ସଂବଥ୍ସ॒ରଃ ସ॑ଂବଥ୍ସ॒ରଃ ଖଲୁ॒ ବା ଅ॒ଗ୍ନେର୍ୟୋନିଃ॒ ସ୍ୱାମେ॒ବୈନ॒ଂ ୟୋନି॑ଂ ଗମୟତ୍ୟା॒ଦ୍ୟ॑ମ॒ସ୍ୟାନ୍ନ॑ଂ ଭବତି ବୈଶ୍ୱାନ॒ରଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେନ୍ମାରୁ॒ତଂ ସ॒ପ୍ତକ॑ପାଲ॒ଂ ଗ୍ରାମ॑କାମ ଆହବ॒ନୀୟେ॑ ବୈଶ୍ୱାନ॒ରମଧି॑ ଶ୍ରୟତି॒ ଗାର୍ହ॑ପତ୍ୟେ ମାରୁ॒ତଂ ପା॑ପବସ୍ୟ॒ସସ୍ୟ॒ ବିଧୃ॑ତ୍ୟୈ॒ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲୋ ବୈଶ୍ୱାନ॒ରୋ ଭ॑ବତି॒ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ॒ ମାସାଃ ସଂବଥ୍ସ॒ରଃ ସ॑ଂବଥ୍ସ॒ରେଣୈ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାଂଶ୍ଚ୍ୟା॑ବୟତି ମାରୁ॒ତୋ ଭ॑ବତି (୬) ମ॒ରୁତୋ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ବିଶୋ॑ ଦେବବି॒ଶେନୈ॒ବାସ୍ମୈ॑ ମନୁଷ୍ୟବି॒ଶମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ସ॒ପ୍ତକ॑ପାଲୋ ଭବତି ସ॒ପ୍ତଗ॑ଣା॒ ବୈ ମ॒ରୁତୋ॑ ଗଣ॒ଶ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାନବ॑ ରୁନ୍ଧେଽନୂ॒ଚ୍ୟମା॑ନ॒ ଆ ସା॑ଦୟତି॒ ବିଶ॑ମେ॒ବାସ୍ମା॒ ଅନୁ॑ବର୍ତ୍ମା॒ନଂ କରୋତି (୭) ॥ (ପ୍ର॒ଜାକା॑ମଃ ସଂବଥ୍ସ॒ରଃ ପୁ॒ନାତ୍ୟେ॒ବୈନ॑ଂ ପୁ॒ତଃ ସମ॑ଷ୍ଟ୍ୟୈ ତା॒ଦୃଙ୍- ମା॑ରୁ॒ତୋ ଭ॑ବ॒ତ୍ୟେକା॑ନ୍ନ ତ୍ରି॒ଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୨। ୫॥

Not For Commercial Use

(ସଂଗ୍ରାମମୁପପ୍ରୟାସ୍ୟତଶ୍ଚରୁଃ; ସଂଗ୍ରାମଭୂମିଂ ପ୍ରାପ୍ତସ୍ୟ; ବିଦ୍ୱିଷତୋରନ୍ନଂ ଜଗ୍ଧବତଃ; ଶପଥଂ କୃତ୍ୱା ଦ୍ରହ୍ୟତଃ; ଅବିଂ ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାନସ୍ୟ; ଉଭୟତୋଦନ୍ତଂ ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାନସ୍ୟ; ୟାଚୟିତୁଂ ପ୍ରୟାସ୍ୟତଃ; ୟାଚୟିତ୍ୱା ପ୍ରତ୍ୟାଗଚ୍ଛତଶ୍ଚ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆଦିତ୍ୟଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେତ୍ସଂଗ୍ରାମମୁପପ୍ରୟାସ୍ୟନ୍ନିୟଂ ବା ଅଦିତିରସ୍ୟାମେବ ପୂର୍ବେ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠନ୍ତି ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପେଦାୟତନଂ ଗତ୍ୱା ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଅଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସଂବତ୍ସରଃ ଖଲୁ ବୈ ଦେବାନାମାୟତନମେତସ୍ମାଦ୍ୱା ଆୟତନାଦ୍ଦେବା ଅସୁରାନଜୟନ୍ ୟଦ୍ୱୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପତି ଦେବାନାମେବାୟତନେ ୟତତେ ଜୟତି ତଂ ସଂଗ୍ରାମମେତସ୍ମିନ୍ୱା ଏତୌ ମୃଜାତେ (୧) ୟୋ ବିଦ୍ୱିଷାଣୟୋରନ୍ନମତ୍ତି ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପେଦ୍ୱିଦ୍ୱିଷାଣୟୋରନ୍ନଂ ଜଗ୍-ଧ୍ୱା ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଅଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସଂବତ୍ସରସ୍ୱଦିତମେବାତ୍ତି ନାସ୍ମିନ୍ ମୃଜାତେ ସଂବତ୍ସରାୟ ବା ଏତୌ ସମମାତେ ୟୌ ସମମାତେ ତୟୋର୍ୟଃ ପୂର୍ବୋଽଭି ଦ୍ରୁହ୍ୟତି ତଂ ବରୁଣୋ ଗୃହ୍ଣାତି ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପେତ୍ସମମାନୟୋଃ ପୂର୍ବୋଽଭିଦ୍ରୁହ୍ୟ ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଅଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସଂବତ୍ସରମେବାପ୍ତ୍ୱା ନିର୍ବରୁଣଂ (୨) ପରସ୍ତାଦଭି ଦ୍ରୁହ୍ୟତି ନୈନଂ ବରୁଣୋ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟାବ୍ୟଂ ବା ଏଷ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତି ୟୋଽବିଂ ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାତି ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପେଦବିଂ ପ୍ରତିଗୃହ୍ୟ ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଅଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସଂବତ୍ସରସ୍ୱଦିତାମେବ ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାତି ନାଽଽବ୍ୟଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟାତ୍ମନୋ ବା ଏଷ ମାତ୍ରାମାପ୍ନୋତି ୟ ଉଭୟାଦତ୍ ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣାତ୍ୟଶ୍ୱଂ ବା ପୁରୁଷଂ ବା ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପେଦୁଭୟାଦତ୍ (୩) ପ୍ରତିଗୃହ୍ୟ ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଅଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସଂବତ୍ସରସ୍ୱଦିତମେବ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତି ନାତ୍ମନୋ ମାତ୍ରାମାପ୍ନୋତି ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ବପେତ୍ସନିମେଷ୍ୟନ୍-ତ୍ସଂବତ୍ସରୋ ବା ଅଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରୋ ୟଦା ଖଲୁ ବୈ ସଂବତ୍ସରଂ ଜନତାୟାଂ ଚରତ୍ୟଥ ସ ଧନାର୍ଘୋ ଭବତି ୟଦ୍ୱୈଶ୍ୱାନରଂ

ଦ୍ୱାଦଂଶକପାଲଂ ନିର୍ବପଂତି ସଂବତ୍ସରସାଂତାମେ୍ବ ସ୍ନିମ୍ଭି ପ୍ର ଚ୍ୟଂବତେ୍ ଦାନଂକାମା ଅସ୍ମୈ

ପ୍ରଜା ଭଂବନ୍ତି୍ ୟୋ ବୈ ସଂବତ୍ସ୍ରଂ (୪) ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ୍ ନ ବିଂମୁଞ୍ଚତ୍ୟଂପ୍ରତିଷ୍ଠାନୋ ବୈ ସ

ଭଂବତ୍ୟେ୍ତମେ୍ବ ବୈଂଶ୍ୱାନ୍ରଂ ପୁନଂରା୍ଗତ୍ୟ୍ ନିର୍ବଂପେ୍ଦ୍ୟମେ୍ବ ପ୍ରଂୟୁଙ୍କ୍ତେ ତଂ ଭାଗ୍ଧେୟେଂନ୍

ବି ମୁଂଞ୍ଚତି୍ ପ୍ରତିଂଷ୍ଠିତ୍ୟୈ୍ ୟୟା୍ ରଜ୍ଜ୍ୱୋ୍ତ୍ତ୍ମାଂ ଗାମା୍ଜେତ୍ତାଂ ଭ୍ରାତୃଂବ୍ୟାୟ୍

ପ୍ରହିଂଣୁୟା୍ନ୍ନିର୍ଋଂତିମେ୍ବାସ୍ମୈ ପ୍ରହିଂଣୋତି (୫)॥

(ମୁ୍ଜା୍ତେ୍ ନି୍ର୍ବ୍ରୁଣଂ ବଂପେଦୁଭ୍ୟା୍ଦ୍ଦ୍ୟୋ ବୈ ସଂବତ୍ସ୍ରଂ ଷଟ୍-ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୨। ୬॥**

(ପଶୁକାମସ୍ୟ ଚରୁଃ; ପଶୁକାମସ୍ୟ; ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ନକାମସ୍ୟ; ଭୂତିକାମସ୍ୟ; ପାପ୍ମନାଗୃହୀତସ୍ୟ; ପରୈଃ ପୀଡିତସ୍ୟ; ବଦ୍ଧସ୍ୟ ପରିୟତ୍ତସ୍ୟ ବା; ମହାୟଜ୍ଞେଚ୍ଛୋଃ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଐନ୍ଦ୍ରଂ ଚ୍ରୁଂ ନିର୍ବଂପେତ୍ ପ୍ଶୁକାଂମ ଐନ୍ଦ୍ରା ବୈ ପ୍ଶବ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଂମେ୍ବ ସ୍ୱେନଂ ଭାଗ୍ଧେୟେ୍ନୋପଂ

ଧାବତି୍ ସ ଏ୍ବାସ୍ମୈ ପ୍ଶୂନ୍ ପ୍ର ୟଂଚ୍ଛତି ପଶୁ୍ମାନେ୍ବ ଭଂବତି ଚ୍ରୁର୍ଭଂବତି୍ ସ୍ୱାଦେ୍ବାସ୍ମୈ

ୟୋନେଃ ପ୍ଶୂନ୍ ପ୍ର ଜଂନୟ୍ତୀନ୍ଦ୍ରାଂୟେନ୍ଦ୍ରି୍ୟାବଂତେ ପୁରୋ୍ଡାଶ୍ମେକାଂଦଶକପାଲ୍ଂ ନିର୍ବଂପେତ୍

ପ୍ଶୁକାଂମ ଇନ୍ଦ୍ରି୍ୟଂ ବୈ ପ୍ଶବ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଂମେ୍ବେନ୍ଦ୍ରି୍ୟାବଂନ୍ତ୍ଂ ସ୍ୱେନଂ ଭାଗ୍ଧେୟେ୍ନୋପଂ ଧାବତି୍

ସ (୧) ଏ୍ବାସ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରି୍ୟଂ ପ୍ଶୂନ୍ ପ୍ର ୟଂଚ୍ଛତି ପଶୁ୍ମାନେ୍ବ ଭଂବ୍ତୀନ୍ଦ୍ରାଂୟ ଘ୍ର୍ମବଂତେ

ପୁରୋ୍ଡାଶ୍ମେକାଂଦଶକପାଲ୍ଂ ନିର୍ବଂପେଦ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ସକାଂମୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ସଂ ବୈ ଘ୍ର୍ମ

ଇନ୍ଦ୍ରଂମେ୍ବ ଘ୍ର୍ମବଂନ୍ତ୍ଂ ସ୍ୱେନଂ ଭାଗ୍ଧେୟେ୍ନୋପଂ ଧାବତି୍ ସ ଏ୍ବାସ୍ମିନ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ସଂ ଦଂଧାତି

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ସ୍ୟେଂବ ଭଂବ୍ତୀନ୍ଦ୍ରାଂୟା୍ର୍କବଂତେ ପୁରୋ୍ଡାଶ୍ମେକାଂଦଶକପାଲ୍ଂ

ନିର୍ବଂପେ୍ଦନ୍ନଂକାମୋ୍ଽର୍କୋ ବୈ ଦେ୍ବାନା୍ମନ୍ନ୍ମିନ୍ଦ୍ରଂମେ୍ବାର୍କବଂନ୍ତ୍ଂ ସ୍ୱେନଂ ଭାଗ୍ଧେୟେ୍ନୋ (୨)

ପଂ ଧାବତି୍ ସ ଏ୍ବାସ୍ମା ଅନ୍ନଂ ପ୍ର ୟଂଚ୍ଛତ୍ୟନ୍ନା୍ଦ ଏ୍ବ ଭଂବ୍ତୀନ୍ଦ୍ରାଂୟ ଘ୍ର୍ମବଂତେ

ପୁରୋ୍ଡାଶ୍ମେକାଂଦଶକପାଲ୍ଂ ନିର୍ବଂପେ୍ଦିନ୍ଦ୍ରାଂୟେନ୍ଦ୍ରି୍ୟାବଂତ୍ ଇନ୍ଦ୍ରାଂୟା୍ର୍କବଂତେ୍ ଭୂତିଂକାମୋ୍

Not For Commercial Use

ଯଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ଘ॒ର୍ମବ॑ତେ ନି॒ର୍ବପ॑ତି॒ ଶିର॑ ଏ॒ବାସ୍ୟ॒ ତେନ॑ କରୋତି॒ ଯଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟେନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॑ତ
ଆ॒ତ୍ମାନ॑ମେ॒ବାସ୍ୟ॒ ତେନ॑ କରୋତି॒ ଯଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟା॒ର୍କବ॑ତେ ଭୂତ ଏ॒ବାନ୍ନାଦ୍ୟେ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି॒
ଭବ॑ତ୍ୟେ॒ବେନ୍ଦ୍ରା॑ୟା (୩) ଽଂହୋ॒ମୁଚେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ ପା॒ପ୍ମନା॑
ଗୃହୀ॒ତଃ ସ୍ୟାତ୍ ପା॒ପ୍ମା ବା ଅଂହ॒ ଇନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବାଂହୋ॒ମୁଚ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑
ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॑ଂ ପା॒ପ୍ମନୋ ଽଂହ॑ସୋ ମୁଞ୍ଚତୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ବୈମୃ॒ଧାୟ॑
ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଂ ମୃଧୋ॒ଽଭି ପ୍ର॒ବେପେ॑ରନ୍ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରାଣି॑ ବା॒ଽଭି
ସ॒ମ୍ୟୁରିନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ବୈମୃ॒ଧଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ନ୍ମୃଧୋ (୪) ଽପ॑
ହନ୍ତୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ତ୍ରା॒ତ୍ରେ ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍ ବ॒ଦ୍ଧୋ ବା॒ ପରି॑ୟତ୍ତୋ॒
ବେନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ତ୍ରା॒ତାର॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॑ଂ ତ୍ରାୟତ॒
ଇନ୍ଦ୍ରା॑ୟାର୍କାଶ୍ୱମେ॒ଧବ॑ତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଂ ମ॑ହାୟ॒ଜ୍ଞୋ
ନୋପ॒ନମେ॑ଦେ॒ତେ ବୈ ମ॑ହାୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟାନ୍ତ୍ୟେ॑ ତ॒ନୂ ଯଦ॑ର୍କାଶ୍ୱମେ॒ଧାବିନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବାର୍କାଶ୍ୱମେ॒ଧବ॑ନ୍ତ॒ଂ
ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମା॑ ଅନ୍ତତୋ ମ॑ହାୟ॒ଜ୍ଞଂ ଚ୍ୟା॑ବୟ॒ତ୍ୟୁପୈ॑ନଂ
ମହାୟ॒ଜ୍ଞୋ ନ॑ମତି (୫) ॥ (ଇ॒ନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॑ନ୍ତ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସୋ॑ଽର୍କବ॑ନ୍ତ॒ଂ ସ୍ୱେନ॑
ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବେନ୍ଦ୍ରା॑ୟାସ୍ମା॒ନ୍ମୃଧୋ॑ଽସ୍ମୈ ସ॒ପ୍ତ ଚ॑) **॥ ୨। ୨। ୭॥**

(ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ ପୁରୋଡାଶଃ; ସେନାକାମସ୍ୟ ଚରୁଃ; ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥିନଃ; ନଷ୍ଟଧୈର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ; ଅନ୍ୟକର୍ତୃକଦାନକାମସ୍ୟ; ଉତ୍ତମର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ; ରାଜ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟସ୍ୟ ଭ୍ରଶ୍ୟମାନସ୍ୟ ବା; ଅନ୍ୟସାମ୍ୟମନିଚ୍ଛତଃ ପୁରୋଡାଶଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଇନ୍ଦ୍ରା॒ୟାନ୍ୱୃ॑ଜବେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ ଗ୍ରାମ॑କାମ॒ ଇନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବାନ୍ୱୃ॑ଜୁ॒ଂ
ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାନନୁ॑କାନ୍ କରୋତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ

Not For Commercial Use

ଭଁବତୀନ୍ଦ୍ରା॒ଣ୍ୟୈ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବଁପେ॒ଦ୍ୟସ୍ୟ॒ ସେନା॑ଽସଂ॑ଶିତେବ॒ ସ୍ୟାଦିନ୍ଦ୍ରା॒ଣୀ ବୈ ସେନା॑ୟୈ

ଦେ॒ବତେ᳚ନ୍ଦ୍ରା॒ଣୀମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସୈବାସ୍ୟ॒ ସେନା॒ଂ॑ ସଂ॑ ଶ୍ୟ॑ତି॒

ବଲ୍-ବଁଜା॒ନପୀ॒ (୧) ଧ୍ମେ ସଂ ନଁହ୍ୟେ॒ଦ୍-ଗୌର୍ୟତ୍ରା॒ଧିଁଷ୍କନ୍ନା॒ ନ୍ୟମେଁହ॒ତ୍ତତୋ॒ ବଲ୍-ବଁଜା॒

ଉଦଁତିଷ୍ଠ॒ନ୍ ଗବା॑ମେ॒ବୈନଂ॑ ନ୍ୟା॒ୟମ॑ପି॒ନୀୟ॒ ଗା ବେଁଦୟ॒ତୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ମନ୍ୟୁ॒ମତେ॒ ମନଁସ୍ୱତେ

ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବଁପେତ୍ସଂଗ୍ରା॒ମେ ସଂୟଁତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॒ ବୈ ମ॒ନ୍ୟୁନା॒ ମନଁସା

ସଂଗ୍ରା॒ମଂ ଜଁୟ॒ତୀନ୍ଦ୍ରଁମେ॒ବ ମଁନ୍ୟୁ॒ମନ୍ତ॒ଂ ମନଁସ୍ୱନ୍ତ॒ଂ॑ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ

ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ମ॒ନ୍ୟୁଂ ମନୋ॑ ଦଧାତି॒ ଜୟଁତି॒ ତଂ॑ (୨) ସଂଁଗ୍ରା॒ମମେ॒ତାମେ॒ବ ନିର୍ବଁପେ॒ଦ୍ୟୋ

ହ॒ତମଁନାଃ ସ୍ୱ॒ୟଂ ପାଁପ ଇବ॒ ସ୍ୟାଦେ॒ତାନି॒ ହି ବା ଏ॒ତସ୍ମା॒ଦପଁକ୍ରାନ୍ତା॒ନ୍ୟଥୈ॒ଷ ହ॒ତମଁନାଃ

ସ୍ୱ॒ୟଂ ପାଁପ॒ ଇନ୍ଦ୍ରଁମେ॒ବ ମଁନ୍ୟୁ॒ମନ୍ତ॒ଂ ମନଁସ୍ୱନ୍ତ॒ଂ॑ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ

ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ମ॒ନ୍ୟୁଂ ମନୋ॑ ଦଧାତି॒ ନ ହ॒ତମଁନାଃ ସ୍ୱ॒ୟଂ ପାଁପୋ ଭବ॒ତୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ଦା॒ତ୍ରେ

ପୁଁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବଁପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ଦାନଁକାମା ମେ ପ୍ର॒ଜାଃ ସ୍ୟୁ॒ (୩)

ରିତୀନ୍ଦ୍ରଁମେ॒ବ ଦା॒ତାର॒ଂ॑ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ଦାନଁକାମାଃ ପ୍ର॒ଜାଃ

କଁରୋତି॒ ଦାନଁକାମା ଅସ୍ମୈ॒ ପ୍ର॒ଜା ଭଁବ॒ନ୍ତୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ପ୍ରଦା॒ତ୍ରେ ପୁଁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବଁପେ॒ଦ୍ୟସ୍ମୈ॒ ପ୍ରତ୍ତଁମିବ॒ ସନ୍ନ ପ୍ରଁଦୀ॒ୟେତେନ୍ଦ୍ରଁମେ॒ବ ପ୍ରଁଦା॒ତାର॒ଂ॑ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ପ୍ର ଦାଁପୟ॒ତୀନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ସୁ॒ତ୍ରାମ୍-ଣେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବଁପେ॒ଦପଁରୁଦ୍ଧୋ ବା (୪) ଽପରୁ॒ଧ୍ୟମା॑ନୋ॒ ବେନ୍ଦ୍ରଁମେ॒ବ ସୁ॒ତ୍ରାମା॑ଣ॒ଂ॑ ସ୍ୱେନ॑

ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନଂ॑ ତ୍ରା॒ୟତେଽନପରୁ॒ଧ୍ୟୋ ଭଁବ॒ତୀନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବୈ ସ॒ଦୃଙ୍

ଦେ॒ବତା॑ଭିରାସୀ॒ତ୍ସ ନ ବ୍ୟା॒ବୃତଁମଗଚ୍ଛ॒ତ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପଁତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑

ଏ॒ତମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିରଁବପ॒ତ୍ତେନୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟମଁଦଧା॒ଚ୍ଛକ୍ୱଁରୀ ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑

Not For Commercial Use

ଅକରୋ॒ଦ୍ୱଜ୍ରୋ॒ ବୈ ଶକ୍ୱ॑ରୀ॒ ସ ଏ॑ନଂ॒ ବଜ୍ରୋ॒ ଭୂତ୍ୱା॑ ଐନ୍ଦ୍ର॒ (୫) ସୋ॑ଽଭବ॒ସ୍ସୋ॑ଽବିଭେଦ୍-
ଭୂତଃ ପ୍ର ମା॑ ଧକ୍ଷ୍ୟ॒ତୀତି॒ ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଂ॒ ପୁନ॒ରୁପା॑ଧାବ॒ସ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ଃ ଶକ୍ୱ॑ର୍ୟା॒ ଅଧି॑
ରେ॒ବତୀଂ॒ ନିର॑ମିମୀତ॒ ଶାନ୍ତ୍ୟା॒ ଅପ୍ର॑ଦାହାୟ॒ ୟୋଽଲଂ॑ ଶ୍ରି॒ୟୈ ସନ୍-ସ॒ଦୃଙ୍-ସ॑ମା॒ନୈଃ
ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒ ନିର୍ୱ॑ପେ॒ଦିନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒
ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧାତି ରେ॒ବତୀ॑ ପୁରୋଽନୁବା॒କ୍ୟା॑ ଭବତି॒ ଶାନ୍ତ୍ୟା॒ ଅପ୍ର॑ଦାହାୟ॒ ଶକ୍ୱ॑ରୀ
ୟା॒ଜ୍ୟା॑ ବଜ୍ରୋ॒ ବୈ ଶକ୍ୱ॑ରୀ॒ ସ ଏ॑ନଂ॒ ବଜ୍ରୋ॒ ଭୂତ୍ୱା॑ ଇନ୍ଧେ॒ ଭବ॑ତ୍ୟେ॒ବ (୬)॥

(ଅପି॒ ତଂ॑ ସୁ॒ର୍ୱୈନ୍ଧ ଭବତି॒ ଚତୁ॑ର୍ଦଶ ଚ) ॥ ୨। ୨। ୮॥

(ଅଭିଚରତଃ; ପ୍ରତ୍ୟଭିଚରତଃ; ପରାଭିଚାରପୀଡିତସ୍ୟ ଚ ଚରୁପୁରୋଡାଶୌ; ୟଜ୍ଞୋପନତିକାମସ୍ୟ ପୁରୋଡଶଃ; ଚକ୍ଷୁଷ୍କାମସ୍ୟ ଚରୁଃ; ୟଜ୍ଞକର୍ତୃଭ୍ରାତୃବ୍ୟବତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟସାମର୍ଥ୍ୟାବିନାଶକାମସ୍ୟ; ଭ୍ରାତୃବ୍ୟୋପାକୃତବଶାତୁଲ୍ୟଫଲକାମିନଃ ପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆ॒ଗ୍ନା॒ବୈ॒ଷ୍ଣ॒ବମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒ ନିର୍ୱ॑ପେଦଭି॒ ଚର॒ନ୍-ସର॑ସ୍ୱ॒ତ୍ୟାଜ୍ୟ॑ଭାଗା॒
ସ୍ୟାଦ୍-ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁର୍ୟଦା॑ଗ୍ନାବୈଷ୍ଣ॒ବ ଏକା॑ଦଶକପାଲୋ॒ ଭବ॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିଃ ସର୍ୱା॑ ଦେ॒ବତା॒
ବିଷ୍ଣୁ॑ର୍ୟ॒ଜ୍ଞୋ ଦେ॒ବତା॑ଭିଶ୍ଚୈ॒ବୈନଂ॑ ୟ॒ଜ୍ଞେନ॑ ଚା॒ଭି ଚ॑ରତି॒ ସର॑ସ୍ୱ॒ତ୍ୟାଜ୍ୟ॑ଭାଗା ଭବତି॒ ବାଗ୍ୱୈ
ସର॑ସ୍ୱତୀ ବା॒ଚୈବୈନ॑ମ॒ଭି ଚ॑ରତି ବାର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁର୍ଭ॑ବତି॒ ବ୍ରହ୍ମ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନାଂ॒
ବୃହ॒ସ୍ପତି॒ର୍ବ୍ରହ୍ମ॑ଣୈ॒ବୈନ॑ମ॒ଭି ଚ॑ରତି॒ (୧) ପ୍ରତି॒ ବୈ ପ॒ରସ୍ତା॑ଦଭି॒ଚର॑ନ୍ତମ॒ଭି ଚ॑ରନ୍ତି॒ ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ॑
ପୁରୋଽନୁବା॒କ୍ୟେ॑ କୁର୍ୟା॒ଦତି॒ ପ୍ରୟୁ॑କ୍ତ୍ୟା ଏ॒ତୟୈ॒ବ ୟଂ॑ଜେତାଭିଚ॒ର୍ୟମା॑ଣୋ ଦେ॒ବତା॑ଭିରେ॒ବ
ଦେ॒ବତାଃ॑ ପ୍ରତି॒ଚର॑ତି ୟ॒ଜ୍ଞେନ॑ ୟ॒ଜ୍ଞଂ ବା॒ଚା ବାଚଂ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା॒ ବ୍ରହ୍ମ॒ ସ ଦେ॒ବତା॑ଶ୍ଚୈ॒ବ ୟ॒ଜ୍ଞଂ
ଚ॑ ମଧ୍ୟ॒ତୋ ବ୍ୟବ॑ସର୍ପତି॒ ତସ୍ୟ॒ ନ କୁତ॑ଶ୍ଚ॒ନୋପା॑ବ୍ୟା॒ଧୋ ଭ॑ବତି॒
ନୈନ॑ମଭି॒ଚର॑ନ୍-ତ୍-ସ୍ତୃଣୁତ ଆଗ୍ନାବୈଷ୍ଣ॒ବମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒ ନିର୍ୱ॑ପେ॒ଦ୍ୟଂ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ନୋ (୨)

Not For Commercial Use

ପ୍ର॒ନମେ॑ଦ॒ଗ୍ନିଃ ସର୍ବା॑ ଦେ॒ବତା॒ ବିଷ୍ଣୁ॑ର୍ୟ॒ଜ୍ଞୋ॑ଽଗ୍ନିଂ ଚୈ॒ବ ବିଷ୍ଣୁ॑ଂ ଚ॒ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ ୟ॒ଜ୍ଞଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତ॒ ଉପୈ॑ନଂ ୟ॒ଜ୍ଞୋ ନ॑ମତ୍ୟାଗ୍ନାବୈ॒ଷ୍ଣ॒ବଂ ଘୃତେ ଚ॒ରୁଂ

ନିର୍ବ॑ପେ॒ଚ୍ଚକ୍ଷୁ॑ଷ୍କାମୋ॒ଽଗ୍ନେର୍ବୈ ଚକ୍ଷୁ॑ଷା ମନୁ॒ଷ୍ୟା॑ ବି ପ॑ଶ୍ୟନ୍ତି ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॑ ଦେ॒ବା ଅ॒ଗ୍ନିଂ ଚୈ॒ବ

ବିଷ୍ଣୁ॑ଂ ଚ॒ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବା (୩) ଽସ୍ମି॒ଞ୍ଚକ୍ଷୁ॑ର୍ଧତ୍ତ॒ଶ୍ଚକ୍ଷୁ॑ଷ୍ମାନେ॒ବ ଭ॑ବତି

ଧେ॒ନ୍ୱୈ ବା ଏ॒ତଦ୍ରେତୋ॒ ୟଦାଜ୍ୟ॑ମନ॒ଡୁହ॑ସ୍ତଣ୍ଡୁଲା ମି॑ଥୁ॒ନାଦେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ଚକ୍ଷୁଃ॒ ପ୍ର ଜ॑ନୟତି

ଘୃତେ ଭ॑ବତି॒ ତେଜୋ॒ ବୈ ଘୃତଂ ତେଜ॒ଶ୍ଚକ୍ଷୁସ୍ତେଜ॑ସୈ॒ବାସ୍ମୈ॒ ତେଜ॒ଶ୍ଚକ୍ଷୁରବ॑ ରୁନ୍ଧ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ

ବୈ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ବୃଙ୍କ୍ତେ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟୋ॒ ୟଜ॑ମା॒ନୋଽୟ॑ଜମାନସ୍ୟାଧ୍ୱ॒ରକ॑ଲ୍ପାଂ॒ ପ୍ରତି॒ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍-

ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟେ॒ ୟଜ॑ମାନେ॒ ନାସ୍ୟେ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ (୪) ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ବୃଙ୍କ୍ତେ ପୁ॒ରା ବା॒ଚଃ

ପ୍ରବ॑ଦିତୋ॒ର୍ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟାବ॑ତ୍ୟେ॒ବ ବାକ୍ତାମପ୍ରୋ॑ଦିତାଂ॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟସ୍ୟ ବୃଙ୍କ୍ତେ ତାମ॑ସ୍ୟ॒ ବାଚ॑ଂ

ପ୍ର॒ବଦ॑ନ୍ତୀମ॒ନ୍ୟା ବାଚୋଽନୁ॒ ପ୍ର ବ॑ଦନ୍ତି॒ ତା ଇ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ୟଜ॑ମାନେ

ଦଧତ୍ୟାଗ୍ନାବୈ॒ଷ୍ଣ॒ବମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲଂ॒ ନିର୍ବ॑ପେତ୍ ପ୍ରାତଃସବ॒ନସ୍ୟା॑ଽଽକା॒ଲେ

ସର॑ସ୍ୱ॒ତ୍ୟାଜ୍ୟ॑ଭାଗା॒ ସ୍ୟାଦ୍-ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁର୍ୟଦ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋ॒ ଭବ॑ତ୍ୟ॒ଷ୍ଟାକ୍ଷ॑ରା ଗାୟ॒ତ୍ରୀ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରଂ

ପ୍ରା॑ତଃ ସବ॒ନଂ ପ୍ରା॑ତଃ ସବ॒ନମେ॒ବ ତେନା॑ଽଽପ୍ନୋତ୍ୟା (୫) ଗ୍ନାବୈ॒ଷ୍ଣ॒ବମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒

ନିର୍ବ॑ପେ॒ନ୍ମାଧ୍ୟଂ॑ଦିନସ୍ୟ॒ ସବ॑ନସ୍ୟାଽଽକା॒ଲେ ସର॑ସ୍ୱ॒ତ୍ୟାଜ୍ୟ॑ଭାଗା॒

ସ୍ୟାଦ୍-ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁର୍ୟଦେକା॑ଦଶକପାଲୋ॒ ଭବ॒ତ୍ୟେକା॑ଦଶାକ୍ଷରା ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁପ୍ ତ୍ରୈଷ୍ଟୁ॑ଭଂ॒

ମାଧ୍ୟ॑ନ୍ଦିନ॒ꣳ ସବ॑ନଂ ମାଧ୍ୟ॑ନ୍ଦିନମେ॒ବ ସବ॑ନ॒ଂ ତେନା॑ଽଽପ୍ନୋତ୍ୟାଗ୍ନାବୈ॒ଷ୍ଣ॒ବଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲଂ॒

ନିର୍ବ॑ପେତ୍ ତୃତୀୟସବ॒ନସ୍ୟା॑ଽଽକା॒ଲେ ସର॑ସ୍ୱ॒ତ୍ୟାଜ୍ୟ॑ଭାଗା॒ ସ୍ୟାଦ୍-ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁର୍ୟଦ୍

ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲୋ॒ ଭବ॑ତି॒ ଦ୍ୱାଦ॑ଶାକ୍ଷରା॒ ଜଗ॑ତୀ॒ ଜାଗ॑ତଂ ତୃତୀୟସବ॒ନଂ ତୃ॑ତୀୟସବ॒ନମେ॒ବ

ତେନା॑ଽଽପ୍ନୋତି ଦେ॒ବତା॑ଭିରେ॒ବ ଦେ॒ବତାଃ॑ (୬) ପ୍ରତି॒ଚର॑ତି ୟ॒ଜ୍ଞେନ॑ ୟ॒ଜ୍ଞଂ ବା॒ଚା ବାଚ॒ଂ

Not For Commercial Use

ବ୍ରହ୍ମଣା ବ୍ରହ୍ମ କପାଲୈରେବ ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟାପ୍ନୋତି ପୁରୋଡାଶୈଃ ସବନାନି ମୈତ୍ରାବରୁଣମେକକପାଲଂ ନିର୍ବପେଦ୍ୱଶାୟୈ କାଲେ ୟୈବାସୌ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟସ୍ୟ ବଶାଽନୂବନ୍ଧ୍ୟା ସୋ ଏବୈଷୈତସ୍ୟୈକକପାଲୋ ଭବତି ନ ହି କପାଲୈଃ ପଶୁମର୍ହତ୍ୟାପ୍ତୁମ୍ (୭)॥

(ବ୍ରହ୍ମଣେବୈନମଭି ଚରତି ୟଜ୍ଞୋ ନ ତାବେବାଽସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟମାପ୍ନୋତି ଦେବତାଃ ସପ୍ତତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ)॥୨।୨।୯॥

(ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ଚର୍ମରୋଗଭୀତସ୍ୟ; ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ; ଅଭିଚରତଃ; ଦୀର୍ଘରୋଗୟୁତସ୍ୟ; ପରସ୍ୟ ବୈରିଜନନକାମସ୍ୟ ଚ ଚରବଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅସାବାଦିତ୍ୟୋ ନ ବ୍ୟରୋଚତ ତସ୍ମୈ ଦେବାଃ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତିମୈଚ୍ଛନ୍ତସ୍ମା ଏତଂ ସୋମାରୌଦ୍ରଂ ଚରୁଂ ନିରବପନ୍ତେନୈବାସ୍ମିନ୍ ରୁଚମଦଧୁର୍ୟୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସକାମଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା ଏତଂ ସୋମାରୌଦ୍ରଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେତ୍ସୋମଂ ଚୈବ ରୁଦ୍ରଂ ଚ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ତାବେବାସ୍ମିନ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସଂ ଧତ୍ତୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସ୍ୟେବ ଭବତି ତିଷ୍ୟାପୂର୍ଣମାସେ ନିର୍ବପେଦ୍ରୁଦ୍ରୋ (୧) ବୈ ତିଷ୍ୟଃ ସୋମଃ ପୂର୍ଣମାସଃ ସାକ୍ଷାଦେବ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସମବ ରୁନ୍ଧେ ପରିଶ୍ରିତେ ୟାଜୟତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସସ୍ୟ ପରିଗୃହୀତ୍ୟୈ ଶ୍ୱେତାୟୈ ଶ୍ୱେତବତ୍ସାୟୈ ଦୁଗ୍ଧଂ ମଥିତମାଜ୍ୟଂ ଭବତ୍ୟାଜ୍ୟଂ ପ୍ରୋକ୍ଷଣମାଜ୍ୟେନ ମାର୍ଜୟନ୍ତେ ୟାବଦେବ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସଂ ତତ୍ସର୍ବଂ କରୋତ୍ୟତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସଂ କ୍ରିୟତ ଇତ୍ୟାହୁରୀଶ୍ୱରୋ ଦୁଶ୍ଚର୍ମା ଭବିତୋରିତି ମାନବୀ ଋଚୌ ଧାୟ୍ୟେ କୁର୍ୟାଦ୍ୟଦ୍ୱୈ କିଂ ଚ ମନୁରବଦତ୍ତଦ୍-ଭେଷଜଂ (୨) ଭେଷଜମେବାସ୍ମୈ କରୋତି ୟଦି ବିଭୀୟାଦ୍ଦୁଶ୍ଚର୍ମା ଭବିଷ୍ୟାମୀତି ସୋମାପୌଷ୍ଣଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେତ୍ସୌମ୍ୟୋ ବୈ ଦେବତୟା ପୁରୁଷଃ ପୌଷ୍ଣାଃ ପଶବଃ ସ୍ୱୟୈବାସ୍ମୈ ଦେବତୟା ପଶୁଭିସ୍ତ୍ୱଚଂ କରୋତି ନ ଦୁଶ୍ଚର୍ମା ଭବତି ସୋମାରୌଦ୍ରଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେତ୍ ପ୍ରଜାକାମଃ ସୋମୋ ବୈ ରେତୋଧା ଅଗ୍ନିଃ ପ୍ରଜାନାଂ ପ୍ରଜନୟିତା ସୋମ ଏବାସ୍ମୈ ରେତୋ ଦଧାତ୍ୟଗ୍ନିଃ ପ୍ରଜାଂ ପ୍ର ଜନୟତି ବିନ୍ଦତେ

Not For Commercial Use

(୩) ପ୍ରଜାꣳ ସୋମାରୌଦ୍ରଂ ଚରୁଂ ନିର୍ୱପେଦଭିଚରନ୍-ସୌମ୍ୟୋ ବୈ ଦେବତୟା ପୁରୁଷ
ଏଷ ରୁଦ୍ରୋ ୟଦଗ୍ନିଃ ସ୍ୱାୟା ଏବୈନଂ ଦେବତାୟୈ ନିଷ୍କ୍ରୀୟ ରୁଦ୍ରାୟାପି ଦଧାତି
ତାଜଗାର୍ତିମାର୍ଚ୍ଛତି ସୋମାରୌଦ୍ରଂ ଚରୁଂ ନିର୍ୱପେଜ୍ଜ୍ୟୋଗାମୟାବୀ ସୋମଂ ବା ଏତସ୍ୟ
ରସୋ ଗଚ୍ଛତ୍ୟଗ୍ନିꣳ ଶରୀରଂ ୟସ୍ୟ ଜ୍ୟୋଗାମୟତି ସୋମାଦେବାସ୍ୟ ରସଂ
ନିଷ୍କ୍ରୀଣାତ୍ୟଗ୍ନେଃ ଶରୀରମୁତ ୟଦୀ (୪) ତାସୁର୍ଭବତି ଜୀବତ୍ୟେବ ସୋମାରୁଦ୍ରୟୋର୍ୱା ଏତଂ
ଗ୍ରସିତꣳ ହୋତା ନିଷ୍-ଖିଦତି ସ ଈଶ୍ୱର ଆର୍ତିମାର୍ତୋରନଡ୍ୱାନ୍ ହୋତ୍ରା ଦେୟୋ ବହ୍ନିର୍ୱା
ଅନଡ୍ୱାନ୍ ବହ୍ନିର୍ହୋତା ବହ୍ନିନୈବ ବହ୍ନିମାତ୍ମନꣳ ସ୍ପୃଣୋତି ସୋମାରୌଦ୍ରଂ ଚରୁଂ
ନିର୍ୱପେଦ୍ୟଃ କାମୟେତ ସ୍ୱେꣳସ୍ମା ଆୟତନେ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟଂ ଜନୟେୟମିତି ବେଦିଂ
ପରିଗୃହ୍ୟାର୍ଧମୁଦ୍ଧନ୍ୟାଦର୍ଧଂ ନାର୍ଧଂ ବର୍ହିଷଃ ସ୍ତୃଣୀୟାଦର୍ଧଂ ନାର୍ଧମିଧ୍ମସ୍ୟାଭ୍ୟାଦଧ୍ୟାଦର୍ଧଂ ନ ସ୍ୱ
ଏବାସ୍ମା ଆୟତନେ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟଂ ଜନୟତି (୫)॥

(ରୁଦ୍ରୋ ଭେଷଜଂ ବିନ୍ଦତେ ୟଦି ସ୍ତୃଣୀୟାଦର୍ଧଂ ଦ୍ୱାଦଶ ଚ) **॥ ୨। ୨। ୧୦॥**

(ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ; ପ୍ରଜାରାଜୟୋର୍ବିରୋଧକାମସ୍ୟ; ଉକ୍ତବିରୋଧସମାଧାନେଚ୍ଛୋଃ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ ପୁରୋଡାଶାଃ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ ଚରୁଃ; ସମାନୈରପ୍ରିୟସ୍ୟ ଚରୁପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଐନ୍ଦ୍ରମେକାଦଶକପାଲଂ ନିର୍ୱପେନ୍ମାରୁତꣳ ସପ୍ତକପାଲଂ ଗ୍ରାମକାମ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଚୈବ ମରୁତଶ୍ଚ
ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ତ ଏବାସ୍ମୈ ସଜାତାନ୍ ପ୍ର ୟଚ୍ଛନ୍ତି ଗ୍ରାମ୍ୟେବ
ଭବତ୍ୟାହବନୀୟ ଐନ୍ଦ୍ରମଧି ଶ୍ରୟତି ଗାର୍ହପତ୍ୟେ ମାରୁତଂ ପାପବସ୍ୟସସ୍ୟ ବିଧୃତ୍ୟୈ
ସପ୍ତକପାଲୋ ମାରୁତୋ ଭବତି ସପ୍ତଗଣା ବୈ ମରୁତୋ ଗଣଶ ଏବାସ୍ମୈ ସଜାତାନବ
ରୁନ୍ଧେꣳନୂଚ୍ୟମାନ ଆ ସାଦୟତି ବିଶମେବା (୧) ꣳସ୍ମା ଅନୁବର୍ତ୍ମାନଂ କରୋତ୍ୟେତାମେବ
ନିର୍ୱପେଦ୍ୟଃ କାମୟେତ କ୍ଷତ୍ରାୟ ଚ ବିଶେ ଚ ସମଦଂ ଦଧ୍ୟାମିତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ରସ୍ୟାବଦ୍ୟନ୍

Not For Commercial Use

ବ୍ରୂ॑ୟା॒ଦିନ୍ଦ୍ରା॒ୟାନୁ॑ ବ୍ରୂ॒ହୀତ୍ୟା॒ଶ୍ରାବ୍ୟ॑ ବ୍ରୂ॒ୟାନ୍ମ॒ରୁତୋ॑ ୟ॒ଜେତି॑ ମାରୁ॒ତସ୍ୟା॑ବ୍ର॒ଦ୍ୟନ୍

ବ୍ରୂ॑ୟାନ୍ମ॒ରୁଦ୍-ଭ୍ୟୋଽନୁ॑ ବ୍ରୂ॒ହୀତ୍ୟା॒ଶ୍ରାବ୍ୟ॑ ବ୍ରୂ॒ୟାଦିନ୍ଦ୍ରଂ॑ ୟ॒ଜେତି॒ ସ୍ୱ ଏ॒ବୈଭ୍ୟୋ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॑

ସ॒ମର୍ଦ॑ଂ ଦଧାତି ବିତୃଂହା॒ଣାସ୍ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେ॒ତାମେ॒ବ (୨) ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ କଲ୍ପେ॑ର॒ନ୍ନିତି॑

ୟଥାଦେବ॒ତମ॑ବ॒ଦାୟ ୟଥାଦେବ॒ତଂ ୟଜେ॑ଦ୍-ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବୈନା॑ନ୍ ୟଥାୟ॒ଥଂ କଳ୍ପୟତି॒

କଳ୍ପ॑ନ୍ତ ଏ॒ବୈନ୍ଦ୍ରମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍ୱୈଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲଂ॒ ଗ୍ରାମ॑କାମ॒ ଇନ୍ଦ୍ରଂ॑

ଚୈ॒ବ ବିଶ୍ୱା॑ଂଶ୍ଚ ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାନ୍ ପ୍ର

ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତ୍ୟୈ॒ନ୍ଦ୍ରସ୍ୟା॑ବ॒ଦାୟ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବସ୍ୟାବ॑ ଦ୍ୟେ॒ଦଥୈ॒ନ୍ଦ୍ରସ୍ୟୋ॒ (୩)

ପରି॑ଷ୍ଟାଦି॒ନ୍ଦ୍ରିୟେ॑ଣୈ॒ବାସ୍ମା॑ ଉଭ॒ୟତଃ॑ ସଜା॒ତାନ୍-ପରି॑ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟୁପାଧା॒ୟ୍ୟ॑ପୂର୍ବୟଂ॒ ବାସୋ॒

ଦକ୍ଷି॑ଣା ସଜା॒ତାନା॒ମୁପ॑ହିତ୍ୟୈ॒ ପୃଶ୍ନି॑ୟୈ ଦୁ॒ଗ୍ଧେ ପ୍ରୈୟ॑ଙ୍ଗବଂ॑ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେନ୍ମ॒ରୁଦ୍-ଭ୍ୟୋ॒

ଗ୍ରାମ॑କାମଃ॒ ପୃଶ୍ନି॑ୟୈ॒ ବୈ ପୟ॑ସୋ ମ॒ରୁତୋ॑ ଜା॒ତାଃ ପୃଶ୍ନି॑ୟୈ ପ୍ରି॒ୟଂଗ॑ବୋ ମାରୁ॒ତାଃ ଖଲୁ॒

ବୈ ଦେ॒ବତ॑ୟା ସଜା॒ତା ମ॒ରୁତ॑ ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑

ସଜା॒ତାନ୍ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ପ୍ରି॒ୟବ॑ତୀ ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ (୪) ଭବତଃ

ପ୍ରି॒ୟମେ॒ବୈନ॑ꣳ ସମା॒ନାନା॑ଂ କରୋତି ଦ୍ୱି॒ପଦା॑ ପୁରୋଽନୁବା॒କ୍ୟା॑ ଭବତି ଦ୍ୱି॒ପଦ॑ ଏ॒ବାବ॑

ରୁନ୍ଧେ॒ ଚତୁ॑ଷ୍ପଦା ୟା॒ଜ୍ୟା॑ ଚତୁ॑ଷ୍ପଦ ଏ॒ବ ପ॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ ଦେବାସୁ॒ରାଃ ସଂୟ॑ତ୍ତା ଆସ॒ନ୍ ତେ

ଦେ॒ବା ମି॒ଥୋ ବିପ୍ରି॑ୟା ଆସ॒ନ୍ତେ୧ଽ॒ନ୍ୟୋଽନ୍ୟସ୍ମୈ॒ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟା॒ୟାତି॑ଷ୍ଠମାନାଶ୍ଚତୁର୍ଧା

ବ୍ୟ॑କ୍ରାମନ୍ନ॒ଗ୍ନିର୍ବସୁ॑ଭିଃ॒ ସୋମୋ॑ ରୁ॒ଦ୍ରୈରିନ୍ଦ୍ରୋ॑ ମ॒ରୁଦ୍-ଭି॒ର୍ବରୁ॑ଣ ଆଦି॒ତ୍ୟୈଃ ସ ଇନ୍ଦ୍ରଃ॑

ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତ (୫) ମେ॒ତୟା॑ ସ॒ଂ-ଜ୍ଞାନ୍ୟା॑ଽୟାଜୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ବସୁ॑ମତେ

ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲଂ॒ ନିର॑ବପ॒ତ୍ସୋମା॑ୟ ରୁ॒ଦ୍ରବ॑ତେ ଚ॒ରୁମିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ମ॒ରୁତ୍ୱ॑ତେ

ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒ ବରୁ॑ଣାୟାଽଽଦି॒ତ୍ୟବ॑ତେ ଚ॒ରୁଂ ତତୋ॒ ବା ଇନ୍ଦ୍ରଂ॑ ଦେ॒ବା

Not For Commercial Use

ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟା॑ୟା॒ଭି ସମ॑ଜାନତ॒ ୟଃ ସ॑ମା॒ନୈର୍ମି॒ଥୋ ବିପ୍ରି॑ୟଃ॒ ସ୍ୟାତ୍ତମେ॒ତୟା॑ ସଂ॒-ଜ୍ଞାନ୍ୟା॑

ୟାଜୟେଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ବସୁ॑ମତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲଂ॒ ନିର୍ବ॑ପେ॒ତ୍ସୋମା॑ୟ ରୁ॒ଦ୍ରବ॑ତେ

ଚ॒ରୁମିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ମ॒ରୁତ୍ୱ॑ତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ॒ ବରୁ॑ଣାୟା॑ଽଽଦି॒ତ୍ୟବ॑ତେ

ଚ॒ରୁମିନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବୈନଂ॑ ଭୂ॒ତଂ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟା॑ୟ ସମା॒ନା ଅ॒ଭି ସଂ ଜା॑ନତେ॒ ବସି॑ଷ୍ଠଃ ସମା॒ନାନା॑ଂ

ଭବତି (୬)॥

(ବିଶ॑ମେ॒ବ ତିଷ୍ଠନ୍ତେ॒ୟେତାମେ॒ବାଥୈ॒ନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ॑ ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ତଂ ବରୁ॑ଣାୟ॒ ଚତୁ॒ର୍ଦ॑ଶ ଚ) ॥ ୨। ୨। ୧୧॥

(କାମ୍ୟେଷ୍ଟିୟାଜ୍ୟାପୁରୋନୁବାକ୍ୟାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ହି॒ର॒ଣ୍ୟ॒ଗ॒ର୍ଭ ଆପୋ॑ ହ॒ ୟତ୍ ପ୍ରଜା॑ପତେ ।

ସ ବେ॑ଦ ପୁ॒ତ୍ରଃ ପି॒ତର॒ଂ ସ ମା॒ତର॒ଂ ସ ସୂ॒ନୁର୍ଭୁ॑ବ॒ତ୍ସ ଭୁ॑ବ॒ତ୍-ପୁ॒ନର୍ମ॑ଘଃ ।

ସ ଦ୍ୟାମୌର୍ଣୋ॑ଦ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷ॒ଂ ସ ସୁବ॒ଃ ସ ବିଶ୍ୱା॒ ଭୁବୋ॑ ଅଭବ॒ତ୍ସ ଆଽଭ॑ବତ୍ ॥

ଉଦୁ ତ୍ୟଂ ଚି॒ତ୍ରମ୍ ॥ ସ ପ୍ର॑ତ୍ନ॒ବନ୍ନବୀ॑ୟ॒ସାଗ୍ନେ॑ ଦ୍ୟୁ॒ମ୍ନେନ॑ ସ॒ଂୟତା॑ । ବୃ॒ହତ୍ତ॑ତନ୍ଥ ଭା॒ନୁନା॑ ॥

ନି କାବ୍ୟା॑ ବେ॒ଧସ॒ଃ ଶଶ୍ୱ॑ତସ୍କ॒ର୍ହସ୍ତେ॒ ଦଧା॑ନୋ॒ (୧) ନର୍ୟା॑ ପୁ॒ରୂଣି॑ ।

ଅ॒ଗ୍ନିର୍ଭୁ॑ବଦ୍ରୟି॒ପତୀ॑ ରୟୀ॒ଣା॒ଂ ସ॒ତ୍ରା ଚ॑କ୍ରା॒ଣୋ ଅ॒ମୃତା॑ନି॒ ବିଶ୍ୱା॑ ॥

ହିର॑ଣ୍ୟପାଣିମୂ॒ତୟେ॑ ସବି॒ତାର॒ମୁପ॑ ହ୍ୱୟେ । ସ ଚେତ୍ତା॑ ଦେ॒ବତା॑ ପ॒ଦମ୍ ॥

ବା॒ମମ॒ଦ୍ୟ ସ॑ବିତର୍ବା॒ମମୁ॒ ଶ୍ୱୋ ଦି॒ବେଦି॑ବେ ବା॒ମମ॒ସ୍ମଭ୍ୟ॑ଂ ସାବୀଃ ।

ବା॒ମସ୍ୟ॒ ହି କ୍ଷୟ॑ସ୍ୟ ଦେବ॒ ଭୂରେ॑ର॒ୟା ଧି॒ୟା ବା॑ମ॒ଭାଜଃ॑ ସ୍ୟାମ ॥

ବଡି॒ତ୍ଥା ପର୍ବ॑ତାନା॑ଂ ଖି॒ଦ୍ରଂ ବି॑ଭର୍ଷି ପୃଥିବି ।

ପ୍ର ୟା ଭୂମି॑ ପ୍ରବତ୍ୱତି ମ॒ହ୍ନା ଜି॒ନୋଷି॑ (୨) ମହିନି ॥

ସ୍ତୋମା॑ସସ୍ତ୍ୱା ବିଚାରିଣି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଟୋଭନ୍ତ୍ୟ॒କ୍ତୁଭିଃ॑ ।

ପ୍ର ୟା ବାଜ॒ଂ ନ ହେଷ॑ନ୍ତଂ ପେ॒ରୁମସ୍ୟ॑ସ୍ୟର୍ଜୁନି ॥

ର॒ଦ୍ଦୂଦରେ॑ଣ॒ ସଖ୍ୟା॑ ସଚେ॒ୟ ୟୋ ମା॒ ନ ରିଷ୍ୟେ॑ଦ୍ଧର୍ୟଶ୍ୱ ପୀ॒ତଃ ।

ଅ॒ୟଂ ୟଃ ସୋମୋ॒ ନ୍ୟଧା॑ୟ୍ୟ॒ସ୍ମେ ତସ୍ମା॒ ଇନ୍ଦ୍ରଂ॑ ପ୍ର॒ତିର॑ମେ॒ମ୍ୟଚ୍ଛ॑ ॥

ଆପା॑ନ୍ତମନ୍ୟୁସ୍ତୃପଲ॑ ପ୍ରଭର୍ମା॒ ଧୁନି॒ଃ ଶିମୀ॑ବା॒ଞ୍ଛରୁ॑ମା꣡ ଋଜୀ॒ଷୀ ।

ସୋମୋ॒ ବିଶ୍ୱା॑ନ୍ୟତ॒ସା ବନା॑ନି॒ ନାର୍ବାଗିନ୍ଦ୍ରଂ॑ ପ୍ରତି॒ମାନା॑ନି ଦେଭୁଃ ॥

ପ୍ର (୩) ସୁ॑ବା॒ନଃ ସୋମ॑ ଋତ॒ୟୁଶ୍ଚି॑କେ॒ତେନ୍ଦ୍ରା॑ୟ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ ଜ॒ମଦ॑ଗ୍ନି॒ରର୍ଚନ॑ ।

ବୃଷା॑ ୟ॒ନ୍ତାꣳସି॒ ଶବ॑ସସ୍ତୁରସ୍ୟା॒ନ୍ତର୍ୟ॑ଚ୍ଛ ଗୃଣ॒ତେ ଧ॒ର୍ତ୍ରଂ॑ ଦୃꣳ॑ହ ॥

ସ॒ବାଧ॑ସ୍ତେ॒ ମଦଂ॑ ଚ ଶୁଷ୍ମ॒ୟଂ ଚ॒ ବ୍ରହ୍ମ॒ ନରୋ॑ ବ୍ରହ୍ମ॒କୃତଃ॑ ସପର୍ୟନ୍ ।

ଅ॒ର୍କୋ ବା॒ ୟତ୍ତୁରତେ॒ ସୋମ॑ଚକ୍ଷା॒ସ୍ତତ୍ରେଦିନ୍ଦ୍ରୋ॑ ଦଧତେ ପୃ॒ତ୍ସୁ ତୁ॒ର୍ୟାମ୍ ॥

ବଷ॑ଟ୍ ତେ ବିଷ୍ଣବା॒ସ ଆ କୃ॑ଣୋମି॒ ତନ୍ମେ॑ ଜୁଷସ୍ୱ ଶିପିବିଷ୍ଟ ହ॒ବ୍ୟମ୍ । (୪)

ବର୍ଧ॑ନ୍ତୁ ତ୍ୱା ସୁଷ୍ଟୁତୟୋ॒ ଗିରୋ॑ ମେ ୟୂ॒ୟଂ ପା॑ତ ସ୍ୱ॒ସ୍ତିଭି॒ଃ ସଦା॑ ନଃ ॥

ପ୍ରତତ୍ତେ॑ ଅ॒ଦ୍ୟ ଶିପିବିଷ୍ଟ॒ ନାମା॒ର୍ୟଃ ଶଂ꣡ସାମି ବ॒ୟୁନା॑ନି ବି॒ଦ୍ୱାନ୍ ।

ତଂ ତ୍ୱା॑ ଗୃଣାମି ତ॒ବସ॒ମତ॑ବୀୟା॒ନ୍ କ୍ଷୟ॑ନ୍ତମ॒ସ୍ୟ ରଜ॑ସଃ ପରା॒କେ ॥

କିମିତ୍ତେ॑ ବିଷ୍ଣୋ ପରି॒ଚକ୍ଷ୍ୟଂ॑ ଭୂତ୍ ପ୍ର ୟଦ୍ୱ॑ବ॒କ୍ଷେ ଶିପିବି॒ଷ୍ଟୋ ଅ॑ସ୍ମି ।

ମା ବର୍ପୋ॑ ଅ॒ସ୍ମଦପ॑ ଗୂହ ଏ॒ତଦ୍ୟଦ॒ନ୍ୟରୂ॑ପଃ ସମି॒ଥେ ବ॒ଭୂଥ॑ ॥ (୫)

ଅଗ୍ନେ॒ ଦା ଦା॒ଶୁଷେ॑ ର॒ୟିଂ ବୀ॒ରବ॑ନ୍ତ॒ଂ ପରୀ॑ଣସମ୍ । ଶି॒ଶୀ॒ହି ନଃ॑ ସୂନୁମତଃ॑ ॥

ଦା ନୋ॑ ଅଗ୍ନେ ଶ॒ତିନୋ॒ ଦାଃ ସ॑ହ॒ସ୍ରିଣୋ॑ ଦୁରୋ ନ ବାଜ॒ꣳ ଶ୍ରୁତ୍ୟା॒ ଅପା॑ ବୃଧି ।

ପ୍ରାଚୀ॒ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା କୃଧି॒ ସୁବ॒ର୍ଣ ଶୁକ୍ରମୁ॒ଷସୋ॒ ବି ଦି॑ଦ୍ୟୁତୁଃ ॥

ଅ॒ଗ୍ନିର୍ଦା॒ ଦ୍ରବି॑ଣଂ ବୀ॒ରପେ॑ଶା ଅ॒ଗ୍ନିରୃଷି॒ଂ ୟଃ ସ॒ହସ୍ରା॑ ସ॒ନୋତି॑ ।

Not For Commercial Use

ଅଗ୍ନିର୍ଦିବି ହବ୍ୟମା ତତାନାଗ୍ନେର୍ଧାମାନି ବିଭୃତା ପୁରୁତ୍ରା ॥

ମା (୭) ନୋ ମର୍ଧୀରା ତୂ ଭର ॥ ଘୃତଂ ନ ପୂତଂ ତନୂରରେପାଃ ଶୁଚି ହିରଣ୍ୟମ୍ ।

ତତ୍ତେ ରୁକ୍ମୋ ନ ରୋଚତ ସ୍ୱଧାବଃ । ଉଭେ ସୁଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ସର୍ପିଷୋ ଦର୍ବୀ ଶ୍ରୀଣୀଷ ଆସନି ।

ଉତୋ ନ ଉତ୍-ପୁପୂର୍ୟା ଉକ୍-ଥେଷୁ ଶବସସ୍ପତ ଇଷଂ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆ ଭର ॥

ବାୟୋ ଶତଂ ହରୀଣାଂ ଯୁବସ୍ୱ ପୋଷ୍ୟାନାମ୍ ।

ଉତ ବା ତେ ସହସ୍ରିଣୋ ରଥ ଆ ୟାତୁ ପାଜସା ॥

ପ୍ର ୟାଭି (୭) ର୍ୟାସି ଦାଶ୍ୱାଂ ସମଚ୍ଛା ନିୟୁଦ୍-ଭିର୍ବାୟବିଷ୍ଟୟେ ଦୁରୋଣେ ।

ନି ନୋ ରୟିଂ ସୁଭୋଜସଂ ଯୁବେହ ନି ବୀରବଦ୍-ଗବ୍ୟମଶ୍ୱିୟଂ ଚ ରାଧଃ ॥

ରେବତୀର୍ନଃ ସଧମାଦ ଇନ୍ଦ୍ରେ ସନ୍ତୁ ତୁବିବାଜାଃ । କ୍ଷୁମନ୍ତୋ ୟାଭିର୍ମଦେମ ॥

ରେବାଂ ଇଦ୍ରେବତଃ ସ୍ତୋତା ସ୍ୟାତ୍ତ୍ୱାବତୋ ମଘୋନଃ । ପ୍ରେଦୁ ହରିବଃ ଶ୍ରୁତସ୍ୟ (୮)॥

(ଦଧାନୋ ଜିନୋଷି ଦେଭୁଃ ପ୍ର ହବ୍ୟଂ ବଭୂଥ ମା ୟାଭିଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୨। ୧୨॥

(ପ୍ରଜାପତିସ୍ତାସୃଷ୍ଟା ଅଗ୍ନୟେ ପଥିକୃତେଽଗ୍ନୟେ କାମାୟାଗ୍ନୟେଽନ୍ନବତେ ବୈଶ୍ୱାନରମାଦିତ୍ୟଂ ଚରୁମୈନ୍ଦ୍ରଂ
ଚରୁମିନ୍ଦ୍ରାୟାନ୍-ବୃଜବ ଆଗ୍ନାବୈଷ୍ଣବମସୌ ସୋମାରୌଦ୍ରମୈନ୍ଦ୍ରମେକାଦଶକପାଲଂ
ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭୋ ଦ୍ୱାଦଶ ॥ ୧୨॥)

(ପ୍ରଜାପତିରଗ୍ନୟେ କାମାୟାଽଭି ସଂ ଭବତୋ ୟୋ ବିଦ୍ୱିଷାଣୟୋରିଧ୍ମେ
ସଂନହ୍ୟେଦାଗ୍ନାବୈଷ୍ଣବମୁପରିଷ୍ଟାଦ୍ୟାସି ଦାଶ୍ୱାଂସମେକସପ୍ତତିଃ ॥ ୭୧॥)

(ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରେଦୁ ହରି ବଃ ଶ୍ରୁତସ୍ୟ ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥୨॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ତୃତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଇଷ୍ଟିବିଧାନମ୍ |

(ଭୂତିକାମସ୍ୟ; ଅପରୁଦ୍ଧସ୍ୟାପରୁଦ୍ଧ୍ୟମାନସ୍ୟ ଚ ଚରବଃ; ଅପରୁଦ୍ଧ୍ୟମାନସ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧତାରତମ୍ୟେନ ପ୍ରୟୋଗବିଶେଷାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆ॒ଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟୋ॒ ଭୁବ॑ଦ୍ୱଦ୍-ଭ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍-ଭୂତି॑କାମ ଆଦି॒ତ୍ୟା ବା ଏ॒ତଂ ଭୂତ୍ୟୈ॒ ପ୍ରତି॑ ନୁଦନ୍ତେ॒ ଯୋଽଲ॒ଂ ଭୂତ୍ୟୈ॒ ସନ୍-ଭୂତି॒ଂ ନ ପ୍ରା॒ପ୍ନୋତ୍ୟା॑ଦି॒ତ୍ୟାନେ॒ବ ଭୁବ॑ଦ୍ୱତ॒ଃ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବୈନ॒ଂ ଭୂତି॑ଂ ଗମୟନ୍ତି॒ ଭବ॑ତ୍ୟେ॒ବାଽଽଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟୋ॑ ଧା॒ରୟ॑ଦ୍ୱଦ୍-ଭ୍ୟଶ୍ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦପ॑ରୁଦ୍ଧୋ ବାଽପରୁ॒ଧ୍ୟମା॑ନୋ ବାଽଽଦି॒ତ୍ୟା ବା ଅ॑ପରୋ॒ଦ୍ଧାର॑ ଆଦି॒ତ୍ୟା ଅ॑ବଗମୟି॒ତାର॑ ଆଦି॒ତ୍ୟାନେ॒ବ ଧା॒ରୟ॑ଦ୍ୱତ॒ଃ (୧) ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବୈନ॑ଂ ବି॒ଶି ଦା॑ଧ୍ରତ୍ୟନପରୁଧ୍ୟୋ ଭ॑ବ॒ତ୍ୟଦି॒ତେଽନୁ॑ ମନ୍ୟ॒ସ୍ୱେତ୍ୟ॑ପରୁ॒ଧ୍ୟମା॑ନୋଽସ୍ୟ ପ॒ଦମା ଦ॑ଦୀତେ॒ୟଂ ବା ଅଦି॑ତିରି॒ୟମେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ରା॒ଜ୍ୟମନୁ॑ ମନ୍ୟତେ ସ॒ତ୍ୟାଽଽଶୀରିତ୍ୟା॑ହ ସ॒ତ୍ୟାମେ॒ବାଽଽଶିଷ॑ଂ କୁରୁତ ଇ॒ହ ମନ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ପ୍ର॒ଜା ଏ॒ବାସ୍ମୈ॒ ସମ॑ନସଃ କରୋ॒ତ୍ୟୁପ॒ ପ୍ରେତ॑ ମରୁତଃ (୨) ସୁଦାନବ ଏ॒ନା ବି॒ଶ୍ପତି॑ନା॒ଽଭ୍ୟ॑ମୁଂ ରାଜା॑ନ॒ମିତ୍ୟା॑ହ ମାରୁ॒ତୀ ବୈ ବିଡ୍ ଜ୍ୟେ॒ଷ୍ଠୋ ବି॒ଶ୍ପତି॑ର୍ବି॒ଶୈବୈନ॑ଂ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରେ॒ଣ ସମ॑ର୍ଧୟତି॒ ୟଃ ପ॒ରସ୍ତା॑ଦ୍ ଗ୍ରାମ୍ୟବା॒ଦୀ ସ୍ୟାଓସ୍ୟ॑ ଗୃହାଦ୍ବ୍ରୀ॒ହୀନା ହ॑ରେଚ୍ଛୁକ୍ଲାଂଶ୍ଚ॑ କୃଷ୍ଣାଂଶ୍ଚ॒ ବି ଚି॑ନୁୟା॒ଦ୍ୟେ ଶୁକ୍ଲାଃ ସ୍ୟୁସ୍ତମା॑ଦି॒ତ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେଦାଦି॒ତ୍ୟା ବୈ ଦେ॒ବତ॑ୟା॒ ବିଡ୍ୱିଶ॑ମେ॒ବାବ॑ ଗଚ୍ଛ॒ତ୍ୟ (୩) ବ॑ଗତାଽସ୍ୟ॒ ବିଡନ॑ବଗତଂ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରମିତ୍ୟା॑ହୁର୍ୟେ କୃଷ୍ଣାଃ ସ୍ୟୁସ୍ତଂ ବା॑ରୁଣଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍ୱାରୁଣଂ ବୈ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରମୁ॒ଭେ ଏ॒ବ ବିଶ॑ଂ ଚ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରଂ ଚାବ॑ ଗଚ୍ଛତି॒ ୟଦି॒

ନାବ॒ଗଚ୍ଛେ॑ଦି॒ମମ॒ହମା॑ଦି॒ତ୍ୟେଭ୍ୟୋ॑ ଭା॒ଗଂ ନିର୍ବ॑ପା॒ମ୍ୟାଽମୁଷ୍ମା॑ଦ॒ମୁଷ୍ୟୈ॑ ବି॒ଶୋଽବ॑ଗନ୍ତୋ॒ରିତି॒

ନିର୍ବ॑ପେଦାଦି॒ତ୍ୟା ଏ॒ବୈନ॑ଂ ଭାଗ॒ଧେୟ॑ଂ ପ୍ରେ॒ପ୍ସନ୍ତୋ॒ ବିଶ॒ମବ॑ (୪) ଗମୟନ୍ତି॒ ୟଦି॒

ନାବ॒ଗଚ୍ଛେଦାଶ୍ୱ॑ତ୍ଥାନ୍ ମ॒ୟୂଖା॑ନ୍-ସ॒ପ୍ତ ମ॑ଧ୍ୟମେ॒ଷାୟା॒ମୁପ॑ ହନ୍ୟାଦି॒ଦମ॒ହମା॑ଦି॒ତ୍ୟାନ୍

ବ॑ଧ୍ନା॒ମ୍ୟାଽମୁଷ୍ମା॑ଦ॒ମୁଷ୍ୟୈ॑ ବି॒ଶୋଽବ॑ଗନ୍ତୋ॒ରିତ୍ୟା॑ଦି॒ତ୍ୟା ଏ॒ବୈନ॑ଂ ବ॒ଦ୍ଧବୀ॑ରା॒ ବିଶ॒ମବ॑

ଗମୟନ୍ତି॒ ୟଦି॒ ନାବ॒ଗଚ୍ଛେ॑ଦେ॒ତମେ॒ବାଽଽଦି॒ତ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେଦି॒ଧ୍ମେଽପି॑ ମ॒ୟୂଖା॒ନ୍-ସଂ

ନ॑ହ୍ୟେଦନପରୁ॒ଧମେ॒ବାବ॑ ଗଚ୍ଛ॒ତ୍ୟାଶ୍ୱ॑ତ୍ଥା ଭବନ୍ତି ମ॒ରୁତା॒ଂ ବା ଏ॒ତଦୋଜୋ॒ ୟଦ॑ଶ୍ୱ॒ତ୍ଥ

ଓଜ॑ସୈ॒ବ ବିଶ॒ମବ॑ ଗଚ୍ଛତି ସ॒ପ୍ତ ଭ॑ବନ୍ତି ସ॒ପ୍ତଗ॑ଣା॒ ବୈ ମ॒ରୁତୋ॑ ଗଣ॒ଶ ଏ॒ବ ବିଶ॒ମବ॑

ଗଚ୍ଛତି (୫) ॥ (ଧା॒ରୟ॑ଦ୍ୱତୋ ମରୁତୋ ଗଚ୍ଛତି॒ ବିଶ॒ମବୈ॒ତଦ॒ଷ୍ଟାଦ॑ଶ ଚ) ॥ ୨। ୩। ୧॥

(ମୃତ୍ୟୁଭୀତସ୍ୟ; ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସକାମସ୍ୟ; ହିରଣ୍ୟାର୍ଥିନଃ; ହିରଣ୍ୟଂ ଲବ୍ଧବତଶ୍ଚୋରାଦିଭୀତସ୍ୟ; ବିନଷ୍ଟହିରଣ୍ୟ ଚ ଇଷ୍ଟିବିଶେଷାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବା ବୈ ମୃ॒ତ୍ୟୋର॑ବିଭୟୁ॒ସ୍ତେ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ନ୍ତେଭ୍ୟ॑ ଏ॒ତାଂ ପ୍ରା॑ଜାପ॒ତ୍ୟାଂ

ଶ॒ତକୃ॑ଷ୍ଣଲା॒ଂ ନିର॑ବପ॒ତ୍ତୟୈ॒ବୈଷ୍ୱ॒ମୃତ॑ମଦଧା॒ଦ୍ୟୋ ମୃ॒ତ୍ୟୋର୍ବି॑ଭୀ॒ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାଂ

ପ୍ରା॑ଜାପ॒ତ୍ୟାଂ ଶ॒ତକୃ॑ଷ୍ଣଲା॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେତ୍ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒

ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ନାୟୁ॑ର୍ଦଧାତି॒ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରେତି ଶ॒ତକୃ॑ଷ୍ଣଲା ଭବତି ଶ॒ତାୟୁଃ॒ ପୁରୁ॑ଷଃ ଶ॒ତେନ୍ଦ୍ରି॑ୟ॒

ଆୟୁ॑ଷ୍ୟେ॒ବେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେ (୧) ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି ଘୃ॒ତେ ଭ॑ବ॒ତ୍ୟାୟୁ॒ର୍ବୈ ଘୃ॒ତମ॒ମୃତ॒ଂ

ହିର॑ଣ୍ୟ॒ମାୟୁ॑ଶ୍ଚୈ॒ବାସ୍ମା॑ ଅ॒ମୃତ॑ଂ ଚ ସ॒ମୀଚୀ॑ ଦଧାତି ଚ॒ତ୍ୱାରି॑ଚତ୍ୱାରି କୃଷ୍ଣଲା॒ନ୍ୟବ॑ ଦ୍ୟତି

ଚତୁରବ॒ତ୍ତସ୍ୟାଽଽପ୍ତ୍ୟା॑ ଏକ॒ଧା ବ୍ର॒ହ୍ମଣ॒ ଉପ॑ ହରତ୍ୟେକ॒ଧୈବ ୟଜ॑ମାନ॒

ଆୟୁ॑ର୍ଦଧାତ୍ୟ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ନ ବ୍ୟ॑ରୋଚତ॒ ତସ୍ମୈ॑ ଦେ॒ବାଃ ପ୍ରାୟ॑ଶ୍ଚିତ୍ତିମୈଚ୍ଛ॒ନ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତଂ

ସୌ॒ର୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର॑ବପ॒ନ୍ତେନୈ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ (୨) ରୁଚ॑ମଦଧୁ॒ର୍ୟୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମଃ॒ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑

Not For Commercial Use

ଏ॒ତꣳ ସୌ॒ର୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ॒ମୁମେ॒ବାଽଽଦି॒ତ୍ୟꣳ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ
ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ବ୍ର॒ହ୍ମବ॒ର୍ଚ॒ସଂ ଦ॑ଧାତି ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତ୍ୟୁଭ॒ୟତୋ॑ ରୁକ୍ମୌ ଭ॑ବତ ଉଭ॒ୟତ॑
ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ରୁଚ॑ଂ ଦଧାତି ପ୍ର॒ୟା॒ଜେପ୍ର॑ୟାଜେ କୃ॒ଷ୍ଣଲ॑ଂ ଜୁହୋତି ଦି॒ଗ୍-ଭ୍ୟ ଏ॒ବାସ୍ମୈ
ବ୍ର॒ହ୍ମ॒ବ॒ର୍ଚ॒ସମବ॑ ରୁନ୍ଧ ଆଗ୍ନେ॒ୟମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ନ୍ ନିର୍ବ॑ପେତ୍ସାବି॒ତ୍ରଂ ଦ୍ୱାଦ॑ଶକପାଲ॒ନ୍ ଭୂମୈ॑ (୩)
ଚ॒ରୁଂ ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ହିର॑ଣ୍ୟଂ ବିନ୍ଦେ॒ୟ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ମ୍ ମୋପ॑ ନମେ॒ଦିତି॒ ୟଦା॑ଗ୍ନେ॒ୟୋ
ଭବ॑ତ୍ୟାଗ୍ନେ॒ୟଂ ବୈ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ ୟସ୍ୟୈ॒ବ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ ତେନୈ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦତେ ସାବି॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି
ସବି॒ତୃପ୍ର॑ସୂତ ଏ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦତେ॒ ଭୂମୈ॑ ଚ॒ରୁର୍ଭ॑ବତ୍ୟ॒ସ୍ୟାମେ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦତ॒ ଉପୈ॑ନ॒ꣳ ହିର॑ଣ୍ୟଂ
ନମତି॒ ବି ବା ଏ॒ଷ ଇ॒ନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ଣର୍ଧ୍ୟତେ॒ ୟୋ ହିର॑ଣ୍ୟଂ ବି॒ନ୍ଦତ॑ ଏ॒ତା (୪) ମେ॒ବ
ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ଧିର॑ଣ୍ୟଂ ବି॒ତ୍ତ୍ୱା ନେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ବୀ॒ର୍ୟେ॑ଣ॒ ବ୍ୟୃ॑ଧ୍ୟତ ଏ॒ତାମେ॒ବ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟସ୍ୟ॒ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ
ନଶ୍ୟେ॒ଦ୍ୟଦା॑ଗ୍ନେ॒ୟୋ ଭବ॑ତ୍ୟାଗ୍ନେ॒ୟଂ ବୈ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ ୟସ୍ୟୈ॒ବ ହିର॑ଣ୍ୟ॒ଂ ତେନୈ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦତି
ସାବି॒ତ୍ରୋ ଭ॑ବତି ସବି॒ତୃପ୍ର॑ସୂତ ଏ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦତି॒ ଭୂମୈ॑ ଚ॒ରୁର୍ଭ॑ବତ୍ୟ॒ସ୍ୟାଂ ବା ଏ॒ତନ୍ନଶ୍ୟତି॒
ୟନ୍ନଶ୍ୟ॑ତ୍ୟ॒ସ୍ୟାମେ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦ॒ତୀନ୍ଦ୍ର॒ (୫) ସ୍ତ୍ୱଷ୍ଟୁଃ ସୋମ॑ମଭୀ॒ଷହା॑ଽପିବ॒ତ୍ସ ବିଷ୍ୱ॒ଙ୍ ବ୍ୟା॑ର୍ଚ୍ଛ॒ତ୍ସ
ଇ॒ନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ସୋମପୀ॒ଥେନ॒ ବ୍ୟା॑ର୍ଧ୍ୟତ॒ ସ ୟଦୂ॒ର୍ଧ୍ୱମୁ॒ଦବ॑ମୀ॒ତ୍ତେ ଶ୍ୟା॒ମାକା॑ ଅଭବ॒ନ୍-ସ
ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତꣳ ସୋ॑ମେ॒ନ୍ଦ୍ରꣳ ଶ୍ୟା॑ମା॒କଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର॑ବପ॒ତ୍ତେନୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟꣳ
ସୋ॑ମପୀ॒ଥମ॑ଦଧା॒ଦ୍ୱି ବା ଏ॒ଷ ଇ॒ନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ସୋମପୀ॒ଥେନ॑ର୍ଧ୍ୟତେ॒ ୟଃ ସୋମ॒ଂ ବମି॑ତି॒ ୟଃ
ସୋ॑ମବା॒ମୀ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ (୬) ଏ॒ତꣳ ସୋ॑ମେ॒ନ୍ଦ୍ରꣳ ଶ୍ୟା॑ମା॒କଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ତ୍-ସୋମ॑ଂ
ଚୈ॒ବେନ୍ଦ୍ର॑ଂ ଚ॒ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟꣳ ସୋ॑ମପୀ॒ଥଂ ଧ॑ତ୍ତୋ॒
ନେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ସୋମପୀ॒ଥେନ॒ ବ୍ୟୃ॑ଧ୍ୟତେ॒ ୟତ୍-ସୌ॒ମ୍ୟୋ ଭବ॑ତି ସୋମପୀ॒ଥମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒
ୟଦୈ॒ନ୍ଦ୍ରୋ ଭବ॑ତୀନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୈ ସୋ॑ମପୀ॒ଥ ଇ॒ନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବ ସୋ॑ମପୀ॒ଥମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ଶ୍ୟା॑ମା॒କୋ

Not For Commercial Use

ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ଷ ବାବ ସ ସୋମଃ॑ (୭) ସା॒କ୍ଷାଦେ॒ବ ସୋ॑ମପୀ॒ଥମବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ଽଗ୍ନୟେ॑ ଦା॒ତ୍ରେ

ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ପ୍ରଦା॒ତ୍ରେ ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ

ପ॒ଶୁକା॑ମୋ॒ଽଗ୍ନିରେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ଶୂନ୍ ପ୍ର॑ଜ॒ନୟ॑ତି ବୃ॒ଦ୍ଧାନିନ୍ଦ୍ରଃ॒ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତି॒ ଦଧି॒ ମଧୁ॑ ଘୃ॒ତମାପୋ॑

ଧା॒ନା ଭ॑ବନ୍ତ୍ୟେ॒ତଦ୍ୱୈ ପ॑ଶୂ॒ନାଂ ରୂ॒ପଂ ରୂ॒ପେଣୈ॒ବ ପ॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ ପଞ୍ଚଗୃହୀ॒ତଂ ଭ॑ବତି॒

ପାଙ୍କ୍ତା॒ ହି ପ॒ଶବୋ॑ ବହୁରୂ॒ପଂ ଭ॑ବତି ବହୁରୂ॒ପା ହି ପ॒ଶବଃ॒ (୮) ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟଂ

ଭ॑ବତି ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟା ବୈ ପ॒ଶବଃ॑ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିରେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ଶୂନ୍ ପ୍ର ଜ॑ନୟତ୍ୟା॒ତ୍ମା ବୈ

ପୁରୁ॑ଷସ୍ୟ॒ ମଧୁ॒ ୟନ୍ମଧ୍ୱ॒ଗ୍ନୌ ଜୁ॒ହୋତ୍ୟା॒ତ୍ମାନ॑ମେ॒ବ ତଦ୍ୟଜ॑ମାନୋ॒ଽଗ୍ନୌ ପ୍ର ଦ॑ଧାତି ପ॒ଙ୍କ୍ତ୍ୟୌ

ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ଭବତଃ॒ ପାଙ୍କ୍ତଃ॒ ପୁରୁ॑ଷଃ॒ ପାଙ୍କ୍ତାଃ॑ ପ॒ଶବ॑ ଆ॒ତ୍ମାନ॑ମେ॒ବ ମୃ॒ତ୍ୟୋର୍ନି॒ଷ୍କ୍ରୀୟ॑

ପ॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ (୯)॥

(ଇ॒ନ୍ଦ୍ରିୟେ॑ଽସ୍ମିନ୍ ଭୂମ୍ୟା॑ ଏ॒ତାମିନ୍ଦ୍ରଃ॒ ସ୍ୟାଓସ୍ମୈ॒ ସୋମୋ॑ ବହୁରୂ॒ପା ହି ପ॒ଶବ॒ ଏକ॑ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ)॥୨।୩।୨॥

(ୟଜ୍ଞବିଭ୍ରଷ୍ଟସ୍ୟ; କାମିତାର୍ଥସିଦ୍ଧ୍ୟର୍ଥିନଃ; ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସାର୍ଥିନଃ; କ୍ଲୈବ୍ୟାଦ୍ୱିଭ୍ୟତଃ; ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ; ଅତିକାମତୋ ବୈଶ୍ୟସ୍ୟ ବଶ୍ୟାର୍ଥ ଚ ଚରୁପୁରୋଡାଶାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବା ବୈ ସ॒ତ୍ତ୍ରମା॑ସ॒ତର୍ଦ୍ଧି॑ପରିମି॒ତଂ ୟଶ॑ସ୍କାମା॒ସ୍ତେଷା॒ଂ ସୋମ॒ଂ ରାଜା॑ନ॒ଂ ୟଶ॑ ଆର୍ଚ୍ଛ॒ତ୍ସ

ଗି॒ରିମୁଦୈ॒ତ୍ତମ॒ଗ୍ନିରନୂଦୈ॒ତ୍ତାବ॒ଗ୍ନୀଷୋମୌ॒ ସମ॑ଭବତା॒ଂ ତାବିନ୍ଦ୍ରୋ॑ ୟ॒ଜ୍ଞବି॑ଭ୍ର॒ଷ୍ଟୋଽନୁ

ପରୈ॒ତ୍ତାବ॑ବ୍ରବୀଦ୍ୟା॒ଜୟ॑ତ॒ଂ ମେତି॒ ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାମିଷ୍ଟି॒ଂ

ନିର॑ବପତାମାଗ୍ନେ॒ୟମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମେକା॑ଦଶକପାଲଂ ସୌ॒ମ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ତୟୈ॒ବାସ୍ମିନ୍

ତେଜ॑ (୧) ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସମ॑ଧତ୍ତା॒ଂ ୟୋ ୟ॒ଜ୍ଞବି॑ଭ୍ରଷ୍ଟଃ॒ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତାମିଷ୍ଟି॒ଂ

ନିର୍ବ॑ପେଦାଗ୍ନେ॒ୟମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମେକା॑ଦଶକପାଲଂ ସୌ॒ମ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ୟଦା॑ଗ୍ନେ॒ୟୋ ଭବ॑ତି॒

ତେଜ॑ ଏ॒ବାସ୍ମିନ୍ ତେନ॑ ଦଧାତି॒ ୟଦୈ॒ନ୍ଦ୍ରୋ ଭବ॑ତୀନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବାସ୍ମିନ୍ ତେନ॑ ଦଧାତି॒

Not For Commercial Use

ଯତ୍ସୌ॒ମ୍ୟୋ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ତେନା᳚ଽଽଗ୍ନେ॒ୟସ୍ୟ॑ ଚ ସୌ॒ମ୍ୟସ୍ୟ॑ ଚୈ॒ନ୍ଦ୍ରେ

ସ॒ମାଶ୍ଲେ॑ଷୟେ॒ତ୍ତେଜ॑ଶ୍ଚୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଚ॑ ସ॒ମୀଚୀ॑ (୨)

ଦଧାତ୍ୟଗ୍ନୀଷୋ॒ମୀୟ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଂ କାମୋ॒ ନୋପ॒ନମେ॑ଦାଗ୍ନେ॒ୟୋ ବୈ

ବ୍ରା॑ହ୍ମ॒ଣଃ ସ ସୋମ॑ଂ ପିବତି॒ ସ୍ୱାମେ॒ବ ଦେ॒ବତା॒ଁ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒

ସୈବୈନ॒ଂ କାମେ॑ନ॒ ସମ॑ର୍ଧୟ॒ତ୍ୟୁପୈନ॒ଂ କାମୋ॑ ନମତ୍ୟଗ୍ନୀଷୋ॒ମୀୟ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ

ନିର୍ବ॑ପେଦ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମୋ॒ଽଗ୍ନୀଷୋମା॑ବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒

ତାବେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଧ॑ତ୍ତୋ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ (୩) ଭ॑ବତି॒

ଯଦ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ସ୍ତେନା᳚ଽଽଗ୍ନେ॒ୟୋ ଯଚ୍ଛ୍ୟା॑ମା॒କସ୍ତେନ॑ ସୌ॒ମ୍ୟଃ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ॒ ସୋମା॑ୟ ବା॒ଜିନେ॑

ଶ୍ୟାମା॒କଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କ୍ଲୈବ୍ୟା॑ଦ୍ ବିଭୀ॒ୟାଦ୍ରେତୋ॒ ହି ବା

ଏ॒ତସ୍ମା॒ଦ୍ୱାଜି॑ନମପ॒କ୍ରାମ॒ତ୍ୟଥୈ॒ଷ କ୍ଲୈବ୍ୟା॑ଦ୍ ବିଭାୟ॒ ସୋମ॑ମେ॒ବ ବା॒ଜିନ॒ଁ ସ୍ୱେନ॑

ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ ରେତୋ॒ ବାଜି॑ନଂ ଦଧାତି॒ ନ କ୍ଲୀ॒ବୋ ଭ॑ବତି

ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ପ॒ତ୍ୟମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ ଗ୍ରାମ॑କାମୋ॒ (୪) ବ୍ରହ୍ମ॑ଣ॒ସ୍ପତି॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑

ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାନ୍ ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ଗ॒ଣବ॑ତୀ

ଯାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ଭବତଃ ସଜା॒ତୈରେ॒ବୈନ॑ଂ ଗ॒ଣବ॑ନ୍ତଂ କରୋତ୍ୟେ॒ତାମେ॒ବ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ

କା॒ମୟେ॑ତ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ନ୍ ବିଶ॒ଂ ବି ନା॑ଶୟେ॒ୟମିତି॑ ମାରୁତୀ ଯା॑ଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ କୁର୍ୟା॒ଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ॑ନ୍ନେ॒ବ

ବିଶ॒ଂ ବି ନା॑ଶୟତି (୫) ॥

(ତେଜଃ॑ ସ॒ମୀଚୀ॑ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସ୍ୟେ॑ବ ଗ୍ରାମ॑କାମ॒ସ୍ତ୍ରିଚ॑ତ୍ୱାରିଁଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୩। ୩॥**

Not For Commercial Use

(ସ୍ୱର୍ଗକାମସ୍ୟ; ଅନ୍ୟକର୍ତ୍ତୃକଦାନକାମସ୍ୟ; ସଭାଂ ଜିଗମିଷୋଃ; ଅତିନିକୃଷ୍ଟସ୍ୟ ରାଜନ୍ୟସ୍ୟ; ତଥାବିଧସ୍ୟ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟ ଚ ଇଷ୍ଟୟଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅ॒ର୍ଯ॒ମ୍-ଣେ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେସ୍ସୁବ॒ର୍ଗକା॑ମୋ॒ଽସୌ ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟୋ॑ଽର୍ଯ॒ମାଽର୍ଯ॒ମଣ॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭା॒ଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନଂ॑ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ଗ॑ମୟତ୍ୟର୍ଯ॒ମ୍-ଣେ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ॒ ଦାନ॑କାମା ମେ ପ୍ର॒ଜାଃ ସ୍ୟୁ॑ରିତ୍ୟ॒ସୌ ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟୋ॑ଽର୍ଯ॒ମା ୟଃ ଖଲୁ॒ ବୈ ଦଦା॑ତି॒ ସୋ॑ଽର୍ଯ॒ମାଽର୍ଯ॒ମଣ॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭା॒ଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବା

(୧) ଽସ୍ମୈ॒ ଦାନ॑କାମାଃ ପ୍ର॒ଜାଃ କ॑ରୋତି॒ ଦାନ॑କାମା ଅସ୍ମୈ ପ୍ର॒ଜା ଭ॑ବନ୍ତ୍ୟର୍ଯ॒ମ୍-ଣେ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ୟଃ କା॒ମୟେ॑ତ ସ୍ୱ॒ସ୍ତି ଜ॒ନତା॑ମିୟା॒ମିତ୍ୟ॒ସୌ ବା ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟୋ॑ଽର୍ଯ॒ମାଽର୍ଯ॒ମଣ॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭା॒ଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ଂ ତଦ୍-ଗ॑ମୟତି॒ ୟତ୍ର॒ ଜିଗ॑ମିଷ॒ତୀନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନା॑ମାନୁଜାବ॒ର ଆ॑ସୀ॒ଥ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମା॑ନୁଷୂ॒କମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନି (୨) ର॑ବପ॒ତ୍ ତେନୈ॒ବୈନ॒ମଗ୍ରଂ॑ ଦେ॒ବତା॑ନା॒ଂ ପର୍ୟ॑ଣୟଦ୍ ବୁ॒ଧ୍ନବ॑ତୀ॒ ଅଗ୍ର॑ବତୀ ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ଅକରୋଦ୍ ବୁ॒ଧ୍ନାଦେ॒ବୈନ॒ମଗ୍ର॒ଂ ପର୍ୟ॑ଣୟ॒ଦ୍ୟୋ ରା॑ଜ॒ନ୍ୟ॑ ଆନୁଜାବ॒ରଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତମୈ॒ନ୍ଦ୍ରମା॑ନୁଷୂ॒କମେକା॑ ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦିନ୍ଦ୍ର॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭା॒ଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ମଗ୍ରଂ॑ ସମା॒ନାନା॒ଂ ପରି॑ ଣୟତି ବୁ॒ଧ୍ନବ॑ତୀ॒ ଅଗ୍ର॑ବତୀ ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ଭବତୋ ବୁ॒ଧ୍ନାଦେ॒ବୈନ॒ମଗ୍ର॒ଂ (୩) ପରି॑ ଣୟତ୍ୟାନୁଷୂ॒କୋ ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ଷା ହ୍ୟେ॑ତସ୍ୟ॑ ଦେ॒ବତା॒ ୟ ଆ॑ନୁଜାବ॒ରଃ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ॒ ୟୋ ବ୍ରା॑ହ୍ମଣ ଆ॑ନୁଜାବ॒ରଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତଂ ବା॑ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟମା॑ନୁଷୂ॒କଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍ ବୃହ॒ସ୍ପତି॑ମେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭା॒ଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ସ ଏ॒ବୈନ॒ମଗ୍ରଂ॑ ସମା॒ନାନା॒ଂ ପରି॑ ଣୟତି ବୁ॒ଧ୍ନବ॑ତୀ॒ ଅଗ୍ର॑ବତୀ ୟାଜ୍ୟାନୁବା॒କ୍ୟେ॑ ଭବତୋ ବୁ॒ଧ୍ନାଦେ॒ବୈନ॒ମଗ୍ର॒ଂ ପରି॑ ଣୟତ୍ୟାନୁଷୂ॒କୋ ଭ॑ବତ୍ୟେ॒ଷା ହ୍ୟେ॑ତସ୍ୟ॑ ଦେ॒ବତା॒ ୟ ଆ॑ନୁଜାବ॒ରଃ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ (୪)॥

Not For Commercial Use

(ଏ॒ବ ନିରଗ୍ରଂମେ॒ତସ୍ୟଂ ଚ॒ତ୍ୱାରି ଚ) ॥ ୨। ୩। ୪॥

(ଯକ୍ଷ୍ମଗୃହୀତସ୍ୟେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜାପଂତେ॒ସ୍ତ୍ରୟଂସ୍ତ୍ରି॑ଂଶଦ୍-ଦୁ॒ହି॒ତରଂ ଆସ॒ନ୍ତାଃ ସୋମା॑ୟ॒ ରାଜ୍ଞେ॑ଽଦଦା॒ତ୍ତାସା॑ଂ

ରୋହି॒ଣୀମୁପୈ॒ତ୍ତା ଈର୍ଷ୍ୟଂନ୍ତୀ॒ଃ ପୁନଂରଗଚ୍ଛ॒ନ୍ତା ଅନ୍ୱୈ॒ତ୍ତାଃ ପୁନଂରୟାଚତ॒ ତା ଅଂସ୍ମୈ॒ ନ

ପୁନଂରଦଦା॒ଥ୍ସୋଽବ୍ରବୀଦୃ॒ତମଂମୀଷ୍ୱ ୟଥା॑ ସମାବ॒ଚ୍ଛ ଉଂପୈ॒ଷ୍ୟାମ୍ୟଥଂ ତେ॒ ପୁନଂର୍ଦାସ୍ୟା॒ମୀତି॒ ସ

ଋ॒ତମା॑ମୀ॒ତ୍ତା ଅଂସ୍ମୈ॒ ପୁନଂରଦଦା॒ତ୍ତାସା॑ଂ ରୋହି॒ଣୀମେ॒ବୋପୈ॒ତ୍ (୧) ତଂ ୟକ୍ଷ୍ମ

ଆର୍ଚ୍ଛ॒ଦ୍ରାଜା॑ନଂ॒ ୟକ୍ଷ୍ମ ଆର॒ଦିତି॒ ତଦ୍ରା॑ଜୟ॒କ୍ଷ୍ମସ୍ୟ॒ ଜନ୍ମ॒ ୟତ୍ ପାପୀ॑ୟା॒ନଭଂବ॒ତ୍ତତ୍ ପା॑ପୟ॒କ୍ଷ୍ମସ୍ୟ॒

ୟଜ୍ଜା॒ୟାଭ୍ୟୋଽବିଂନ୍ଦ॒ତ୍ତଜ୍ଜା॒ୟେନ୍ୟଂସ୍ୟ॒ ୟ ଏ॒ବମେ॒ତେଷା॑ଂ॒ ୟକ୍ଷ୍ମା॑ଣା॒ଂ ଜନ୍ମ॒ ବେଦ॒ ନୈନଂମେ॒ତେ

ୟକ୍ଷ୍ମା॑ ବିନ୍ଦନ୍ତି॒ ସ ଏ॒ତା ଏ॒ବ ନଂମ॒ସ୍ୟନ୍ନୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ତା ଅଂବ୍ରୁ॒ବନ୍ୱରଂ ବୃଣାମହୈ ସମାବ॒ଚ୍ଛ ଏ॒ବ

ନ॒ ଉପା॑ୟ॒ ଇତି॒ ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତ- (୨) ମା॑ଦି॒ତ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିରବପ॒ନ୍ତେନୈ॒ବୈନଂ ପା॒ପାତ୍

ସ୍ରା॒ମାଦମୁଞ୍ଚ॒ନ୍ ୟଃ ପା॑ପୟ॒କ୍ଷ୍ମଗୃହୀତ॒ଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତମା॑ଦି॒ତ୍ୟଂ ଚ॒ରୁଂ ନିର୍ବଂପେଦାଦି॒ତ୍ୟାନେ॒ବ

ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବୈନଂ ପା॒ପାତ୍-ସ୍ରା॒ମା॑ନ୍-ମୁଞ୍ଚନ୍ତ୍ୟମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟା॒ଂ

ନିର୍ବଂପେଦ॒ମୁମେ॒ବୈନଂମା॒ପ୍ୟାୟଂମାନ॒ମନ୍ୱା ପ୍ୟା॑ୟୟତି॒ ନବୋ॑ ନବୋ ଭବତି॒ ଜାୟଂମାନ॒ ଇତି

ପୁରୋଽନୁବା॒କ୍ୟା॑ ଭବ॒ତ୍ୟାୟୁ॑ରେ॒ବାସ୍ମିନ୍ତୟା॑ ଦଧାତି॒ ୟମା॑ଦି॒ତ୍ୟା ଅ॒ଂଶୁମା॑ପ୍ୟା॒ୟୟ॒ନ୍ତୀତି

ୟା॒ଜ୍ୟୈବୈନଂମେ॒ତୟା॑ ପ୍ୟାୟୟତି (୩) ॥ (ଏ॒ବୋପୈ॒ତମଂସ୍ମିନ୍॒ ତ୍ରୟୋ॑ଦଶ ଚ) ॥ ୨। ୩। ୫॥

(ଅନ୍ନାଦନଶକ୍ତିକାମସ୍ୟ ତ୍ରିଧାତୁସଂଜ୍ଞକୟାଗଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ର॒ଜାପଂତିର୍ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॒ଽନ୍ନାଦ୍ୟଂ॒ ବ୍ୟାଦିଶ॒ତ୍-ସୋଽବ୍ରବୀ॒ଦ୍ୟଦି॒ମାନ୍ ଲୋ॒କାନ॒ଭ୍ୟଂତି॒ରିଚ୍ୟା॑ତୈ॒

ତନ୍ମା॑ସ॒ଦିତି॒ ତଦି॒ମାନ୍ ଲୋ॒କାନ॒ଭ୍ୟତ୍ୟଂରିଚ୍ୟ॒ତେନ୍ଦ୍ର॑ଂ ରାଜା॑ନ॒ମିନ୍ଦ୍ରଂମଧି॒ରା॒ଜମିନ୍ଦ୍ର॑ଂ

ସ୍ୱ॒ରାଜା॑ନ॒ଂ ତତୋ॒ ବୈ ସ ଇ॒ମାନ୍ ଲୋ॒କାଂ ସ୍ତ୍ରେ॒ଧାଽଦୁଂହ॒ତ୍ ତତ୍ ତ୍ରି॒ଧାତୋ॑ସ୍ତ୍ରିଧାତୁ॒ତ୍ୱଂ ୟଂ

କା॒ମୟେ॑ତାନ୍ନା॒ଦଃ ସ୍ୟା॒ଦିତି॒ ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତଂ ତ୍ରି॒ଧାତୁ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ॒ ରାଜ୍ଞେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒- (୧)

ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ମିନ୍ଦ୍ରା॑ୟାଧି॒ରା॒ଜାୟେନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ସ୍ୱ॒ରାଜ୍ଞେଽୟଂ ବା ଇନ୍ଦ୍ରୋ॒

ରାଜା॒ଽୟମିନ୍ଦ୍ରୋ॑ଽଧି॒ରା॒ଜୋ॑ଽସାବିନ୍ଦ୍ରଃ॑ ସ୍ୱ॒ରାଡି॒ମାନେ॒ବ ଲୋ॒କାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ ଅନ୍ନ॒ଂ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟନ୍ନା॒ଦ ଏ॒ବ ଭ॑ବତି॒ ୟଥା॑ ବ॒ତ୍ସେନ॒ ପ୍ରତ୍ତା॒ଂ ଗାଂ ଦୁ॒ହ

ଏ॒ବମେ॒ବେମାନ୍ ଲୋ॒କାନ୍ ପ୍ର॒ତ୍ତାନ୍ କାମ॑ମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ଂ ଦୁହ ଉତ୍ତା॒ନେଷୁ॑ କ॒ପାଲେ॒ଷ୍ୱଧି॑

ଶ୍ରୟ॒ତ୍ୟୟା॑ତୟାମତ୍ୱାୟ॒ ତ୍ରୟଃ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶା॑ ଭବନ୍ତି॒ ତ୍ରୟ॑ ଇ॒ମେ ଲୋ॒କା ଏ॒ଷା

ଲୋ॒କାନା॒ମାପ୍ତ୍ୟା॒ ଉତ୍ତ॑ରୌତ୍ତରୋ॒ ଜ୍ୟାୟା॑ନ୍ ଭବତ୍ୟେ॒ବମି॑ବ॒ ହୀ ମେ ଲୋ॒କାଃ ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟୈ॒

ସର୍ବେ॑ଷାମଭିଗ॒ମୟ॒ନ୍ନବ॑ ଦ୍ୟ॒ତ୍ୟଚ୍ଛ॑ମ୍ବଟ୍-କାରଂ ବ୍ୟ॒ତ୍ୟାସ॒ମନ୍ୱା॒ହାନି॑ର୍ଦାହାୟ (୨)॥

(ପୁ॒ରୋ॒ଡାଶ॒ଂ ତ୍ରୟ॒ ଷଡ୍-ବି॑ଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୨। ୩। ୬॥**

(ବୀର୍ୟକାମସ୍ୟ ସର୍ବପୃଷ୍ଠାସ୍ୱେଷ୍ଟିଃ; ଅଭିଶସ୍ୟମାନସ୍ୟ ଇୟମେବେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବା॒ସୁ॒ରାଃ ସଂୟ॑ତ୍ତା ଆସ॒ନ୍ତାନ୍ଦେ॒ବାନସୁ॑ରା ଅଜୟ॒ନ୍ତେ ଦେ॒ବାଃ ପ॑ରାଜିଗ୍ୟା॒ନା ଅସୁ॑ରାଣା॒ଂ

ବୈଶ୍ୟ॒ମୁପା॑ଽଽୟ॒ନ୍ତେଭ୍ୟ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମପା॑କ୍ରା॒ମ॒ତ୍ ତଦିନ୍ଦ୍ରୋ॑ଽଚାୟ॒ତ୍ ତଦନ୍ୱପା॑କ୍ରା॒ମ॒ତ୍

ତଦ॑ବ॒ରୁଧ॒ଂ ନାଶ॑କ୍ନୋ॒ତ୍ ତଦ॑ସ୍ମାଦଭ୍ୟ॒ର୍ଧୋ॑ଽଚର॒ତ୍ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ତ୍ ତମେ॒ତୟା॒

ସର୍ବ॑ପୃଷ୍ଠୟାଽୟାଜୟ॒ତ୍ ତୟୈ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମଦଧା॒ଦ୍ୟ ଇ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟକା॑ମୋ (୧) ବୀ॒ର୍ୟ॑କାମଃ॒

ସ୍ୟାତ୍ତମେ॒ତୟା॒ ସର୍ବ॑ପୃଷ୍ଠୟା ୟାଜୟେଦେ॒ତା ଏ॒ବ ଦେ॒ବତାଃ॒ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑

ଧାବତି॒ ତା ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟ॑ଂ ଦଧତି॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ॒ ରାଥ॑ନ୍ତରାୟ ନି॒ର୍ବପ॑ତି॒

ୟଦେ॒ବାଗ୍ନେସ୍ତେଜ॒ସ୍ତଦେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ॒ ବାର୍ହ॑ତାୟ ୟଦେ॒ବେନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ॒ ତେଜ॒ସ୍ତଦେ॒ବାବ॑

ରୁନ୍ଧେ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ବୈରୂ॑ପାୟ॒ ୟଦେ॒ବ ସ॑ବି॒ତୁସ୍ତେଜ॒ସ୍ତ (୨) ଦେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ

ବୈରା॒ଜାୟ॒ ୟଦେ॒ବ ଧା॒ତୁସ୍ତେଜ॒ସ୍ତଦେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ଶାକ୍ୱ॑ରାୟ॒ ୟଦେ॒ବ ମ॒ରୁତା॒ଂ

Not For Commercial Use

ତେଜସ୍ତଦେବାବ ରୁନ୍ଧେ ଯଦିନ୍ଦ୍ରାୟ ରୈବତାୟ ଯଦେବ ବୃହସ୍ପତେସ୍ତେଜସ୍ତଦେବାବ ରୁନ୍ଧ

ଏତାବନ୍ତି ବୈ ତେଜାଂସି ତାନ୍ୟେବାବ ରୁନ୍ଧ ଉତ୍ତାନେଷୁ କପାଲେଷ୍ୱଧି

ଶ୍ରୟତ୍ୟୟାତୟାମତ୍ୱାୟ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଃ ପୁରୋଡାଶୋ (୩) ଭବତି ବୈଶ୍ୱଦେବତ୍ୱାୟ ସମନ୍ତଂ

ପର୍ୟବଦ୍ୟତି ସମନ୍ତମେବେନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟଂ ଯଜମାନେ ଦଧାତି ବ୍ୟତ୍ୟାସମନ୍ୱାହାର୍ନିର୍ଦାହାୟାଶ୍ୱ

ଋଷଭୋ ବୃଷ୍ଟିର୍ବସ୍ତଃ ସା ଦକ୍ଷିଣା ବୃଷତ୍ୱାୟୈତୟୈବ ଯଂଜେତାଭିଶସ୍ୟମାନ ଏତାଶ୍ଚେଦ୍ୱା

ଅଂସ୍ୟ ଦେବତା ଅନ୍ନମଦନ୍ତ୍ୟଦନ୍ତ୍ୟୁଵେବାସ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟାଃ (୪)॥

(ଇନ୍ଦ୍ରିୟକାମଃ ସବିତୁସ୍ତେଜସ୍ତତ୍-ପୁଂରୋଡାଶୋଽଷ୍ଟାତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୩। ୭॥

(ଚକ୍ଷୁଷ୍କାମସ୍ୟେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ରଜନୋ ବୈ କୌଣେୟଃ କ୍ରତୁଜିତଂ ଜାନକିଂ ଚକ୍ଷୁର୍ବନ୍ୟମୟାଉସ୍ମା ଏତାମିଷ୍ଟିଂ

ନିରବପଦଗ୍ନୟେ ଭ୍ରାଜସ୍ୱତେ ପୁରୋଡାଶମଷ୍ଟାକପାଲଂ ସୌର୍ୟଂ ଚରୁମଗ୍ନୟେ ଭ୍ରାଜସ୍ୱତେ

ପୁରୋଡାଶମଷ୍ଟାକପାଲଂ ତୟୈବାସ୍ମିନ୍ ଚକ୍ଷୁରଦଧାଦ୍ୟଶ୍ଚକ୍ଷୁଷ୍କାମଃ ସ୍ୟାତ୍ ତସ୍ମା ଏତାମିଷ୍ଟିଂ

ନିର୍ବପେଦଗ୍ନୟେ ଭ୍ରାଜସ୍ୱତେ ପୁରୋଡାଶମଷ୍ଟାକପାଲଂ ସୌର୍ୟଂ ଚରୁମଗ୍ନୟେ ଭ୍ରାଜସ୍ୱତେ

ପୁରୋଡାଶମଷ୍ଟାକପାଲମଗ୍ନେର୍ବୈ ଚକ୍ଷୁଷା ମନୁଷ୍ୟା ବି (୧) ପଶ୍ୟନ୍ତି ସୂର୍ୟସ୍ୟ ଦେବା ଅଗ୍ନିଂ

ଚୈବ ସୂର୍ୟଂ ଚ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ତାବେବାସ୍ମିନ୍ ଚକ୍ଷୁର୍ଧତ୍ତଶ୍ଚକ୍ଷୁଷ୍ମାନେବ

ଭବତି ଯଦାଗ୍ନେୟୌ ଭବତଶ୍ଚକ୍ଷୁଷୀ ଏବାସ୍ମିନ୍-ତତ୍-ପ୍ରତି ଦଧାତି ଯତ୍-ସୌର୍ୟୋ ନାସିକାଂ

ତେନାଭିତଃ ସୌର୍ୟମାଗ୍ନେୟୌ ଭବତସ୍ତସ୍ମାଦଭିତୋ ନାସିକାଂ ଚକ୍ଷୁଷୀ ତସ୍ମାନ୍ନାସିକୟା

ଚକ୍ଷୁଷୀ ବିଧୃତେ ସମାନୀ ୟାଜ୍ୟାନୁବାକ୍ୟେ ଭବତଃ ସମାନଂ ହି ଚକ୍ଷୁଃ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟା ଉଦୁ

ତ୍ୟଂ ଜାତବେଦସଂ ସପ୍ତ ତ୍ୱା ହରିତୋ ରଥେ ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାମୁଦଗାଦନୀକମିତି ପିଣ୍ଡାନ୍

ପ୍ର ୟଚ୍ଛତି ଚକ୍ଷୁରେବାସ୍ମୈ ପ୍ର ୟଚ୍ଛତି ଯଦେବ ତସ୍ୟ ତତ୍ (୨)॥(ବି ହ୍ୟଷ୍ଟାବିଂଶତିଶ୍ଚ)॥୨।୩।୮॥

Not For Commercial Use

(ଗ୍ରାମକାମସ୍ୟ ସାଂଗ୍ରହଣୀଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽସି ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽହଂ ସ॑ଜା॒ତେଷୁ॑ ଭୂୟାସ॒ଂ ଧୀର॒ଶ୍ଚେତ୍ତା॑ ବସୁ॒ବିଦ୍-ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽସି ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽହଂ ସ॑ଜା॒ତେଷୁ॑ ଭୂୟାସମୁ॒ଗ୍ରଶ୍ଚେତ୍ତା॑ ବସୁ॒ବିଦ୍-ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽସି ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽହଂ ସ॑ଜା॒ତେଷୁ॑ ଭୂୟାସମଭି॒ଭୂଶ୍ଚେତ୍ତା॑ ବସୁ॒ବିଦା॒ମ॑ନମ॒ସ୍ୟାମ॑ନସ୍ୟ ଦେବା॒ ୟେ ସ॑ଜା॒ତାଃ କୁ॑ମା॒ରାଃ ସମ॑ନସ॒ସ୍ତାନ॒ହଂ କା॑ମୟେ ହୃ॒ଦା ତେ ମାଂ କା॑ମୟନ୍ତାଂ ହୃ॒ଦା ତାନ୍ମ ଆମ॑ନସଃ କୃଧି॒ ସ୍ୱାହାଽଽମ॑ନମ॒ସ୍ୟା- (୧) ମ॑ନସ୍ୟ ଦେବା॒ ୟାଃ ସ୍ତ୍ରିୟ॒ଃ ସମ॑ନସ॒ସ୍ତା ଅ॒ହଂ କା॑ମୟେ ହୃ॒ଦା ତା ମାଂ କା॑ମୟନ୍ତାଂ ହୃ॒ଦା ତା ମ॒ ଆମ॑ନସଃ କୃଧି॒ ସ୍ୱାହା॑ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବୀଂ ସାଂ॑ଗ୍ରହ॒ଣୀଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦ୍-ଗ୍ରାମ॑କାମୋ ବୈଶ୍ୱଦେ॒ବା ବୈ ସ॑ଜା॒ତା ବିଶ୍ୱା॑ନେ॒ବ ଦେ॒ବାନ୍-ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ସଜା॒ତାନ୍ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛନ୍ତି ଗ୍ରା॒ମ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ସାଂଗ୍ରହ॒ଣୀ ଭ॑ବତି ମନୋ॒ଗ୍ରହ॑ଣଂ ବୈ ସ॒ଂଗ୍ରହ॑ଣ॒ଂ ମନ॑ ଏ॒ବ ସ॑ଜା॒ତାନା᳚ଂ (୨) ଗୃହ୍ଣାତି ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽସି ଧ୍ରୁବୋ᳚ଽହଂ ସ॑ଜା॒ତେଷୁ॑ ଭୂୟା॒ସମିତି॑ ପରି॒ଧୀନ୍-ପରି॑ ଦଧାତ୍ୟା॒ଶିଷ॑ମେ॒ବୈତାମା ଶା॒ସ୍ତେଽଥୋ॑ ଏ॒ତଦେ॒ବ ସର୍ବଂ॑ ସଜା॒ତେଷ୍ୱଧି॑ ଭବତି॒ ୟସ୍ୟୈ॒ବଂ ବି॒ଦୁଷ॑ ଏ॒ତେ ପ॑ରି॒ଧୟଃ॑ ପରିଧୀ॒ୟନ୍ତ ଆମ॑ନମ॒ସ୍ୟାମ॑ନସ୍ୟ ଦେବା॒ ଇତି॑ ତି॒ସ୍ର ଆହୁ॑ତୀର୍ଜୁହୋତ୍ୟେ॒ତାବ॑ନ୍ତୋ॒ ବୈ ସ॑ଜା॒ତା ୟେ ମ॒ହାନ୍ତୋ॒ ୟେ କ୍ଷୁ॑ଲ୍ଲ॒କା ୟାଃ ସ୍ତ୍ରିୟ॒ସ୍ତାନେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ତ ଏ॑ନ॒ମବ॑ରୁଦ୍ଧା॒ ଉପ॑ ତିଷ୍ଠନ୍ତେ (୩) ॥ (ସ୍ୱାହାଽଽମ॑ନମସି ସଜା॒ତାନା॑ଂ ରୁନ୍ଧେ॒ ପଞ୍ଚ ଚ) **॥ ୨। ୩। ୯॥**

(ଆୟୁଷ୍କାମେଷ୍ଟିମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟନ୍ନବ॒ମୈତ୍ ତନ୍ନବ॑ନୀତମଭବ॒ଦ୍ୟଦସ॑ର୍ପ॒ତ୍ ତତ୍ସ॒ର୍ପିର॑ଭବ॒ଦ୍ୟଦଧ୍ରି॑ୟତ॒ ତଦ୍-ଘୃ॒ତମ॑ଭବଦ॒ଶ୍ୱିନୋ᳚ଃ ପ୍ରା॒ଣୋଽସି॒ ତସ୍ୟ॑ ତେ ଦତ୍ତା॒ଂ ୟୟୋ᳚ଃ ପ୍ରା॒ଣୋଽସି॒ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ ପ୍ରା॒ଣୋଽସି॒ ତସ୍ୟ॑ ତେ ଦଦାତୁ॒ ୟସ୍ୟ॑ ପ୍ରା॒ଣୋଽସି॒ ସ୍ୱାହା॑ ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣୟୋଃ ପ୍ରା॒ଣୋଽସି॒

Not For Commercial Use

ତସ୍ୟ ତେ ଦଦ୍ଭାଂ ୟୟୋଃ ପ୍ରାଣୋଽସି ସ୍ୱାହା ବିଶ୍ୱେଷାଂ ଦେବାନାଂ ପ୍ରାଣୋଽସି (୧) ତସ୍ୟ ତେ ଦଦତୁ ୟେଷାଂ ପ୍ରାଣୋଽସି ସ୍ୱାହା ଘୃତସ୍ୟ ଧାରାମମୃତସ୍ୟ ପନ୍ଥାମିନ୍ଦ୍ରେଣ ଦତ୍ତାଂ ପ୍ରୟତାଂ ମରୁଦ୍-ଭିଃ ।

ତତ୍ତ୍ୱା ବିଷ୍ଣୁଃ ପର୍ୟପଶ୍ୟତ୍-ତତ୍-ତ୍ୱେଡା ଗବ୍ୟୈରୟତ୍ ॥

ପାବମାନେନ ତ୍ୱା ସ୍ତୋମେନ ଗାୟତ୍ରସ୍ୟ ବର୍ତନ୍ୟୋପାଂଶୋର୍ବୀର୍ୟେଣ ଦେବସ୍ତ୍ୱା ସବିତୋତ୍-ସୃଜତୁ ଜୀବାତବେ ଜୀବନସ୍ୟାୟୈ ବୃହଦ୍ରଥନ୍ତରୟୋସ୍ତ୍ୱା ସ୍ତୋମେନ ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭୋ ବର୍ତନ୍ୟା ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ବୀର୍ୟେଣ ଦେବସ୍ତ୍ୱା ସବିତୋତ୍ (୨) ସୃଜତୁ ଜୀବାତବେ ଜୀବନସ୍ୟାୟା ଅଗ୍ନେସ୍ତ୍ୱା ମାତ୍ରୟା ଜଗତ୍ୟୈ ବର୍ତନ୍ୟାଽଽଗ୍ରୟଣସ୍ୟ ବୀର୍ୟେଣ ଦେବସ୍ତ୍ୱା ସବିତୋତ୍ସୃଜତୁ ଜୀବାତବେ ଜୀବନସ୍ୟାୟା ଇମମଗ୍ନ ଆୟୁଷେ ବର୍ଚସେ କୃଧି ପ୍ରିୟଂ ରେତୋ ବରୁଣ ସୋମ ରାଜନ୍ ।

ମାତେବାସ୍ମା ଅଦିତେ ଶର୍ମ ୟଚ୍ଛ ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ଜରଦଷ୍ଟିର୍ୟଥାଽସତ୍ ॥

ଅଗ୍ନିରାୟୁଷ୍ମାନ୍-ସ ବନସ୍ପତିଭିରାୟୁଷ୍ମାନ୍ ତେନ ତ୍ୱାଽଽୟୁଷାଽଽୟୁଷ୍ମନ୍ତଂ କରୋମି ସୋମ ଆୟୁଷ୍ମାନ୍-ସ ଓଷଧୀଭିର୍ୟଜ୍ଞ ଆୟୁଷ୍ମାନ୍-ସ ଦକ୍ଷିଣାଭିର୍ବ୍ରହ୍ମାଽଽୟୁଷ୍ମତ୍ ତଦ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣୈରାୟୁଷ୍ମଦ୍ଦେବା ଆୟୁଷ୍ମନ୍ତସ୍ତେଽମୃତେନ ପିତର ଆୟୁଷ୍ମନ୍ତସ୍ତେ ସ୍ୱଧୟାଽଽୟୁଷ୍ମନ୍ତସ୍ତେନ ତ୍ୱାଽଽୟୁଷାଽଽୟୁଷ୍ମନ୍ତଂ କରୋମି (୩) ॥ (ବିଶ୍ୱେଷାଂ ଦେବାନାଂ ପ୍ରାଣୋଽସି ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭୋ ବର୍ତନ୍ୟା ଶୁକ୍ରସ୍ୟ ବୀର୍ୟେଣ ଦେବସ୍ତ୍ୱା ସବିତୋସୋମ ଆୟୁଷ୍ମାନ୍-ପଞ୍ଚ ବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୨। ୩। ୧୦॥**

(ଆୟୁରାରୋଗ୍ୟକାମୟୋରିଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅଗ୍ନିଂ ବା ଏତସ୍ୟ ଶରୀରଂ ଗଚ୍ଛତି ସୋମଂ ରସୋ ବରୁଣ ଏନଂ ବରୁଣପାଶେନ ଗୃହ୍ଣାତି ସରସ୍ୱତୀଂ ବାଗଗ୍ନାବିଷ୍ଣୂ ଆତ୍ମା ୟସ୍ୟ ଜ୍ୟୋଗାମୟତି ୟୋ ଜ୍ୟୋଗାମୟାବୀ ସ୍ୟାଦ୍ୟୋ ବା କାମୟେତ ସର୍ବମାୟୁରିୟାମିତି ତସ୍ମା ଏତାମିଷ୍ଟିଂ ନିର୍ବପେଦାଗ୍ନେୟମଷ୍ଟାକପାଲଂ ସୌମ୍ୟଂ

Not For Commercial Use

ଚ॒ରୁଂ ବା॑ରୁ॒ଣଂ ଦଶ॑କପାଲꣳ ସାରସ୍ୱ॒ତଂ ଚ॒ରୁମା॑ଗ୍ନାବୈଷ୍ଣ॒ବମେକା॑ଦଶକପାଲମ॒ଗ୍ନେରେ॒ବାସ୍ୟ॒ ଶରୀ॑ରଂ ନିଷ୍କ୍ରୀ॒ଣାତି॒ ସୋମା॑ଦ୍ରସଂ॑ (୧) ବାରୁ॒ଣେନୈ॒ବୈନଂ॑ ବରୁଣପା॒ଶାନ୍ମୁ॑ଞ୍ଚତି ସାରସ୍ୱ॒ତେନ॒ ବାଚଂ॑ ଦଧାତ୍ୟ॒ଗ୍ନିଃ ସର୍ବା॑ ଦେ॒ବତା॒ ବିଷ୍ଣୁ॑ର୍ଯ॒ଜ୍ଞୋ ଦେ॒ବତା॑ଭିଶ୍ଚୈ॒ବୈନଂ॑ ଯ॒ଜ୍ଞେନ॑ ଚ ଭିଷଜ୍ୟତ୍ୟୁ॒ତ ଯଦୀ॒ତାସୁ॒ର୍ଭବ॑ତି॒ ଜୀବ॑ତ୍ୟେ॒ବ ଯନ୍ନବ॒ମୈତ୍ ତନ୍ନବ॑ନୀତମଭବ॒ଦିତ୍ୟାଜ୍ୟ॒ମବେ॑କ୍ଷତେ ରୂ॒ପମେ॒ବାସ୍ୟୈ॒ତନ୍ମ॑ହି॒ମାନ॒ଂ ବ୍ୟାଚ॑ଷ୍ଟେଽଶ୍ୱିନୋଃ ପ୍ରା॒ଣୋ॑ଽସୀତ୍ୟା॑ହା॒ଶ୍ୱିନୌ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନାଂ॑ (୨) ଭି॒ଷଜୌ॒ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଭେଷ॒ଜଂ କ॑ରୋ॒ତୀନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରା॒ଣୋ॑ଽସୀତ୍ୟା॑ହେନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନେ॒ତେନ॑ ଦଧାତି ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣୟୋଃ ପ୍ରା॒ଣୋ॑ଽସୀତ୍ୟା॑ହ ପ୍ରାଣାପା॒ନାବେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନେ॒ତେନ॑ ଦଧାତି॒ ବିଶ୍ୱେ॑ଷାଂ ଦେ॒ବାନାଂ॑ ପ୍ରା॒ଣୋ॑ଽସୀତ୍ୟା॑ହ ବୀ॒ର୍ୟ॑ମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନେ॒ତେନ॑ ଦଧାତି ଘୃ॒ତସ୍ୟ॒ ଧାରା॑ମ॒ମୃତ॑ସ୍ୟ॒ ପନ୍ଥା॒ମିତ୍ୟା॑ହ ଯଥାଯ॒ଜୁରେ॒ବୈତତ୍ ପା॑ବମା॒ନେ ନ॑ ତ୍ୱା॒ ସ୍ତୋମେ॒ନେତ୍ୟା॑- (୩) ହ ପ୍ରା॒ଣମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନେ॒ତେନ॑ ଦଧାତି ବୃହଦ୍ରଥନ୍ତ॒ରୟୋ॑ସ୍ତ୍ୱା॒ ସ୍ତୋମେ॒ନେତ୍ୟା॒ହୌଜ॑ ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନେ॒ତେନ॑ ଦଧାତ୍ୟ॒ଗ୍ନେସ୍ତ୍ୱା॒ ମାତ୍ର॑ୟେତ୍ୟା॑ହା॒ଽଽତ୍ମାନ॑ମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନେ॒ତେନ॑ ଦଧାତୃ॒ତ୍ୱିଜଃ॒ ପର୍ୟା॑ହୁ॒ର୍ୟାବ॑ନ୍ତ ଏ॒ବର୍ତ୍ୱିଜ॒ସ୍ତ ଏ॑ନଂ ଭିଷଜ୍ୟନ୍ତି ବ୍ର॒ହ୍ମଣୋ॒ ହସ୍ତ॑ମନ୍ୱା॒ରଭ୍ୟ॒ ପର୍ୟା॑ହୁରେକ॒ଧୈବ ଯଜ॑ମାନ॒ ଆୟୁ॑ର୍ଦଧତି॒ ଯଦେ॒ବ ତସ୍ୟ॒ ତଦ୍ଧିର॑ଣ୍ୟାତ୍ (୪) ଘୃ॒ତଂ ନିଷ୍ପି॑ବ॒ତ୍ୟାୟୁ॒ର୍ବୈ ଘୃ॒ତମ॒ମୃତ॒ꣳ ହିର॑ଣ୍ୟମ॒ମୃତା॑ଦେ॒ବାଽଽୟୁ॒ର୍ନିଷ୍ପି॑ବତି ଶ॒ତମା॑ନଂ ଭବତି ଶ॒ତାୟୁଃ॒ ପୁରୁ॑ଷଃ ଶ॒ତେନ୍ଦ୍ରି॑ୟ॒ ଆୟୁ॑ଷ୍ୟେ॒ବେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେ ପ୍ରତି॑ତିଷ୍ଠ॒ତ୍ୟଥୋ॒ ଖଲୁ॒ ଯାବ॑ତୀଃ॒ ସମା॑ ଏ॒ଷ୍ୟନ୍ମନ୍ୟେ॑ତ॒ ତାବ॑ନ୍ମାନꣳ ସ୍ୟା॒ତ୍ସମୃ॑ଦ୍ଧ୍ୟା ଇ॒ମମ॑ଗ୍ନ॒ ଆୟୁ॑ଷେ॒ ବର୍ଚ॑ସେ କୃ॒ଧୀତ୍ୟା॒ଽଽହାୟୁ॑ରେ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ୱର୍ଚୋ॑ ଦଧାତି॒ ବିଶ୍ୱେ॒ ଦେବା॒ ଜର॑ଦଷ୍ଟି॒ର୍ୟଥାଽସ॒ଦିତ୍ୟା॑ହ॒ ଜର॑ଦଷ୍ଟିମେ॒ବୈନଂ॑ କରୋ॒ତ୍ୟଗ୍ନିରାୟୁ॑ଷ୍ମା॒ନିତି॒ ହସ୍ତଂ॑ ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ୟେ॒ତେ ବୈ ଦେ॒ବା ଆୟୁ॑ଷ୍ମନ୍ତ॒ସ୍ତ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ନାୟୁ॑ର୍ଦଧତି॒ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରେତି (୫)॥

(ରସଂ ଦେବାନାଂ ସ୍ତୋମେନେତି ହିରଣ୍ୟାଦସଦିତି ଦ୍ୱାବିଂଶତିଶ୍ଚ) ॥ ୨। ୩। ୧୧॥

(ଅଶ୍ୱଦାନବତୋ ବାରୁଣୀଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଜାପତିର୍ବରୁଣାୟାଶ୍ୱମନୟଥ୍ସ ସ୍ୱାଂ ଦେବତାମାର୍ଛଥ୍ସ ପର୍ୟଦୀର୍ୟତ ସ ଏତଂ ବାରୁଣଂ ଚତୁଷ୍କପାଲମପଶ୍ୟତ୍ ତଂ ନିରବପତ୍ ତତୋ ବୈ ସ ବରୁଣପାଶାଦମୁଚ୍ୟତ ବରୁଣୋ ବା ଏତଂ ଗୃହ୍ଣାତି ୟୋଽଶ୍ୱଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତି ୟାବତୋଽଶ୍ୱାନ୍ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣୀୟାତ୍ତାବତୋ ବାରୁଣାଞ୍ଚତୁଷ୍କପାଲାନ୍ନିର୍ବପେଦ୍ୱରୁଣମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବୈନଂ ବରୁଣପାଶାନ୍ମୁଞ୍ଚତି (୧) ଚତୁଷ୍କପାଲା ଭବନ୍ତି ଚତୁଷ୍ପାଦ୍ଧ୍ୟଶ୍ୱଃ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟା ଏକମତିରିକ୍ତଂ ନିର୍ବପେଦ୍ୟମେବ ପ୍ରତିଗ୍ରାହୀ ଭବତି ୟଂ ବା ନାଧ୍ୟେତି ତସ୍ମାଦେବ ବରୁଣପାଶାନ୍ମୁଚ୍ୟତେ ୟଦ୍ୟପରଂ ପ୍ରତିଗ୍ରାହୀ ସ୍ୟାଥ୍ସୌର୍ୟମେକକପାଲମନୁ ନିର୍ବପେଦମୁମେବାଽଽଦିତ୍ୟମୁଚ୍ଚାରଂ କୁରୁତେଽପୋଽବଭୃଥମବୈତ୍ୟପ୍-ସୁ ବୈ ବରୁଣଃ ସାକ୍ଷାଦେବ ବରୁଣମବ ୟଜତେଽପୋନପ୍-ତ୍ରୀୟଂ ଚରୁଂ ପୁନରେତ୍ୟ ନିର୍ବପେଦପ୍-ସୁୟୋନିର୍ବା ଅଶ୍ୱଃ ସ୍ୱାମେବୈନଂ ୟୋନିଂ ଗମୟତି ସ ଏନଂ ଶାନ୍ତ ଉପତିଷ୍ଠତେ (୨)॥(ମୁଞ୍ଚତି ଚରୁଂ ସପ୍ତଦଶ ଚ)॥୨।୩।୧୨॥

(ପାପ୍ମନା ଗୃହୀତସ୍ୟେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟା ବାମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ୟତବ୍ୟା ତନୂସ୍ତୟେମମଂହସୋ ମୁଞ୍ଚତଂ ୟା ବାମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ସହସ୍ୟା ରକ୍ଷସ୍ୟା ତେଜସ୍ୟା ତନୂସ୍ତୟେମମଂହସୋ ମୁଞ୍ଚତଂ ୟୋ ବାମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣାବଗ୍ନୌ ସ୍ରାମସ୍ତଂ ବାମେତେନାବ ୟଜେ ୟୋ ବାମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ଦ୍ୱିପାଥ୍ସୁ ପଶୁଷୁ ଚତୁଷ୍ପାଥ୍ସୁ ଗୋଷ୍ଠେ ଗୃହେଷ୍ୱପ୍-ସ୍ୱୋଷଧୀଷୁ ବନସ୍ପତିଷୁ ସ୍ରାମସ୍ତଂ ବାମେତେନାବ ୟଜ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବା ଏତସ୍ୟେ-(୧) ନ୍ଦ୍ରିୟେଣାଽପ କ୍ରାମତି ବରୁଣ ଏନଂ ବରୁଣପାଶେନ ଗୃହ୍ଣାତି ୟଃ ପାପ୍ମନା ଗୃହୀତୋ ଭବତି ୟଃ ପାପ୍ମନା ଗୃହୀତଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା ଏତାମୈନ୍ଦ୍ରାବରୁଣୀଂ ପୟସ୍ୟାଂ ନିର୍ବପେଦିନ୍ଦ୍ର

Not For Commercial Use

ଏ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧାତି॒ ବରୁ॑ଣ ଏନଂ ବରୁଣପା॒ଶାନ୍ମୁ॑ଞ୍ଚତି ପୟ॒ସ୍ୟା॑ ଭବତି॒ ପୟୋ॒ ହି ବା

ଏ॒ତସ୍ମା॑ଦପ॒କ୍ରା॒ମତ୍ୟଥୈ॒ଷ ପା॒ପ୍ମନା॑ ଗୃହୀ॒ତୋ ୟତ୍-ପ॑ୟ॒ସ୍ୟା॑ ଭବ॑ତି॒ ପୟ॑ ଏ॒ବାସ୍ମି॒ନ୍ତୟା॑

ଦଧାତି ପୟ॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ (୨) ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମବ॑ ଦଧାତ୍ୟା॒ତ୍ମନ୍ୱନ୍ତ॑ମେ॒ବୈନଂ॑ କରୋ॒ତ୍ୟଥୋ॑

ଆ॒ୟତ॑ନବନ୍ତମେ॒ବ ଚ॑ତୁର୍ଧା ବ୍ୟୂ॑ହତି ଦି॒କ୍ଷ୍ୱେ॑ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି॒ ପୁନ॒ଃ ସମୂ॑ହତି ଦି॒ଗ୍-ଭ୍ୟ

ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଭେଷ॒ଜଂ କ॑ରୋତି ସ॒ମୂହ୍ୟାବ॑ ଦ୍ୟତି॒ ୟଥା॑ଽଽବି॑ଦ୍ଧଂ ନିଷ୍କୃନ୍ତତି॑ ତା॒ଦୃଗେ॒ବ ତଦ୍ୟୋ

ବା॑ମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣାବ॒ଗ୍ନୌ ସ୍ରାମ॒ସ୍ତଂ ବା॑ମେ॒ତେନାବ॑ ୟଜ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ॒ ଦୁରି॑ଷ୍ଟ୍ୟା ଏ॒ବୈନଂ॑ ପାତି॒ ୟୋ

ବା॑ମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ଦ୍ୱି॒ପାତ୍ସୁ॑ ପ॒ଶୁଷୁ॑ ସ୍ରାମ॒ସ୍ତଂ ବା॑ମେ॒ତେନାବ॑ ୟଜ॒ ଇତ୍ୟା॑ହୈ॒ତାବ॑ତୀ॒ର୍ବା ଆପ॒

ଓଷ॑ଧୟୋ॒ ବନ॒ସ୍ପତ॑ୟଃ ପ୍ର॒ଜାଃ ପ॒ଶବ॑ ଉପଜୀବ॒ନୀୟା॒ସ୍ତା ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ବରୁଣପା॒ଶାନ୍ମୁ॑ଞ୍ଚତି(୩)॥

(ଏ॒ତସ୍ୟ॑ ପୟ॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ ପାତି॒ ଷଡ୍-ବି॑ଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୨। ୩। ୧୩॥**

(କାମ୍ୟା ୟାଜ୍ୟାପୁରୋନୁବାକ୍ୟାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସ ପ୍ର॑ତ୍ନ॒ବନ୍ନି କାବ୍ୟେନ୍ଦ୍ର॑ଂ ବୋ ବି॒ଶ୍ୱତ॒ସ୍ପରୀନ୍ଦ୍ର॒ଂ ନରଃ॑ ।

ତ୍ୱଂ ନଃ॑ ସୋମ ବି॒ଶ୍ୱତୋ॒ ରକ୍ଷା॑ ରାଜନ୍ନଘାୟ॒ତଃ । ନ ରି॑ଷ୍ୟେ॒ତ୍ତ୍ୱାବ॑ତଃ॒ ସଖା॑ ॥

ୟା ତେ॒ ଧାମା॑ନି ଦି॒ବି ୟା ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟାଂ ୟା ପର୍ବ॑ତେ॒ଷ୍ୱୋଷ॑ଧୀଷ୍ୱ॒ପ୍ସୁ ।

ତେଭି॑ର୍ନୋ॒ ବିଶ୍ୱୈ॑ଃ ସୁ॒ମନା॒ ଅହେ॑ଡ॒ନ୍-ରାଜ॑ନ୍-ତ୍ସୋମ॒ ପ୍ରତି॑ ହ॒ବ୍ୟା ଗୃ॑ଭାୟ ॥

ଅଗ୍ନୀ॑ଷୋମା॒ ସବେ॑ଦସା॒ ସହୂ॑ତୀ ବନତ॒ଂ ଗିରଃ॑ । ସଂ ଦେ॑ବ॒ତ୍ରା ବ॑ଭୂବଥୁଃ ॥

ୟୁବ (୧) ମେ॒ତାନି॑ ଦି॒ବି ରୋ॑ଚ॒ନାନ୍ୟ॒ଗ୍ନିଶ୍ଚ॑ ସୋମ॒ ସକ୍ର॑ତୂ ଅଧତ୍ତମ୍ ।

ୟୁବଂ॒ ସିନ୍ଧୂଂ॑ଽ ର॒ଭିଶ॑ସ୍ତେରବ॒ଦ୍ୟାଦଗ୍ନୀ॑ଷୋମା॒ବମୁ॑ଞ୍ଚତଂ ଗୃଭୀ॒ତାନ୍ ॥

ଅଗ୍ନୀ॑ଷୋମାବି॒ମଂ॒ସୁ ମେ॑ ଶୃଣୁତଂ ବୃ॑ଷଣା॒ ହବ॑ମ୍ ।

ପ୍ରତି॑ ସୂ॒କ୍ତାନି॑ ହର୍ୟତ॒ଂ ଭବ॑ତଂ ଦା॒ଶୁଷେ॒ ମୟଃ॑ ॥

Not For Commercial Use

ଆଽନ୍ୟଂ ଦି॒ବୋ ମା॑ତ॒ରିଶ୍ୱା॑ ଜଭା॒ରାମ॑ଥ୍ନାଦ॒ନ୍ୟଂ ପରି॑ ଶ୍ୟେ॒ନୋ ଅଦ୍ରେଃ॑ ।

ଅଗ୍ନୀ॑ଷୋମା॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା ବାବୃଧା॒ନୋରୁଂ ଯ॒ଜ୍ଞାୟ॑ ଚକ୍ରଥୁରୁ ଲୋ॒କମ୍ ॥

ଅଗ୍ନୀ॑ଷୋମା ହ॒ବିଷଃ॒ ପ୍ରସ୍ଥି॑ତସ୍ୟ ବୀ॒ତଂ (୨) ହର୍ୟ॑ତଂ ବୃଷଣା ଜୁଷେଥା॑ମ୍ ।

ସୁ॒ଶର୍ମା॑ଣା॒ ସ୍ୱବ॑ସା॒ ହି ଭୂତମଥା॑ ଧତ୍ତଂ॒ ଯଜ॑ମାନାୟ॒ ଶଂ ଯୋଃ ॥

ଆ ପ୍ୟା॑ୟସ୍ୱ॒ ସଂ ତେ॑ ॥

ଗ॒ଣାନା॑ଂ ତ୍ୱା ଗ॒ଣପ॑ତିଂ ହବାମହେ କ॒ବିଂ କ॑ବୀ॒ନାମୁ॑ପ॒ମଶ୍ର॑ବସ୍ତମମ୍ ।

ଜ୍ୟେ॒ଷ୍ଠ॒ରାଜଂ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣାଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତ॒ ଆ ନଃ॑ ଶୃ॒ଣ୍ୱନ୍ନୂ॒ତିଭିଃ॑ ସୀଦ॒ ସାଦ॑ନମ୍ ॥

ସ ଇଜ୍ଜନେ॑ନ॒ ସ ବି॒ଶା ସ ଜନ୍ମ॑ନା॒ ସ ପୁ॒ତ୍ରୈର୍ବାଜଂ॑ ଭରତେ॒ ଧନା॒ ନୃଭିଃ॑ ।

ଦେ॒ବାନା॒ଂ ଯଃ ପି॒ତର॑ମା॒ବିବା॑ସତି (୩) ଶ୍ର॒ଦ୍ଧାମ॑ନା ହ॒ବିଷା॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣ॒ସ୍ପତି॑ମ୍ ॥

ସ ସୁ॒ଷ୍ଟୁଭା॒ ସ ଋକ୍ୱ॑ତା ଗ॒ଣେନ॑ ବ॒ଲଂ ରୁ॑ରୋଜ ଫଲି॒ଗଂ ରବେ॑ଣ ।

ବୃ॒ହସ୍ପତି॑ରୁ॒ସ୍ରିୟା॑ ହବ୍ୟ॒ସୂଦଃ॒ କନି॑କ୍ରଦ॒ଦ୍ୱାବ॑ଶତୀ॒ରୁଦା॑ଜତ୍ ॥

ମରୁ॑ତୋ॒ ଯଦ୍ଧ॑ ବୋ ଦି॒ବୋ ଯା ବଃ॒ ଶର୍ମ॑ ॥

ଅ॒ର୍ୟ॒ମାଽଽୟା॑ତି ବୃଷ॒ଭସ୍ତୁ॑ବିଷ୍ମାନ୍ଦା॒ତା ବସୂ॑ନାଂ ପୁରୁହୂତୋ ଅର୍ହନ୍॑ ।

ସ॒ହ॒ସ୍ରା॒କ୍ଷୋ ଗୋ॑ତ୍ର॒ଭିଦ୍ୱଜ୍ର॑ବାହୁର॒ସ୍ମାସୁ॑ ଦେ॒ବୋ ଦ୍ରବି॑ଣଂ ଦଧାତୁ ॥

ଯେ ତେ॑ଽର୍ୟମନ୍ ବ॒ହବୋ॑ ଦେବ॒ୟାନାଃ॒ ପନ୍ଥା॑ନୋ (୪) ରାଜନ୍ଦି॒ବ ଆ॒ଚର॑ନ୍ତି ।

ତେଭି॑ର୍ନୋ ଦେବ॒ ମହି॒ ଶର୍ମ॑ ଯଚ୍ଛ ଶଂ ନ॑ ଏଧି ଦ୍ୱି॒ପଦେ॒ ଶଂ ଚତୁ॑ଷ୍ପଦେ ॥

ବୁଧ୍ନାଦଗ୍ର॒ମଙ୍ଗି॑ରୋଭିର୍ଗୃ॒ଣା॒ନୋ ବି ପର୍ବ॑ତସ୍ୟ ଦୃଂହି॒ତାନ୍ୟୈ॑ରତ୍ ।

ରୁଜଦ୍ରୋଧା॑ଂସି କୃ॒ତ୍ରିମା॑ଣ୍ୟେଷା॒ଂ ସୋମ॑ସ୍ୟ॒ ତା ମଦ॒ ଇନ୍ଦ୍ର॑ଶ୍ଚକାର ॥

ବୁଧ୍ନାଦଗ୍ରେ॑ଣ॒ ବି ମି॑ମାୟ॒ ମାନୈ॒ର୍ବଜ୍ରେ॑ଣ॒ ଖାନ୍ୟ॑ତୃଣନ୍ନ॒ଦୀନା॑ମ୍ ।

Not For Commercial Use

ବୃଥାଽସୃଜତ୍ ପ୍ରଥିଭିର୍ଦୀର୍ଘୟାଥୈଃ ସୋମସ୍ୟ ତା ମଦ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚକାର । (୫)

ପ୍ର ୟୋ ଜଜ୍ଞେ ବିଦ୍ୱାଂ ଅସ୍ୟ ବନ୍ଧୁଂ ବିଶ୍ୱାନି ଦେବୋ ଜନିମା ବିବକ୍ତି ।

ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ରହ୍ମଣ ଉଜ୍ଜଭାର ମଧ୍ୟାନ୍ନୀଚାଦୁଚ୍ଚା ସ୍ୱଧୟାଽଭି ପ୍ର ତସ୍ଥୌ ॥

ମହାନ୍ମହୀ ଅସ୍ତଭାୟଦ୍ୱି ଜାତୋ ଦ୍ୟାଂ ସଦ୍ମ ପାର୍ଥିବଂ ଚ ରଜଃ ।

ସ ବୁଧ୍ନାଦାଷ୍ଟ ଜନୁଷାଽଭ୍ୟଗ୍ରଂ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦେବତା ୟସ୍ୟ ସମ୍ରାଟ୍ ॥

ବୁଧ୍ନାଦ୍ୟୋ ଅଗ୍ରମଭ୍ୟର୍ତ୍ୟୋଜସା ବୃହସ୍ପତିମା ବିବାସନ୍ତି ଦେବାଃ ।

ଭିନଦ୍ୱଲଂ ବି ପୁରୋ ଦର୍ଦରୀତି କନିକ୍ରଦସ୍ସୁବରପୋ ଜିଗାୟ (୬)॥

(ୟୁବଂ ବୀତମାବିବାସତି ପଞ୍ଚାନୋ ଦୀର୍ଘୟାଥୈଃ ସୋମସ୍ୟ ତା ମଦ୍ ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚକାର ଦେବା ନବ ଚ)॥୨।୩।୧୪॥

(ଆଦିତ୍ୟେଭ୍ୟୋ ଦେବା ବୈ ମୃତ୍ୟୋର୍ଦେବା ବୈ ସତ୍ରମାସତାର୍ୟ୍ୟମ୍-ଣେ ପ୍ରଜାପତେସ୍ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶତ୍ ପ୍ରଜାପତିର୍ଦେବେଭ୍ୟୋଽନ୍ନାଦ୍ୟଂ ଦେବାସୁରାସ୍ତାନ୍-ରଜନୋ ଧ୍ରୁବୋଽସି ୟନ୍ନବମୈଦଗ୍ନିଂ ବୈ ପ୍ରଜାପତିର୍ବରୁଣାୟ ୟା ବାମିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ସ ପ୍ରତ୍ନବଚ୍ଚତୁର୍ଦଶ ॥ ୧୪॥)

(ଆଦିତ୍ୟେଭ୍ୟସ୍ତ୍ୱଷ୍ଟୁରସ୍ମୈ ଦାନକାମା ଏବାବ ରୁନ୍ଧେଽଗ୍ନିଂ ବୈ ସ ପ୍ରତ୍ନବତ୍ ଷଟ୍-ପଞ୍ଚାଶତ୍ ॥ ୫୬॥)

(ଆଦିତ୍ୟେଭ୍ୟଃ ସୁବରପୋ ଜିଗାୟ ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ତୃତୀୟଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୩ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଇଷ୍ଟିବିଧାନମ୍ |

(ଭ୍ରାତୃବ୍ୟୈଃ ସ୍ପର୍ଧମାନସ୍ୟେଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବା ମ॑ନୁ॒ଷ୍ୟାଃ ପି॒ତର॒ସ୍ତେ॑ଽନ୍ୟତ॑ ଆସ॒ନ୍ନସୁ॑ରା॒ ରକ୍ଷାଂ॑ସି ପିଶା॒ଚାସ୍ତେ॑ଽନ୍ୟତ॒ସ୍ତେଷାଂ॑
ଦେ॒ବାନା॑ମୁ॒ତ ଯଦଲ୍ପଂ॒ ଲୋହି॑ତ॒ମକୁ॑ର୍ବ॒ନ୍ତଦ୍ରକ୍ଷାଂ॑ସି॒ ରାତ୍ରୀ॑ଭିରସୁ॒ଭ୍ନନ୍ତାନ୍-ସ୍ତୁବ୍ଧାନ୍॒ ମୃତାନ॒ଭି
ବ୍ୟୌ॑ଚ୍ଛ॒ନ୍ତେ ଦେ॒ବା ଅ॑ବିଦୁ॒ର୍ୟୋ ବୈ ନୋ॒ଽୟଂ ମ୍ରି॒ୟତେ॒ ରକ୍ଷାଂ॑ସି॒ବା ଇ॒ମଂ ଘ୍ନ॒ନ୍ତୀତି॒ ତେ
ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟୁପା॑ମନ୍ତ୍ରୟନ୍ତ॒ ତାନ୍ୟ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍ ବରଂ॑ ବୃଣାମହୈ॒ ଯ (୧) ଦସୁ॑ରା॒ଞ୍ଜୟା॑ମ॒ ତନ୍ନଃ॑
ସ॒ହାସ॒ଦିତି॒ ତତୋ॒ ବୈ ଦେ॒ବା ଅସୁ॑ରାନଜୟ॒ନ୍ତେଽସୁ॑ରାଞ୍ଜି॒ତ୍ୱା ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟପା॑ନୁଦନ୍ତ॒ ତାନି॒
ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟନୃ॑ତମକ॒ର୍ତେତି॑ ସ॒ମନ୍ତଂ॑ ଦେ॒ବାନ୍ ପର୍ୟ॑ବିଶ॒ନ୍ତେ ଦେ॒ବା ଅ॒ଗ୍ନାବ॑ନାଥନ୍ତ॒ ତେଽଗ୍ନୟେ॒
ପ୍ରବ॑ତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର॑ବପନ୍ନ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବିବା॒ଧବ॑ତେ॒ଽଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରତୀକ॑ବତେ॒
ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରବ॑ତେ ନି॒ରବ॑ପନ୍ ଯାନ୍ୟେ॒ବ ପୁ॒ରସ୍ତା॒ଦ୍ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟା- (୨) ଽସ॒ନ୍ତାନି॒ ତେନ॒
ପ୍ରାଣୁ॑ଦନ୍ତ॒ ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବି॒ବାଧ॑ବତେ॒ ଯାନ୍ୟେ॒ବାଭିତୋ॒ ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟାସ॒ନ୍ ତାନି॒ ତେନ॒
ବ୍ୟ॑ବାଧନ୍ତ॒ ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରତୀକ॑ବତେ॒ ଯାନ୍ୟେ॒ବ ପ॒ଶ୍ଚାଦ୍ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟାସ॒ନ୍ ତାନି॒ ତେନାପା॑ନୁଦନ୍ତ॒
ତତୋ॑ ଦେ॒ବା ଅଭ॑ବ॒ନ୍ ପରାଽସୁ॑ରା॒ ୟୋ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟବା॒ନ୍-ସ୍ୟାତ୍ସ ସ୍ପର୍ଧ॑ମାନ ଏ॒ତୟେଷ୍ଟ୍ୟା॑
ଯଜେତା॒ଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରବ॑ତେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବିବା॒ଧବ॑ତେ॒- (୩)
ଽଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରତୀକ॑ବତେ॒ ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରବ॑ତେ ନି॒ର୍ବପ॑ତି॒ ଯ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ଚ୍ଛ୍ରେୟା॒ନ୍ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟ॒ସ୍ତଂ ତେନ॒
ପ୍ର ଣୁ॑ଦତେ॒ ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବିବା॒ଧବ॑ତେ॒ ଯ ଏ॒ବୈନେ॑ନ ସ॒ଦୃଙ୍ ତଂ ତେନ॒ ବି ବା॑ଧତେ॒
ଯଦ॒ଗ୍ନୟେ॒ ପ୍ରତୀକ॑ବତେ॒ ଯ ଏ॒ବାସ୍ମା॒ତ୍-ପାପୀ॑ୟା॒ନ୍ତଂ ତେନାପ॑ ନୁଦତେ॒ ପ୍ର ଶ୍ରେୟାଂ॑ସ॒ଂ

Not For Commercial Use

ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟଂ ନୁଦ॒ତେଽତି॑ ସ॒ଦୃଶଂ॑ କ୍ରାମତି॒ ନୈନ॒ଂ ପାପୀ॑ୟାନାପ୍ନୋତି॒ ୟ ଏ॒ବଂ

ବି॒ଦ୍ୱାନେ॒ତୟେଷ୍ଟ୍ୟା॒ ୟଜ॑ତେ (୪)॥

(ବୃଣା॒ମ॒ହେ॑ ୟତ୍-ପୁରସ୍ତା॒ଦ୍ରକ୍ଷା॑ᳫ୍ସି ବପେଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବିବା॒ଧବ॑ତ ଏ॒ବଂ ଚ॒ତ୍ୱାରି॑ ଚ) ॥ ୨। ୪। ୧॥

(ଭ୍ରାତୃବ୍ୟବତଃ ସ୍ପର୍ଧମାନସ୍ୟ ବିଜିତୀଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବା॒ସୁ॒ରାଃ ସଂୟ॑ତ୍ତା ଆସ॒ନ୍ ତେ ଦେ॒ବା ଅ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍ ୟୋ ନୋ॑ ବୀ॒ର୍ୟା॑ବତ୍ତମ॒ସ୍ତମନୁ॑

ସ॒ମାର॑ଭାମହା॒ ଇତି॒ ତ ଇନ୍ଦ୍ର॑ମବ୍ରୁବ॒ନ୍ତ୍ୱଂ ବୈ ନୋ॑ ବୀ॒ର୍ୟା॑ବତ୍ତମୋଽସି॒ ତ୍ୱାମନୁ॑ ସ॒ମାର॑ଭାମହା॒

ଇତି॒ ସୋ॑ଽବ୍ରବୀତ୍ତି॒ସ୍ରୋ ମ॑ ଇ॒ମାସ୍ତ॒ନୁବୋ॑ ବୀ॒ର୍ୟା॑ବତୀ॒ସ୍ତାଃ ପ୍ରୀ॑ଣୀ॒ତାଥାସୁ॑ରାନ॒ଭି

ଭ॑ବିଷ୍ୟ॒ଥେତି॒ ତା ବୈ ବ୍ରୂହୀତ୍ୟ॑ବ୍ରୁବନ୍ନି॒ୟମᳫ୍॑ ହୋ॒ମୁଗି॒ୟଂ ବି॑ମୃ॒ଧେୟମି॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॒ତୀ (୧)

ତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରା॑ୟାᳫ୍ ହୋ॒ମୁଚେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର॑ବପ॒ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ

ବୈମୃ॒ଧାୟେନ୍ଦ୍ରା॑ୟେନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॑ତେ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟାᳫ୍ ହୋ॒ମୁଚେ॑ ନି॒ରବ॑ପ॒ନ୍ନᳫ୍ହ॑ସ ଏ॒ବ ତେନା॑ମୁଚ୍ୟନ୍ତ॒

ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ବୈମୃ॒ଧାୟ॒ ମୃଧ॑ ଏ॒ବ ତେନାପା॑ଘ୍ନତ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟେନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॑ତ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବ

ତେନା॒ଽଽତ୍ମନ॑ଦଧତ॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିᳫ୍ଶକ॒ପାଲଂ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ଂ ନିର॑ବପ॒ନ୍ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିᳫ୍ଶ॒ଦ୍ୱୈ ଦେ॒ବତା॒ସ୍ତା

ଇନ୍ଦ୍ର॑ ଆ॒ତ୍ମନ୍ନନୁ॑ ସ॒ମାର॑ମ୍ଭୟତ॒ ଭୂତ୍ୟୈ॒ (୨) ତାଂ ବାବ ଦେ॒ବା

ବିଜି॑ତିମୁ॒ତ୍ତମାମସୁ॑ରୈ॒ର୍ବ୍ୟ॑ଜୟନ୍ତ॒ ୟୋ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟବା॒ନ୍-ସ୍ୟାତ୍ସ ସ୍ପର୍ଧ॑ମାନ ଏ॒ତୟେଷ୍ଟ୍ୟା॑

ୟଜେ॒ତେନ୍ଦ୍ରା॑ୟାᳫ୍ହୋ॒ମୁଚେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେ॒ଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ

ବୈମୃ॒ଧାୟେନ୍ଦ୍ରା॑ୟେନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॒ତେଽᳫ୍ହ॑ସା॒ ବା ଏ॒ଷ ଗୃ॑ହୀ॒ତୋ ୟସ୍ମା॒ଚ୍ଛ୍ରେୟା॒ନ୍ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟୋ॒

ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟାᳫ୍ହୋ॒ମୁଚେ॑ ନି॒ର୍ବପ॒ତ୍ୟᳫ୍ହ॑ସ ଏ॒ବ ତେନ॑ ମୁଚ୍ୟତେ ମୃ॒ଧା ବା ଏ॒ଷୋ॑ଽଭିଷ॑ଣ୍ଣୋ॒

ୟସ୍ମା॑ତ୍ ସମା॒ନେଷ୍ୱ॒ନ୍ୟଃ ଶ୍ରେୟା॑ନୁତା- (୩) ଽଭ୍ରା॑ତୃବ୍ୟୋ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ବୈମୃ॒ଧାୟ॒ ମୃଧ॑ ଏ॒ବ

ତେନାଽପ॑ ହତେ॒ ୟଦିନ୍ଦ୍ରା॑ୟେନ୍ଦ୍ରି॒ୟାବ॑ତ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବ ତେନା॒ଽଽତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ॒ ତ୍ରୟ॑ସ୍ତ୍ରିᳫ୍ଶତ୍

Not For Commercial Use

କପାଲଂ ପୁରୋଡାଶଂ ନିର୍ବପତି ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶଦ୍ୱୈ ଦେବତାସ୍ତା ଏବ ଯଜମାନ ଆତ୍ମନ୍ନନୁ ସମାରମ୍ଭୟତେ ଭୂତ୍ୟୈ ସା ବା ଏଷା ବିଜିତିର୍ନାମେଷ୍ଟିର୍ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନେତୟେଷ୍ଟ୍ୟା ଯଜତ ଉତ୍ତମାମେବ ବିଜିତିଂ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟେଣ ବି ଜୟତେ (୪)॥

(ଇନ୍ଦ୍ରିୟାବତୀ ଭୂତ୍ୟା ଉତୈକାନ୍ନ ପଞ୍ଚାଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୨॥

(ଭ୍ରାତୃବ୍ୟବତଃ ସ୍ପର୍ଧମାନସ୍ୟ ସଂବର୍ଗୋଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେବାସୁରାଃ ସଂୟତ୍ତା ଆସନ୍ତେଷାଂ ଗାୟତ୍ର୍ୟୋଜୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟଂ ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନ୍ ସଂଗୃହ୍ୟାଽଽଦାୟାପ କ୍ରମ୍ୟାତିଷ୍ଠତ୍ ତେଽମନ୍ୟନ୍ତ ଯତରାନ୍ ବା ଇୟମୁପାବର୍ତ୍ସ୍ୟତି ତ ଇଦଂ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତୀତି ତାଂ ବ୍ୟହ୍ୱୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱକର୍ମନ୍ନିତି ଦେବା ଦାଭୀତ୍ୟସୁରାଃ ସା ନାନ୍ୟତରାଂଶ୍ଚ ନୋପାବର୍ତତ ତେ ଦେବା ଏତଦ୍ୟଜୁରପଶ୍ୟନ୍ନୋଜୋଽସି ସହୋଽସି ବଲମସି (୧) ଭ୍ରାଜୋଽସି ଦେବାନାଂ ଧାମ ନାମାସି ବିଶ୍ୱମସି ବିଶ୍ୱାୟୁଃ ସର୍ବମସି ସର୍ବାୟୁରଭିଭୂରିତି ବାବ ଦେବା ଅସୁରାଣାମୋଜୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟଂ ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନବୃଞ୍ଜତ ଯଦ୍-ଗାୟତ୍ର୍ୟପକ୍ରମ୍ୟାତିଷ୍ଠତ୍ତସ୍ମାଦେତାଂ ଗାୟତ୍ରୀତୀଷ୍ଟିମାହୁଃ ସଂବତ୍ସରୋ ବୈ ଗାୟତ୍ରୀ ସଂବତ୍ସରୋ ବୈ ତଦପକ୍ରମ୍ୟାତିଷ୍ଠଦ୍ୟଦେତୟା ଦେବା ଅସୁରାଣାମୋଜୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟଂ (୨) ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନବୃଞ୍ଜତ ତସ୍ମାଦେତାଂ ସଂବର୍ଗ ଇତୀଷ୍ଟିମାହୁର୍ୟୋ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟବାନ୍-ସ୍ୟାତ୍ସ ସ୍ପର୍ଧମାନ ଏତୟେଷ୍ଟ୍ୟା ଯଜେତାଗ୍ନୟେ ସଂବର୍ଗାୟ ପୁରୋଡାଶମଷ୍ଟାକପାଲଂ ନିର୍ବପେତ୍ତଂ ଶୃତମାସନ୍ନମେତେନ ଯଜୁଷାଽଭି ମୃଶେଦୋଜ ଏବ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟଂ ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନ୍ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟସ୍ୟ ବୃଙ୍କ୍ତେ ଭବତ୍ୟାତ୍ମନା ପରାଽସ୍ୟ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟୋ ଭବତି (୩)॥

(ବଲମସ୍ୟେତୟା ଦେବା ଅସୁରାଣାମୋଜୋ ବଲମିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀର୍ୟଂ ପଞ୍ଚ ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୩॥

Not For Commercial Use

(ପ୍ରଜାକାମସ୍ୟ ପଶୁକାମସ୍ୟ ଚ ଗାର୍ମୁତଶ୍ଚରୁଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ପ୍ରଜାପତିଃ ପ୍ରଜା ଅସୃଜତ ତା ଅସ୍ମାତ୍-ସୃଷ୍ଟାଃ ପରାଚୀରାୟନ୍ତା ୟତ୍ରାବସନ୍ତତୋ ଗର୍ମୁଦୁଦତିଷ୍ଠତ୍ତା ବୃହସ୍ପତିଶ୍ଚାନ୍ୱବୈତାଂ ସୋଽବ୍ରବୀଦ୍ ବୃହସ୍ପତିରନୟା ତ୍ୱା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ୍ୟଥ ତ୍ୱା ପ୍ରଜା ଉପାବର୍ତ୍ସ୍ୟନ୍ତୀତି ତଂ ପ୍ରାତିଷ୍ଠତ୍ତତୋ ବୈ ପ୍ରଜାପତିଂ ପ୍ରଜା ଉପାବର୍ତନ୍ତ ୟଃ ପ୍ରଜାକାମଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା ଏତଂ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଂ ଗାର୍ମୁତଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେତ୍ ପ୍ରଜାପତି (୧) ମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମୈ ପ୍ରଜାଂ ପ୍ର ଜନୟତି ପ୍ରଜାପତିଃ ପଶୂନସୃଜତ ତେଽସ୍ମାତ୍-ସୃଷ୍ଟାଃ ପରାଞ୍ଚ ଆୟନ୍ତେ ୟତ୍ରାବସନ୍ତତୋ ଗର୍ମୁଦୁଦତିଷ୍ଠତ୍ତାନ୍-ପୂଷା ଚାନ୍ୱବୈତାଂ ସୋଽବ୍ରବୀତ୍ ପୂଷାନୟା ମା ପ୍ରତିଷ୍ଠାଥ ତ୍ୱା ପଶବ ଉପାବର୍ତ୍ସ୍ୟନ୍ତୀତି ମାଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠେତି ସୋମୋଽବ୍ରବୀନ୍ମମ ବା (୨) ଅକୃଷ୍ଟପଚ୍ୟମିତ୍ୟୁଭୌ ବାଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନୀତ୍ୟବ୍ରବୀତ୍ତୌ ପ୍ରାତିଷ୍ଠତ୍ତତୋ ବୈ ପ୍ରଜାପତିଂ ପଶବ ଉପାବର୍ତନ୍ତ ୟଃ ପଶୁକାମଃ ସ୍ୟାତ୍ତସ୍ମା ଏତଂ ସୋମାପୌଷ୍ଣଂ ଗାର୍ମୁତଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେତ୍ ସୋମାପୂଷଣାବେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ତାବେବାସ୍ମୈ ପଶୂନ୍ ପ୍ର ଜନୟତଃ ସୋମୋ ବୈ ରେତୋଧାଃ ପୂଷା ପଶୂନାଂ ପ୍ରଜନୟିତା ସୋମ ଏବାସ୍ମୈ ରେତୋ ଦଧାତି ପୂଷା ପଶୂନ୍ ପ୍ର ଜନୟତି (୩)॥

(ବପେତ୍ ପ୍ରଜାପତିଂ ବୈ ଦଧାତି ପୂଷା ତ୍ରୀଣି ଚ) **॥ ୨। ୪। ୪॥**

(ଚିତ୍ରାୟାଗୋପହୋମମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଅଗ୍ନେ ଗୋଭିର୍ନ ଆ ଗହୀନ୍ଦୋ ପୁଷ୍ଟ୍ୟା ଜୁଷସ୍ୱ ନଃ । ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଧର୍ତା ଗୃହେଷୁ ନଃ ॥

ସବିତା ୟଃ ସହସ୍ରିୟଃ ସ ନୋ ଗୃହେଷୁ ରାରଣତ୍ । ଆ ପୂଷା ଏତ୍ୱା ବସୁ ॥

ଧାତା ଦଦାତୁ ନୋ ରୟିମୀଶାନୋ ଜଗତସ୍ପତିଃ । ସ ନଃ ପୂର୍ଣେ ନ ବାବନତ୍ ॥

ତ୍ୱଷ୍ଟା ୟୋ ବୃଷଭୋ ବୃଷା ସ ନୋ ଗୃହେଷୁ ରାରଣତ୍ । ସହସ୍ରେଣାୟୁତେନ ଚ ॥

Not For Commercial Use

ୟେନ଼ ଦ୍ଦେବା ଅ୍ମୃତଂ (୧) ଦୀ୍ର୍ଘଂ ଶ୍ରବୋ ଦି୍ବ୍ୟୈର୍ୟନ୍ତ ।

ରା୍ୟସ୍ପୋଷ୍ ତ୍ୱମ୍ସ୍ମଭ୍ୟ୍ଂ ଗବାଂ କୁଲ୍-ମିଂ ଜୀ୍ବସ୍ ଆ ୟୁବସ୍ୱ ॥

ଅ୍ଗ୍ନିର୍ଗୃହପ୍ତିଃ ସୋମୋ ବିଶ୍ୱ୍ବନିଃ ସ୍ବି୍ତା ସୁ୍ମେ୍ଧାଃ ସ୍ୱାହା ।

ଅଗ୍ନେ ଗୃହପତେ୍ ୟସ୍ତେ୍ ଘୃତ୍ୟୋ ଭା୍ଗସ୍ତେନ୍ ସ ହ୍ ଓଜ ଆ୍କ୍ରମମାଣାୟ ଧେହି୍ ଶ୍ରୈଷ୍ଠ୍ୟାତ୍

ପ୍ଥୋ ମା ୟୋଷଂ ମୂ୍ର୍ଧା ଭୂ୍ୟାସ୍ଂ ସ୍ୱାହା (୨) ॥ (ଅ୍ମୃତମ୍ଷ୍ଟାତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୫॥

(ପଶୁକାମସ୍ୟ ଚିତ୍ରାଖ୍ୟୋ ୟାଗଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଚି୍ତ୍ରୟା ୟଜେତ ପ୍ଶୁକାମ ଇ୍ୟଂ ବୈ ଚି୍ତ୍ରା ୟଦ୍ୱା ଅ୍ସ୍ୟାଂ ବିଶ୍ୱଂ ଭୂ୍ତମଧି୍ ପ୍ରଜାୟତେ୍

ତେନେ୍ୟଂ ଚି୍ତ୍ରା ୟ ଏ୍ବଂ ବି୍ଦ୍ୱାଂଶ୍ଚି୍ତ୍ରୟା ପ୍ଶୁକାମୋ୍ ୟଜତେ୍ ପ୍ର ପ୍ରଜୟା

ପ୍ଶୁଭିର୍ମିଥୁନୈର୍ଜାୟତେ୍ ପ୍ରୈବାଽଽଗ୍ନେ ୟେନ଼ ବାପୟତି୍ ରେତଃ ସୌ୍ମ୍ୟେନ଼ ଦଧାତି୍ ରେତ

ଏ୍ବ ହି୍ତଂ ତ୍ୱଷ୍ଟା ରୂପାଣି୍ ବି କରୋତି ସାରସ୍ୱ୍ତୌ ଭବତ ଏ୍ତଦ୍ୱୈ ଦୈବ୍ୟଂ ମିଥୁ୍ନଂ

ଦୈବ୍ୟମେ୍ବାସ୍ମୈ (୧) ମିଥୁନଂ ମ୍ଧ୍ୟତୋ ଦଧାତି୍ ପୁଷ୍ଟ୍ୟୈ ପ୍ରଜନନାୟ ସିନୀବା୍ଲ୍ୟୈ

ଚ୍ରୁର୍ଭବତି୍ ବାଗ୍ୱୈ ସିନୀବା୍ଲୀ ପୁଷ୍ଟିଃ୍ ଖଲୁ୍ ବୈ ବାକ୍-ପୁଷ୍ଟିମେ୍ବ ବାଚ୍ମୁପୈତ୍ୟୈନ୍ଦ୍ର

ଉ୍ତ୍ତମୋ ଭବତି୍ ତେନୈ୍ବ ତନ୍ମିଥୁ୍ନଂ ସ୍ପ୍ତୈତାନି ହ୍ବୀଂଷି ଭବନ୍ତି ସ୍ପ୍ତ ଗ୍ରାମ୍ୟାଃ ପ୍ଶବଃ

ସ୍ପ୍ତାଽଽର୍ଣ୍ୟାଃ ସ୍ପ୍ତ ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟୁ୍ଭୟ୍ସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟା୍ ଅଥୈ୍ତା ଆହୁତୀର୍ଜୁହୋତ୍ୟେ୍ତେ ବୈ

ଦେ୍ବାଃ ପୁଷ୍ଟିପତୟ୍ସ୍ତ ଏ୍ବାସ୍ମିନ୍ ପୁଷ୍ଟିଂ ଦଧତି୍ ପୁଷ୍ୟତି ପ୍ରଜୟା ପ୍ଶୁଭି୍ରଥୋ୍ ୟଦେ୍ତା

ଆହୁତୀର୍ଜୁହୋତି୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟୈ (୨) ॥ (ଅ୍ଗ୍ନେ ତ ଏ୍ବ ଦ୍ୱାଦଶ ଚ) ॥ ୨। ୪। ୬॥

(କାରୀରୀଷ୍ଟିପ୍ରାଚ୍ୟାଙ୍ଗମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ମା୍ରୁ୍ତମସି ମ୍ରୁତା୍ମୋଜୋ୍ଽପାଂ ଧାରାଂ ଭିନ୍ଧି ର୍ମୟତ ମରୁତଃ ଶ୍ୟେ୍ନମା୍ୟିନଂ

ମନୋଜବସଂ ବୃଷଣଂ ସୁବୃ୍କ୍ତିମ୍ ।

Not For Commercial Use

ୟେନ୍ ଶର୍ଧ ଉ॒ଗ୍ରମବ॑ସୃଷ୍ଟ॒ମେତି॒ ତଦ॑ଶ୍ୱିନା॒ ପରି॑ ଧତ୍ତଂ ସ୍ୱ॒ସ୍ତି ॥

ପୁ॒ରୋ॒ବା॒ତୋ ବର୍ଷ॑ଞ୍ଜି॒ନ୍ୱରା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॑ ବା॒ତାବ॒ଦ୍ୱର୍ଷ॑ନ୍ନୁ॒ଗ୍ରରା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॑ ସ୍ତ॒ନୟ॒ନ୍ୱର୍ଷ॑ନ୍

ଭୀ॒ମରା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॑ଽନଶ॒ନ୍ୟ॑ବ॒ସ୍ଫୂର୍ଜ॑ନ୍ ଦି॒ଦ୍ୟୁଦ୍ୱର୍ଷ॑ନ୍ ତ୍ୱେ॒ଷରା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॑ଽତିରା॒ତ୍ରଂ ବର୍ଷ॑ନ୍

ପୂ॒ର୍ତିରା॒ବୃତ୍ (୧) ସ୍ୱାହା॑ ବ॒ହୁ ହା॒ୟମ॑ବୃଷା॒ଦିତି॑ ଶ୍ରୁ॒ତରା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॒ଽଽତପ॑ତି॒ ବର୍ଷ॑ନ୍

ବି॒ରା॒ଡା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॑ଽବ॒ସ୍ଫୂର୍ଜ॑ନ୍ ଦି॒ଦ୍ୟୁଦ୍ୱର୍ଷ॑ନ୍ ଭୂ॒ତରା॒ବୃତ୍-ସ୍ୱାହା॒ ମାନ୍ଦା॒ ବାଶା॒ଃ ଶୁନ୍ଧ୍ୟୂ॒ରଜି॑ରାଃ ।

ଜ୍ୟୋତି॑ଷ୍ମତୀ॒ସ୍ତମ॑ସ୍ୱରୀ॒ରୁନ୍ଦ॑ତୀ॒ଃ ସୁଫେ॑ନାଃ । ମିତ୍ର॑ଭୃତ॒ଃ କ୍ଷତ୍ର॑ଭୃତ॒ଃ ସୁରା॑ଷ୍ଟ୍ରା ଇ॒ହ ମା॑ଽବତ ।

ବୃଷ୍ଣୋ॒ ଅଶ୍ୱ॑ସ୍ୟ ସ॒ନ୍ଦାନ॑ମସି॒ ବୃଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ତ୍ୱୋପ॑ ନହ୍ୟାମି (୨)॥

(ପୂ॒ର୍ତିରା॒ବୃଦ୍ଦ୍ୱିଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୭॥

(କାରୀର୍ୟୁତ୍ତରଭାଗମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେବା॑ ବସବ୍ୟା॒ ଅଗ୍ନେ॑ ସୋମ ସୂର୍ୟ । ଦେବା॑ଃ ଶର୍ମଣ୍ୟା॒ ମିତ୍ରା॑ବରୁଣାଽର୍ୟମନ୍ ।

ଦେବା॑ଃ ସପୀତ॒ୟୋଽପା॑ଂ ନପାଦାଶୁହେ॒ମନ୍ ।

ଉ॒ଦ୍ନୋ ଦ॑ତ୍ତୋଽଦ॒ଧିଂ ଭି॑ନ୍ତ ଦି॒ବଃ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟା॑ଦ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷାତ୍ ପୃଥି॒ବ୍ୟାସ୍ତତୋ॑ ନୋ॒ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା॑ଽବତ ।

ଦିବା॑ ଚି॒ତ୍ତମଃ॑ କୃଣ୍ୱନ୍ତି ପ॒ର୍ଜନ୍ୟେ॑ନୋଦବା॒ହେନ॑ । ପୃ॒ଥି॒ବୀଂ ୟଦ୍ ବ୍ୟୁ॒ନ୍ଦନ୍ତି॑ ॥

ଆ ୟଂ ନରଃ॑ ସୁ॒ଦାନ॑ବୋ ଦଦା॒ଶୁଷେ॑ ଦି॒ବଃ କୋଶ॒ମଚୁ॑ଚ୍ୟବୁଃ ।

ବି ପ॒ର୍ଜନ୍ୟା॑ଃ ସୃଜନ୍ତି॒ ରୋଦ॑ସୀ॒ ଅନୁ॒ ଧନ୍ୱ॑ନା ୟନ୍ତି (୧) ବୃ॒ଷ୍ଟୟ॑ଃ ॥

ଉଦୀ॑ରୟଥା ମରୁତଃ ସମୁଦ୍ର॒ତୋ ୟୂ॒ୟଂ ବୃ॒ଷ୍ଟିଂ ବ॑ର୍ଷୟଥା ପୁରୀଷିଣଃ ।

ନ ବୋ॑ ଦସ୍ରା॒ ଉପ॑ ଦସ୍ୟନ୍ତି ଧେ॒ନବ॒ଃ ଶୁଭ॑ଂ ୟା॒ତାମନୁ॒ ରଥା॑ ଅବୃତ୍ସତ ॥

ସୃ॒ଜା ବୃ॒ଷ୍ଟିଂ ଦି॒ବ ଆଽଦ୍-ଭିଃ ସ॑ମୁ॒ଦ୍ରଂ ପୃ॑ଣ ।

ଅ॒ବ୍-ଜା ଅ॑ସି ପ୍ରଥମ॒ଜା ବଲ॑ମସି ସମୁ॒ଦ୍ରିୟ॑ମ୍ ॥

ଉନ୍ନମ୍ଭୟ ପୃଥିବୀଂ ଭିନ୍ଧୀଦଂ ଦିବ୍ୟଂ ନଭଃ ।

ଉଦ୍ନୋ ଦିବ୍ୟସ୍ୟ ନୋ ଦେହୀଶାନୋ ବି ସୃଜା ଦୃତିମ୍ ॥

ୟେ ଦେବା ଦିବିଭାଗା ୟେଽନ୍ତରିକ୍ଷଭାଗା ୟେ ପୃଥିବିଭାଗାଃ ।

ତ ଇମଂ ୟଜ୍ଞମବନ୍ତୁ ତ ଇଦଂ କ୍ଷେତ୍ରମା ବିଶନ୍ତୁ ତ ଇଦଂ କ୍ଷେତ୍ରମନୁ ବି ବିଶନ୍ତୁ (୨)॥

(ୟନ୍ତି ଦେବା ବିଂଶତିଶ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୮॥

(କାରୀରୀପୂର୍ବଭାଗବିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ମାରୁତମସି ମରୁତାମୋଜ ଇତି କୃଷ୍ଣଂ ବାସଃ କୃଷ୍ଣତୂଷଂ ପରି ଧତ୍ତ ଏତଦ୍ୱୈ ବୃଷ୍ଟ୍ୟୈ ରୂପଂ ସରୂପ ଏବ ଭୂତ୍ୱା ପର୍ଜନ୍ୟଂ ବର୍ଷୟତି ରମୟତ ମରୁତଃ ଶ୍ୟେନମାୟିନମିତି ପଶ୍ଚାଦ୍ୱାତଂ ପ୍ରତି ମୀବତି ପୁରୋବାତମେବ ଜନୟତି ବର୍ଷସ୍ୟାବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ବାତନାମାନି ଜୁହୋତି ବାୟୁର୍ବୈ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ଈଶେ ବାୟୁମେବ ସ୍ୱେନ ଭାଗଧେୟେନୋପ ଧାବତି ସ ଏବାସ୍ମୈ ପର୍ଜନ୍ୟଂ ବର୍ଷୟତ୍ୟଷ୍ଟୌ (୧) ଜୁହୋତି ଚତସ୍ରୋ ବୈ ଦିଶଶ୍ଚତସ୍ରୋଽବାନ୍ତରଦିଶା ଦିଗ୍-ଭ୍ୟ ଏବ ବୃଷ୍ଟିଂ ସଂ ପ୍ର ଚ୍ୟାବୟତି କୃଷ୍ଣାଜିନେ ସଂ ୟୌତି ହବିରେବାକରନ୍ତର୍ବେଦି ସଂ ୟୌତ୍ୟବରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ ୟତୀନାମଦ୍ୟମାନାନାଂ ଶୀର୍ଷାଣି ପରାଽପତନ୍ତେ ଖର୍ଜୂରା ଅଭବନ୍ତେଷାଂ ରସ ଊର୍ଧ୍ୱୋଽପତତ୍ତାନି କରୀରାଣ୍ୟଭବନ୍-ସୌମ୍ୟାନି ବୈ କରୀରାଣି ସୌମ୍ୟା ଖଲୁ ବା ଆହୁତିର୍ଦିବୋ ବୃଷ୍ଟିଂ ଚ୍ୟାବୟତି ୟତ୍-କରୀରାଣି ଭବନ୍ତି (୨) ସୌମ୍ୟୟୈବାଽଽହୁତ୍ୟା ଦିବୋ ବୃଷ୍ଟିମବ ରୁନ୍ଧେ ମଧୁଷା ସଂ ୟୌତ୍ୟପାଂ ବା ଏଷ ଓଷଧୀନାଂ ରସୋ ୟନ୍ମଧ୍ୱଦ୍-ଭ୍ୟ ଏବୌଷଧୀଭ୍ୟୋ ବର୍ଷତ୍ୟଥୋ ଅଦ୍-ଭ୍ୟ ଏବୌଷଧୀଭ୍ୟୋ ବୃଷ୍ଟିଂ ନି ନୟତି ମାନ୍ଦା ବାଶା ଇତି ସଂ ୟୌତି ନାମଧେୟୈରେବୈନା ଅଚ୍ଛୈତ୍ୟଥୋ ୟଥା ବ୍ରୂୟାଦସାବେହୀତ୍ୟେବମେବୈନା ନାମଧେୟୈରା (୩) ଚ୍ୟାବୟତି ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ୱସ୍ୟ

Not For Commercial Use

ସ॒ଂଦାନ॑ମସି॒ ବୃଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ତ୍ୱୋପ॑ ନହ୍ୟା॒ମୀତ୍ୟା॑ହ॒ ବୃଷା॒ ବା ଅଶ୍ୱୋ॒ ବୃଷା॑ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟଃ॑ କୃଷ୍ଣ ଇ॑ବ॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ଭୂ॒ତ୍ୱା ବ॑ର୍ଷତି ରୂ॒ପେଣୈ॒ବୈନ॒ꣳ ସମ॑ର୍ଧୟତି ବ॒ର୍ଷସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ (୪)॥

(ଅ॒ଷ୍ଟୌ ଭବ॑ନ୍ତି ନାମ॒ଧେୟୈ॒ରୈକା॒ନ୍ନ ତ୍ରି॒ꣳଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୯॥

(କାରୀର୍ୟୁତ୍ତରଭାଗବିଧାନମ୍ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେବାଃ॑ ବସବ୍ୟା॒ ଦେବାଃ॑ ଶର୍ମ॑ଣ୍ୟା॒ ଦେବାଃ॑ ସପୀତୟ॒ ଇତ୍ୟା ବ॑ଧ୍ନାତି ଦେ॒ବତା॑ଭିରେ॒ବାନ୍ୱ॒ହଂ ବୃଷ୍ଟି॑ମିଚ୍ଛତି॒ ଯଦି॒ ବର୍ଷେ॒ତ୍ତାବ॑ତ୍ୟେ॒ବ ହୋ॒ତବ୍ୟଂ॑ ଯଦି॒ ନ ବର୍ଷେ॒ଚ୍ଛ୍-ବୋ ଭୂ॒ତେ ହ॒ବିର୍ନିର୍ବ॑ପେଦହୋରା॒ତ୍ରେ ବୈ ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣାବହୋରା॒ତ୍ରାଭ୍ୟା॒ଂ ଖଲୁ॒ ବୈ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟୋ॑ ବର୍ଷତି॒ ନକ୍ତଂ॑ ବା॒ ହି ଦିବା॑ ବା॒ ବର୍ଷ॑ତି ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣାବେ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତାବେ॒ବାସ୍ମୈ॑ (୧) ଅହୋରା॒ତ୍ରାଭ୍ୟା॑ଂ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟ॑ଂ ବର୍ଷୟତୋ॒ଽଗ୍ନୟେ॑ ଧାମ॒ଚ୍ଛଦେ॑ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ ନିର୍ବ॑ପେନ୍ମାରୁ॒ତꣳ ସ॒ପ୍ତକ॑ପାଲꣳ ସୌ॒ର୍ୟମେକ॑କପାଲମ॒ଗ୍ନିର୍ବା ଇ॒ତୋ ବୃଷ୍ଟି॑ମୁ॒ଦୀରୟତି ମ॒ରୁତଃ॑ ସୃ॒ଷ୍ଟାଂ ନ॑ୟନ୍ତି ଯ॒ଦା ଖଲୁ॒ ବା ଅ॒ସାବା॑ଦି॒ତ୍ୟୋ ନ୍ୟ॑ଙ୍-ର॒ଶ୍ମିଭିଃ॑ ପର୍ୟା॒ବର୍ତ॒ତେଽଥ॑ ବର୍ଷତି ଧାମ॒ଚ୍ଛଦି॑ବ ଖଲୁ॒ ବୈ ଭୂ॒ତ୍ୱା ବ॑ର୍ଷତ୍ୟେ॒ତା ବୈ ଦେ॒ବତା॒ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା॑ ଈଶତେ॒ ତା ଏ॒ବ ସ୍ୱେନ॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॒ନୋପ॑ ଧାବତି॒ ତା (୨) ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ର୍ଜନ୍ୟ॑ଂ ବର୍ଷୟନ୍-ତ୍ୟୁ॒ତାବ॑ର୍ଷିଷ୍ୟ॒ନ୍ ବର୍ଷ॑ତ୍ୟେ॒ବ ସୃ॒ଜା ବୃ॒ଷ୍ଟିଂ॑ ଦି॒ବ ଆଦ୍-ଭିଃ ସ॑ମୁ॒ଦ୍ରଂ॑ ପୃ॒ଣେତ୍ୟା॑ହେ॒ମାଶ୍ଚୈ॒ବାମୂଶ୍ଚା॒ପଃ ସମ॑ର୍ଧୟତ୍ୟଥୋ॑ ଆ॒ଭିରେ॒ବାମୂର॒ଚ୍ଛୈତ୍ୟ॒ବ୍ଜା ଅ॑ସି ପ୍ରଥମ॒ଜା ବଲ॑ମସି ସମୁ॒ଦ୍ରିୟ॒ମିତ୍ୟା॑ହ ଯଥାୟ॒ଜୁରେ॒ବୈତଦୁନ୍ନ॑ମ୍ଭୟ ପୃଥି॒ବୀମିତି॑ ବର୍ଷା॒ହ୍ୱାଂ॑ ଜୁ॑ହୋତ୍ୟେ॒ଷା ବା ଓଷ॑ଧୀନାଂ॑ ବୃଷ୍ଟି॒ବନି॒ସ୍ତୟୈ॒ବ ବୃଷ୍ଟି॒ମା ଚ୍ୟା॑ବୟତି॒ ଯେ ଦେ॒ବା ଦି॒ବିଭା॑ଗା॒ ଇତି॑ କୃଷ୍ଣାଜି॒ନମବ॑ ଧୂନୋତି॒ମ ଏ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଲୋ॒କାଃ ପ୍ରୀ॒ତା ଅ॒ଭୀଷ୍ଟା॑ ଭବନ୍ତି (୩) ॥

(ଅ॒ସ୍ମୈ॒ ଧା॒ବ॒ତି॒ ତା ବା ଏକ॑ବିꣳଶତିଶ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୧୦॥

Not For Commercial Use

(ସର୍ବକାମାର୍ଥିନଃ; ଅଭିଚରତଃ; ଅଭିଚର୍ଯମାଣସ୍ୟ; ସହସ୍ରେଣ ଯକ୍ଷ୍ୟମାଣସ୍ୟ;

ବହୁବିଧୟଜ୍ଞସାଧନଦ୍ରବ୍ୟାର୍ଥିନଶ୍ଚ ତ୍ରୈଧାତବୀଷ୍ଟିଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ସର୍ବାଣି ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟେତସ୍ୟାମିଷ୍ଟ୍ୟାମନୂଚ୍ୟାନୀତ୍ୟାହୁସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭୋ ବା ଏତଦ୍ୱୀର୍ୟଂ ୟତ୍ କକୁଦୁଷ୍ଣିହା ଜଗତ୍ୟୈ ୟଦୁଷ୍ଣିହ କକୁଭାବନ୍ୱାହ ତେନୈବ ସର୍ବାଣି ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟବ ରୁନ୍ଧେ ଗାୟତ୍ରୀ ବା ଏଷା ୟଦୁଷ୍ଣିହା ୟାନି ଚତ୍ୱାର୍ୟଧ୍ୟକ୍ଷରାଣି ଚତୁଷ୍ପାଦ ଏବ ତେ ପଶବୋ ୟଥା ପୁରୋଡାଶେ ପୁରୋଡାଶୋଽଧ୍ୟେବମେବ ତଦ୍ୟଦୃଚ୍ୟଧ୍ୟକ୍ଷରାଣି ୟଜ୍ଜଗତ୍ୟା (୧) ପରିଦ୍ଧ୍ୟାଦନ୍ତଂ ୟଜ୍ଞଂ ଗମୟେତ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭା ପରି ଦଧାତୀନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୈ ବୀର୍ୟଂ ତ୍ରିଷ୍ଟୁଗିନ୍ଦ୍ରିୟ ଏବ ବୀର୍ୟେ ୟଜ୍ଞଂ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପୟତି ନାନ୍ତଂ ଗମୟତ୍ୟଗ୍ନେ ତ୍ରୀ ତେ ବାଜିନା ତ୍ରୀ ଷଧସ୍ଥେତି ତ୍ରିବତ୍ୟା ପରି ଦଧାତି ସରୂପତ୍ୱାୟ ସର୍ବୋ ବା ଏଷ ୟଜ୍ଞୋ ୟତ୍ତ୍ରୈଧାତବୀୟଂ କାମାୟକାମାୟ ପ୍ର ୟୁଜ୍ୟତେ ସର୍ବେଭ୍ୟୋ ହି କାମେଭ୍ୟୋ ୟଜ୍ଞଃ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟତେ ତ୍ରୈଧାତବୀୟେନ ୟଜେତାଭିଚରନ୍-ସ୍ସର୍ବୋ ବା (୨) ଏଷ ୟଜ୍ଞୋ ୟତ୍ତ୍ରୈଧାତବୀୟଂ ସର୍ବେଣୈବୈନଂ ୟଜ୍ଞେନାଭି ଚରତି ସ୍ତୃଣୁତ ଏବୈନମେତୟୈବ ୟଜେତାଭିଚର୍ୟମାଣଃ ସର୍ବୋ ବା ଏଷ ୟଜ୍ଞୋ ୟତ୍ତ୍ରୈଧାତବୀୟଂ ସର୍ବେଣୈବ ୟଜ୍ଞେନ ୟଜତେ ନୈନମଭିଚରନ୍-ତ୍-ସ୍ତୃଣୁତ ଏତୟୈବ ୟଜେତ ସହସ୍ରେଣ ୟକ୍ଷ୍ୟମାଣଃ ପ୍ରଜାତମେବୈନଦ୍ଦଦାତ୍ୟେତୟୈବ ୟଜେତ ସହସ୍ରେଣେଜାନୋଽନ୍ତଂ ବା ଏଷ ପଶୂନାଂ ଗଚ୍ଛତି (୩) ୟଃ ସହସ୍ରେଣ ୟଜତେପ୍ରଜାପତିଃ ଖଲୁ ବୈ ପଶୂନସୃଜତ ତାଂସ୍ତ୍ରୈଧାତବୀୟେନୈବାସୃଜତ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସ୍ତ୍ରୈଧାତବୀୟେନ ପଶୁକାମୋ ୟଜତେ ୟସ୍ମାଦେବ ୟୋନେଃ ପ୍ରଜାପତିଃ ପଶୂନସୃଜତ ତସ୍ମାଦେବୈନାନ୍-ତ୍-ସୃଜତ ଉପୈନମୁତ୍ତରଂ ସହସ୍ରଂ ନମତି ଦେବତାଭ୍ୟୋ ବା ଏଷ ଆ ବୃଶ୍ଚ୍ୟତେ ୟୋ ୟକ୍ଷ୍ୟ ଇତ୍ୟୁକ୍ତ୍ୱା ନ ୟଜତେ ତ୍ରୈଧାତବୀୟେନ ୟଜେତ ସର୍ବୋ ବା ଏଷ ୟଜ୍ଞୋ (୪) ୟତ୍ତ୍ରୈଧାତବୀୟଂ ସର୍ବେଣୈବ ୟଜ୍ଞେନ ୟଜତେ ନ ଦେବତାଭ୍ୟ ଆ ବୃଶ୍ଚ୍ୟତେ ଦ୍ୱାଦଶକପାଲଃ ପୁରୋଡାଶୋ ଭବତି ତେ

Not For Commercial Use

ତ୍ରୟ୍ଣ୍ଟତୁଂଷ୍କପାଲାତ୍ ତ୍ରିଷ୍ଣମୃଦ୍ଧ୍ୱାୟ ତ୍ରୟଃ ପୁରୋଡାଶା ଭବନ୍ତି ତ୍ରୟ ଇମେ ଲୋକା ଏଷାଂ ଲୋକାନାମାପ୍ତ୍ୟା ଉତ୍ତରୌତ୍ତରୋ ଜ୍ୟାୟାନ୍ ଭବତ୍ୟେବମିବ ହୀମେ ଲୋକା ୟବମୟୋ ମଧ୍ୟ ଏତଦ୍ୱା ଅନ୍ତରିକ୍ଷସ୍ୟ ରୂପଂ ସମୃଦ୍ଧ୍ୟୈ ସର୍ବେଷାମଭି ଗମୟନ୍ନବଦ୍ୟତ୍ୟଚ୍ଛମ୍ବଟ୍-କାରଂ ହିରଣ୍ୟଂ ଦଦାତି ତେଜ ଏବା- (୫) ଽବ ରୁନ୍ଧେ ତାର୍ପ୍ୟଂ ଦଦାତି ପଶୂନେବାବ ରୁନ୍ଧେ ଧେନୁଂ ଦଦାତ୍ୟାଶିଷ ଏବାବ ରୁନ୍ଧେ ସାମ୍ନୋ ବା ଏଷ ବର୍ଣୋ ୟଦ୍ଧିରଣ୍ୟଂ ୟଜୁଷାଂ ତାର୍ପ୍ୟମୁକ୍-ଥାମଦାନାଂ ଧେନୁରେତାନେବ ସର୍ବାନ୍ ବର୍ଣାନବ ରୁନ୍ଧେ (୬)॥

(ଜଗତ୍ୟାଽଭିଚରନ୍-ସର୍ବୋ ବୈ ଗଚ୍ଛତି ୟଜ୍ଞସ୍ତେଜ ଏବ ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୧୧॥

(ତ୍ରୈଧାତବୀୟେଷ୍ଟେର୍ଦେବତାର୍ଥମାଖ୍ୟାୟିକା ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ତ୍ୱଷ୍ଟା ହତପୁତ୍ରୋ ବୀନ୍ଦ୍ରଂ ସୋମମାଽହରତ୍ତସ୍ମିନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ଉପହବମୈଚ୍ଛତ ତଂ ନୋପାହ୍ୱୟତ ପୁତ୍ରଂ ମେଽବଧୀରିତି ସ ୟଜ୍ଞବେଶସଂ କୃତ୍ୱା ପ୍ରାସହା ସୋମମପିବତ୍ତସ୍ୟ ୟଦତ୍ୟଶିଷ୍ୟତ ତତ୍ତ୍ୱଷ୍ଟାଽଽହବନୀୟମୁପ ପ୍ରାବର୍ତୟସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରଶତ୍ରୁର୍ବର୍ଧସ୍ୱେତି ସ ୟାବଦୂର୍ଧ୍ୱଃ ପରାବିଧ୍ୟତି ତାବତି ସ୍ୱୟମେବ ବ୍ୟରମତ ୟଦି ବା ତାବତ୍ ପ୍ରବଣମା- (୧) ଽସୀଦ୍ୟଦି ବା ତାବଦଧ୍ୟଗ୍ନେରାସୀସ୍ସ ସଂଭବନ୍ନଗ୍ନୀଷୋମାବଭି ସମଭବସ୍ସ ଇଷୁମାତ୍ରମିଷୁମାତ୍ରଂ ବିଷ୍ୱଙ୍ଙ୍ବର୍ଧତ ସ ଇମାଁଲ୍ଲୋକାନବୃଣୋଦ୍ୟଦିମାଁଲ୍ଲୋକାନବୃଣୋତ୍ତଦ୍-ବୃତ୍ରସ୍ୟ ବୃତ୍ରତ୍ୱଂ ତସ୍ମାଦିନ୍ଦ୍ରୋଽବିଭେଦପି ତ୍ୱଷ୍ଟା ତସ୍ମୈ ତ୍ୱଷ୍ଟା ବଜ୍ରମସିଞ୍ଚତ୍ତପୋ ବୈ ସ ବଜ୍ର ଆସୀତ୍ତମୁଦ୍ୟନ୍ତୁଂ ନାଶକ୍ନୋଦଥ ବୈ ତର୍ହି ବିଷ୍ଣୁ (୨) ରନ୍ୟା ଦେବତାଽସୀତ୍-ସୋଽବ୍ରବୀଦ୍ୱିଷ୍ଣବେହୀଦମା ହରିଷ୍ୟାବୋ ୟେନାୟମିଦମିତି ସ ବିଷ୍ଣୁସ୍ତ୍ରେଧାଽଽତ୍ମାନଂ ବି ନ୍ୟଧତ୍ତ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ତୃତୀୟମନ୍ତରିକ୍ଷେ ତୃତୀୟଂ ଦିବି ତୃତୀୟମଭି ପର୍ୟାବର୍ତାଦ୍ଧ୍ୟବିଭେଦ୍ୟତ୍ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ତୃତୀୟମାସୀତ୍ ତେନେନ୍ଦ୍ରୋ ବଜ୍ରମୁଦୟଚ୍ଛଦ୍ୱିଷ୍ଣ୍ୱନୁସ୍ଥିତଃ ସୋଽବ୍ରବୀନ୍ମା ମେ ପ୍ର ହାରସ୍ତି ବା ଇଦଂ (୩) ମୟି ବୀର୍ୟଂ ତତ୍ତେ ପ୍ର ଦାସ୍ୟାମୀତି ତଦସ୍ମୈ

Not For Commercial Use

ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତଦ୍-ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ଦଧା॒ ମେତି॒ ତଦ୍ୱିଷ୍ଣ॒ବେତି॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତଦ୍ୱିଷ୍ଣୁଃ॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ଦସ୍ମାସ୍ୱିନ୍ଦ୍ରଂ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧା॒ତ୍ୱିତି॒ ୟଦ॒ନ୍ତରି॑କ୍ଷେ॒ ତୃତୀ॒ୟମାସୀ॒ତ୍ତେନେନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବଜ୍ର॒ମୁଦ॑ୟଚ୍ଛ॒ଦ୍ୱିଷ୍ଣ୍ୱ॑ନୁସ୍ଥିତଃ॒ ସୋଽବ୍ର॑ବୀ॒ନ୍ମା ମେ॒ ପ୍ର ହା॒ରସ୍ତି॒ ବା ଇ॒ଦଂ (୪) ମୟି॑ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ତତ୍ତେ॒ ପ୍ର ଦା॑ସ୍ୟା॒ମୀତି॒ ତଦ॑ସ୍ମୈ॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ ତତ୍-ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ଦ୍-ଦ୍ୱିର୍ମା॑ଽଧା॒ ଇତି॒ ତଦ୍ୱିଷ୍ଣ॒ବେ॑ଽତି॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତଦ୍ୱିଷ୍ଣୁଃ॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ଦସ୍ମାସ୍ୱିନ୍ଦ୍ରଂ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧା॒ତ୍ୱିତି॒ ୟଦ୍ଦି॒ବି ତୃ॒ତୀୟ॒ମାସୀ॒ତ୍ତେନେନ୍ଦ୍ରୋ॒ ବଜ୍ର॒ମୁଦ॑ୟଚ୍ଛ॒ଦ୍ୱିଷ୍ଣ୍ୱ॑ନୁସ୍ଥିତଃ॒ ସୋଽବ୍ର॑ବୀ॒ନ୍ମା ମେ॒ ପ୍ର ହା॒ର୍ୟେନା॒ହ (୫) ମି॒ଦମସ୍ମି॒ ତତ୍ତେ॒ ପ୍ର ଦା॑ସ୍ୟା॒ମୀତି॒ ତ୍ୱୀ୩ ଇତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ସ॒ଂଧା॑ ତୁ ସଂ ଦ॑ଧାବହୈ॒ ତ୍ୱାମେ॒ବ ପ୍ର ବି॑ଶା॒ନୀତି॒ ୟନ୍ମା॑ ପ୍ର॑ବି॒ଶେଃ କିଂ ମା॑ ଭୁଞ୍ଜ୍ୟା॒ ଇତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ୱାମେ॒ବେନ୍ଧୀ॑ୟ ତବ॒ ଭୋଗା॑ୟ ତ୍ୱାଂ ପ୍ର ବି॑ଶେୟ॒ମିତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ତଂ ବୃ॒ତ୍ରଃ ପ୍ରାବି॑ଶଦୁ॒ଦରଂ॒ ବୈ ବୃ॒ତ୍ରଃ କ୍ଷୁତ୍-ଖଲୁ॒ ବୈ ମ॑ନୁ॒ଷ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟୋ॒ ୟ (୬) ଏ॒ବଂ ବେଦ॒ ହନ୍ତି॒ କ୍ଷୁଧ॒ଂ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟ॒ଂ ତଦ॑ସ୍ମୈ॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତଦ୍ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ତ୍ରିର୍ମା॑ଽଧା॒ ଇତି॒ ତଦ୍ୱିଷ୍ଣ॒ବେ॑ଽତି॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତଦ୍ୱିଷ୍ଣୁଃ॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ଦସ୍ମାସ୍ୱିନ୍ଦ୍ରଂ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଦ॑ଧା॒ତ୍ୱିତି॒ ୟତ୍ତ୍ରିଃ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତ୍ରିଃ ପ୍ର॒ତ୍ୟଗୃ॑ହ୍ଣା॒ତ୍ତସ୍ମା॒ତ୍ତ୍ରିଧାତୋ॑ସ୍ତ୍ରିଧାତୁ॒ତ୍ୱଂ ୟଦ୍ୱିଷ୍ଣୁ॑ର॒ନ୍ୱତି॑ଷ୍ଠ॒ତ୍ ବିଷ୍ଣ॒ବେ॑ଽତି॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ଦୈନ୍ଦ୍ରାବୈଷ୍ଣ॒ବଂ॑ ହ॒ବିର୍ଭ॑ବତି॒ ୟଦ୍ୱା ଇ॒ଦଂ କିଂ ଚ॒ ତଦ॑ସ୍ମୈ॒ ତତ୍-ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ଦୃଚଃ॒ ସାମା॑ନି॒ ୟଜୂଂ॑ଷି ସ॒ହସ୍ର॑ଂ ବା ଅ॑ସ୍ମୈ॒ ତତ୍-ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତସ୍ମା॑ତ୍-ସ॒ହସ୍ର॑ଦକ୍ଷିଣମ୍ (୭)॥

(ପ୍ର॒ବଣ॑ଂ ବିଷ୍ଣୁ॒ର୍ବା॑ ଇ॒ଦମି॒ଦମ॒ହଂ ୟୋ ଭ॑ବ॒ତ୍ୟୋକ॑ବିଂଶତିଶ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୧୨॥

(ରାଜନ୍ୟସ୍ୟ ଶକ୍ତିସ୍ତମ୍ଭନିବାରକଷ୍ଟରୁଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଦେ॒ବା ବୈ ରା॑ଜ॒ନ୍ୟା॑ଜ୍ଜାୟ॑ମାନାଦବିଭୟୁ॒ସ୍ତମ॒ନ୍ତରେ॒ବ ସନ୍ତଂ॒ ଦାମ୍ନା॑ଽପୌମ୍ଭ॒ନ୍-ସ ବା ଏ॒ଷୋଽପୋ॑ମ୍ଭୋ ଜାୟତେ॒ ୟଦ୍ରାଜ॒ନ୍ୟୋ॑ ୟଦ୍ୱା ଏ॒ଷୋଽନ॑ପୋମ୍ଭୋ॒ ଜାୟେ॑ତ ବୃ॒ତ୍ରାନ୍ ଘ୍ନଂ॑ଶ୍ଚ॑ରେ॒ଦ୍ୟଂ କା॒ମୟେ॑ତ ରାଜ॒ନ୍ୟ॑ମନ॑ପୋମ୍ଭୋ ଜାୟେତ ବୃତ୍ରାନ୍ ଘ୍ନଂ॑ଶ୍ଚ॑ରେ॒ଦିତି॒

Not For Commercial Use

ତସ୍ମା ଏତମୈନ୍ଦ୍ରାବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଂ ଚରୁଂ ନିର୍ବପେଦ୍ଦ୍ରେନ୍ଦ୍ରୋ ବୈ ରାଜନ୍ୟୋ ବ୍ରହ୍ମ

ବୃହସ୍ପତିର୍ବ୍ରହ୍ମଣୈବୈନଂ ଦାମ୍ନୋଽପୋମ୍ଭନାନ୍ମୁଞ୍ଚତି ହିରଣ୍ମୟଂ ଦାମ ଦକ୍ଷିଣା ସାକ୍ଷାଦେବୈନଂ

ଦାମ୍ନୋଽପୋମ୍ଭନାନ୍ମୁଞ୍ଚତି (୧) ॥ (ଏନଂ ଦ୍ୱାଦଶ ଚ) **॥ ୨। ୪। ୧୩॥**

(କାମ୍ୟେଷ୍ଟିୟାଜ୍ୟାପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ନବୋନବୋ ଭବତି ଜାୟମାନୋଽହ୍ନାଂ କେତୁରୁଷସାମେତ୍ୟଗ୍ରେ ।

ଭାଗଂ ଦେବେଭ୍ୟୋ ବି ଦଧାତ୍ୟାୟନ୍ ପ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରମାସ୍ତିରତି ଦୀର୍ଘମାୟୁଃ ॥

ୟମାଦିତ୍ୟା ଅଂଶୁମାପ୍ୟାୟୟନ୍ତି ୟମକ୍ଷିତମକ୍ଷିତୟଃ ପିବନ୍ତି ।

ତେନ ନୋ ରାଜା ବରୁଣୋ ବୃହସ୍ପତିରା ପ୍ୟାୟୟନ୍ତୁ ଭୁବନସ୍ୟ ଗୋପାଃ ॥

ପ୍ରାଚ୍ୟାଂ ଦିଶି ତ୍ୱମିନ୍ଦ୍ରାସି ରାଜୋତୋଦୀଚ୍ୟାଂ ବୃତ୍ରହନ୍-ବୃତ୍ରହାଽସି ।

ୟତ୍ର ୟନ୍ତି ସ୍ରୋତ୍ୟାସ୍ତ (୧) ଜ୍ଜିତଂ ତେ ଦକ୍ଷିଣତୋ ବୃଷଭ ଏଧି ହବ୍ୟଃ ।

ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଜୟାତି ନ ପରା ଜୟାତା ଅଧିରାଜୋ ରାଜସୁ ରାଜୟାତି ।

ବିଶ୍ୱା ହି ଭୂୟାଃ ପୃତନା ଅଭିଷ୍ଟୀରୁପସଦ୍ୟୋ ନମସ୍ୟୋ ୟଥାଽସତ୍ ॥

ଅସ୍ୟେଦେବ ପ୍ର ରିରିଚେ ମହିତ୍ୱଂ ଦିବଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପର୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷାତ୍ ।

ସ୍ୱରାଡିନ୍ଦ୍ରୋ ଦମ ଆ ବିଶ୍ୱଗୂର୍ତଃ ସ୍ୱରିରମତ୍ରୋ ବବକ୍ଷେ ରଣାୟ ।

ଅଭି ତ୍ୱା ଶୂର ନୋନୁମୋ ଽଦୁଗ୍ଧା ଇବ ଧେନବଃ ।

ଈଶାନ (୨) ମସ୍ୟ ଜଗତଃ ସୁବର୍ଦୃଶମୀଶାନମିନ୍ଦ୍ର ତସ୍ଥୁଷଃ ॥

ତ୍ୱାମିଦ୍ଧି ହବାମହେ ସାତା ବାଜସ୍ୟ କାରବଃ ।

ତ୍ୱାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ୱିନ୍ଦ୍ର ସତ୍ପତିଂ ନରସ୍ତ୍ୱାଂ କାଷ୍ଠାସ୍ୱର୍ବତଃ ॥

ୟଦ୍ଦ୍ୟାବ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ଶତଂ ଶତଂ ଭୂମୀରୁତ ସ୍ୟୁଃ ।

Not For Commercial Use

ନ ତ୍ୱା ବଜ୍ରିନ୍-ସ୍ହସ୍ରଂ ସୂର୍ୟା ଅନୁ ନ ଜାତମଷ୍ଟ ରୋଦସୀ ॥

ପିବା ସୋମମିନ୍ଦ୍ର ମନ୍ଦତୁ ତ୍ୱା ୟଂ ତେ ସୁଷାବ ହର୍ୟଶ୍ୱାଦ୍ରିଃ ॥ (୩)

ସୋତୁର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ସୁୟତୋ ନାର୍ବା ॥

ରେବତୀର୍ନଃ ସଧମାଦ ଇନ୍ଦ୍ରେ ସନ୍ତୁ ତୁବିବାଜାଃ । କ୍ଷୁମନ୍ତୋ ୟାଭିର୍ମଦେମ ॥

ଉଦଗ୍ନେ ଶୁଚୟସ୍ତବ ବି ଜ୍ୟୋତିଷୋଦୁ ତ୍ୟଂ ଜାତବେଦସଂ ସପ୍ତ ତ୍ୱା ହରିତୋ ରଥେ

ବହନ୍ତି ଦେବ ସୂର୍ୟ । ଶୋଚିଷ୍କେଶଂ ବିଚକ୍ଷଣ ॥

ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାମୁଦଗାଦନୀକଂ ଚକ୍ଷୁର୍ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟାଗ୍ନେଃ ।

ଆଽପ୍ରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷଂ ସୂର୍ୟ ଆତ୍ମା ଜଗତସ୍ତସ୍ଥୁଷଶ୍ଚ (୪) ଶ୍ଚ ॥

ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ଋତାବୃଧ ଋତୁଭିର୍ହବନଶ୍ରୁତଃ । ଜୁଷନ୍ତାଂ ୟୁଜ୍ୟଂ ପୟଃ ॥

ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ ଶୃଣୁତେମଂ ହବଂ ମେ ୟେ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ୟ ଉପ ଦ୍ୟବିଷ୍ଠ ।

ୟେ ଅଗ୍ନିଜିହ୍ୱା ଉତ ବା ୟଜତ୍ରା ଆସଦ୍ୟାସ୍ମିନ୍ ବର୍ହିଷି ମାଦୟଧ୍ୱମ୍ (୫) ॥

(ତଦୀଶାନମଦ୍ରିସ୍ତସ୍ଥୁଷଶ୍ଚତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୪। ୧୪॥

(ଦେବା ମନୁଷ୍ୟା ଦେବାସୁରା ଅବ୍ରୁବନ୍-ଦେବାସୁରାସ୍ତେଷାଂ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରଜାପତିସ୍ତା ୟତ୍ରାଗ୍ନେ ଗୋଭିର୍ଶ୍ଚିତ୍ରୟା ମାରୁତଂ ଦେବା ବସବ୍ୟା ଅଗ୍ନେ ମାରୁତମିତି ଦେବା ବସବ୍ୟା ଦେବାଃ ଶର୍ମଣ୍ୟାଃ ସର୍ବାଣି ତ୍ୱଷ୍ଟା ହତପୁତ୍ରୋ ଦେବା ବୈ ରାଜନ୍ୟାନ୍ନବୋନବଶ୍ଚତୁର୍ଦଶ ॥ ୧୪॥)

(ଦେବା ମନୁଷ୍ୟାଃ ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନ୍-ଦେବା ବସବ୍ୟାଃ ପରିଦଧାଦିଦମସ୍ମାଷ୍ଟାଚତ୍ୱାରିଂଶତ୍ ॥ ୪୮॥)

(ଦେବା ମନୁଷ୍ୟା ମାଦୟଧ୍ୱମ୍ ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଚତୁର୍ଥଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୪ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ପଞ୍ଚମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଇଷ୍ଟିବିଧାନମ୍ |

(ବିଶ୍ୱରୂପବଧାଖ୍ୟାୟିକା; ରଜସ୍-ବଲାବ୍ରତାନି ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ବି॒ଶ୍ୱରୂ॑ପୋ॒ ବୈ ତ୍ୱା॒ଷ୍ଟ୍ରଃ ପୁ॒ରୋହି॑ତୋ ଦେ॒ବାନା॑ମାସୀ॒ତ୍-ସ୍ୱ॒ସ୍ରୀୟୋଽସୁ॑ରାଣା॒ଂ ତସ୍ୟ॒ ତ୍ରୀଣି॑

ଶୀ॒ର୍ଷାଣ୍ୟା॑ସ॒ନ୍-ସୋ॒ମ॒ପାନ॒ꣳ॒ ସୁ॒ରା॒ପାନ॑ମ॒ନ୍ନାଦ॑ନ॒ꣳ॒ ସ ପ୍ର॒ତ୍ୟକ୍ଷ॑ଂ ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॑

ଭା॒ଗମ॑ବଦ॒ତ୍-ପ॒ରୋଽକ୍ଷ॒ମସୁ॑ରେଭ୍ୟ॒ଃ ସର୍ବ॑ସ୍ମୈ॒ ବୈ ପ୍ର॒ତ୍ୟକ୍ଷ॑ଂ ଭା॒ଗଂ ବଦ॑ନ୍ତି॒ ୟସ୍ମା॑ ଏ॒ବ

ପ॒ରୋଽକ୍ଷ॒ଂ ବଦ॑ନ୍ତି॒ ତସ୍ୟ॑ ଭା॒ଗ ଉ॑ଦି॒ତସ୍ତସ୍ମା॒ଦିନ୍ଦ୍ରୋ॑ଽବିଭେ॒ଦୀଦୃ॒ଙ୍ ବୈ ରା॒ଷ୍ଟ୍ରଂ ବି

ପ॒ର୍ୟାବ॑ର୍ତ୍ତ॒ୟତୀ॒ତି॒ ତସ୍ୟ॒ ବଜ୍ର॑ମା॒ଦାୟ॑ ଶୀ॒ର୍ଷାଣ୍ୟ॑ଚ୍ଛିନ॒ଦ୍ୟଥ୍ସୋ॑ମ॒ପାନ॑ (୧) ମାସୀ॒ତ୍ସ

କ॒ପିଞ୍ଜ॑ଲୋଽଭବ॒ଦ୍ୟଥ୍ସୁ॑ରା॒ପାନ॒ꣳ॒ ସ କ॑ଲ॒ବିଙ୍କୋ॒ ୟଦ॒ନ୍ନାଦ॑ନ॒ꣳ॒ ସ ତି॑ତ୍ତି॒ରିସ୍ତସ୍ୟା॑ଞ୍ଜ॒ଲିନା॑

ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାମୁପା॑ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ତାꣳ॒ ସ॑ଂବ॒ତ୍ସ॒ରମ॑ବିଭ॒ସ୍ତଂ ଭୂ॒ତାନ୍ୟ॒ଭ୍ୟ॑କ୍ରୋଶ॒ନ୍ ବ୍ରହ୍ମ॑ହ॒ନ୍ନିତି॒ ସ

ପୃ॑ଥି॒ବୀମୁପା॑ସୀଦଦ॒ସ୍ୟୈ ବ୍ର॑ହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ତୃତୀ॑ୟ॒ଂ ପ୍ରତି॑ ଗୃହା॒ଣେତି॒ ସାଽବ୍ର॑ବୀ॒ଦ୍ୱର॑ଂ ବୃଣୈ

ଖା॒ତାତ୍ ପ॑ରାଭବି॒ଷ୍ୟନ୍ତୀ॑ ମନ୍ୟେ॒ ତତୋ॒ ମା ପରା॑ ଭୂ॒ବମିତି॑ ପୁ॒ରା ତେ॑ (୨) ସଂବ॒ତ୍ସ॒ରାଦପି॑

ରୋହା॒ଦିତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ ତସ୍ମା॑ତ୍-ପୁ॒ରା ସ॑ଂବ॒ତ୍ସ॒ରାତ୍ ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟୈ ଖା॒ତମପି॑ ରୋହତି॒ ବାରେ॑ବୃତ॒ꣳ॒

ହ୍ୟ॑ସ୍ୟୈ॒ ତୃତୀ॑ୟଂ ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ ତସ୍ୱକୃ॑ତ॒ମିରି॑ଣମଭବ॒ତ୍ ତସ୍ମା॒ଦାହି॑ତାଗ୍ନିଃ

ଶ୍ର॒ଦ୍ଧାଦେ॑ବଃ॒ ସ୍ୱକୃ॑ତ॒ ଇରି॑ଣେ॒ ନାବ॑ ସ୍ୟେଦ୍-ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ହ୍ୟେ॑ଷ ବର୍ଣଃ॒ ସ

ବନ॒ସ୍ପତୀ॒ନୁପା॑ସୀଦଦ॒ସ୍ୟୈ ବ୍ର॑ହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ତୃତୀ॑ୟ॒ଂ ପ୍ରତି॑ ଗୃହ୍ଣୀତେତି॒ ତେ॑ଽବ୍ରୁବ॒ନ୍ ବର॑ଂ

ବୃଣାମହୈ ବ୍ର॒କ୍-ଣାତ୍ (୩) ପ॑ରାଭବି॒ଷ୍ୟନ୍ତୋ॑ ମନ୍ୟାମହେ॒ ତତୋ॒ ମା ପରା॑

ଭୂମେତ୍ୟା॒ବ୍ରଶ୍ଚ॑ନାଦ୍ୱୋ॒ ଭୂୟା॑ꣳ॒ସ॒ ଉତ୍ତି॑ଷ୍ଠା॒ନିତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ ତସ୍ମା॑ଦା॒ବ୍ରଶ୍ଚ॑ନାଦ୍ ବୃକ୍ଷାଣା॒ଂ

Not For Commercial Use

ଭୂୟା॒ꣳ॑ସ॒ ଉତ୍ତି॑ଷ୍ଠନ୍ତି॒ ବାରେ॑ବୃ॒ତꣳ॒ ହ୍ୟେ॑ଷା॒ꣳ॒ ତୃ॒ତୀୟꣳ॑ ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣ॒ନ୍-ସ
ନି॑ର୍ୟା॒ସୋ॑ଽଭବ॒ତ୍ ତସ୍ମା᳚ନ୍ନିର୍ୟା॒ସସ୍ୟ॒ ନାଽଽଶ୍ୟ॑ଂ ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ହ୍ୟେ॑ଷ ବର୍ଣୋ॑ଽଥୋ॒ ଖଲୁ॒ ୟ
ଏ॒ବ ଲୋହି॑ତୋ॒ ୟୋ ବା॒ଽଽବ୍ରଶ୍ଚ॑ନାନ୍ନି॒ର୍ୟେଷ॑ତି॒ ତସ୍ୟ॒ ନାଽଽଶ୍ୟ॑ଂ (୪) କାମ॑ମ॒ନ୍ୟସ୍ୟ॒ ସ
ସ୍ତ୍ରୀଷꣳ॑ସା॒ଦମୁପା॑ସୀଦଦ॒ସ୍ୟୈ ବ୍ର॑ହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ତୃ॒ତୀୟ॒ଂ ପ୍ରତି॑ ଗୃହ୍ଣୀ॒ତେତି॒ ତା ଅ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍ ବର॑ଂ
ବୃଣାମହା॒ ଋତ୍ୱି॑ୟାତ୍-ପ୍ର॒ଜାଂ ବି॑ନ୍ଦାମହେ॒ କାମ॒ମା ବିଜ॑ନିତୋ॒ଃ ସଂ ଭ॑ବା॒ମେତି॒ ତସ୍ମା॒ଦୃତ୍ୱି॑ୟା॒ତ୍-
ସ୍ତ୍ରିୟଃ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ ବି॑ନ୍ଦନ୍ତେ॒ କାମ॒ମା ବିଜ॑ନିତୋ॒ଃ ସଂ ଭ॑ବନ୍ତି॒ ବାରେ॑ବୃ॒ତꣳ॒ ହ୍ୟା॑ସା॒ଂ ତୃ॒ତୀୟꣳ॑
ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ପ୍ରତ୍ୟ॑ଗୃହ୍ଣ॒ନ୍-ସା ମଲ॑ବଦ୍ୱାସା ଅଭବ॒ତ୍ ତସ୍ମା॒ନ୍ମଲ॑ବଦ୍ୱାସସା॒ ନ ସଂ ବ॑ଦେତ॒
(୫) ନ ସ॒ହାଽଽସୀ॑ତ॒ ନାସ୍ୟା॒ ଅନ୍ନ॑ମଦ୍ୟାଦ୍ ବ୍ରହ୍ମହ॒ତ୍ୟାୟୈ॒ ହ୍ୟେ॑ଷା ବର୍ଣ॑ଂ
ପ୍ରତି॒ମୁଚ୍ୟାଽଽସ୍ତେ॑ଽଥୋ॒ ଖଲ୍ୱା॑ହୁର॒ଭ୍ୟଞ୍ଜ॑ନ॒ଂ ବାବ ସ୍ତ୍ରି॒ୟା ଅନ୍ନ॑ମ॒ଭ୍ୟଞ୍ଜ॑ନମେ॒ବ ନ ପ୍ର॑ତି॒ଗୃହ୍ୟ॑ଂ
କାମ॑ମ॒ନ୍ୟଦିତି॒ ୟାଂ ମଲ॑ବଦ୍ୱାସସꣳ॑ ସ॒ଂଭବ॑ନ୍ତି॒ ୟସ୍ତତୋ॒ ଜାୟ॑ତେ॒ ସୋ॑ଽଭିଶ॒ସ୍ତୋ
ୟାମର॑ଣ୍ୟେ॒ ତସ୍ୟୈ॑ ସ୍ତେ॒ନୋ ୟାଂ ପରା॑ଚୀ॒ଂ ତସ୍ୟୈ॑ ହ୍ରୀତମୁ॒ଖ୍ୟ॑ପଗ॒ଲ୍-ଭୋ ୟା ସ୍ନାତି॒
ତସ୍ୟା॑ ଅ॒ପ୍ସୁ ମାରୁ॑କୋ॒ ୟା- (୬) ଽଭ୍ୟ॒ଙ୍କ୍ତେ ତସ୍ୟୈ॑ ଦୁ॒ଶ୍ଚର୍ମା॒ ୟା ପ୍ର॑ଲି॒ଖତେ॒ ତସ୍ୟୈ॑
ଖଲ॒ତିର॑ପମା॒ରୀ ୟାଽଽଙ୍କ୍ତେ ତସ୍ୟୈ॑ କା॒ଣୋ ୟା ଦ॒ତୋ ଧାବ॑ତେ॒ ତସ୍ୟୈ॑ ଶ୍ୟା॒ବଦ॒ନ୍ ୟା
ନ॒ଖାନି॑ ନିକୃନ୍ତତେ॒ ତସ୍ୟୈ॑ କୁନ॒ଖୀ ୟା କୃଣତ୍ତି॒ ତସ୍ୟୈ॑ କ୍ଲୀ॒ବୋ ୟା ରଜ୍ଜୁꣳ॑ ସୃଜତି॒ ତସ୍ୟା॑
ଉ॒ଦ୍-ବନ୍ଧୁ॑କୋ॒ ୟା ପ॒ର୍ଣେନ॒ ପିବ॑ତି॒ ତସ୍ୟା॑ ଉ॒ନ୍ମାଦୁ॑କୋ॒ ୟା ଖ॒ର୍ବେଣ॒ ପିବ॑ତି॒ ତସ୍ୟୈ॑
ଖ॒ର୍ବସ୍ତି॒ସ୍ରୋ ରାତ୍ରୀ᳚ର୍ବ୍ର॒ତଂ ଚ॑ରେଦଞ୍ଜ॒ଲିନା॑ ବା॒ ପିବେ॒ଦଖ॑ର୍ବେଣ ବା॒ ପାତ୍ରେ॑ଣ ପ୍ର॒ଜାୟୈ॑
ଗୋପୀ॒ଥାୟ॑ (୭)॥

(ୟସୋମ॒ପାନ॑ଂ ତେ ବୃକ୍-ଣାଉସ୍ୟ॒ ନାଽଶ୍ୟ॑ଂ ବଦେତ॒ ମାରୁ॑କୋ॒ ୟା ଖ॑ର୍ବେଣ ବା॒ ତ୍ରୀଣି॑ ଚ)॥ ୨। ୫। ୧॥

Not For Commercial Use

(ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ୍ୟାମଗ୍ନିଷୋମୀୟପୁରୋଡାଶଃ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ତ୍ୱଷ୍ଟା॑ ହ॒ତପୁ॑ତ୍ରୋ॒ ବୀନ୍ଦ୍ର॒ꣳ ସୋମ॒ମାଽଽହ॑ର॒ତ୍ ତସ୍ମି॑ନ୍ନିନ୍ଦ୍ର॑ ଉପହ॒ବମୈ॑ଚ୍ଛତ॒ ତଂ ନୋପା॑ହ୍ୱୟତ
ପୁ॒ତ୍ରଂ ମେ॑ଽବଧୀ॒ରିତି॒ ସ ୟ॑ଜ୍ଞବେଶ॒ସଂ କୃ॒ତ୍ୱା ପ୍ରା॒ସହା॒ ସୋମ॑ମପିବ॒ତ୍ ତସ୍ୟ॒
ୟଦ॒ତ୍ୟଶି॑ଷ୍ୟତ॒ ତତ୍ ତ୍ୱଷ୍ଟା॑ଽଽହବ॒ନୀୟ॒ମୁପ॒ ପ୍ରାବ॑ର୍ତୟ॒ତ୍ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ର॑ଶତ୍ରୁର୍ବର୍ଧ॒ସ୍ୱେତି॒ ୟଦବ॑ର୍ତୟ॒ତ୍
ତଦ୍-ବୃ॒ତ୍ରସ୍ୟ॑ ବୃତ୍ର॒ତ୍ୱଂ ୟଦବ୍ର॑ବୀ॒ତ୍ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ର॑ଶତ୍ରୁର୍ବର୍ଧ॒ସ୍ୱେତି॒ ତସ୍ମା॑ଦ॒ସ୍ୟେ- (୧) ନ୍ଦ୍ରଃ॒
ଶତ୍ରୁ॑ରଭବ॒ତ୍ସ ସ॒ଂଭବ॑ନ୍ନ॒ଗ୍ନୀଷୋମା॑ବ॒ଭି ସମ॑ଭବ॒ତ୍ସ ଇ॑ଷୁମା॒ତ୍ରମୀ॑ଷୁମାତ୍ରଂ॒ ବିଷ୍ୱ॑ଙ୍ଙ୍ବର୍ଧତ॒ ସ
ଇ॒ମାଁଲ୍ଲୋ॒କାନ॑ବୃଣୋ॒ଦ୍ୟଦି॒ମାଁଲ୍ଲୋ॒କାନବୃ॑ଣୋ॒ତ୍ ତଦ୍ ବୃ॒ତ୍ରସ୍ୟ॑ ବୃତ୍ର॒ତ୍ୱଂ ତସ୍ମା॒ଦିନ୍ଦ୍ରୋ॑ଽବିଭେ॒ଦ୍ସ
ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବ॒ଚ୍ଛତ୍ରୁ॑ର୍ମେଽଜ॒ନୀତି॒ ତସ୍ମୈ॒ ବଜ୍ରꣳ॑ ସି॒କ୍ତ୍ୱା ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛଦେ॒ତେନ॑ ଜ॒ହୀତି॒
ତେନା॒ଭ୍ୟା॑ୟତ॒ ତାବ॑ବ୍ରୂତାମ॒ଗ୍ନୀଷୋମୌ॒ ମା (୨) ପ୍ର ହା॑ରା॒ବମ॒ନ୍ତଃ ସ୍ୱ॒ ଇତି॒ ମମ॒ ବୈ
ୟୁ॒ବꣳ ସ୍ଥ॒ ଇତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ନ୍ମାମ॒ଭ୍ୟେତ॒ମିତି॒ ତୌ ଭା॑ଗ॒ଧେୟ॑ମୈଚ୍ଛେତାଂ॒ ତାଭ୍ୟା॑ମେ॒ତମ॑ଗ୍ନୀ
ଷୋ॒ମୀୟ॒ମେକା॑ଦଶକପାଲଂ ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେ॒ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ ତାବ॑ବ୍ରୂତାମ॒ଭି ସଂଦ॑ଷ୍ଟୌ॒ ବୈ ସ୍ୱୋ॒ ନ
ଶ॑କ୍ନୁବ॒ ଐତୁ॒ମିତି॒ ସ ଇନ୍ଦ୍ର॑ ଆ॒ତ୍ମନଃ॑ ଶୀତରୂ॒ରାବ॑ଜନୟ॒ତ୍ ତଚ୍ଛୀ॑ତରୂ॒ରୟୋ॒ର୍ଜନ୍ମ॒ ୟ ଏ॒ବꣳ
ଶୀ॑ତରୂ॒ରୟୋ॒ର୍ଜନ୍ମ॒ ବେଦ॒ (୩) ନୈନ॑ꣳ ଶୀତରୂ॒ରୌ ହ॑ତ॒ସ୍ତାଭ୍ୟା॑ମେନମ॒ଭ୍ୟ॑ ନୟ॒ତ୍
ତସ୍ମା॑ଜ୍ଜ॒ଞ୍ଜଭ୍ୟମା॑ନାଦ॒ଗ୍ନୀଷୋମୌ॒ ନିର॑କ୍ରାମତାଂ ପ୍ରାଣାପା॒ନୌ ବା ଏ॑ନ॒ଂ ତଦ॑ଜହିତାଂ ପ୍ରା॒ଣୋ
ବୈ ଦକ୍ଷୋ॑ଽପା॒ନଃ କ୍ରତୁ॒ସ୍ତସ୍ମା॑ଜ୍ଜ॒ଞ୍ଜଭ୍ୟମା॑ନୋ ବ୍ରୂୟା॒ନ୍ମୟି॑ ଦକ୍ଷକ୍ର॒ତୂ ଇତି॑
ପ୍ରାଣାପା॒ନାବେ॒ବାଽଽତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ॒ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରେତି॒ ସ ଦେ॒ବତା॑ ବୃ॒ତ୍ରାନ୍ନି॒ର୍ହୂୟ॒ ବାର୍ତ୍ର॑ଘ୍ନꣳ ହ॒ବିଃ
ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେ॒ ନିର॑ବପ॒ଦ୍ ଘ୍ନନ୍ତି॒ ବା ଏ॑ନଂ ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସ॒ ଆ- (୪) ଽମା॑ବା॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ ପ୍ୟାୟୟନ୍ତି॒
ତସ୍ମା॒ଦ୍ୱାର୍ତ୍ର॑ଘ୍ନୀ ପୂ॒ର୍ଣମା॒ସେଽନୂ॑ଚ୍ୟେତେ॒ ବୃଧନ୍ୱ॑ତୀ ଅମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ॒ ତତ୍ସ॒ꣳ ସ୍ଥାପ୍ୟ॒ ବାର୍ତ୍ର॑ଘ୍ନꣳ
ହ॒ବିର୍ବଜ୍ର॑ମା॒ଦାୟ॒ ପୁନ॑ର॒ଭ୍ୟା॑ୟତ॒ ତେ ଅ॑ବ୍ରୂତାଂ॒ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ ମା ପ୍ର ହା॑ରା॒ବୟୋ॒ର୍ବୈ ଶ୍ରି॒ତ

Not For Commercial Use

ଇତି॒ ତେ ଅ॑ବ୍ରୂତା॒ଂ ବର॑ଂ ବୃଣାବହୈ॒ ନକ୍ଷ॑ତ୍ର ବିହିତା॒ଽହମସା॒ନୀତ୍ୟ॒ସାବ॑ବ୍ରବୀଚ୍ଚି॒ତ୍ର
ବି॑ହିତା॒ଽହମିତୀ॒ୟଂ ତସ୍ମା॒ନ୍ନକ୍ଷ॑ତ୍ର ବିହିତା॒ଽସୌ ଚି॒ତ୍ରବି॑ହିତେ॒ଽୟଂ ୟ ଏ॒ବଂ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବ୍ୟୋ
(୫) ର୍ବର॒ଂ ବେଦୈନ॒ଂ ବରୋ॑ ଗଚ୍ଛତି॒ ସ ଆ॒ଭ୍ୟାମେ॒ବ ପ୍ରସୂ॑ତ॒ ଇନ୍ଦ୍ରୋ॑ ବୃତ୍ରମ॑ହ॒ନ୍ତେ ଦେ॒ବା
ବୃତ୍ରଂ॑ ହ॒ତ୍ୱାଽଗ୍ନୀଷୋମା॑ବବ୍ରୁବନ୍ ହ॒ବ୍ୟଂ ନୋ॑ ବହତ॒ମିତି॒ ତାବ॑ବ୍ରୂତା॒ମପ॑ତେଜସୌ॒ ବୈ
ତ୍ୟୌ ବୃତ୍ରେ ବୈ ତ୍ୟଯୋ॒ସ୍ତେଜ॒ ଇତି॒ ତେ॑ଽବ୍ରୁବ॒ନ୍ କ ଇ॒ଦମଚ୍ଛୈତୀତି॒ ଗୌରିତ୍ୟ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍
ଗୌର୍ବା॑ବ ସର୍ବ॑ସ୍ୟ ମି॒ତ୍ରମିତି॒ ସାଽବ୍ର॑ବୀ॒ତ୍ (୬) ବର॑ଂ ବୃଣୈ॒ ମୟ୍ୟେ॒ବ ସ॒ତୋଽଭୟେ॑ନ
ଭୁନଜାଧ୍ୱା॒ ଇତି॒ ତଦ୍-ଗୌରାଽହ॑ର॒ତ୍ ତସ୍ମା॒ଦ୍-ଗବି॑ ସ॒ତୋଽଭୟେ॑ନ ଭୁଞ୍ଜୀତ ଏ॒ତଦ୍ୱା
ଅ॒ଗ୍ନେସ୍ତେଜୋ॒ ୟଦ୍-ଘୃତମେ॒ତସ୍ସୋମ॑ସ୍ୟ॒ ୟତ୍ପୟୋ॒ ୟ ଏ॒ବମ॒ଗ୍ନୀଷୋମ॑ୟୋ॒ସ୍ତେଜୋ॒ ବେଦ॑
ତେଜ॒ସ୍ୱ୍ୟେ॑ବ ଭ॑ବତି ବ୍ରହ୍ମବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତି କିଂଦେବ॒ତ୍ୟ॑ଂ ପୌର୍ଣମା॒ସମିତି॑ ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟମିତି॑
ବ୍ରୂୟା॒ତ୍ତେନେନ୍ଦ୍ର॑ଂ ଜ୍ୟେ॒ଷ୍ଠଂ ପୁ॒ତ୍ରଂ ନି॒ରବା॑ସାୟ॒ଦିତି॒ ତସ୍ମା॑ଜ୍ଜ୍ୟେ॒ଷ୍ଠଂ ପୁ॒ତ୍ରଂ ଧନେ॑ନ
ନି॒ରବ॑ସାୟୟନ୍ତି (୭) ॥ (ଅ॒ସ୍ୟ॒ ମା ବେଦା ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବ୍ୟୋର॑ବ୍ରବୀ॒ଦିତି॒ ତସ୍ମା॑ଚ୍ଚ॒ତ୍ୱାରି॑ ଚ)**॥୨।୫।୨॥**

(ପୌର୍ଣ୍ମାସେଽନୁନିର୍ବାପ୍ୟୋ ବୈମୃଧପୁରୋଡାଶଃ; ଅମାବାସ୍ୟାୟାଂ ସାନ୍ନାୟ୍ୟଦଧିୟାଗଶ୍ଚ ॥
ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଇନ୍ଦ୍ର॑ଂ ବୃତ୍ରଂ ଜ॑ଘ୍ନିବା॒ଂସ॒ଂ ମୃଧୋ॒ଽଭି ପ୍ରାବେ॑ପନ୍ତ॒ ସ ଏ॒ତଂ ବୈମୃ॑ଧଂ ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେଽନୁ
ନିର୍ବା॒ପ୍ୟ॑ମପଶ୍ୟ॒ତ୍ ତଂ ନିର॑ବପ॒ତ୍ ତେନ॒ ବୈ ସ ମୃଧୋଽପା॑ହତ॒ ୟଦ୍ୱୈମୃ॑ଧଃ
ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେଽନୁ ନିର୍ବା॒ପ୍ୟୋ॑ ଭବ॑ତି॒ ମୃଧ॑ ଏ॒ବ ତେନ॒ ୟଜ॑ମା॒ନୋଽପ॑ ହତ॒ ଇନ୍ଦ୍ରୋ॑ ବୃତ୍ରଂ॑
ହ॒ତ୍ୱା ଦେ॒ବତା॑ଭିଶ୍ଚେନ୍ଦ୍ରି॒ୟେଣ॑ ଚ॒ ବ୍ୟା॑ର୍ଧ୍ୟତ॒ ସ
ଏ॒ତମା॑ଗ୍ନେ॒ୟମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲମମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟାମପଶ୍ୟଦୈ॒ନ୍ଦ୍ରଂ ଦଧି॒ (୧) ତଂ ନିର॑ବପ॒ତ୍ତେନ॒ ବୈ ସ
ଦେ॒ବତା॑ଶ୍ଚେନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଚାବା॑ରୁନ୍ଧ॒ ୟଦା॑ଗ୍ନେ॒ୟୋଽଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋଽମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟା॒ଂ ଭବ॑ତ୍ୟୈ॒ନ୍ଦ୍ରଂ ଦଧି॑

Not For Commercial Use

ଦେ॒ବତା॑ଶ୍ଚୈ॒ବ ତେନେ॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ଚ॒ ୟଜ॑ମା॒ନୋଽବ॑ ରୁନ୍ଧ॒ ଇନ୍ଦ୍ର॑ସ୍ୟ ବୃ॒ତ୍ରଂ ଜ॒ଘ୍ନୁଷ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ପୃ॒ଥି॒ବୀମନୁ॒ ବ୍ୟା॑ର୍ଚ୍ଛ॒ଦୋଷ॑ଧୟୋ ବୀ॒ରୁଧୋ॑ଽଭବ॒ନ୍-ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମୁପା॑ଧାବଦ୍ ବୃ॒ତ୍ରଂ ମେ॑ ଜ॒ଘ୍ନୁଷ॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ (୨) ପୃ॒ଥି॒ବୀମନୁ॒ ବ୍ୟା॑ର॒ଦୋଷ॑ଧୟୋ ବୀ॒ରୁଧୋ॑ଽଭୂବ॒ନ୍ନିତି॒ ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଃ ପ॒ଶୂନ॑ବ୍ରବୀଦେ॒ତଦ॑ସ୍ମୈ॒ ସଂ ନ॑ୟ॒ତେତି॒ ତତ୍ପ॒ଶବ॒ ଓଷ॑ଧୀ॒ଭ୍ୟୋଽଧ୍ୟା॒ତ୍ମନ୍-ସମ॑ନୟ॒ନ୍ ତତ୍-ପ୍ରତ୍ୟ॑ଦୁହ॒ନ୍ ୟଥ୍ସ॒ମନ॑ୟ॒ନ୍ ତଥ୍ସା॑ନ୍ନା॒ୟ୍ୟସ୍ୟ॑ ସାନ୍ନାୟ୍ୟ॒ତ୍ୱଂ ୟତ୍-ପ୍ର॒ତ୍ୟଦୁ॑ହ॒ନ୍ ତତ୍-ପ୍ର॑ତି॒ଧୁଷଃ॑ ପ୍ରତିଧୁକ୍ତ୍ୱ॒ଗ୍ଂ ସମ॑ନୈଷୁଃ ପ୍ର॒ତ୍ୟ॑ଧୁକ୍ଷ॒ନ୍ନ ତୁ ମୟି॑ ଶ୍ରୟତ॒ ଇତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀଦେ॒ତଦ॑ସ୍ମୈ (୩) ଶୃ॒ତଂ କୁ॑ରୁ॒ତେତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ଦ୍ଦ॑ସ୍ମୈ ଶୃ॒ତମ॑କୁର୍ବନ୍ନିନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ବାବାସ୍ମି॑ନ୍ ବୀ॒ର୍ୟଂ॑ ତଦ॑ଶ୍ରୟ॒ନ୍ତଚ୍ଛୃ॒ତସ୍ୟ॑ ଶୃତ॒ତ୍ୱଗ୍ଂ ସମ॑ନୈଷୁଃ ପ୍ର॒ତ୍ୟ॑ଧୁକ୍ଷଞ୍ଛୃ॒ତମ॑କ୍ର॒ନ୍ନ ତୁ ମା॑ ଧି॒ନୋ॒ତୀତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀଦେ॒ତଦ॑ସ୍ମୈ ଦଧି॑ କୁରୁ॒ତେତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ଦ୍ଦ॑ସ୍ମୈ ଦଧ୍ୟ॑କୁର୍ବ॒ନ୍ତଦେ॑ନମଧି॒ନୋ॒ତ୍ତଦ୍ଦ॒ଧ୍ନୋ ଦ॑ଧି॒ତ୍ୱଂ ବ୍ର॑ହ୍ମବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତି ଦ॒ଧ୍ନଃ ପୂର୍ବ॑ସ୍ୟାବ॒ଦେୟ॒ଗ୍ଂ (୪) ଦଧି॒ ହି ପୂର୍ବଂ॑ କ୍ରି॒ୟତ॒ ଇତ୍ୟନା॑ଦୃତ୍ୟ॒ ତଚ୍ଛୃ॒ତସ୍ୟୈ॒ବ ପୂର୍ବ॒ସ୍ୟାବ॑ଦ୍ୟେଦିନ୍ଦ୍ରି॒ୟମେ॒ବାସ୍ମି॑ନ୍ ବୀ॒ର୍ୟଗ୍ଗ୍ଂ॑ ଶ୍ରି॒ତ୍ୱା ଦ॒ଧ୍ନୋପରି॑ଷ୍ଟାଦ୍ଧିନୋତି ୟଥାପୂ॒ର୍ବମୁପୈ॑ତି॒ ୟତ୍-ପୂ॒ତୀକୈ॑ର୍ବା ପର୍ଣବ॒ଲ୍କୈର୍ବା॑ଽଽତ॒ଞ୍ଜ୍ୟାଥ୍ସୌ॒ମ୍ୟଂ ତଦ୍ୟତ୍-କ୍ୱ॑ଲୈ ରାକ୍ଷ॒ସଂ ତଦ୍ୟତ୍ତ॑ଣ୍ଡୁଲୈର୍ବୈ॑ଶ୍ୱଦେ॒ବଂ ତଦ୍ୟଦା॒ତଞ୍ଚ॑ନେନ ମାନୁ॒ଷଂ ତଦ୍ୟଦ୍ଦ॒ଧ୍ନା ତଥ୍ସେନ୍ଦ୍ରଂ॑ ଦ॒ଧ୍ନାଽଽତ॑ନକ୍ତି (୫) ସେନ୍ଦ୍ର॒ତ୍ୱାୟା᳚ଗ୍ନିହୋତ୍ରୋଚ୍ଛେଷ॒ଣମ॒ଭ୍ୟାତ॑ନକ୍ତି ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ସଂତ॑ତ୍ୟା॒ ଇନ୍ଦ୍ରୋ॑ ବୃ॒ତ୍ରଗ୍ଂ ହ॒ତ୍ୱା ପ॒ରାଂ॑ ପରା॒ବତ॑ମଗଚ୍ଛ॒ଦପା॑ରାଧ॒ମିତି॒ ମନ୍ୟ॑ମାନ॒ସ୍ତଂ ଦେ॒ବତାଃ॒ ପ୍ରୈଷ॑ମୈଚ୍ଛ॒ନ୍-ସୋଽବ୍ର॑ବୀତ୍- ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ର୍ୟଃ ପ୍ର॑ଥ॒ମୋ॑ଽନୁ ବି॒ନ୍ଦତି॒ ତସ୍ୟ॑ ପ୍ରଥ॒ମଂ ଭା॑ଗ॒ଧେୟ॒ମିତି॒ ତଂ ପି॒ତରୋ॑ଽନ୍ୱବିନ୍ଦ॒ନ୍ତସ୍ମା॑ତ୍-ପି॒ତୃଭ୍ୟଃ॑ ପୂର୍ବେ॒ଦ୍ୟୁଃ କ୍ରି॑ୟତେ॒ ସୋ॑ଽମାବା॒ସ୍ୟାଂ᳚ ପ୍ରତ୍ୟାଽଗ॑ଚ୍ଛ॒ତ୍ତଂ ଦେ॒ବା ଅ॒ଭି ସମ॑ଗଚ୍ଛନ୍ତା॒ମା ବୈ ନୋ॒- (୬) ଽଦ୍ୟ ବସୁ॑ ବସ॒ତୀତୀନ୍ଦ୍ରୋ॒ ହି ଦେ॒ବାନା॒ଂ ବସୁ॒ ତଦ॑ମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟା ଅମାବାସ୍ୟ॒ତ୍ୱଂ ବ୍ର॑ହ୍ମବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତି କିନ୍ଦେ॒ବତ୍ୟଗ୍ଗ୍ଂ॑ ସାନ୍ନା॒ୟ୍ୟମିତି॑

Not For Commercial Use

ବୈଶ୍ୱଦେ୍ବମିତି ବ୍ରୂୟାଦ୍-ବିଶ୍ୱେ ହି ତଦ୍ଦେ୍ବା ଭାଗଧେୟମ୍ଭି ସ୍ମଗଚ୍ଛନ୍ତେତ୍ୟଥୋ୍

ଖଲ୍ୱୈନ୍ଦ୍ରମିତ୍ୟେ୍ବ ବ୍ରୂୟାଦିନ୍ଦ୍ରଂ ବାବ ତେ ତଦ୍-ଭିଷ୍ଜ୍ୟନ୍ତୋଽଭି ସମଗଚ୍ଛନ୍ତେତି (୭) ॥ (ଦଧ୍ନ

ମେ ଜ୍ଘୁଷ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୀ୍ର୍ୟମିତ୍ୟ୍ବ୍ରବୀଦେ୍ତଦସ୍ମା ଅବ୍ଦେୟଂ ତନକ୍ତି ନୋ୍ ଦ୍ୱିଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) **॥୨।୫।୩॥**

(ଭ୍ରାତୃବ୍ୟବତଃ ପଶୁକାମସ୍ୟ ଚ ୟାଗୌ; ସାନ୍ନାୟ୍ୟଦେବତା ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ବ୍ରହ୍ମବା୍ଦିନୋ୍ ବଦନ୍ତି୍ ସ ତ୍ୱୈ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମା୍ସୌ ୟଜେତ୍ ୟ ଏନୌ୍ ସେନ୍ଦ୍ରୌ୍ ୟଜେ୍ତେତି

ବୈମୃଧଃ ପୂ୍ର୍ଣମାସେଽନୁ ନିର୍ବା୍ପ୍ୟୋ୍ ଭବତି୍ ତେନ ପୂ୍ର୍ଣମାସଃ୍ ସେନ୍ଦ୍ର ଐ୍ନ୍ଦ୍ରଂ

ଦଧ୍ୟମାବା୍ସ୍ୟାୟାଂ୍ ତେନାମାବା୍ସ୍ୟା ସେନ୍ଦ୍ରା୍ ୟ ଏ୍ବଂ ବି୍ଦ୍ୱାନ୍ଦର୍ଶପୂ୍ର୍ଣମା୍ସୌ ୟଜ୍ତେ୍

ସେନ୍ଦ୍ରାବେ୍ବୈନୌ ୟଜତେ୍ ଶ୍ୱଃଶ୍ୱୋଽସ୍ମା ଇଜା୍ନାୟ୍ ବସୀୟୋ ଭବତି ଦେ୍ବା ବୈ

ୟଦ୍ୟ୍ଜ୍ଞେଽକୁର୍ବତ୍ ତଦସୁ୍ରା ଅକୁର୍ବତ୍ ତେ ଦେ୍ବା ଏ୍ତା (୧)

ମିଷ୍ଟିମପଶ୍ୟନ୍ନାଗ୍ନାବୈଷ୍ଣ୍ବମେକାଦଶକପାଲ୍ଂ ସରସ୍ୱତ୍ୟୈ ଚ୍ରୁଂ ସରସ୍ୱତେ ଚ୍ରୁଂ ତାଂ

ପୌର୍ଣମା୍ସଂ ସ୍ଂସ୍ଥାପ୍ୟାନୁ ନିରବପ୍ନ୍ତତୋ୍ ଦେ୍ବା ଅଭବ୍ନ୍ ପରାଽସୁ୍ରା୍ ୟୋ

ଭ୍ରାତୃବ୍ୟବା୍ନ୍-ସ୍ୟାତ୍ସ ପୌର୍ଣମା୍ସଂ ସ୍ଂସ୍ଥାପ୍ୟୈ୍ତାମିଷ୍ଟିମନୁ ନିର୍ବପେତ୍ ପୌର୍ଣମା୍ସେନୈ୍ବ

ବଜ୍ରଂ୍ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାୟ ପ୍ର୍ହୃତ୍ୟାଽଽଗ୍ନାବୈଷ୍ଣ୍ବେନ ଦେ୍ବତାଶ୍ଚ ୟ୍ଜ୍ଞଂ ଚ୍ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟସ୍ୟ ବୃଙ୍କ୍ତେ

ମିଥୁ୍ନାନ୍ ପ୍ଶୂନ୍-ସାରସ୍ୱ୍ତାଭ୍ୟା୍ଂ ୟାବଦେ୍ବାସ୍ୟାସ୍ତି୍ ତଦ୍ (୨) ସର୍ବଂ ବୃଙ୍କ୍ତେ

ପୌର୍ଣମା୍ସୀମେ୍ବ ୟଜେତ୍ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟବା୍ନ୍ନାମାବା୍ସ୍ୟାଂ ହ୍ତ୍ୱା ଭ୍ରାତୃବ୍ୟ୍ଂ ନାଽଽପ୍ୟାୟୟତି

ସାକଂ ପ୍ରସ୍ଥା୍ୟୀୟେନ ୟଜେତ ପ୍ଶୁକାମୋ୍ ୟସ୍ମୈ୍ ବା ଅଲ୍ପେ୍ନାଽଽହରନ୍ତି୍ ନାଽଽତ୍ମନା୍

ତୃପ୍ୟତି୍ ନାନ୍ୟସ୍ମୈ ଦଦାତି୍ ୟସ୍ମୈ ମହ୍ତା ତୃପ୍ୟତ୍ୟା୍ତ୍ମନା୍ ଦଦାତ୍ୟ୍ନ୍ୟସ୍ମୈ ମହ୍ତା ପୂ୍ର୍ଣଂ

ହୋ୍ତ୍ବ୍ୟଂ ତୃପ୍ତ ଏ୍ବୈନ୍ମିନ୍ଦ୍ରଃ ପ୍ର୍ଜୟା ପ୍ଶୁଭିସ୍ତର୍ପୟତି ଦାରୁପା୍ତ୍ରେଣ ଜୁହୋତି୍ ନ ହି

ମୃ୍ଣ୍ମୟ୍ମାହୁତିମା୍ନ୍ଶ ଔଦୁମ୍ବରଂ (୩) ଭବ୍ତ୍ୟୂର୍ଗ୍ୱା ଉଦୁମ୍ବ୍ର ଉର୍କ୍-ପ୍ଶବ ଉ୍ର୍ଜୈବାସ୍ମା୍ ଉର୍ଜଂ

Not For Commercial Use

ପ୍ର॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ନାଗ॑ତଶ୍ରୀର୍ମହେ॒ନ୍ଦ୍ରଂ ୟ॑ଜେତ॒ ତ୍ରୟୋ॒ ବୈ ଗ॒ତଶ୍ରି॑ୟଃ ଶୁଶ୍ରୁ॒ବାନ୍-ଗ୍ରା॑ମ॒ଣୀ

ରା॑ଜ॒ନ୍ୟ॑ସ୍ତେଷା॑ଂ ମହେ॒ନ୍ଦ୍ରୋ ଦେ॒ବତା॒ ୟୋ ବୈ ସ୍ୱାଂ ଦେ॒ବତା॑ମତି॒ୟଜ॑ତେ॒ ପ୍ର ସ୍ୱାୟୈ॑

ଦେ॒ବତା॑ୟୈ ଚ୍ୟବତେ॒ ନ ପରା॒ଂ ପ୍ରାପ୍ନୋ॑ତି॒ ପାପୀ॑ୟାନ୍ ଭବତି ସଂବତ୍ସ॒ରମିନ୍ଦ୍ର॑ଂ ୟଜେତ

ସଂବତ୍ସ॒ରଂ ହି ବ୍ର॒ତଂ ନାତି॒ ସ୍ୱୈ (୪) ବୈନ॑ଂ ଦେ॒ବତେ॒ଜ୍ୟମା॑ନା॒ ଭୂତ୍ୟା॑ ଇନ୍ଧେ॒ ବସୀ॑ୟାନ୍

ଭବତି ସଂବତ୍ସ॒ରସ୍ୟ॑ ପ୍ର॒ରସ୍ତା॑ଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ବ୍ର॒ତପ॑ତୟେ ପୁରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲ॒ଂ

ନିର୍ୱ॑ପେତ୍ସଂବତ୍ସ॒ରମେ॒ବୈନ॑ଂ ବୃ॒ତ୍ରଂ ଜ॑ଘ୍ନି॒ବାଂ ସ॑ମ॒ଗ୍ନିର୍ବ୍ର॒ତପ॑ତିର୍ବ୍ର॒ତମା ଲ॑ମ୍ଭୟତି॒ ତତୋଽଧି॒

କାମ॑ଂ ୟଜେତ (୫) ॥ (ଏ॒ତାଂ ତଦୌଦୁ॑ମ୍ବର॒ଂ ସ୍ୱା ତ୍ରି॒ଂଶଚ୍ଚ॑) **॥ ୨। ୫। ୪॥**

(ଅଭ୍ୟୁଦୟେଷ୍ଟିଃ; ସ୍ୱର୍ଗକାମସ୍ୟ ଦାକ୍ଷାୟଣୟଜ୍ଞଃ; ବ୍ୟାବୃତ୍କାମସ୍ୟ ସୈବେଷ୍ଟିଃ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ନାସୋ॑ମୟାଜୀ॒ ସଂ ନ॑ୟେ॒ଦନା॑ଗତ॒ଂ ବା ଏ॒ତସ୍ୟ॒ ପୟୋ॒ ୟୋଽସୋ॑ମୟାଜୀ॒

ୟଦସୋ॑ମୟାଜୀ ସ॒ଂ ନୟେ॑ତ୍ପରିମୋ॒ଷ ଏ॒ବ ସୋଽନୃ॑ତଂ କରୋ॒ତ୍ୟଥୋ॒ ପରୈ॒ବ ସି॑ଚ୍ୟତେ

ସୋମୟା॒ଜ୍ୟେ॑ବ ସଂ ନ॑ୟେ॒ତ୍ପୟୋ॒ ବୈ ସୋମଃ॒ ପୟଃ॑ ସାଂନା॒ୟ୍ୟଂ ପୟ॑ସୈ॒ବ ପୟ॑

ଆ॒ତ୍ମନ୍ଧ॑ତ୍ତେ॒ ବି ବା ଏ॒ତଂ ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॑ରର୍ଧୟତି ବ॒ର୍ଧୟ॑ତ୍ୟସ୍ୟ॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟ॒ଂ ୟସ୍ୟ॑

ହ॒ବିର୍ନିରୁ॑ପ୍ତଂ ପୁ॒ରସ୍ତା॑ଚ୍ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମା॑ (୧) ଅ॒ଭ୍ୟୁ॑ଦେତି॑ ତ୍ରେ॒ଧାତ॑ଣ୍ଡୁଲାନ୍ୱି ଭ॑ଜେ॒ଦ୍ୟେ ମ॑ଧ୍ୟ॒ମାଃ

ସ୍ୟୁସ୍ତାନ॒ଗ୍ନୟେ॑ ଦା॒ତ୍ରେ ପୁ॑ରୋ॒ଡାଶ॑ମ॒ଷ୍ଟାକ॑ପାଲଂ କୁର୍ୟା॒ଦ୍ୟେ ସ୍ଥବି॑ଷ୍ଠା॒ସ୍ତାନିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ପ୍ରଦା॒ତ୍ରେ

ଦ॒ଧଂଶ୍ଚ॒ରୁଂ ୟେଽଣି॑ଷ୍ଠା॒ସ୍ତାନ୍ ବିଷ୍ଣ॑ବେ ଶିପିବି॒ଷ୍ଟାୟ॑ ଶୃ॒ତେ ଚ॒ରୁମ॒ଗ୍ନିରେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ୍ର॒ଜାଂ

ପ୍ର॑ଜ॒ନୟ॑ତି ବୃ॒ଦ୍ଧାମିନ୍ଦ୍ରଃ॒ ପ୍ର ୟ॑ଚ୍ଛତି ୟ॒ଜ୍ଞୋ ବୈ ବିଷ୍ଣୁଃ॑ ପ॒ଶବଃ॒ ଶିପି॑ର୍ୟ॒ଜ୍ଞ ଏ॒ବ ପ॒ଶୁଷୁ

ପ୍ରତି॑ତିଷ୍ଠତି॒ ନ ଦ୍ୱେ (୨) ୟ॑ଜେତ॒ ୟତ୍-ପୂର୍ୱ॑ୟା ସଂପ୍ର॒ତି ୟଜେ॒ତୋତ୍ତ॑ରୟା

ଛ॒ମ୍ବଟ୍-କୁ॑ର୍ୟା॒ଦ୍ୟଦୁତ୍ତ॑ରୟା ସଂପ୍ର॒ତି ୟଜେ॑ତ॒ ପୂର୍ୱ॑ୟା ଛ॒ମ୍ବଟ୍-କୁ॑ର୍ୟା॒ନ୍ନେଷ୍ଟି॒ର୍ଭବ॑ତି॒ ନ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ତଦନୁ॑

ହ୍ରୀତ ମୁ॒ଖ୍ୟ॑ପଗ॒ଲ୍-ଭୋ ଜା॑ୟତ॒ ଏକା॑ମେ॒ବ ୟ॑ଜେତ ପ୍ରଗ॒ଲ୍-ଭୋ॑ଽସ୍ୟ ଜାୟ॒ତେଽନା॑ଦୃତ୍ୟ॒

Not For Commercial Use

ତଦ୍ଵେ ଏ॒ବ ଯ॑ଜେତ ଯଜ୍ଞମୁ॒ଖମେ॒ବ ପୂର୍ବ॑ୟା॒ଽଽଲଭ॑ତେ॒ ଯଜ॑ତ॒ ଉତ୍ତ॑ରୟା ଦେ॒ବତା॑ ଏ॒ବ

ପୂର୍ବ॑ୟାଽବରୁନ୍ଧ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟମୁତ୍ତ॑ରୟା ଦେବଲୋ॒କମେ॒ବ (୩) ପୂର୍ବ॑ୟାଽଭି॒ଜୟ॑ତି

ମନୁଷ୍ୟଲୋ॒କମୁତ୍ତ॑ରୟା॒ ଭୂୟ॑ସୋ ଯଜ୍ଞକ୍ର॒ତୂନୁପୈତ୍ୟେ॒ଷା ବୈ ସୁ॒ମନା॒

ନାମେଷ୍ଟି॒ର୍ୟମ॒ଦ୍ୟେଜା॒ନଂ ପ॒ଶ୍ଚାଚ୍ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମା॑ ଅ॒ଭ୍ୟୁ॑ଦେତ୍ୟ॒ସ୍ମିନ୍ନେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଲୋ॒କେଽର୍ଧୁ॑କଂ ଭବତି

ଦାକ୍ଷାୟଣୟ॒ଜ୍ଞେନ॑ ସୁବ॒ର୍ଗକା॑ମୋ ଯଜେତ ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେ॒ ସଂ ନ॑ୟେନ୍

ମୈତ୍ରାବରୁ॒ଣ୍ୟାଽଽମିକ୍ଷ॑ୟାଽମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ ଯଜେତ ପୂ॒ର୍ଣମା॑ସେ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନାꣳ॑

ସୁ॒ତସ୍ତେଷା॑ମେ॒ତମ॑ର୍ଧମା॒ସଂ ପ୍ରସୁ॑ତ॒ସ୍ତେଷା॑ଂ ମୈତ୍ରାବରୁ॒ଣୀ ବ॒ଶାଽମା॑ବା॒ସ୍ୟା॑ୟାମନୂବ॒ନ୍ଧ୍ୟା॑ ଯତ୍

(୪) ପୂ॑ର୍ବେ॒ଦ୍ୟୁର୍ୟଜ॑ତେ॒ ବେଦି॑ମେ॒ବ ତତ୍କ॑ରୋତି॒ ଯଦ୍ବ॒ତ୍ସାନ॑ପା କ॒ରୋତି॑ ସଦୋହବି॒ର୍ଧା॒ନେ ଏ॒ବ

ସଂ ମି॑ନୋତି॒ ଯଦ୍ୟଜ॑ତେ ଦେ॒ବୈରେ॒ବ ସୁ॒ତ୍ୟାꣳ॒ ସଂ ପା॑ଦୟତି॒ ସ ଏ॒ତମ॑ର୍ଧମା॒ସꣳ

ସ॑ଧ॒ମାଦ॑ଂ ଦେ॒ବୈଃ ସୋମ॑ଂ ପିବତି॒ ଯନ୍-ମୈତ୍ରାବରୁ॒ଣ୍ୟାଽଽମିକ୍ଷ॑ୟାଽମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟା॒ଂ ଯଜ॑ତେ॒

ୟୈବାସୌ ଦେ॒ବାନା॑ଂ ବ॒ଶାନୂ॑ବ॒ନ୍ଧ୍ୟା॑ ସୋ ଏ॒ବୈଷୈତସ୍ୟ॑ ସା॒କ୍ଷାଦ୍ଵା ଏ॒ଷ

ଦେ॒ବାନ॒ଭ୍ୟାରୋ॑ହତି॒ ଯ ଏ॑ଷାଂ ଯ॒ଜ୍ଞ (୫) ମ॑ଭ୍ୟା॒ରୋହ॑ତି॒ ଯଥା॒ ଖଲୁ ବୈ

ଶ୍ରେୟା॑ନ॒ଭ୍ୟାରୂ॑ଢଃ କା॒ମୟ॑ତେ॒ ତଥା॑ କରୋତି॒ ଯଦ୍ୟ॑ବ॒ବିଧ୍ୟ॑ତି॒ ପାପୀ॑ୟାନ୍ ଭବତି॒ ଯଦି॒

ନାବ॒ବିଧ୍ୟ॑ତି ସ॒ଦୃଙ୍-ବ୍ୟା॒ବୃକ୍ଣା॑ମ ଏ॒ତେନ॑ ଯ॒ଜ୍ଞେନ॑ ଯଜେତ କ୍ଷୁରପ॑ବି॒ର୍ହ୍ୟେ॑ଷ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ତା॒ଜକ୍

ପୁଣ୍ୟୋ॑ ବା॒ ଭବ॑ତି॒ ପ୍ର ବା॑ ମୀୟତେ॒ ତସ୍ୟୈ॒ତଦ୍ବ୍ର॒ତଂ ନାନୃ॑ତଂ ବଦେ॒ନ୍ନ ମା॒ꣳସମ॑ଶ୍ନୀୟା॒ନ୍ନ

ସ୍ତ୍ରିୟ॒ମୁପେ॑ୟା॒ନ୍ନାସ୍ୟ॒ ପଲ୍-ପୂ॑ଲନେନ॒ ବାସଃ॑ ପଲ୍-ପୂଲୟେୟୁରେ॒ତଦ୍ଧି ଦେ॒ବାଃ ସର୍ବ॑ଂ॒ ନ

କୁର୍ବନ୍ତି॑ (୬)॥

(ଚ॒ନ୍ଦ୍ରମା॒ ଦ୍ଵେ ଦେ॑ବଲୋ॒କମେ॒ବ ଯଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞଂ ପ॑ଲ୍-ପୂଲୟେୟୁଃ ଷଟ୍-ଚ॑) ॥ ୨। ୫। ୫॥

Not For Commercial Use

(ଦର୍ଶପୂର୍ଣ୍ଣମାସୟୋଃ ସୋମୟାଗେନ ସହ ପୌର୍ବାପର୍ୟମ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଏଷ ବୈ ଦେବରଥୋ ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟୋ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସାବିଷ୍ଟ୍ୱା ସୋମେନ ୟଜତେ
ରଥସ୍ପଷ୍ଟ ଏବାବସାନେ ବରେ ଦେବାନାମବ ସ୍ୟତ୍ୟେତାନି ବା ଅଙ୍ଗାପରୂꣳଷି
ସଂବତ୍ସରସ୍ୟ ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେଽଙ୍ଗାପରୂꣳଷ୍ୟେବ
ସଂବତ୍ସରସ୍ୟ ପ୍ରତି ଦଧାତ୍ୟେତେ ବୈ ସଂବତ୍ସରସ୍ୟ ଚକ୍ଷୁଷୀ ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ ଏବଂ
ବିଦ୍ୱାନ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେ ତାଭ୍ୟାମେବ ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମନୁ ପଶ୍ୟତ୍ୟେ- (୧) ଷା ବୈ
ଦେବାନାଂ ବିକ୍ରାନ୍ତିର୍ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେ
ଦେବାନାମେବ ବିକ୍ରାନ୍ତିମନୁ ବି କ୍ରମତ ଏଷ ବୈ ଦେବୟାନଃ ପନ୍ଥା ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ
ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେ ୟ ଏବ ଦେବୟାନଃ ପନ୍ଥାସ୍ତꣳ
ସମାରୋହତ୍ୟେତୌ ବୈ ଦେବାନାꣳ ହରୀ ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍
ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେ ୟାବେବ ଦେବାନାꣳ ହରୀ ତାଭ୍ୟା- (୨) ମେବୈଭ୍ୟୋ ହବ୍ୟଂ
ବହତ୍ୟେତଦ୍ୱୈ ଦେବାନାମାସ୍ୟଂ ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ
ୟଜତେ ସାକ୍ଷାଦେବ ଦେବାନାମାସ୍ୟେ ଜୁହୋତ୍ୟେଷ ବୈ ହବିର୍ଧାନୀ ୟୋ
ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୟାଜୀ ସାୟଂ ପ୍ରାତରଗ୍ନିହୋତ୍ରଂ ଜୁହୋତି ୟଜତେ
ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସାବହରହର୍ହବିର୍ଧାନିନାꣳ ସୁତୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେ
ହବିର୍ଧାନ୍ୟସ୍ମୀତି ସର୍ବମେବାସ୍ୟ ବର୍ହିଷ୍ୟଂ ଦତ୍ତଂ ଭବତି ଦେବା ବା ଅହ- (୩) ର୍ୟଜ୍ଞିୟଂ
ନାବିନ୍ଦନ୍ତେ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସାବପୁନନ୍ତୌ ବା ଏତୌ ପୂତୌ ମେଧ୍ୟୌ ୟଦ୍ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟ
ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଦର୍ଶପୂର୍ଣମାସୌ ୟଜତେ ପୂତାବେବୈନୌ ମେଧ୍ୟୌ ୟଜତେ ନାମାବାସ୍ୟାୟାଂ
ଚ ପୌର୍ଣମାସ୍ୟାଂ ଚ ସ୍ତ୍ରିୟମୁପେୟାଦ୍ୟଦୁପେୟାନ୍ନିରିନ୍ଦ୍ରିୟଃ ସ୍ୟାତ୍ସୋମସ୍ୟ ବୈ

ରାଜ୍ଞୋଽର୍ଧମାସସ୍ୟ ରାତ୍ରୟଃ ପତ୍ନୟ ଆସନ୍ତାସାମମାବାସ୍ୟାଂ ଚ ପୌର୍ଣମାସୀଂ ଚ ନୋପୈତ୍ (୪) ତେ ଏନମଭି ସମନହ୍ୟେତାଂ ତଂ ୟକ୍ଷ୍ମ ଆର୍ଚ୍ଛଦ୍ରାଜାନଂ ୟକ୍ଷ୍ମ ଆରଦିତି ତଦ୍ରାଜୟକ୍ଷ୍ମସ୍ୟ ଜନ୍ମ ୟତ୍-ପାପୀୟାନଭବତ୍ ତତ୍-ପାପୟକ୍ଷ୍ମସ୍ୟ ୟଜ୍ଜାୟାଭ୍ୟାମବିନ୍ଦତ୍ ତଜ୍ଜାୟେନ୍ୟସ୍ୟ ୟ ଏବମେତେଷାଂ ୟକ୍ଷ୍ମାଣାଂ ଜନ୍ମ ବେଦ ନୈନମେତେ ୟକ୍ଷ୍ମା ବିନ୍ଦନ୍ତି ସ ଏତେ ଏବ ନମସ୍ୟନ୍ନୁପାଧାବତ୍ତେ ଅବ୍ରୂତାଂ ବରଂ ବୃଣାବହା ଆବଂ ଦେବାନାଂ ଭାଗଧେ ଅସାବା- (୫) ଽବଦଧି ଦେବା ଇଜ୍ୟାନ୍ତା ଇତି ତସ୍ମାତ୍ ସଦୃଶୀନାଂ ରାତ୍ରୀଣାମମାବାସ୍ୟାୟାଂ ଚ ପୌର୍ଣମାସ୍ୟାଂ ଚ ଦେବା ଇଜ୍ୟନ୍ତ ଏତେ ହି ଦେବାନାଂ ଭାଗଧେ ଭାଗଧା ଅସ୍ମୈ ମନୁଷ୍ୟା ଭବନ୍ତି ୟ ଏବଂ ବେଦ ଭୂତାନି କ୍ଷୁଧମଘ୍ନନ୍-ସ୍ତ୍ୟୋ ମନୁଷ୍ୟା ଅର୍ଧମାସେ ଦେବା ମାସି ପିତରଃ ସଂବତ୍ସରେ ବନସ୍ପତୟସ୍ତସ୍ମାଦହରହର୍ମନୁଷ୍ୟା ଅଶନମିଚ୍ଛନ୍ତେଽର୍ଧମାସେ ଦେବା ଇଜ୍ୟନ୍ତେ ମାସି ପିତୃଭ୍ୟଃ କ୍ରିୟତେ ସଂବତ୍ସରେ ବନସ୍ପତୟଃ ଫଲଂ ଗୃହ୍ଣନ୍ତି ୟ ଏବଂ ବେଦ ହନ୍ତି କ୍ଷୁଧଂ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟମ୍ (୬)॥ (ପଶ୍ୟତି ତାଭ୍ୟାମହରୈଦସାବ ଫଲଂ ସପ୍ତ ଚ) ॥ ୨। ୫। ୬॥

(ସାମିଧେନୀମନ୍ତ୍ରବ୍ୟାଖ୍ୟାନମ୍ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଦେବା ବୈ ନର୍ଚି ନ ୟଜୁଷ୍ୟଶ୍ରୟନ୍ତ ତେ ସାମନ୍ନେବାଶ୍ରୟନ୍ତ ହିଂ କରୋତି ସାମୈବାକର୍ହିଂ କରୋତି ୟତ୍ରୈବ ଦେବା ଅଶ୍ରୟନ୍ତ ତତ ଏବୈନାନ୍ ପ୍ର ୟୁଙ୍କ୍ତେ ହିଂ କରୋତି ବାଚ ଏବୈଷ ୟୋଗୋ ହିଂ କରୋତି ପ୍ରଜା ଏବ ତଦ୍ୟଜମାନଃ ସୃଜତେ ତ୍ରିଃ ପ୍ରଥମାମନ୍ୱାହ ତ୍ରିରୁତ୍ତମାଂ ୟଜ୍ଞସ୍ୟୈବ ତଦ୍-ବର୍ସଂ (୧) ନହ୍ୟତ୍ୟପ୍ରସ୍ରଂସାୟ ସଂତତମନ୍ୱାହ ପ୍ରାଣାନାମନ୍ନାଦ୍ୟସ୍ୟ ସଂତତ୍ୟା ଅଥୋ ରକ୍ଷସାମପହତ୍ୟୈ ରାଥଂତରୀଂ ପ୍ରଥମାମନ୍ୱାହ ରାଥଂତରୋ ବା ଅୟଂ ଲୋକ ଇମମେବ ଲୋକମଭି ଜୟତି ତ୍ରିର୍ବି ଗୃହ୍ଣାତି ତ୍ରୟ ଇମେ ଲୋକା ଇମାନେବ ଲୋକାନଭି ଜୟତି ବାର୍ହତୀମୁତ୍ତମାମନ୍ୱାହ ବାର୍ହତୋ ବା ଅସୌ

ଲୋକୋ॑ଽମୁମେ॒ବ ଲୋ॒କମ॒ଭି ଜ॑ୟତି॒ ପ୍ର ବୋ॒ (୨) ବାଜା॒ ଇତ୍ୟନି॑ରୁକ୍ତାଂ ପ୍ରାଜାପ॒ତ୍ୟାମନ୍ୱା॑ହ ଯ॒ଜ୍ଞୋ ବୈ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିର୍ଯ॒ଜ୍ଞମେ॒ବ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତି॒ମା ର॑ଭତେ॒ ପ୍ର ବୋ॒ ବାଜା॒ ଇତ୍ୟନ୍ୱା॒ହାନ୍ନଂ॒ ବୈ ବାଜୋଽନ୍ନ॑ମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ପ୍ର ବୋ॒ ବାଜା॒ ଇତ୍ୟନ୍ୱା॑ହ॒ ତସ୍ମା॑ତ୍-ପ୍ରା॒ଚୀନ॒ꣳ॒ ରେତୋ॑ ଧୀୟ॒ତେଽଗ୍ନ॒ ଆ ଯା॑ହି ବୀ॒ତୟ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ॒ ତସ୍ମା॑ତ୍-ପ୍ର॒ତୀଚୀଃ᳚ ପ୍ର॒ଜା ଜା॑ୟନ୍ତେ॒ ପ୍ର ବୋ॒ ବାଜା॒ (୩) ଇତ୍ୟନ୍ୱା॑ହ॒ ମାସା॒ ବୈ ବାଜା॑ ଅର୍ଧମା॒ସା ଅ॒ଭିଦ୍ୟ॑ବୋ ଦେ॒ବା ହ॒ବିଷ୍ମ॑ନ୍ତୋ॒ ଗୌର୍ଘୃ॒ତାଚୀ॑ ଯ॒ଜ୍ଞୋ ଦେ॒ବାଞ୍ଜି॑ଗାତି॒ ଯଜ॑ମାନଃ ସୁମ୍ନ॒ୟୁରି॒ଦମ॑ସୀ॒ଦମ॒ସୀତ୍ୟେ॒ବ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॑ ପ୍ରି॒ୟଂ ଧାମାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ଯଂ କା॒ମୟେ॑ତ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରିୟା॒ଦିତି॒ ପ୍ର ବୋ॒ ବାଜା॒ ଇତି॒ ତସ୍ୟା॒ନୂଚ୍ୟାଗ୍ନ॒ ଆ ଯା॑ହି ବୀ॒ତୟ॒ ଇତି॒ ସଂତ॑ତ॒ମୁତ୍ତ॑ରମର୍ଧ॒ର୍ଚମା ଲ॑ଭେତ (୪) ପ୍ରା॒ଣେନୈ॒ବାସ୍ୟା॑ପା॒ନଂ ଦା॑ଧାର॒ ସର୍ବ॒ମାୟୁ॑ରେତି॒ ଯୋ ବା ଅ॑ର॒ତ୍ନିꣳ॑ ସା॑ମିଧେ॒ନୀନା॒ଂ ବେଦା॑ର॒ତ୍ନାବେ॒ବ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟଂ କୁରୁତେଽର୍ଧ॒ର୍ଚୌ ସଂ ଦ॑ଧାତ୍ୟେ॒ଷ ବା ଅ॑ର॒ତ୍ନିଃ ସା॑ମିଧେ॒ନୀନା॒ଂ ଯ ଏ॒ବଂ ବେଦା॑ର॒ତ୍ନାବେ॒ବ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟଂ କୁରୁତ॒ ରଷେ॑ରୃଷେ॒ର୍ବା ଏ॒ତା ନିର୍ମି॑ତା॒ ଯତ୍ସା॑ମିଧେ॒ନ୍ୟ॑ସ୍ତା ଯଦସଂ॑ଯୁକ୍ତାଃ॒ ସ୍ୟୁଃ ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॒ର୍ୟଜ॑ମାନସ୍ୟ॒ ବି ତି॑ଷ୍ଠେରନ୍ନର୍ଧ॒ର୍ଚୌ ସଂ ଦ॑ଧାତି॒ ସଂ ଯୁ॑ନକ୍ତ୍ୟେ॒ବୈନା॒ସ୍ତା ଅ॑ସ୍ମୈ॒ ସଂଯୁ॑କ୍ତା॒ ଅବ॑ରୁଦ୍ଧାଃ॒ ସର୍ବା॑ମା॒ଶିଷ॑ଂ ଦୁହ୍ରେ (୫)॥

(ବ॒ର୍ଷଂ ବୋ॑ ଜାୟନ୍ତେ॒ ପ୍ର ବୋ॒ ବାଜା॑ ଲଭେତ ଦଧାତି॒ ସଂ ଦର୍ଶ ଚ) **॥ ୨। ୫। ୭॥**

(ଦ୍ୱିତୀୟାଦିସାମିଧେନୀମନ୍ତ୍ରବ୍ୟାଖ୍ୟାନମ୍ ॥ ପ୍ରଜାପତି ରଷିଃ)

ଅଯ॑ଜ୍ଞୋ॒ ବା ଏ॒ଷ ଯୋଽସା॒ମାଽଗ୍ନ॒ ଆ ଯା॑ହି ବୀ॒ତୟ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ରଥନ୍ତ॒ରସ୍ୟୈ॒ଷ ବର୍ଣ॒ସ୍ତଂ ତ୍ୱା᳚ ସ॒ମିଦ୍-ଭି॑ରଙ୍ଗିର॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ବାମଦେ॒ବ୍ୟସ୍ୟୈ॒ଷ ବର୍ଣୋ॑ ବୃହଦ॑ଗ୍ନେ ସୁବୀର୍ୟ॒ମିତ୍ୟା॑ହ ବୃହ॒ତ ଏ॒ଷ ବର୍ଣୋ॒ ଯଦେ॒ତଂ ତୃ॒ଚମ॒ନ୍ୱାହ॑ ଯ॒ଜ୍ଞମେ॒ବ ତତ୍ସାମ॑ନ୍ୱନ୍ତଂ କରୋତ୍ୟ॒ଗ୍ନିର॒ମୁଷ୍ମିଁ॑ଲ୍ଲୋ॒କ ଆସୀ॑ଦାଦି॒ତ୍ୟୋ᳚ଽସ୍ମିନ୍ତାବି॒ମୌ ଲୋ॒କାବଶା᳚ନ୍ତା (୧) ବାସ୍ତା॒ଂ ତେ ଦେ॒ବା ଅ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍ନେତେ॒ମୌ ବି

Not For Commercial Use

ପର୍ୟୂ॑ହ୍ୟ॒ମେତ୍ୟଗ୍ନ॒ ଆ ଯା॑ହି ବୀ॒ତୟ॒ ଇତ୍ୟ॒ସ୍ମିଲ୍ଲୋ॒କେଽଗ୍ନିମ॑ଦଧୁର୍ବୃ॒ହଦ॑ଗ୍ନେ

ସୁବୀର୍ୟ॒ମିତ୍ୟ॒ମୁଷ୍ମି॑ଁଲ୍ଲୋ॒କ ଆ॑ଦି॒ତ୍ୟଂ ତତୋ॒ ବା ଇ॒ମୌ ଲୋ॒କାବ॑ଶାମ୍ୟତାଂ॒

ଯଦେ॒ବମ॒ନ୍ୱାହା॒ନୟୋ॑ର୍ଲୋ॒କୟୋଃ॒ ଶାନ୍ତ୍ୟୈ॒ ଶାମ୍ୟ॑ତୋଽସ୍ମା ଇ॒ମୌ ଲୋ॒କୌ ଯ ଏ॒ବଂ

ବେଦ॒ ପଞ୍ଚ॑ଦଶ ସାମିଧେ॒ନୀରନ୍ୱା॑ହ॒ ପଞ୍ଚ॑ଦଶ॒ (୨) ବା ଅ॑ର୍ଧମା॒ସସ୍ୟ॒ ରାତ୍ର॑ୟୋଽର୍ଧମା॒ସଶଃ

ସଂ॑ବଥ୍ସ॒ର ଆ॑ପ୍ୟତେ॒ ତାସା॒ଂ ତ୍ରୀଣି॑ ଚ ଶ॒ତାନି॑ ଷ॒ଷ୍ଟିଶ୍ଚା॒କ୍ଷରା॑ଣି॒ ତାବ॑ତୀଃ ସଂବଥ୍ସ॒ରସ୍ୟ॒

ରାତ୍ର॑ୟୋଽକ୍ଷର॒ଶ ଏ॒ବ ସଂ॑ବଥ୍ସ॒ରମା॑ପ୍ନୋତି ନୃ॒ମେଧ॑ଶ୍ଚ॒ ପରୁ॑ଚ୍ଛେପଶ୍ଚ

ବ୍ର॒ହ୍ମ॒ବା॒ଦ୍ୟ॑ମବଦେତାମ॒ସ୍ମିନ୍ଦାରା॑ବା॒ର୍ଦ୍ରେ॑ଽଗ୍ନିଂ ଜ॑ନୟାବ ଯତ॒ରୋ ନୌ॒ ବ୍ରହ୍ମୀ॑ୟା॒ନିତି॑

ନୃ॒ମେଧୋ॒ଽଭ୍ୟ॑ବଦ॒ଥ୍ସ ଧୂ॒ମମ॑ଜନୟ॒ତ୍ ପରୁ॑ଚ୍ଛେପୋ॒ଽଭ୍ୟ॑ବଦ॒ତ୍ ସୋ॑ଽଗ୍ନିମ॑ଜନୟ॒ଦୃଷ॒

ଇତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ତ୍ (୩) ଯଦ୍-ସ॒ମାବ॑ଦ୍ୱି॒ଦ୍ୱ କ॒ଥା ତ୍ୱମ॒ଗ୍ନିମଜୀ॑ଜନୋ॒ ନାହମିତି॑

ସାମିଧେ॒ନୀନା॑ମେ॒ବାହଂ ବର୍ଣଂ॑ ବେ॒ଦେତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ଦ୍ୟଦ୍ ଘୃ॒ତବ॑ତ୍ ପ॒ଦମ॑ନୂ॒ଚ୍ୟତେ॒ ସ ଆ॑ସା॒ଂ

ବର୍ଣ॒ସ୍ତଂ ତ୍ୱା॑ ସ॒ମିଦ୍-ଭି॑ରଙ୍ଗିର॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ସାମିଧେ॒ନୀଷ୍ୱେ॒ବ ତଜ୍ଜ୍ୟୋତି॑ର୍ଜନୟତି॒ ସ୍ତ୍ରିୟ॒ସ୍ତେନ॒

ଯଦୃଚଃ॒ ସ୍ତ୍ରିୟ॒ସ୍ତେନ॒ ଯଦ୍-ଗା॑ୟ॒ତ୍ରିୟଃ॒ ସ୍ତ୍ରିୟ॒ସ୍ତେନ॒ ଯଦ୍-ସା॑ମିଧେ॒ନ୍ୟୋ॑ ବୃଷ॑ଣ୍ୱତୀ॒ମନ୍ୱା॑ହ॒ (୪)

ତେନ॒ ପୁଂସ୍ୱ॑ତୀ॒ସ୍ତେନ॒ ସେନ୍ଦ୍ରା॒ସ୍ତେନ॑ ମିଥୁ॒ନା ଅ॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବାନା॑ଂ ଦୂ॒ତ ଆସୀ॑ଦୁ॒ଶନା॑

କା॒ବ୍ୟୋଽସୁ॑ରାଣା॒ଂ ତୌ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଂ ପ୍ର॒ଶ୍ନମୈ॑ତା॒ଂ ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିର॒ଗ୍ନିଂ ଦୂ॒ତଂ ବୃ॑ଣୀମହ॒

ଇତ୍ୟ॒ଭି ପ॒ର୍ୟାବ॑ର୍ତତ॒ ତତୋ॑ ଦେ॒ବା ଅଭ॑ବ॒ନ୍ ପରାଽସୁ॑ରା॒ ଯସ୍ୟୈ॒ବଂ ବି॒ଦୁଷୋ॒ଽଗ୍ନିଂ ଦୂ॒ତଂ

ବୃ॑ଣୀମହ॒ ଇତ୍ୟ॒ନ୍ୱାହ॒ ଭବ॑ତ୍ୟା॒ତ୍ମନା॒ ପରା॑ଽସ୍ୟ॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟୋ ଭବତ୍ୟଧ୍ୱ॒ରବ॑ତୀ॒ମନ୍ୱା॑ହ॒

ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟମେ॒ବୈତୟା॑ (୫) ଧ୍ୱରତି ଶୋ॒ଚିଷ୍କେ॑ଶ॒ସ୍ତମୀ॑ମହ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ

ପ॒ବିତ୍ର॑ମେ॒ବୈତଦ୍ୟଜ॑ମାନମେ॒ବୈତୟା॑ ପବୟତି॒ ସମି॑ଦ୍ଧୋ ଅଗ୍ନ ଆହୁତେତ୍ୟା॑ହ

ପରି॒ଧିମେ॒ବୈତଂ ପରି॑ ଦଧା॒ତ୍ୟସ୍କ॑ନ୍ଦାୟ॒ ଯଦତ॑ ଊ॒ର୍ଧ୍ୱମ॑ଭ୍ୟାଦ॒ଧ୍ୟାଦ୍ୟଥା॑ ବହିଃ ପରି॒ଧି ସ୍କନ୍ଦ॑ତି

Not For Commercial Use

ତା॒ଦୃଗେ॒ବ ତତ୍ତ୍ର॒ୟୋ॒ ବା ଅ॒ଗ୍ନୟୋ॑ ହବ୍ୟ॒ବାହ॑ନୋ ଦେ॒ବାନା॓ଂ କବ୍ୟ॒ବାହ॑ନଃ ପିତୃ॒ଣାꣳ
ସ॒ହର॑କ୍ଷା॒ ଅସୁ॑ରାଣା॒ଂ ତ ଏ॒ତର୍ହ୍ୟା ଶꣳ॑ସନ୍ତେ॒ ମାଂ ବରି॑ଷ୍ୟତେ॒ ମା (୬) ମିତି॑ ବୃଣୀ॒ଧ୍ୱꣳ
ହ॑ବ୍ୟ॒ବାହ॑ନ॒ମିତ୍ୟା॑ହ॒ ୟ ଏ॒ବ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ତଂ ବୃ॑ଣୀତ ଆର୍ଷେ॒ୟଂ ବୃ॑ଣୀତେ॒ ବନ୍ଧୋ॑ରେ॒ବ
ନୈତ୍ୟଥୋ॒ ସଂତ॑ତ୍ୟୈ ପ॒ରସ୍ତା॑ଦ॒ର୍ବାଚୋ॑ ବୃଣୀତେ॒ ତସ୍ମା॑ତ୍-ପ॒ରସ୍ତା॑ଦ॒ର୍ବାଞ୍ଚୋ॑ ମନୁ॒ଷ୍ୟା॑ନ୍
ପି॒ତରୋଽନୁ॒ ପ୍ର ପି॑ପତେ (୭)॥

(ଆଶା॑ନ୍ତାବାହ॒ ପଞ୍ଚ॑ଦଶାବ୍ରବ॒ୀଦନ୍ବା॑ହ୍ରୈତୟା॑ ବରିଷ୍ୟତେ॒ ମାମେକା॒ନ୍ନ ତ୍ରି॒ꣳଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୫। ୮॥

(ପ୍ରବରମନ୍ତ୍ରସ୍ୟ ନିଗଦସ୍ୟ; ସ୍ରୁଗାଦାପନନିଗଦସ୍ୟ ଚ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନମ୍ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଅଗ୍ନେ॑ ମ॒ହାꣳ ଅ॒ସୀତ୍ୟା॑ହ ମ॒ହାନ୍ ହ୍ୟେ॑ଷ ୟଦ॒ଗ୍ନିର୍ବ୍ରା॑ହ୍ମଣେତ୍ୟା॑ହ ବ୍ରା॒ହ୍ମଣୋ ହ୍ୟେ॑ଷ
ଭା॑ର॒ତେତ୍ୟା॑ହୈ॒ଷ ହି ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॑ ହ॒ବ୍ୟଂ ଭର॑ତି ଦେ॒ବେଦ୍ଧ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ଦେ॒ବା
ହ୍ୟେ॑ତମୈନ୍ଧ॑ତ॒ ମନ୍ବି॑ଦ୍ଧ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ॒ ମନୁ॒ର୍ହ୍ୟେ॑ତମୁତ୍ତ॑ରୋ ଦେ॒ବେଭ୍ୟ॒ ଋଷି॑ଷ୍ଟୁତ॒ ଇତ୍ୟା॒ହର୍ଷ॑ୟୋ॒
ହ୍ୟେ॑ତମସ୍ତୁ॑ବ॒ନ୍ ବିପ୍ରା॑ନୁମଦିତ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ॒ (୧) ବିପ୍ରା॒ ହ୍ୟେ॑ତେ ୟଚ୍ଛୁ॑ଶ୍ରୁବାꣳସଃ କବିଶ॒ସ୍ତ
ଇତ୍ୟା॑ହ କ॒ବୟୋ॒ ହ୍ୟେ॑ତେ ୟଚ୍ଛୁ॑ଶ୍ରୁବାꣳସୋ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ସꣳଶିତ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ସꣳଶିତୋ॒ ହ୍ୟେ॑ଷ
ଘୃ॒ତାହ॑ବ॒ନ ଇତ୍ୟା॑ହ ଘୃ॒ତାହୁ॑ତିର୍ହ୍ୟ॑ସ୍ୟ ପ୍ରି॒ୟତ॑ମା ପ୍ର॒ଣୀର୍ୟ॒ଜ୍ଞାନା॒ମିତ୍ୟା॑ହ ପ୍ର॒ଣୀର୍ହ୍ୟେ॑ଷ
ୟ॒ଜ୍ଞାନାꣳ॑ ର॒ଥୀର॑ଧ୍ୱ॒ରାଣା॒ମିତ୍ୟା॑ହୈ॒ଷ ହି ଦେ॑ବର॒ଥୋଽତୂ॑ର୍ତୋ॒ ହୋତେତ୍ୟା॑ହ॒ ନ ହ୍ୟେ॑ତଂ
କଶ୍ଚ॒ନ (୨) ତର॑ତି॒ ତୂର୍ଣି॑ର୍ହବ୍ୟ॒ବାଡିତ୍ୟା॑ହ॒ ସର୍ବ॒ꣳ ହ୍ୟେ॑ଷ ତର॒ତ୍ୟାସ୍ପାତ୍ର॒ଂ ଜୁହୂର୍ଦେ॒ବାନା॒ମିତ୍ୟା॑ହ
ଜୁହୂର୍ହ୍ୟେ॑ଷ ଦେ॒ବାନା॓ଂ ଚମ॒ସୋ ଦେ॑ବ॒ପାନ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ଚମ॒ସୋ ହ୍ୟେ॑ଷ ଦେ॑ବ॒ପାନୋ॒ଽରାꣳ
ଇ॑ବାଗ୍ନେ ନେ॒ମିର୍ଦେ॒ବାꣳସ୍ତ୍ୱଂ ପ॑ରି॒ଭୂର॒ସୀତ୍ୟା॑ହ ଦେ॒ବାନ୍ ହ୍ୟେ॑ଷ ପ॑ରି॒ଭୂର୍ୟଦ୍ ବ୍ରୂ॒ୟାଦା ବ॑ହ
ଦେ॒ବାନ୍ଦେ॑ବୟ॒ତେ ୟଜ॑ମାନା॒ୟେତି॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟମସ୍ମୈ (୩) ଜନୟେ॒ଦା ବ॑ହ ଦେ॒ବାନ୍
ୟଜ॑ମାନା॒ୟେତ୍ୟା॑ହ॒ ୟଜ॑ମାନମେ॒ବୈତେନ॑ ବର୍ଧୟତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମ॑ଗ୍ନ ଆ ବ॑ହ॒ ସୋମ॒ମା ବ॒ହେତ୍ୟା॑ହ

Not For Commercial Use

ଦେ୍ବତା ଏ୍ବ ତଦ୍ୟଥାପୂ୍ର୍ବମୁପ ହ୍ୱୟତ୍ର ଆ ଚାଗ୍ନେ ଦେ୍ବାନ୍ ବହ ସୁ୍ୟଜା ଚ ୟଜ

ଜାତବେଦ୍ ଇତ୍ୟାହା୍ଗ୍ନିମେ୍ବ ତତ୍ସଂଶ୍ୟତି୍ର ସୋଽସ୍ୟ ସଂଶିତୋ ଦେ୍ବେଭ୍ୟୋ ହ୍ରବ୍ୟଂ

ବହତ୍ୟ୍ଗ୍ନିର୍ହୋତେ (୪) ତ୍ୟାହା୍ଗ୍ନିର୍ବୈ ଦେ୍ବାନା୍ଂ ହୋତା୍ ୟ ଏ୍ବ ଦେ୍ବାନା୍ଂ ହୋତା୍ ତଂ

ବୃଣୀତେ୍ର ସ୍ମୋ ବ୍ୟମିତ୍ୟାହା୍ଽଽତ୍ମାନମେ୍ବ ସ୍ତ୍ଥଂ ଗମୟତି ସା୍ଧୁ ତେ ୟଜମାନ

ଦେ୍ବତେତ୍ୟାହା୍ଽଽଶିଷମେ୍ବୈତାମା ଶାସ୍ତେ୍ର ୟଦ୍ ବ୍ରୂୟାଦ୍ୟୋଽଗ୍ନିଂ ହୋତାର୍ମବୃଥା୍

ଇତ୍ୟ୍ଗ୍ନିନୋଽଭ୍ୟତୋ୍ର ୟଜମାନ୍ଂ ପରି ଗୃହ୍ଣୀୟାତ୍ ପ୍ର୍ମାୟୁକଃ ସ୍ୟାଦ୍ୟଜମାନଦେ୍ବତ୍ୟା ବୈ

ଜୁହୂର୍ଭ୍ରାତୃବ୍ୟଦେ୍ବ୍ତ୍ୟୋଽପ୍ରଭୃଦ୍ (୫) ୟଦ୍ବେ ଇବ ବ୍ରୂୟାଦ୍-ଭ୍ରାତୃବ୍ୟମସ୍ମୈ ଜନୟେଦ୍

ଘୃତବତୀମଧ୍ୱର୍ୟୋ୍ର ସ୍ରୁଚ୍ମାଽସ୍ୟ୍ସ୍ୱେତ୍ୟାହ୍ର ୟଜମାନମେ୍ବୈତେନ ବର୍ଧୟତି ଦେ୍ବା୍ୟୁବ୍ମିତ୍ୟାହ

ଦେ୍ବାନ୍ ହ୍ୟେଷାଽବତି ବି୍ଶ୍ୱବା୍ରାମିତ୍ୟାହ୍ର ବିଶ୍ୱ୍ଂ ହ୍ୟେଷାବ୍ତୀଡାମହୈ ଦେ୍ବାଂ

ଈ୍ଡେନ୍ୟାନ୍ନ୍ମସ୍ୟାମ ନ୍ମସ୍ୟାନ୍ ୟଜାମ ୟ୍ଜ୍ଞିୟା୍ନିତ୍ୟାହ ମନୁଷ୍ୟା ବା ଈ୍ଡେନ୍ୟାଃ ପି୍ରତରୋ

ନ୍ମସ୍ୟା ଦେ୍ବା ୟ୍ଜ୍ଞିୟା ଦେ୍ବତା ଏ୍ବ ତଦ୍ୟଥାଭା୍ଗଂ ୟଜତି (୬)॥

(ବିପ୍ରାନୁମଦିତ୍ର ଇତ୍ୟାହ ଚ୍ନାସ୍ମୈ ହୋତୋପ୍ରଭୃଦ୍ଦେ୍ବତା ଏ୍ବ ତ୍ରୀଣି ଚ) **॥ ୨। ୫। ୯॥**

(ନୈମିତ୍ତିକ୍ୟଃ କାମ୍ୟାଶ୍ଚ ସମିଧେନ୍ୟଃ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ତ୍ରୀଂ ସ୍ତ୍ରଚାନନୁ ବ୍ରୂୟାଦ୍ରାଜ୍ନ୍ୟସ୍ୟ୍ର ତ୍ରୟୋ୍ର ବା ଅ୍ନ୍ୟେ ରାଜ୍ନ୍ୟାତ୍ ପୁରୁଷା ବ୍ରାହ୍ମ୍ଣୋ

ବୈଶ୍ୟଃ ଶୂଦ୍ରସ୍ତାନେ୍ବାସ୍ମା ଅନୁକାନ୍ କରୋତି୍ର ପଞ୍ଚଦ୍ଶାନୁ ବ୍ରୂୟାଦ୍ରାଜ୍ନ୍ୟସ୍ୟ ପଞ୍ଚଦ୍ଶୋ ବୈ

ରାଜ୍ନ୍ୟଃ ସ୍ୱ ଏ୍ବୈନ୍ଂ ସ୍ତୋମେ୍ର ପ୍ରତି ଷ୍ଠାପୟତି ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭା୍ର ପରି ଦଧାଦିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ବୈ

ତ୍ରି୍ଷ୍ଟୁଗିନ୍ଦ୍ରି୍ୟକାମ୍ଃ ଖଲୁ୍ର ବୈ ରାଜ୍ନ୍ୟୋ ୟଜତେ ତ୍ରି୍ଷ୍ଟୁଭୈ୍ବାସ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ ପରି ଗୃହ୍ଣାତି୍ର ୟଦି

କା୍ମୟେତ (୧) ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚସମ୍ସ୍ତ୍ୱିତି ଗାୟତ୍ରି୍ୟା ପରି ଦଧ୍ୟାଦ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ସଂ ବୈ ଗାୟ୍ତ୍ରୀ

ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ସମେ୍ବ ଭବତି ସ୍ପ୍ତଦ୍ଶାନୁ ବ୍ରୂୟା୍ଦ୍ବୈଶ୍ୟସ୍ୟ ସପ୍ତଦ୍ଶୋ ବୈ ବୈଶ୍ୟଃ ସ୍ୱ

Not For Commercial Use

ଏ॒ବୈନ॑ଂ ସ୍ତୋମେ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠାପୟତି॒ ଜଗ॑ତ୍ୟା॒ ପରି॑ ଦଧ୍ୟା॒ଜ୍ଜାଗ॑ତା॒ ବୈ ପ॒ଶବଃ॑ ପ॒ଶୁକା॑ମଃ॒ ଖଲୁ॒ ବୈ ବୈଶ୍ୟୋ॑ ୟଜତେ॒ ଜଗ॑ତ୍ୟୈ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ଶୂନ୍-ପରି॑ ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟେକ॑ବିଂଶତି॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟାତ୍ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠା କା॑ମସ୍ୟୈକବି॒ଂଶଃ ସ୍ତୋମା॑ନାଂ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠା ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ॒ (୨) ଚତୁ॑ର୍ବିଂଶତି॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟାଦ୍ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସକା॑ମସ୍ୟ॒ ଚତୁ॑ର୍ବିଂଶତ୍ୟକ୍ଷରା ଗାୟ॒ତ୍ରୀ ଗା॑ୟ॒ତ୍ରୀ ବ୍ର॑ହ୍ମବର୍ଚ॒ସଂ ଗା॑ୟତ୍ରି॒ୟୈବାସ୍ମୈ॑ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ॒ସମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ତ୍ରି॒ଂଶତ॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟା॒ଦନ୍ନ॑କାମସ୍ୟ ତ୍ରି॒ଂଶଦ॑କ୍ଷରା ବି॒ରାଡନ୍ନ॑ଂ ବି॒ରାଡ୍ ବି॒ରାଜୈ॒ବାସ୍ମା॑ ଅ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶତ॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟାତ୍ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠାକା॑ମସ୍ୟ॒ ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ଂଶଦକ୍ଷରାଽନୁ॒ଷ୍ଟୁଗ॑ନୁ॒ଷ୍ଟୁପ୍ ଛନ୍ଦ॑ସାଂ ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠା ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ॒ ଷଟ୍-ତ୍ରି॑ଂଶତ॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟାତ୍ ପ॒ଶୁକା॑ମସ୍ୟ॒ ଷଟ୍-ତ୍ରିଂଶଦକ୍ଷରା ବୃହ॒ତୀ ବାର୍ହ॑ତାଃ ପ॒ଶବୋ॑ ବୃହ॒ତ୍ୟୈବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ଶୂ (୩) ନବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶତ॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟାଦିନ୍ଦ୍ରି॒ୟକା॑ମସ୍ୟ॒ ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶଦକ୍ଷରା ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଗି॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟଂ ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁପ୍ ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭୈ॒ବାସ୍ମା॑ ଇନ୍ଦ୍ରି॒ୟମବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ଽଷ୍ଟାଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶତ॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟାତ୍ ପ॒ଶୁକା॑ମସ୍ୟା॒ଷ୍ଟାଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶଦକ୍ଷରା॒ ଜଗ॑ତୀ॒ ଜାଗ॑ତାଃ ପ॒ଶବୋ॒ ଜଗ॑ତ୍ୟୈ॒ବାସ୍ମୈ॑ ପ॒ଶୂନବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ସର୍ବା॑ଣି॒ ଛନ୍ଦା॒ଂସ୍ୟନୁ॑ ବ୍ରୂୟାଦ୍ ବହୁୟା॒ଜିନଃ॒ ସର୍ବା॑ଣି॒ ବା ଏ॒ତସ୍ୟ॒ ଛନ୍ଦା॒ଂସ୍ୟବ॑ରୁଦ୍ଧାନି॒ ୟୋ ବ॑ହୁୟା॒ଜ୍ୟପ॑ରିମିତ॒ମନୁ॑ ବ୍ରୂୟା॒ଦପ॑ରିମିତ॒ସ୍ୟାବ॑ରୁଦ୍ଧ୍ୟୈ (୪)॥

(କା॒ମୟେ॑ତ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ ପ॒ଶୂନ୍-ସ॒ପ୍ତ ଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୫। ୧୦॥**

(ସାମିଧେନୀଷୁ ହୋତୁର୍ନିୟମାବିଶେଷଃ; ଆଧ୍ୱର୍ୟବ ଆଘାରଶ୍ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ନିବୀ॑ତଂ ମନୁଷ୍ୟା॑ଣାଂ ପ୍ରାଚୀନାବୀ॒ତଂ ପି॑ତୃଣାମୁପ॑ବୀତଂ ଦେ॒ବାନା॒ମୁପ॑ ବ୍ୟୟତେ ଦେବଲ॒କ୍ଷ୍ମମେ॒ବ ତତ୍ କୁ॑ରୁତେ॒ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ନନ୍ୱା॑ହ॒ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ ହ୍ୟାଶ୍ରୁ॑ତତର॒ଂ ବଦ॑ତି॒ ତିଷ୍ଠ॒ନ୍ନନ୍ୱା॑ହ ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟା॒ଭିଜି॑ତ୍ୟା॒ ଆସୀ॑ନୋ ୟଜତ୍ୟ॒ସ୍ମିନ୍ନେ॒ବ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ତିଷ୍ଠତି॒ ୟତ୍ କ୍ରୌଞ୍ଚମ॒ନ୍ୱାହା॑ଽସୁରଂ ତଦ୍ୟନ୍ମ॒ନ୍ଦ୍ରଂ ମା॑ନୁଷଂ ତଦ୍ୟଦ॑ନ୍ତ॒ରା ତଦ୍ଦେ॑ବମନ୍ତ॒ରାନୂ॑ଚ୍ୟଂ॑ ଂ

ସଦେବତ୍ୱାୟ ବିଦ୍ୱାଂସୋ ବୈ (୧) ପୁରା ହୋତାରୋଽଭୂବନ୍ତସ୍ମାଦ୍ୱିଧୃତା ଅଧ୍ୱାନୋଽଭୂବନ୍ନ
ପନ୍ଥାନଃ ସମରୁକ୍ଷନ୍ନନ୍ତର୍ବେଦ୍ୟନ୍ୟଃ ପାଦୋ ଭବତି ବହିର୍ବେଦ୍ୟନ୍ୟୋଽଥାନ୍ୱାହାର୍ଧ୍ୱନାଂ ବିଧୃତ୍ୟୈ
ପ୍ରଥାମସଂରୋହାୟାଥୋ ଭୂତଂ ଚୈବ ଭବିଷ୍ୟଚ୍ଚାବ ରୁନ୍ଧେଽଥୋ ପରିମିତଂ
ଚୈବାପରିମିତଂ ଚାବ ରୁନ୍ଧେଽଥୋ ଗ୍ରାମ୍ୟାଂଶ୍ଚୈବ ପଶୂନାରଣ୍ୟାଂଶ୍ଚାବ ରୁନ୍ଧେଽଥୋ (୨)
ଦେବଲୋକଂ ଚୈବ ମନୁଷ୍ୟଲୋକଂ ଚାଭି ଜୟତି ଦେବା ବୈ ସାମିଧେନୀରନୂଚ୍ୟ ୟଜ୍ଞଂ
ନାନ୍ୱପଶ୍ୟନ୍-ସ ପ୍ରଜାପତିସ୍ତୂଷ୍ଣୀମାଘାରମାଽଘାରୟତ୍ତତୋ ବୈ ଦେବା ୟଜ୍ଞମନ୍ୱପଶ୍ୟନ୍
ୟତ୍ତୂଷ୍ଣୀମାଘାରମାଘାରୟତି ୟଜ୍ଞସ୍ୟାନୁଖ୍ୟାତ୍ୟା ଅଥୋ ସାମିଧେନୀରେବାଭ୍ୟନକ୍ତ୍ୟଲୂକ୍ଷୋ
ଭବତି ୟ ଏବଂ ବେଦାଥୋ ତର୍ପୟତ୍ୟେବୈନାସ୍ତୃପ୍ୟତି ପ୍ରଜୟା ପଶୁଭି- (୩) ର୍ୟ ଏବଂ
ବେଦ ୟଦେକୟାଽଽଘାରୟେଦେକାଂ ପ୍ରୀଣୀୟାଦ୍ୟଦ୍ୱାଭ୍ୟାଂ ଦ୍ୱେ ପ୍ରୀଣୀୟାଦ୍ୟତ୍ତିସୃଭିରତି
ତଦ୍ରେଚୟେନ୍ମନସାଽଽଘାରୟତି ମନସା ହ୍ୟନାପ୍ତମାପ୍ୟତେ ତିର୍ୟଞ୍ଚମା ଘାରୟତ୍ୟଚ୍ଛମ୍ବଟ୍-କାରଂ
ବାକ୍-ଚ ମନଶ୍ଚାଽଽର୍ତୀୟେତାମହଂ ଦେବେଭ୍ୟୋ ହବ୍ୟଂ ବହାମୀତି ବାଗବ୍ରବୀଦହଂ
ଦେବେଭ୍ୟ ଇତି ମନସ୍ତୌ ପ୍ରଜାପତିଂ ପ୍ରଶ୍ନମୈତାଂ ସୋଽବ୍ରବୀତ୍ (୪) ପ୍ରଜାପତିର୍ଦୂତୀରେବ
ତ୍ୱଂ ମନସୋଽସି ୟଦ୍ଧି ମନସା ଧ୍ୟାୟତି ତଦ୍ୱାଚା ବଦତୀତି ତତ୍-ଖଲୁ ତୁଭ୍ୟଂ ନ ବାଚା
ଜୁହବନ୍ନିତ୍ୟବ୍ରବୀତ୍ ତସ୍ମାନ୍ମନସା ପ୍ରଜାପତୟେ ଜୁହ୍ୱତି ମନ ଇବ ହି ପ୍ରଜାପତିଃ
ପ୍ରଜାପତେରାପ୍ତ୍ୟୈ ପରିଧୀନ୍-ସଂ ମାର୍ଷ୍ଟି ପୁନାତ୍ୟେବୈନାନ୍ତ୍ରିର୍ମଧ୍ୟମଂ ତ୍ରୟୋ ବୈ ପ୍ରାଣାଃ
ପ୍ରାଣାନେବାଭି ଜୟତି ତ୍ରିର୍ଦକ୍ଷିଣାର୍ଧ୍ୟଂ ତ୍ରୟ (୫) ଇମେ ଲୋକା ଇମାନେବ ଲୋକାନଭି
ଜୟତି ତ୍ରିରୁତ୍ତରାର୍ଧ୍ୟଂ ତ୍ରୟୋ ବୈ ଦେବୟାନାଃ ପନ୍ଥାନସ୍ତାନେବାଭି ଜୟତି ତ୍ରିରୁପ ବାଜୟତି
ତ୍ରୟୋ ବୈ ଦେବଲୋକା ଦେବଲୋକାନେବାଭି ଜୟତି ଦ୍ୱାଦଶ ସଂ ପଦ୍ୟନ୍ତେ ଦ୍ୱାଦଶ
ମାସାଃ ସଂବତ୍ସରଃ ସଂବତ୍ସରମେବ ପ୍ରୀଣାତ୍ୟଥୋ ସଂବତ୍ସରମେବାସ୍ମା ଉପ ଦଧାତି

Not For Commercial Use

ସୁ॒ବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑ ଲୋ॒କସ୍ୟ॒ ସମ॑ଷ୍ଟ୍ୟା ଆଘା॒ରମା ଘା॑ରୟତି ତି॒ର ଇ॑ବ॒ (୬) ବୈ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗୋ ଲୋ॒କଃ

ସୁ॑ବ॒ର୍ଗମେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଲୋ॒କଂ ପ୍ର ରୋ॑ଚୟତ୍ୟୃ॒ଜୁମା ଘା॑ରୟତ୍ୟୃ॒ଜୁରି॑ବ॒ ହି ପ୍ରା॒ଣଃ ସଂତ॑ତ॒ମା

ଘା॑ରୟତି ପ୍ରା॒ଣାନା॑ମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ସ୍ୟ॒ ସଂତ॑ତ୍ୟା॒ ଅଥୋ॒ ରକ୍ଷ॑ସା॒ମପ॑ହତ୍ୟୈ॒ ୟଂ କା॒ମୟେ॑ତ

ପ୍ର॒ମାୟୁ॑କଃ ସ୍ୟା॒ଦିତି॑ ଜି॒ହ୍ମଂ ତସ୍ୟାଽଽଘା॑ରୟେତ୍ ପ୍ରା॒ଣମେ॒ବାସ୍ମା॑ଜ୍ଜି॒ହ୍ମଂ ନ॑ୟତି ତା॒ଜକ୍ ପ୍ର

ମୀ॑ୟତେ॒ ଶିରୋ॒ ବା ଏ॒ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ୟଦା॑ଘା॒ର ଆ॒ତ୍ମା ଧ୍ରୁ॒ବା (୭) ଽଽଘା॒ରମା॒ଘାର୍ୟ॑ ଧ୍ରୁ॒ବାଂ

ସମ॑ନକ୍ତ୍ୟା॒ତ୍ମନ୍ନେ॒ବ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ଶିରଃ॒ ପ୍ରତି॑ ଦଧାତ୍ୟ॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବାନା॑ଂ ଦୂତ ଆସୀ॒ଦ୍ଦୈବ୍ୟୋଽସୁ॑ରାଣା॒ଂ

ତୌ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିଂ ପ୍ର॒ଶ୍ନମୈ॑ତା॒ଂ ସ ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିର୍ବ୍ରା॒ହ୍ମଣମ॑ବ୍ରବୀଦେ॒ତଦ୍ଵି ବ୍ରୂ॒ହୀତ୍ୟା ଶ୍ରା॑ବ॒ୟେତୀ॒ଦଂ

ଦେ॑ବାଃ ଶୃଣୁତେତି॒ ବାବ ତଦ॑ବ୍ରବୀଦ॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବୋ ହୋତେତି॒ ୟ ଏ॒ବ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ତମ॑ବୃଣୀତ॒

ତତୋ॑ ଦେ॒ବା (୮) ଅଭ॑ବ॒ନ୍ ପରାଽସୁ॑ରା॒ ୟସ୍ୟୈ॒ବଂ ବି॒ଦୁଷଃ॑ ପ୍ରବ॒ରଂ ପ୍ର॑ବୃଣତେ॒

ଭବ॑ତ୍ୟା॒ତ୍ମନା॒ ପରା॑ଽସ୍ୟ॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟୋ ଭବତି॒ ୟଦ୍ ବ୍ରା॒ହ୍ମଣଶ୍ଚାବ୍ରା॑ହ୍ମଣଶ୍ଚ ପ୍ର॒ଶ୍ନମେ॒ୟାତା॑ଂ

ବ୍ରା॒ହ୍ମଣାୟା॒ଧି॑ ବ୍ରୂୟା॒ଦ୍ୟଦ୍ ବ୍ରା॑ହ୍ମଣାୟା॒ଧ୍ୟାହା॒ଽଽତ୍ମନେଽଧ୍ୟା॑ହ॒ ୟଦ୍ ବ୍ରା॑ହ୍ମଣଂ ପ॒ରାହା॒ଽଽତ୍ମାନ॒ଂ

ପରା॑ଽହ॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍ ବ୍ରା॒ହ୍ମଣୋ ନ ପ॒ରୋଚ୍ୟଃ॑ (୯) ॥ (ବା ଆ॑ର॒ଣ୍ୟାଂଶ୍ଚାବ॑ ରୁନ୍ଧେଽଥୋ॑ ପ॒ଶୁଭିଃ॒

ସୋଽବ୍ରବୀଦ୍ଦକ୍ଷିଣା॒ର୍ଧ୍ୟ॑ଂ ତ୍ରୟ॑ ଇବ ଧ୍ରୁ॒ବା ଦେ॒ବାଶ୍ଚ॑ତ୍ଵାରି॒ଂଶଚ୍ଚ॑) **॥ ୨। ୫। ୧୧॥**

(କାମ୍ୟେଷ୍ଟିୟାଜ୍ୟାପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟାଃ ॥ ବିଶ୍ଵେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଆୟୁ॑ଷ୍ଟ ଆୟୁ॒ର୍ଦା ଅ॑ଗ୍ନ॒ ଆ ପ୍ୟାୟ॑ସ୍ଵ॒ ସଂ ତେଽବ॑ ତେ॒ ହେଡ॒ ଉଦୁ॑ତ୍ତ॒ମଂ ପ୍ର ଣୋ॑ ଦେ॒ବ୍ୟା

ନୋ॑ ଦି॒ବୋଽଗ୍ନା॑ବିଷ୍ଣୂ ଅଗ୍ନା॑ବିଷ୍ଣୂ ଇ॒ମଂ ମେ॑ ବରୁଣ॒ ତତ୍ତ୍ଵା॑ ୟାମ୍ୟୁ॒ଦୁ ତ୍ୟଂ ଚି॒ତ୍ରମ୍ ॥

ଅ॒ପାଂ ନପା॒ଦା ହ୍ୟସ୍ଥା॑ଦୁ॒ପସ୍ଥ॑ଂ ଜି॒ହ୍ମାନା॑ମୂ॒ର୍ଧ୍ଵୋ ବି॒ଦ୍ୟୁତ॒ଂ ବସା॑ନଃ ।

ତସ୍ୟ॒ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ॑ଂ ମହି॒ମାନ॒ଂ ବହ॑ନ୍ତୀ॒ର୍ହିର॑ଣ୍ୟବର୍ଣାଃ॒ ପରି॑ ୟନ୍ତି ୟ॒ହ୍ଵୀଃ ॥

ସ (୧) ମ॒ନ୍ୟା ୟନ୍ତ୍ୟୁପ॑ ୟନ୍ତ୍ୟ॒ନ୍ୟାଃ ସ॑ମା॒ନମୂ॒ର୍ଵଂ ନ॒ଦ୍ୟଃ॑ ପୃଣନ୍ତି ।

Not For Commercial Use

ତମୂ॒ ଶୁଚି॒ꣳ ଶୁଚ॑ୟୋ ଦୀଦି॒ବାꣳ ସ॑ମ୍॒ପାଂ ନପା॑ତଂ॒ ପରି॑ ତସ୍ଥୁରାପଃ॑ ॥

ତମସ୍ମେ॑ରା ୟୁ॒ବତୟୋ॒ ୟୁବା॑ନଂ ମର୍ମୃ॒ଜ୍ୟମା॑ନାଃ॒ ପରି॑ ୟ॒ନ୍ତ୍ୟାପଃ॑ ।

ସ ଶୁ॒କ୍ରେଣ॒ ଶିକ୍ବ॑ନା ରେ॒ବଦ॒ଗ୍ନିର୍ଦୀ॒ଦାୟା॑ନି॒ଧ୍ମୋ ଘୃ॒ତନି॑ର୍ଣିଗ॒ପ୍ସୁ ॥

ଇ॒ନ୍ଦ୍ରା॒ବରୁ॑ଣୟୋର॒ହꣳ ସ॒ମ୍ରାଜୋ॒ରବ॒ ଆ ବୃ॑ଣେ । ତା ନୋ॑ ମୃଡାତ ଇ॒ଦୃଶେ॑ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରା॑ବରୁଣା ୟୁ॒ବମ॑ଧ୍ୱ॒ରାୟ॑ ନୋ (୨) ବି॒ଶେ ଜନା॑ୟ॒ ମହି॒ ଶର्म॑ ୟଚ୍ଛତମ୍ ।

ଦୀ॒ର୍ଘପ୍ର॑ୟଜ୍ୟୁ॒ମତି॒ ୟୋ ବ॑ନୁ॒ଷ୍ୟତି॑ ବ॒ୟଂ ଜ॑ୟେମ॒ ପୃତ॑ନାସୁ ଦୂ॒ଢ୍ୟଃ॑ ॥

ଆ ନୋ॑ ମିତ୍ରାବରୁଣା॒ ପ୍ର ବା॒ହବା॑ ।

ତ୍ୱଂ ନୋ॑ ଅଗ୍ନେ॒ ବରୁ॑ଣସ୍ୟ ବି॒ଦ୍ୱାନ୍-ଦେ॒ବସ୍ୟ॒ ହେଡୋଽବ॑ ୟାସିସୀଷ୍ଠାଃ ।

ୟଜି॑ଷ୍ଠୋ॒ ବହ୍ନି॑ତମଃ॒ ଶୋଶୁ॑ଚାନୋ॒ ବିଶ୍ୱା॒ ଦ୍ୱେଷାꣳ॑ସି॒ ପ୍ର ମୁ॑ମୁଗ୍ଧ୍ୟ॒ସ୍ମତ୍ ॥

ସ ତ୍ୱଂ ନୋ॑ ଅଗ୍ନେଽବ॒ମୋ ଭ॑ବୋ॒ତୀ ନେଦି॑ଷ୍ଠୋ ଅ॒ସ୍ୟା ଉ॒ଷସୋ॒ ବ୍ୟୁ॑ଷ୍ଟୌ ।

ଅବ॑ ୟକ୍ଷ୍ୱ ନୋ॒ ବରୁ॑ଣ॒ꣳ (୩) ରରା॑ଣୋ ବୀ॒ହି ମୃ॑ଡୀ॒କꣳ ସୁ॒ହବୋ॑ ନ ଏଧି ॥

ପ୍ରପ୍ରା॒ୟମ॒ଗ୍ନିର୍ଭ॑ର॒ତସ୍ୟ॑ ଶୃଣ୍ୱେ॒ ବି ୟତ୍-ସୂର୍ୟୋ॒ ନ ରୋଚ॑ତେ ବୃ॒ହଦ୍-ଭାଃ ।

ଅ॒ଭି ୟଃ ପୂ॒ରୁଂ ପୃତ॑ନାସୁ ତ॒ସ୍ଥୌ ଦୀ॒ଦାୟ॒ ଦୈବ୍ୟୋ॒ ଅତି॑ଥିଃ ଶି॒ବୋ ନଃ॑ ॥

ପ୍ର ତେ॑ ୟକ୍ଷି॒ ପ୍ର ତ॑ ଇୟର୍ମି॒ ମନ୍ମ ଭୁବୋ॒ ୟଥା॒ ବନ୍ଦ୍ୟୋ॑ ନୋ॒ ହବେ॑ଷୁ ।

ଧନ୍ୱ॑ନ୍ନିବ ପ୍ର॒ପା ଅ॑ସି॒ ତ୍ୱମ॑ଗ୍ନ ଇୟ॒କ୍ଷବେ॑ ପୂ॒ରବେ॑ ପ୍ରତ୍ନ ରାଜନ୍ ॥ (୪)

ବି ପାଜ॑ସା॒ ବି ଜ୍ୟୋତି॑ଷା ॥

ସ ତ୍ୱମ॑ଗ୍ନେ॒ ପ୍ରତୀ॑କେନ॒ ପ୍ରତ୍ୟୋ॑ଷ ୟାତୁଧା॒ନ୍ୟଃ॑ । ଉ॒ରୁକ୍ଷୟେ॑ଷୁ ଦୀଦ୍ୟ॑ତ୍ ॥

ତꣳ ସୁ॒ପ୍ରତୀ॑କꣳ ସୁ॒ଦୃଶ॒ꣳ ସ୍ୱଞ୍ଚ॒ମବି॑ଦ୍ୱାꣳସୋ ବି॒ଦୁଷ୍ଟ॑ରꣳ ସପେମ ।

ସ ୟ॑କ୍ଷ॒ଦ୍ୱିଶ୍ୱା॑ ବ॒ୟୁନା॑ନି ବି॒ଦ୍ୱାନ୍ ପ୍ର ହ॒ବ୍ୟମ॒ଗ୍ନିର॒ମୃତେ॑ଷୁ ବୋଚତ୍ ॥

ଅ॒ꣳହୋ॒ମୁଚେ॑ ବି॒ବେଷ୍ର॒ ୟନ୍ମା॒ ବି ନ॑ ଇ॒ନ୍ଦ୍ରେନ୍ଦ୍ରଂ॑ କ୍ଷ॒ତ୍ରମି॑ନ୍ଦ୍ରି॒ୟାଣି॑ ଶତକ୍ର॒ତୋଽନୁ॑ ତେ ଦାୟି(୫)॥

(ୟ॒ଦ୍ବୀଃ ସମ॑ଧ୍ବ॒ରାୟ॑ ନୋ॒ ବରୁ॑ଣꣳ ରାଜ॒ꣳଶ୍ଚତୁ॑ଶ୍ଚତ୍ୱାରି॑ꣳଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୫। ୧୨॥

=||0||=

(ବି॒ଶ୍ୱରୂ॑ପସ୍ତ୍ୱଷ୍ଟେନ୍ଦ୍ରଂ॑ ବୃ॒ତ୍ରଂ ବ୍ର॑ହ୍ମବା॒ଦିନଃ॒ ସ ତ୍ୱେ ନାସୋ॑ମୟାଜ୍ୟେ॒ଷ ବୈ ଦେବର॒ଥୋ ଦେ॒ବା ବୈ ନର୍ଚି

ନାୟ॒ଜ୍ଞୋଽଗ୍ନେ॑ ମ॒ହାନ୍ତ୍ୱାନ୍ନିବୀ॑ତ॒ମାୟୁ॑ଷ୍ଟେ॒ ଦ୍ୱାଦ॑ଶ ॥ ୧୨॥)

(ବି॒ଶ୍ୱରୂ॑ପୋ॒ ନୈନ॑ꣳ ଶିତରୂରାବ॒ଦ୍ୟ ବସ୍ୱୁ॑ ପୂର୍ବେ॒ଦ୍ୟୁର୍ବାଜା॒ ଇତ୍ୟଗ୍ନେ॑

ମ॒ହାନ୍ନିବୀତମ॒ନ୍ୟା ୟନ୍ତି॒ ଚତୁ॑ଃସପ୍ତତିଃ ॥ ୭୪॥)

(ବି॒ଶ୍ୱରୂପୋନୁ॑ ତେ ଦାୟି ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ପଞ୍ଚମଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୫ ॥

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

|| ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଷଷ୍ଠଃ ପ୍ରପାଠକଃ ||

| ଅବଶିଷ୍ଟକର୍ମାଭିଧାନମ୍ |

(ପ୍ରୟାଜବିଧିଃ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ସ॒ମିଧୋ॑ ୟଜତି ବସ॒ନ୍ତମେ॒ବର୍ତୂ॒ନାମବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ତନୂ॒ନପା॑ତଂ ୟଜତି ଗ୍ରୀ॒ଷ୍ମମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧ
ଇ॒ଡୋ ୟ॑ଜତି ବ॒ର୍ଷା ଏ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ ବ॒ର୍ହିର୍ୟ॑ଜତି ଶ॒ରଦ॑ମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ ସ୍ୱାହାକା॒ରଂ ୟ॑ଜତି
ହେମ॒ନ୍ତମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ତସ୍ମା॒ତ୍-ସ୍ୱାହା॑କୃତା॒ ହେମ॑ନ୍-ପ॒ଶବୋଽବ॑ ସୀଦନ୍ତି ସ॒ମିଧୋ॑
ୟଜତ୍ୟୁ॒ଷସ॑ ଏ॒ବ ଦେ॒ବତା॑ନା॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ତନୂ॒ନପା॑ତଂ ୟଜତି ୟ॒ଜ୍ଞମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧ (୧)
ଇ॒ଡୋ ୟ॑ଜତି ପ॒ଶୂନେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ ବ॒ର୍ହିର୍ୟ॑ଜତି ପ୍ର॒ଜାମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ ସ॒ମାନ॑ୟତ
ଉପଭୃ॒ତସ୍ତେଜୋ॒ ବା ଆଜ୍ୟ॑ଂ ପ୍ର॒ଜା ବ॒ର୍ହିଃ ପ୍ର॒ଜାସ୍ୱେ॒ବ ତେଜୋ॑ ଦଧାତି ସ୍ୱାହାକା॒ରଂ ୟ॑ଜତି॒
ବାଚ॑ମେ॒ବାବ॑ ରୁନ୍ଧେ॒ ଦଶ॒ ସଂ ପ॑ଦ୍ୟନ୍ତେ॒ ଦଶା॑କ୍ଷରା ବି॒ରାଡନ୍ନ॑ଂ
ବି॒ରାଡ୍-ବି॒ରାଜୈ॒ବାନ୍ନାଦ୍ୟ॒ମବ॑ ରୁନ୍ଧେ ସ॒ମିଧୋ॑ ୟଜତ୍ୟ॒ସ୍ମିନ୍ନେ॒ବ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି॒
ତନୂ॒ନପା॑ତଂ ୟଜତି (୨) ୟ॒ଜ୍ଞ ଏ॒ବାନ୍ତରି॑କ୍ଷେ॒ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତୀ॒ଡୋ ୟ॑ଜତି ପ॒ଶୁଷ୍ୱେ॒ବ ପ୍ରତି॑
ତିଷ୍ଠତି ବ॒ର୍ହିର୍ୟ॑ଜତି॒ ୟ ଏ॒ବ ଦେ॑ବ॒ୟାନା॒ଃ ପନ୍ଥା॑ନ॒ସ୍ତେଷ୍ୱେ॒ବ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତି ସ୍ୱାହାକା॒ରଂ ୟ॑ଜତି
ସୁବ॒ର୍ଗ ଏ॒ବ ଲୋ॒କେ ପ୍ରତି॑ ତିଷ୍ଠତ୍ୟେ॒ତାବ॑ନ୍ତୋ॒ ବୈ ଦେ॑ବଲୋ॒କାସ୍ତେଷ୍ୱେ॒ବ ୟ॑ଥାପୂ॒ର୍ୱଂ ପ୍ରତି॑
ତିଷ୍ଠତି ଦେବାସୁ॒ରା ଏ॒ଷୁ ଲୋ॒କେଷ୍ୱ॑ସ୍ପର୍ଧନ୍ତ॒ ତେ ଦେ॒ବାଃ ପ୍ର॑ୟା॒ଜୈରେ॒ଭ୍ୟୋ
ଲୋ॒କେଭ୍ୟୋଽସୁ॑ରା॒ନ୍-ପ୍ରାଣୁ॑ଦନ୍ତ॒ ତତ୍-ପ୍ର॑ୟା॒ଜାନା॑ଂ (୩) ପ୍ରୟାଜ॒ତ୍ୱଂ ୟସ୍ୟୈ॒ବଂ ବି॒ଦୁଷଃ॑
ପ୍ରୟା॒ଜା ଇ॒ଜ୍ୟନ୍ତେ॒ ପ୍ରୈଭ୍ୟୋ ଲୋ॒କେଭ୍ୟୋ॒ ଭ୍ରାତୃ॑ବ୍ୟାନ୍ନୁଦତେଽଭି॒କ୍ରାମ॑ଂ ଜୁହୋତ୍ୟ॒ଭିଜି॑ତ୍ୟୈ॒
ୟୋ ବୈ ପ୍ର॑ୟା॒ଜାନା॑ଂ ମିଥୁ॒ନଂ ବେଦ॒ ପ୍ର ପ୍ର॒ଜୟା॑ ପ॒ଶୁଭି॑ର୍ମିଥୁ॒ନୈର୍ଜା॑ୟତେ ସ॒ମିଧୋ॑

Not For Commercial Use

ବହ୍ୱୀରିବ ୟଜତି ତନୂନପାତମେକମିବ ମିଥୁନଂ ତଦ୍ୱୌ ବହ୍ୱୀରିବ ୟଜତି ବର୍ହିରେକମିବ
ମିଥୁନଂ ତଦେତଦ୍ୱୈ ପ୍ରୟାଜାନାଂ ମିଥୁନଂ ୟ ଏବଂ ବେଦ ପ୍ର (୪) ପ୍ରଜୟା
ପଶୁଭିର୍ମିଥୁନୈର୍ଜାୟତେ ଦେବାନାଂ ବା ଅନିଷ୍ଟା ଦେବତା ଆସନ୍ନଥାସୁରା ୟଜ୍ଞମଜିଘାଂସନ୍ତେ
ଦେବା ଗାୟତ୍ରୀଂ ବ୍ୟୌହନ୍ ପଞ୍ଚାକ୍ଷରାଣି ପ୍ରାଚୀନାନି ତ୍ରୀଣି ପ୍ରତୀଚୀନାନି ତତୋ ବର୍ମ
ୟଜ୍ଞାୟାଭବଦ୍ୱର୍ମ ୟଜମାନାୟ ୟତ୍-ପ୍ରୟାଜାନୂୟାଜା ଇଜ୍ୟନ୍ତେ ବର୍ମୈବ ତଦ୍ୟଜ୍ଞାୟ କ୍ରିୟତେ
ବର୍ମ ୟଜମାନାୟ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାଭିଭୂତ୍ୟୈ ତସ୍ମାଦ୍ୱରୂଥଂ ପୁରସ୍ତାଦ୍ୱର୍ଷୀୟଃ ପଶ୍ଚାଦ୍ହ୍ରସୀୟୋ ଦେବା
ବୈ ପୁରା ରକ୍ଷୋଭ୍ୟ (୫) ଇତି ସ୍ୱାହାକାରେଣ ପ୍ରୟାଜେଷୁ ୟଜ୍ଞଂ ସଂସ୍ଥାପ୍ୟମପଶ୍ୟନ୍ତଂ
ସ୍ୱାହାକାରେଣ ପ୍ରୟାଜେଷୁ ସମସ୍ଥାପୟନ୍ୱି ବା ଏତଦ୍ୟଜ୍ଞଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତି ୟସ୍ୱାହାକାରେଣ
ପ୍ରୟାଜେଷୁ ସଂ ସ୍ଥାପୟନ୍ତି ପ୍ରୟାଜାନିଷ୍ଟ୍ୱା ହବୀଂଷ୍ୟଭି ଘାରୟତି ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ସଂତତ୍ୟା
ଅଥୋ ହବିରେବାକରଥୋ ୟଥାପୂର୍ବମୁପୈତି ପିତା ବୈ ପ୍ରୟାଜାଃ ପ୍ରଜାଽନୂୟାଜା
ୟତ୍-ପ୍ରୟାଜାନିଷ୍ଟ୍ୱା ହବୀଂଷ୍ୟଭିଘାରୟତି ପିତୈବ ତତ୍-ପୁତ୍ରେଣ ସାଧାରଣଂ (୬) କୁରୁତେ
ତସ୍ମାଦାହୁର୍ୟଶ୍ଚୈବଂ ବେଦ ୟଶ୍ଚ ନ କଥା ପୁତ୍ରସ୍ୟ କେବଲଂ କଥା ସାଧାରଣଂ
ପିତୁରିତ୍ୟସ୍କନ୍ନମେବ ତଦ୍ୟତ୍-ପ୍ରୟାଜେଷ୍ୱିଷ୍ଟେଷୁ ସ୍କନ୍ଦତି ଗାୟତ୍ର୍ୟେବ ତେନ ଗର୍ଭଂ ଧତ୍ତେ ସା
ପ୍ରଜାଂ ପଶୂନ୍ ୟଜମାନାୟ ପ୍ର ଜନୟତି (୭) ॥ (ୟଜତି ୟଜ୍ଞମେବାବ ରୁନ୍ଧେ ତନୂନପାତଂ ୟଜତି
ପ୍ରୟାଜାନାମେବଂ ବେଦ ପ୍ର ରକ୍ଷୋଭ୍ୟଃ ସାଧାରଣଂ ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) **॥ ୨। ୬। ୧॥**

(ଆଜ୍ୟଭାଗୌ; ତଦୀୟେ ୟାଜ୍ୟାନୁବାକ୍ୟେ; ପ୍ରଧାନସ୍ୟ ହବିଷୋ ୟାଜ୍ୟାନୁବାକ୍ୟେ ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଚକ୍ଷୁଷୀ ବା ଏତେ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ୟଦାଜ୍ୟଭାଗୌ ୟଦାଜ୍ୟଭାଗୌ ୟଜତି ଚକ୍ଷୁଷୀ ଏବ
ତଦ୍ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ପ୍ରତି ଦଧାତି ପୂର୍ବାର୍ଧେ ଜୁହୋତି ତସ୍ମାତ୍ ପୂର୍ବାର୍ଧେ ଚକ୍ଷୁଷୀ ପ୍ରବାହୁଗ୍-ଜୁହୋତି
ତସ୍ମାତ୍-ପ୍ରବାହୁକ୍-ଚକ୍ଷୁଷୀ ଦେବଲୋକଂ ବା ଅଗ୍ନିନା ୟଜମାନୋଽନୁ ପଶ୍ୟତି ପିତୃଲୋକଂ

Not For Commercial Use

ସୋମେନୋତ୍ତରାର୍ଧେଽଗ୍ନୟେ ଜୁହୋତି ଦକ୍ଷିଣାର୍ଧେ ସୋମାୟୈବମିବ ହୀମୌ
ଲୋକାବନୟୋର୍ଲୋକୟୋରନୁଖ୍ୟାତ୍ୟୈ ରାଜାନୌ ବା ଏତୌ ଦେବତାନାଂ (୧)
ୟଦଗ୍ନୀଷୋମାବନ୍ତରା ଦେବତା ଇଜ୍ୟେତେ ଦେବତାନାଂ ବିଧୃତ୍ୟୈ ତସ୍ମାଦ୍ରାଜ୍ଞା ମନୁଷ୍ୟା
ବିଧୃତା ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୋ ବଦନ୍ତି କିଂ ତଦ୍ୟଜ୍ଞେ ୟଜମାନଃ କୁରୁତେ ୟେନାନ୍ୟତୋଦତଶ୍ଚ
ପଶୂନ୍ ଦାଧାରୋଽଭୟତୋଦତଶ୍ଚେତ୍ୟୃଚମନୂଚ୍ୟାଽଽଜ୍ୟଭାଗସ୍ୟ ଜୁଷାଣେନ ୟଜତି
ତେନାନ୍ୟତୋଦତୋ ଦାଧାରର୍ଚମନୂଚ୍ୟ ହବିଷ ଋଚା ୟଜତି ତେନୋଭୟତୋଦତୋ ଦାଧାର
ମୂର୍ଧନ୍ୱତୀ ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତି ମୂର୍ଧାନମେବୈନଂ ସମାନାନାଂ କରୋତି (୨)
ନିୟୁତ୍ୱତ୍ୟା ୟଜତି ଭ୍ରାତୃବ୍ୟସ୍ୟୈବ ପଶୂନ୍ନି ୟୁବତେ କେଶିନଂ ହ ଦାର୍ଭ୍ୟଂ କେଶୀ
ସାତ୍ୟକାମିରୁବାଚ ସପ୍ତପଦାଂ ତେ ଶକ୍ୱରୀଂ ଶ୍ୱୋ ୟଜ୍ଞେ ପ୍ରୟୋକ୍ତାସେ ୟସ୍ୟୈ ବୀର୍ୟେଣ
ପ୍ର ଜାତାନ୍ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାନ୍ନୁଦତେ ପ୍ରତି ଜନିଷ୍ୟମାଣାନ୍ ୟସ୍ୟୈ
ବୀର୍ୟେଣୋଭୟୋର୍ଲୋକୟୋର୍ଜ୍ୟୋତିର୍ଧତ୍ତେ ୟସ୍ୟୈ ବୀର୍ୟେଣ ପୂର୍ବାର୍ଧେନାନଡ୍ୱାନ୍-ଭୁନକ୍ତି
ଜଘନାର୍ଧେନ ଧେନୁରିତି ପୁରସ୍ତାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମା ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତି ଜାତାନେବ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାନ୍ ପ୍ର
ଣୁଦତ ଉପରିଷ୍ଟାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମା (୩) ୟାଜ୍ୟା ଜନିଷ୍ୟମାଣାନେବ ପ୍ରତି ନୁଦତେ ପୁରସ୍ତାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମା
ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତ୍ୟସ୍ମିନ୍ନେବ ଲୋକେ ଜ୍ୟୋତିର୍ଧତ୍ତ ଉପରିଷ୍ଟାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମା ୟାଜ୍ୟାଽମୁଷ୍ମିନ୍ନେବ
ଲୋକେ ଜ୍ୟୋତିର୍ଧତ୍ତେ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମନ୍ତାବସ୍ମା ଇମୌ ଲୋକୌ ଭବତୋ ୟ ଏବଂ ବେଦ
ପୁରସ୍ତାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମା ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତି ତସ୍ମାତ୍ ପୂର୍ବାର୍ଧେନାନଡ୍ୱାନ୍ ଭୁନକ୍ତ୍ୟୁପରିଷ୍ଟାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମା
ୟାଜ୍ୟା ତସ୍ମାଜ୍ଜଘନାର୍ଧେନ ଧେନୁର୍ୟ ଏବଂ ବେଦ ଭୁଙ୍କ୍ତ ଏନମେତୌ ବଜ୍ର ଆଜ୍ୟଂ ବଜ୍ର
ଆଜ୍ୟଭାଗୌ (୪) ବଜ୍ରୋ ବଷଟ୍-କାରସ୍ତ୍ରିବୃତମେବ ବଜ୍ରଂ ସଂଭୃତ୍ୟ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାୟ ପ୍ର
ହରତ୍ୟଚ୍ଛମ୍ବଟ୍-କାରମପଗୂର୍ୟ ବଷଟ୍-କରୋତି ସ୍ତୃତ୍ୟୈ ଗାୟତ୍ରୀ ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତି

Not For Commercial Use

ତ୍ରିଷ୍ଟୁଗ୍ ୟାଜ୍ୟା ବ୍ରହ୍ମନ୍ନେବ କ୍ଷତ୍ରମନ୍ୱାରମ୍ଭୟତି ତସ୍ମାଦ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ମୁଖ୍ୟୋ ମୁଖ୍ୟୋ ଭବତି ୟ

ଏବଂ ବେଦ ପ୍ରୈବୈନଂ ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟୟାଽଽହ ପ୍ରଣୟତି ୟାଜ୍ୟୟା ଗମୟତି

ବଷଟ୍-କାରେଣୈବୈନଂ ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟୟା ଦତ୍ତେ ପ୍ର ୟଚ୍ଛତି ୟାଜ୍ୟୟା ପ୍ରତି (୫)

ବଷଟ୍-କାରେଣ ସ୍ଥାପୟତି ତ୍ରିପଦା ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତି ତ୍ରୟ ଇମେ ଲୋକା ଏଷ୍ୱେବ

ଲୋକେଷୁ ପ୍ରତିତିଷ୍ଠତି ଚତୁଷ୍ପଦା ୟାଜ୍ୟା ଚତୁଷ୍ପଦ ଏବ ପଶୂନବ ରୁନ୍ଧେ ଦ୍ୱ୍ୟକ୍ଷରୋ

ବଷଟ୍-କାରୋ ଦ୍ୱିପାଦ୍ୟଜମାନଃ ପଶୁଷ୍ୱେବୋପରିଷ୍ଟାତ୍ ପ୍ରତି ତିଷ୍ଠତି ଗାୟତ୍ରୀ

ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟା ଭବତି ତ୍ରିଷ୍ଟୁଗ୍ୟାଜ୍ୟୈଷା ବୈ ସପ୍ତପଦା ଶକ୍ୱରୀ ୟଦ୍ୱା ଏତୟା ଦେବା

ଅଶିକ୍ଷନ୍ତଦଶକ୍ନୁବନ୍ ୟ ଏବଂ ବେଦ ଶକ୍ନୋତ୍ୟେବ ୟଚ୍ଛିକ୍ଷତି (୬) ॥

(ଦେବତାନାଂ କରୋତ୍ୟୁପରିଷ୍ଟାଲ୍ଲକ୍ଷ୍ମାଽଽଜ୍ୟ ଭାଗୌ ପ୍ରତି ଶକ୍ନୋତ୍ୟେବ ଦ୍ୱେ ଚ) ॥ ୨। ୬। ୨॥

(ଆଗ୍ନେୟପୁରୋଡାଶବିଧିଃ; କପାଲନାଶେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତଂ ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ପ୍ରଜାପତିର୍ଦେବେଭ୍ୟୋ ୟଜ୍ଞାନ୍ ବ୍ୟାଦିଶସ୍ସ ଆତ୍ମନ୍ନାଜ୍ୟମଧତ୍ତ ତଂ ଦେବା ଅବ୍ରୁବନ୍ନେଷ ବାବ

ୟଜ୍ଞୋ ୟଦାଜ୍ୟମପ୍ୟେବ ନୋଽତ୍ରାସ୍ତ୍ୱିତି ସୋଽବ୍ରବୀଦ୍ୟଜାନ୍ ବ ଆଜ୍ୟଭାଗାବୁପ ସ୍ତୃଣାନଭି

ଘାରୟାନିତି ତସ୍ମାଦ୍ୟଜନ୍ତ୍ୟାଜ୍ୟଭାଗାବୁପ ସ୍ତୃଣନ୍ତ୍ୟଭି ଘାରୟନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୋ ବଦନ୍ତି କସ୍ମାତ୍

ସତ୍ୟାଦ୍ୟାତୟାମାନ୍ୟନ୍ୟାନି ହବୀଂଷ୍ୟୟାତୟାମମାଜ୍ୟମିତି ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ (୧) ମିତି

ବ୍ରୂୟାଦୟାତୟାମା ହି ଦେବାନାଂ ପ୍ରଜାପତିରିତି ଛନ୍ଦାଂସି ଦେବେଭ୍ୟୋଽପାକ୍ରାମନ୍ନ

ବୋଽଭାଗାନି ହବ୍ୟଂ ବକ୍ଷ୍ୟାମ ଇତି ତେଭ୍ୟ ଏତଚ୍ଚତୁରବତ୍ତମଧାରୟନ୍-ପୁରୋଽନୁବାକ୍ୟାୟୈ

ୟାଜ୍ୟାୟୈ ଦେବତାୟୈ ବଷଟ୍-କାରାୟ ୟଚ୍ଚତୁରବତ୍ତଂ ଜୁହୋତି ଛନ୍ଦାଂସ୍ୟେବ

ତତ୍-ପ୍ରୀଣାତି ତାନ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରୀତାନି ଦେବେଭ୍ୟୋ ହବ୍ୟଂ ବହନ୍ତ୍ୟଙ୍ଗିରସୋ ବା ଇତ ଉତ୍ତମାଃ

ସୁବର୍ଗଂ ଲୋକମାୟନ୍ତଦୃଷୟୋ ୟଜ୍ଞବାସ୍ତ୍ୱଭ୍ୟବାୟନ୍ତେ (୨) ଽପଶ୍ୟନ୍-ପୁରୋଡାଶଂ କୂର୍ମଂ

ଭୂତꣳ ସର୍ପ᳚ନ୍ତ॒ଂ ତମ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍ନିନ୍ଦ୍ରା॑ୟ ଧ୍ରିୟସ୍ୱ॒ ବୃହ॒ସ୍ପତ॑ୟେ ଧ୍ରିୟସ୍ୱ॒ ବିଶ୍ୱେ॑ଭ୍ୟୋ ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॑

ଧ୍ରିୟ॒ସ୍ୱେତି॒ ସ ନାଧ୍ରି॑ୟତ॒ ତମ॑ବ୍ରୁବନ॒ଗ୍ନୟେ॑ ଧ୍ରିୟ॒ସ୍ୱେତି॒ ସୋ॑ଽଗ୍ନୟେ॑ଽଧ୍ରିୟତ॒

ୟଦା᳚ଗ୍ନେ॒ୟୋ᳚ଽଷ୍ଟାକ॑ପାଲୋଽମାବା॒ସ୍ୟା॑ୟାଂ ଚ ପୌର୍ଣମା॒ସ୍ୟାଂ ଚା᳚ଚ୍ୟୁ॒ତୋ ଭବ॑ତି ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑

ଲୋ॒କସ୍ୟା॒ଭିଜି॑ତ୍ୟୈ॒ ତମ॑ବ୍ରୁବନ୍ କ॒ଥାଽହା᳚ସ୍ଥା॒ ଇତ୍ୟନୁ॑ପାକ୍ତୋଽଭୂବ॒ମିତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒ଦ୍ୟଥାଽକ୍ଷୋଽନୁ॑

ପାକ୍ତୋ॒ (୩) ଽବାର୍ଚ୍ଛ॑ତ୍ୟେ॒ବମବା᳚ଽଽର॒ମିତ୍ୟୁ॒ପରି॑ଷ୍ଟାଦ॒ଭ୍ୟଜ୍ୟା॒ଧସ୍ତା॒ଦୁପା᳚ନକ୍ତି ସୁବ॒ର୍ଗସ୍ୟ॑

ଲୋ॒କସ୍ୟ॒ ସମ॑ଷ୍ଟ୍ୟୈ॒ ସର୍ବା॑ଣି କ॒ପାଲା᳚ନ୍ୟ॒ଭି ପ୍ର॑ଥୟତି॒ ତାବ॑ତଃ

ପୁରୋ॒ଡାଶା᳚ନ॒ମୁଷ୍ମି॑ଁଲ୍ଲୋ॒କେ॑ଽଭି ଜ॑ୟତି॒ ୟୋ ବିଦ॑ଗ୍ଧଃ॒ ସ ନୈର୍ରୃ॒ତୋ ୟୋଽଶୃ॑ତଃ॒ ସ

ରୌ॒ଦ୍ରୋ ୟଃ ଶୃ॒ତଃ ସ ସଦେ॑ବ॒ସ୍ତସ୍ମା॒ଦବି॑ଦହତା ଶୃତ॒ଙ୍କୃତ୍ୟଃ॑ ସଦେବ॒ତ୍ୱାୟ॒ ଭସ୍ମ॑ନା॒ଽଭି

ବା॑ସୟତି॒ ତସ୍ମା᳚ନ୍ମା॒ꣳସେନାସ୍ଥି॑ ଛ॒ନ୍ନଂ ବେ॒ଦେନା॒ଭି ବା॑ସୟତି॒ ତସ୍ମା॒ତ୍ (୪) କେଶୈ॒ଃ ଶିର॑ଶ୍ଛ॒ନ୍ନଂ

ପ୍ରଚ୍ୟୁ॑ତ॒ଂ ବା ଏ॒ତଦ॒ସ୍ମାଲ୍ଲୋ॒କାଦଗ॑ତଂ ଦେବଲୋ॒କଂ ୟଚ୍ଛୃ॒ତꣳ ହ॒ବିରନ॑ଭି ଘାରିତମଭି॒

ଘାର୍ୟୋ᳚ଦ୍ୱା॑ସୟତି ଦେବ॒ତ୍ରୈବୈନ॑ଦ୍-ଗମୟତି॒ ୟଦ୍ୟେକ॑ଂ କ॒ପାଲ॒ଂ ନଶ୍ୟେ॒ଦେକୋ॒ ମାସଃ॑

ସଂବ॒ତ୍ସରସ୍ୟାନ॑ବେତଃ॒ ସ୍ୟାଦଥ॒ ୟଜ॑ମାନଃ॒ ପ୍ର ମୀ॑ୟେତ॒ ୟଦ୍ ଦ୍ୱେ ନଶ୍ୟେ॑ତା॒ଂ ଦ୍ୱୌ

ମାସୌ ସଂବ॒ତ୍ସରସ୍ୟାନ॑ବେତୌ॒ ସ୍ୟାତା॒ମଥ॒ ୟଜ॑ମାନଃ॒ ପ୍ର ମୀ॑ୟେତ ସ॒ଙ୍ଖ୍ୟାୟୋଦ୍ୱା॑ସୟତି॒

ୟଜ॑ମାନସ୍ୟ (୫) ଗୋପୀ॒ଥାୟ॒ ୟଦି॒ ନଶ୍ୟେ॑ଦାଶ୍ୱି॒ନଂ ଦ୍ୱିକ॑ପା॒ଲଂ ନିର୍ବ॑ପେଦ୍

ଦ୍ୟାବାପୃଥି॒ବ୍ୟ॑ମେକ॑ କପାଲମ॒ଶ୍ୱିନୌ॒ ବୈ ଦେ॒ବାନା᳚ଂ ଭି॒ଷଜୌ॒ ତାଭ୍ୟା᳚ମେ॒ବାସ୍ମୈ॑ ଭେଷ॒ଜଂ

କ॑ରୋତି ଦ୍ୟାବାପୃଥି॒ବ୍ୟ॑ ଏକ॑କପାଲୋ ଭବତ୍ୟ॒ନୟୋ॒ର୍ବା ଏ॒ତନ୍ନ॑ଶ୍ୟତି॒

ୟନ୍ନଶ୍ୟ॑ତ୍ୟ॒ନୟୋ॑ରେ॒ବୈନ॑ଦ୍ୱିନ୍ଦତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ (୬) ॥

(ପ୍ରା॒ଜା॒ପ॒ତ୍ୟଂ ତେଽକ୍ଷୋଽନୁ॑ପାକ୍ତୋ ବେ॒ଦେନା॒ଭି ବା॑ସୟତି॒ ତସ୍ମା॒ଦ୍ୟଜ॑ମାନସ୍ୟ॒ ଦ୍ୱାତ୍ରି॑ꣳଶଚ୍ଚ) ॥୨।୬।୩॥

(ବେଦିନିର୍ମାଣମ୍ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ୱା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବ ଇତି ସ୍ଫ୍ୟମା ଦତ୍ତେ ପ୍ରସୂତ୍ୟା ଅଶ୍ୱିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାମିତ୍ୟାହାଶ୍ୱିନୌ ହି ଦେବାନାମଧ୍ୱର୍ୟୂ ଆସ୍ତାଂ ପୂଷ୍ଣୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମିତ୍ୟାହ ୟତ୍ୟୈ ଶତଭୃଷ୍ଟିରସି ବାନସ୍ପତ୍ୟୋ ଦ୍ୱିଷତୋ ବଧ ଇତ୍ୟାହ ବଜ୍ରମେବ ତତ୍ସଂଶ୍ୟତି ଭ୍ରାତୃବ୍ୟାୟ ପ୍ରହରିଷ୍ୟନ୍-ସ୍ତମ୍ବ ୟଜୁର୍ହରତ୍ୟେତାବତୀ ବୈ ପୃଥିବୀ ୟାବତୀ ବେଦିସ୍ତସ୍ୟା ଏତାବତ ଏବ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟଂ ନିର୍ଭଜତି (୧) ତସ୍ମାନ୍ନାଭାଗଂ ନିର୍ଭଜନ୍ତି ତ୍ରିର୍ହରତି ତ୍ରୟ ଇମେ ଲୋକା ଏଭ୍ୟ ଏବୈନଂ ଲୋକେଭ୍ୟୋ ନିର୍ଭଜତି ତୂଷ୍ଣୀଂ ଚତୁର୍ଥଂ ହରତ୍ୟପରିମିତାଦେବୈନଂ ନିର୍ଭଜତ୍ୟୁଦ୍ଧନ୍ତି ୟଦେବାସ୍ୟା ଅମେଧ୍ୟଂ ତଦପ ହନ୍ତ୍ୟୁଦ୍ଧନ୍ତି ତସ୍ମାଦୋଷଧୟଃ ପରା ଭବନ୍ତି ମୂଲଂ ଛିନତ୍ତି ଭ୍ରାତୃବ୍ୟସ୍ୟୈବ ମୂଲଂ ଛିନତ୍ତି ପିତୃଦେବତ୍ୟାତି ଖାତେୟତୀଂ ଖନତି ପ୍ରଜାପତିନା (୨) ୟଜ୍ଞମୁଖେନ ସଂ ମିତାମା ପ୍ରତିଷ୍ଠାୟୈ ଖନତି ୟଜମାନମେବ ପ୍ରତିଷ୍ଠାଂ ଗମୟତି ଦକ୍ଷିଣତୋ ବର୍ଷୀୟସୀଂ କରୋତି ଦେବୟଜନସ୍ୟୈବ ରୂପମକଃ ପୁରୀଷବତୀଂ କରୋତି ପ୍ରଜା ବୈ ପଶବଃ ପୁରୀଷଂ ପ୍ରଜୟୈବୈନଂ ପଶୁଭିଃ ପୁରୀଷବନ୍ତଂ କରୋତ୍ୟୁତ୍ତରଂ ପରିଗ୍ରାହଂ ପରି ଗୃହ୍ଣାତ୍ୟେତାବତୀ ବୈ ପୃଥିବୀ ୟାବତୀ ବେଦିସ୍ତସ୍ୟା ଏତାବତ ଏବ ଭ୍ରାତୃବ୍ୟଂ ନିର୍ଭଜ୍ୟାଽଽତ୍ମନ ଉତ୍ତରଂ ପରିଗ୍ରାହଂ ପରି ଗୃହ୍ଣାତି କ୍ରୂରମିବ ବା (୩) ଏତତ୍-କରୋତି ୟଦ୍ୱେଦିଂ କରୋତି ଧା ଅସି ସ୍ୱଧା ଅସୀତି ୟୋୟୁପ୍ୟତେ ଶାନ୍ତ୍ୟୈ ପ୍ରୋକ୍ଷଣୀରା ସାଦୟତ୍ୟାପୋ ବୈ ରକ୍ଷୋଘ୍ନୀ ରକ୍ଷସାମପହତ୍ୟୈ ସ୍ଫ୍ୟସ୍ୟ ବର୍ତ୍ମନ୍-ସାଦୟତି ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ସଂତତ୍ୟୈ ୟଂ ଦ୍ୱିଷ୍ୟାତ୍ତଂ ଧ୍ୟାୟେଚ୍ଛୁଚୈବୈନମର୍ପୟତି (୪)॥

(ଭଜତି ପ୍ରଜାପତିନେବ ବୈ ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୬। ୪॥

Not For Commercial Use

(ବର୍ହିଃ ପ୍ରୟୋଗଃ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ବ୍ରୁହ୍ମବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତ୍ୟ॒ଦ୍-ଭିର୍ହ॒ବୀꣳଷି॒ ପ୍ରୌକ୍ଷୀ॒ଃ କେନା॒ପ ଇତି॒ ବ୍ରହ୍ମଣେତି॑ ବ୍ରୂୟାଦ॒ଦ୍-ଭିର୍ହ୍ୟେ॑ବ ହ॒ବୀꣳଷି॑ ପ୍ରୋ॒କ୍ଷତି॒ ବ୍ରହ୍ମ॑ଣା॒ଽପ ଇ॒ଧ୍ମାବ॒ର୍ହିଃ ପ୍ରୋକ୍ଷ॑ତି॒ ମେଧ୍ୟ॑ମେ॒ବୈନ॑ତ୍-କରୋତି॒ ବେଦି॑ଂ ପ୍ରୋକ୍ଷ॑ତ୍ୟୃ॒କ୍ଷା ବା ଏ॒ଷାଽଲୋ॒ମକାଽମେ॒ଧ୍ୟା ୟଦ୍ବେଦି॒ର୍ମେଧ୍ୟା॑ମେ॒ବୈନା॑ଂ କରୋତି ଦି॒ବେ ତ୍ୱା॒ଽନ୍ତରି॑କ୍ଷାୟ ତ୍ୱା ପୃଥି॒ବ୍ୟୈ ତ୍ୱେତି॑ ବ॒ର୍ହିରା॒ସାଦ୍ୟ॒ ପ୍ରୋ-(୧) କ୍ଷ॑ତ୍ୟେ॒ଭ୍ୟ ଏ॒ବୈନ॑ଲ୍ଲୋ॒କେଭ୍ୟ॑ଃ ପ୍ରୋକ୍ଷ॑ତି କ୍ରୂ॒ରମି॑ବ॒ ବା ଏ॒ତତ୍-କ॑ରୋତି॒ ୟତ୍-ଖନ॑ତ୍ୟ॒ପୋ ନି ନ॑ୟତି॒ ଶାନ୍ତ୍ୟୈ॑ ପୁ॒ରସ୍ତା॑ତ୍-ପ୍ରସ୍ତ॒ରଂ ଗୃ॑ହ୍ଣାତି॒ ମୁଖ୍ୟ॑ମେ॒ବୈନ॑ଂ କରୋ॒ତୀୟ॑ନ୍ତଂ ଗୃହ୍ଣାତି ପ୍ର॒ଜାପ॑ତିନା ୟ॒ଜ୍ଞମୁ॒ଖେନ॒ ସଂମି॑ତଂ ବ॒ର୍ହିଃ ସ୍ତୃ॑ଣାତି ପ୍ର॒ଜା ବୈ ବ॒ର୍ହିଃ ପୃ॑ଥି॒ବୀ ବେଦି॑ଃ ପ୍ର॒ଜା ଏ॒ବ ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟାଂ ପ୍ରତି॑ ଷ୍ଠାପୟ॒ତ୍ୟନ॑ତିଦୃଶ୍ନꣳ ସ୍ତୃଣାତି ପ୍ର॒ଜୟୈ॒ବୈନ॑ଂ ପ॒ଶୁଭି॒ରନ॑ତିଦୃ॒ଶ୍ନଂ କରୋ॒ତ୍ୟୁ- (୨) ତ୍ତ॑ରଂ ବ॒ର୍ହିଷ॑ଃ ପ୍ରସ୍ତ॒ରꣳ ସା॑ଦୟତି ପ୍ର॒ଜା ବୈ ବ॒ର୍ହିର୍ୟଜ॑ମାନଃ ପ୍ରସ୍ତ॒ରୋ ୟଜ॑ମାନମେ॒ବାୟ॑ଜମାନା॒ଦୁତ୍ତ॑ରଂ କରୋତି॒ ତସ୍ମା॒ଦ୍ୟଜ॑ମା॒ନୋଽୟ॑ଜମାନା॒ଦୁତ୍ତ॑ରୋ॒ଽନ୍ତର॑ଧାତି॒ ବ୍ୟାବୃ॑ତ୍ୟା ଅ॒ନକ୍ତି ହ॒ବିଷ୍କୃ॑ତମେ॒ବୈନ॒ꣳ॒ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ଗ॑ମୟତି ତ୍ରେ॒ଧାଽନ॑କ୍ତି ତ୍ର॒ୟ ଇମେ ଲୋ॒କା ଏ॒ଭ୍ୟ ଏ॒ବୈନ॑ଂ ଲୋ॒କେଭ୍ୟୋ॑ଽନକ୍ତି ନ ପ୍ରତି॑ ଶୃଣାତି॒ ୟତ୍-ପ୍ର॑ତି ଶୃଣୀ॒ୟାଦନୂ॑ର୍ଧ୍ୱଂ ଭାବୁକ॒ଂ ୟଜ॑ମାନସ୍ୟ ସ୍ୟାଦୁ॒ପରୀ॑ବ॒ ପ୍ର ହ॑ରତ୍ୟୁ॒ (୩) ପରୀ॑ବ॒ ହି ସୁ॑ବ॒ର୍ଗୋ ଲୋ॒କୋ ନି ୟ॑ଚ୍ଛତି॒ ବୃଷ୍ଟି॑ମେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ନି ୟ॑ଚ୍ଛତି॒ ନାତ୍ୟ॑ଗ୍ର॒ଂ ପ୍ର ହ॑ରେ॒ଦ୍ୟଦତ୍ୟ॑ଗ୍ରଂ ପ୍ର॒ହରେ॑ଦତ୍ୟା॒ସାରି॒ଣ୍ୟ॑ଧ୍ୱ॒ର୍ୟୋର୍ନାଶୁ॑କା ସ୍ୟା॒ନ୍ନ ପୁ॒ରସ୍ତା॒ତ୍ ପ୍ରତ୍ୟ॑ସ୍ୟେ॒ଦ୍ୟତ୍-ପୁ॒ରସ୍ତା॑ତ୍ ପ୍ର॒ତ୍ୟସ୍ୟେ॑ତ୍ ସୁବ॒ର୍ଗାଲ୍ଲୋ॒କାଦ୍ୟଜ॑ମାନ॒ଂ ପ୍ରତି॑ ନୁଦେ॒ତ୍ ପ୍ରାଞ୍ଚ॒ଂ ପ୍ର ହ॑ରତି॒ ୟଜ॑ମାନମେ॒ବ ସୁ॑ବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ଗ॑ମୟତି॒ ନ ବିଷ୍ୱଞ୍ଚ॒ଂ ବି ୟୁ॑ୟା॒ଦ୍ୟଦ୍ୱିଷ୍ୱ॑ଞ୍ଚଂ ବିୟୁ॒ୟାତ୍- (୪) ସ୍ତ୍ରୟ॑ସ୍ୟ ଜାୟେତୋ॒ର୍ଧ୍ୱମୁଦ୍ୟୌ॑ତ୍ୟୂ॒ର୍ଧ୍ୱମି॑ବ॒ ହି ପୁ॒ꣳସଃ ପୁମା॑ନେ॒ବାସ୍ୟ॑ ଜାୟତେ॒ ୟତ୍-ସ୍ୟୋନ॑

Not For Commercial Use

ବୋପବେ୍ଷେଣ ବା ୟୋୟୁପ୍ୟେତ୍ ସ୍ତୃତିରେ୍ବାସ୍ୟ ସା ହସ୍ତେନ ୟୋୟୁପ୍ୟତେ୍ ୟଜମାନସ୍ୟ

ଗୋପୀ୍ଥାୟ ବ୍ରହ୍ମବା୍ଦିନୋ ବଦନ୍ତି୍ କିଂ ୟ୍ଜ୍ଞସ୍ୟ ୟଜମାନ୍ ଇତି ପ୍ରସ୍ତ୍ର ଇତି୍ ତସ୍ୟ କ୍ୱ

ସୁ୍ବ୍ର୍ଗୋ ଲୋ୍କ ଇତ୍ୟାହବ୍ନୀୟ୍ ଇତି ବ୍ରୂୟା୍ଦ୍ୟତ୍-ପ୍ରସ୍ତ୍ରମାହବ୍ନୀୟେ ପ୍ରହରତି୍

ୟଜମାନମେ୍ବ (୫) ସୁବ୍ର୍ଗଂ ଲୋ୍କଂ ଗମୟତି୍ ବି ବା ଏ୍ତଦ୍ୟଜମାନୋ ଲିଶତେ୍

ୟତ୍-ପ୍ରସ୍ତ୍ରଂ ୟୋୟୁପ୍ୟନ୍ତେ ବ୍ର୍ହିରନୁ ପ୍ର ହରତି୍ ଶାନ୍ତ୍ୟା ଅନାରମ୍ଭ୍ଣ ଇବ୍ ବା ଏ୍ତର୍ହ୍ୟଧ୍ୱର୍ୟୁଃ

ସ ଈଶ୍ୱ୍ରୋ ବେପ୍ନୋ ଭବିତୋର୍ଧ୍ୱବାଽସୀତୀ୍ମାମ୍ଭି ମୃଶତୀ୍ୟଂ ବୈ ଧ୍ରୁବାଽସ୍ୟାମେ୍ବ

ପ୍ରତିତିଷ୍ଠତି୍ ନ ବେପ୍ନୋ ଭବ୍ତ୍ୟଗା୩ନଗ୍ନୀ୍ଦିତ୍ୟାହ୍ ୟଦ୍-ବ୍ରୂୟାଦଗନ୍ନ୍ଗ୍ନିରିତ୍ୟ୍ଗ୍ନାବ୍ଗ୍ନିଂ

ଗମୟେନ୍ନିର୍ୟଜମାନଂ ସୁବ୍ର୍ଗାଲ୍ଲୋ୍କାଦ୍-ଭଜେ୍ଦଗ୍ନ୍ନିତ୍ୟେ୍ବ ବ୍ରୂୟା୍ଦ୍ୟଜମାନମେ୍ବ ସୁବ୍ର୍ଗଂ

ଲୋ୍କଂ ଗମୟତି (୬)॥

(ଆ୍ସାଦ୍ୟ ପ୍ରନ୍ତିଦୃଶ୍ୱଂ କରୋତି ହରତି ବିୟୁୟାଦ୍ୟଜମାନମେ୍ବାଗ୍ନିରିତି ସ୍ପ୍ତଦଶ ଚ) ॥ ୨। ୬। ୫॥

(ଉପାଂଶୁୟାଜଃ; ସ୍ୱିଷ୍ଟକୃତ୍ ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଅ୍ଗ୍ନେସ୍ତ୍ରୟୋ୍ ଜ୍ୟାୟାଂସୋ୍ ଭ୍ରାତର ଆସ୍ନ୍ ତେ ଦେ୍ବେଭ୍ୟୋ ହ୍ବ୍ୟଂ ବହନ୍ତଃ୍ ପ୍ରାମୀୟନ୍ତ

ସୋଽଗ୍ନିରବିଭେଦି୍ତ୍ଥଂ ବାବ ସ୍ୟ ଆର୍ତି୍ମାଽରିଷ୍ୟ୍ତୀତି୍ ସ ନିଲାୟତ୍ ସୋଽପଃ ପ୍ରାବିଶ୍ତ୍ତଂ

ଦେ୍ବତାଃ୍ ପ୍ରୈଷମୈଚ୍ଛନ୍ତଂ ମସ୍ୟଃ୍ ପ୍ରାବ୍ରବୀ୍ତ୍ତମଶପଦ୍ଧ୍ୟାଧ୍ୟା ତ୍ୱା ବଧ୍ୟାସୁ୍ର୍ୟୋ ମା୍ ପ୍ରାବୋଚ୍

ଇତି୍ ତସ୍ମାନ୍ମସ୍ୟଂ ଧି୍ୟାଧି୍ୟା ଘ୍ନନ୍ତି ଶ୍ପ୍ତୋ (୧) ହି ତମନ୍ୱବିନ୍ଦ୍ନ୍ତମବ୍ରୁବ୍ନ୍ନୁପ ନ୍ ଆ ବର୍ତସ୍ୱ

ହ୍ବ୍ୟଂ ନୋ ବ୍ହେତି୍ ସୋଽବ୍ରବୀ୍ଦ୍ୱରଂ ବୃଣୈ ୟଦେ୍ବ ଗୃହୀ୍ତସ୍ୟାହୁତସ୍ୟ ବହିଃପରି୍ଧି

ସ୍କନ୍ଦା୍ତ୍ ତନ୍ମେ ଭ୍ରାତୃ୍ଣାଂ ଭାଗ୍ଧେୟମସ୍ଦିତି୍ ତସ୍ମା୍ଦ୍ୟଦ୍-ଗୃ୍ହୀ୍ତସ୍ୟାହୁତସ୍ୟ ବହିଃପରି୍ଧି

ସ୍କନ୍ଦତି୍ ତେଷା୍ଂ ତଦ୍-ଭାଗ୍ଧେୟ୍ଂ ତାନେ୍ବ ତେନ ପ୍ରୀଣାତି ପରି୍ଧୀନ୍ ପରି ଦଧାତି୍

ରକ୍ଷସା୍ମପହତ୍ୟୈ୍ ସଂ ସ୍ପର୍ଶୟତି୍ (୨) ରକ୍ଷସା୍ମନନ୍ୱବଚାରାୟ୍ ନ ପୁ୍ରସ୍ତା୍ତ୍ ପରି

Not For Commercial Use

ଦଧାତ୍ୟାଦି॒ତ୍ୟୋ ହ୍ୟେ॑ବୋଦ୍ୟନ୍ ପୁ॒ରସ୍ତା॒ଦ୍ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟପ॒ ହନ୍ତ୍ୟୁ॒ର୍ଧ୍ୱେ ସ॒ମିଧା॒ବା

ଦ॑ଧାତ୍ୟୁ॒ପରିଷ୍ଟାଦ୍ଦେ॒ବ ରକ୍ଷା॒ଂସ୍ୟପ॑ ହନ୍ତି॒ ୟଜୁ॑ଷା॒ଽନ୍ୟାଂ ତୂ॒ଷ୍ଣୀମ॒ନ୍ୟାଂ ମି॑ଥୁନ॒ତ୍ୱାୟ॒ ଦ୍ୱେ ଆ

ଦ॑ଧାତି ଦ୍ୱି॒ପାଦ୍ୟଜ॑ମାନଃ॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ ବ୍ର॒ହ୍ମବା॒ଦିନୋ॑ ବଦନ୍ତି॒ ସ ତ୍ୱୈ ୟ॑ଜେତ॒ ୟୋ

ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟାଽଽର୍ତ୍ୟା॒ ବସୀ॑ୟା॒ନ୍-ସ୍ୟାଦିତି॒ ଭୂପ॑ତୟେ॒ ସ୍ୱାହା॒ ଭୁବ॑ନପତୟେ॒ ସ୍ୱାହା॑ ଭୂ॒ତାନା॒ଂ (୩)

ପତ॑ୟେ॒ ସ୍ୱାହେତି॑ ସ୍କ॒ନ୍ନମନୁ॑ ମନ୍ତ୍ରୟେତ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟୈ॒ବ ତଦାର୍ତ୍ୟା॒ ୟଜ॑ମାନୋ॒ ବସୀ॑ୟାନ୍ ଭବତି॒

ଭୂୟ॑ସୀ॒ର୍ହି ଦେ॒ବତାଃ ପ୍ରୀ॒ଣାତି॑ ଜା॒ମି ବା ଏ॒ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॑ କ୍ରି॒ୟତେ॒ ୟଦ॒ନ୍ୱଞ୍ଚୌ

ପୁରୋ॒ଡାଶା॑ବୁପା॒ଂଶୁୟା॒ଜମ॑ନ୍ତ॒ରା ୟ॑ଜ॒ତ୍ୟଜା॑ମିତ୍ୱା॒ୟାଥୋ॑ ମିଥୁନ॒ତ୍ୱାୟା॒ଗ୍ନିର॒ମୁଷ୍ମି॑ଁଲ୍ଲୋ॒କ

ଆସୀ॑ଦ୍ୟ॒ମୋ॑ଽସ୍ମିନ୍ ତେ ଦେ॒ବା ଅ॑ବ୍ରୁବ॒ନ୍ନେତେ॒ମୌ ବି ପର୍ୟୂ॑ହା॒ମେତ୍ୟ॒ନ୍ନାଦ୍ୟେ॑ନ ଦେ॒ବା ଅ॒ଗ୍ନି

(୪) ମୁପାମ॑ନ୍ତ୍ରୟନ୍ତ ରା॒ଜ୍ୟେନ॑ ପି॒ତରୋ॑ ୟ॒ମଂ ତସ୍ମା॑ଦ॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବାନା॑ମନ୍ନା॒ଦୋ ୟ॒ମଃ ପି॒ତୃଣା॒ଂ

ରାଜା॒ ୟ ଏ॒ବଂ ବେଦ॒ ପ୍ର ରା॒ଜ୍ୟମ॒ନ୍ନାଦ୍ୟ॑ମାପ୍ନୋତି॒ ତସ୍ମା॑ ଏ॒ତଦ୍-ଭା॑ଗ॒ଧେୟ॒ଂ ପ୍ରାୟ॑ଚ୍ଛନ୍

ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ସ୍ୱିଷ୍ଟ॒କୃତେ॑ଽବ॒ଦ୍ୟନ୍ତି॒ ୟଦ॒ଗ୍ନୟେ॑ ସ୍ୱିଷ୍ଟ॒କୃତେ॑ଽବ॒ଦ୍ୟତି॑ ଭାଗ॒ଧେୟେ॑ନୈ॒ବ ତଦ୍ରୁ॒ଦ୍ରଂ

ସମ॑ର୍ଧୟତି ସ॒କୃଥ୍ସ॑କୃଦବ॑ ଦ୍ୟତି ସ॒କୃଦି॑ବ॒ ହି ରୁ॒ଦ୍ର ଉ॑ତ୍ତରା॒ର୍ଧାଦବ॑ ଦ୍ୟତ୍ୟେ॒ଷା ବୈ ରୁ॒ଦ୍ରସ୍ୟ॒

(୫) ଦିକ୍-ସ୍ୱାୟା॑ମେ॒ବ ଦି॒ଶି ରୁ॒ଦ୍ରଂ ନି॒ରବ॑ଦୟତେ॒ ଦ୍ୱିର॒ଭି ଘା॑ରୟତି ଚତୁରବ॒ତ୍ତସ୍ୟାଽଽପ୍ତ୍ୟୈ॑

ପ॒ଶବୋ॒ ବୈ ପୂର୍ବା॒ ଆହୁ॑ତୟ ଏ॒ଷ ରୁ॒ଦ୍ରୋ ୟଦ॒ଗ୍ନିର୍ୟତ୍-ପୂର୍ବା॒ ଆହୁ॑ତୀର॒ଭି ଜୁ॑ହୁ॒ୟାଦ୍ରୁ॒ଦ୍ରାୟ॑

ପ॒ଶୂନପି॑ ଦଧ୍ୟାଦପ॒ଶୁର୍ୟଜ॑ମାନଃ ସ୍ୟାଦତି॒ହାୟ॒ ପୂର୍ବା॒ ଆହୁ॑ତୀର୍ଜୁହୋତି ପଶୂ॒ନାଂ ଗୋପୀ॒ଥାୟ॑

(୬)॥ (ଶ॒ପ୍ତସ୍ୱଶ॑ୟତି ଭୂତାନା॑ମ॒ଗ୍ନିଂ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ॑ ସ॒ପ୍ତତ୍ରି॑ଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୬। ୬॥

(ଇଡୋପାହ୍ୱାନମ୍ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ମନୁଃ॑ ପୃଥି॒ବ୍ୟା ୟ॒ଜ୍ଞିୟ॑ମୈଚ୍ଛ॒ସ୍ସ ଘୃ॒ତଂ ନିଷି॑କ୍ତମବିନ୍ଦ॒ସ୍ସୋଽବ୍ରବୀ॒କ୍କୋଽସ୍ୟେଶ୍ୱ॒ରୋ ୟ॒ଜ୍ଞେଽପି॒

କର୍ତୋ॒ରିତି॒ ତାବ॑ବ୍ରୂତାଂ ମି॒ତ୍ରାବରୁ॑ଣୌ॒ ଗୋରେ॒ବାଽଽବମୀ॑ଶ୍ୱ॒ରୌ କର୍ତୋଃ॑ ସ୍ମ ଇତି॒ ତୌ

Not For Commercial Use

ତତୋ ଗାଂ ସମୈରୟତାଂ ସା ୟତ୍ରୟତ୍ର ନ୍ୟକ୍ରାମତ୍ତତୋ ଘୃତମପୀଡ୍ୟତ ତସ୍ମାଦ୍
ଘୃତପଦ୍ୟୁଚ୍ୟତେ ତଦସ୍ୟୈ ଜନ୍ମୋପହୂତଂ ରଥନ୍ତରଂ ସହ ପୃଥିବ୍ୟେତ୍ୟାହେ (୧) ୟଂ ବୈ
ରଥନ୍ତରମିମାମେବ ସହାନ୍ନାଦ୍ୟେନୋପ ହ୍ୱୟତ ଉପହୂତଂ ବାମଦେବ୍ୟଂ
ସହାନ୍ତରିକ୍ଷେଣେତ୍ୟାହ ପଶବୋ ବୈ ବାମଦେବ୍ୟଂ ପଶୂନେବ ସହାନ୍ତରିକ୍ଷେଣୋପ ହ୍ୱୟତ
ଉପହୂତଂ ବୃହତ୍ସହ ଦିବେତ୍ୟାହୈରଂ ବୈ ବୃହଦିରାମେବ ସହ ଦିବୋପ ହ୍ୱୟତ ଉପହୂତାଃ
ସପ୍ତ ହୋତ୍ରା ଇତ୍ୟାହ ହୋତ୍ରା ଏବୋପ ହ୍ୱୟତ ଉପହୂତା ଧେନୁଃ (୨) ସହର୍ଷଭେତ୍ୟାହ
ମିଥୁନମେବୋପ ହ୍ୱୟତ ଉପହୂତୋ ଭକ୍ଷଃ ସଖେତ୍ୟାହ ସୋମପୀଥମେବୋପ ହ୍ୱୟତ
ଉପହୂତାଂ୩ ହୋ ଇତ୍ୟାହାଽଽତ୍ମାନମେବୋପ ହ୍ୱୟତ ଆତ୍ମା ହ୍ୟୁପହୂତାନାଂ ବସିଷ୍ଠ
ଇଡାମୁପ ହ୍ୱୟତେ ପଶବୋ ବା ଇଡା ପଶୂନେବୋପ ହ୍ୱୟତେ ଚତୁରୁପ ହ୍ୱୟତେ
ଚତୁଷ୍ପାଦୋ ହି ପଶବୋ ମାନବୀତ୍ୟାହ ମନୁର୍ହ୍ୟେତା (୩) ମଗ୍ରେଽପଶ୍ୟଦ୍ ଘୃତପଦୀତ୍ୟାହ
ୟଦେବାସ୍ୟୈ ପଦାଦ୍ ଘୃତମପୀଡ୍ୟତ ତସ୍ମାଦେବମାହ ମୈତ୍ରାବରୁଣୀତ୍ୟାହ ମିତ୍ରାବରୁଣୌ
ହ୍ୟେନାଂ ସମୈରୟତାଂ ବ୍ରହ୍ମ ଦେବକୃତମୁପହୂତମିତ୍ୟାହ ବ୍ରହ୍ମୈବୋପ ହ୍ୱୟତେ ଦୈବ୍ୟା
ଅଧ୍ୱର୍ୟବ ଉପହୂତା ଉପହୂତା ମନୁଷ୍ୟା ଇତ୍ୟାହ ଦେବମନୁଷ୍ୟାନେବୋପ ହ୍ୱୟତେ ୟ ଇମଂ
ୟଜ୍ଞମବାନ୍ ୟେ ୟଜ୍ଞପତିଂ ବର୍ଧାନିତ୍ୟାହ (୪) ୟଜ୍ଞାୟ ଚୈବ ୟଜମାନାୟ ଚାଽଽଶିଷମା
ଶାସ୍ତ ଉପହୂତେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଇତ୍ୟାହ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଏବୋପ ହ୍ୱୟତେ ପୂର୍ବଜେ
ଋତାବରୀ ଇତ୍ୟାହ ପୂର୍ବଜେ ହ୍ୟେତେ ଋତାବରୀ ଦେବୀ ଦେବପୁତ୍ରେ ଇତ୍ୟାହ ଦେବୀ
ହ୍ୟେତେ ଦେବପୁତ୍ରେ ଉପହୂତୋଽୟଂ ୟଜମାନ ଇତ୍ୟାହ ୟଜମାନମେବୋପ ହ୍ୱୟତ
ଉତ୍ତରସ୍ୟାଂ ଦେବୟଜ୍ୟାୟାମୁପହୂତୋ ଭୂୟସି ହବିଷ୍କରଣ ଉପହୂତୋ ଦିବ୍ୟେ ଧାମନ୍ନୁପହୂତ
(୫) ଇତ୍ୟାହ ପ୍ରଜା ବା ଉତ୍ତରା ଦେବୟଜ୍ୟା ପଶବୋ ଭୂୟୋ ହବିଷ୍କରଣଂ ସୁବର୍ଗୋ

Not For Commercial Use

ଲୋ॒କୋ ଦି॒ବ୍ୟଂ ଧାମେ॒ଦମ॑ସୀ॒ଦମ॒ସୀତ୍ୟେ॒ବ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॑ ପ୍ରି॒ୟଂ ଧାମୋପ॑ ହ୍ୱୟତେ॒ ବିଶ୍ୱ॑ମସ୍ୟ ପ୍ରି॒ୟମୁପ॑ ହୂ॒ତମି॒ତ୍ୟା॒ହାଛ॑ମ୍ବଟ୍-କାରମେ॒ବୋପ॑ ହ୍ୱୟତେ (୬)॥

(ଆ॒ହ॒ ଧେ॒ନୁରେ॒ତାଂ ବର୍ଧା॒ନିତ୍ୟା॑ହ॒ ଧାମ॒ନ୍ନୁପ॑ହୂତ॒ଶ୍ଚତୁ॑ସ୍ତ୍ରିꣳଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୬। ୭॥

(ଇଡାଭକ୍ଷଣଂ; ପ୍ରାଶିତ୍ରଭକ୍ଷଣଂ ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ପ॒ଶବୋ॒ ବା ଇଡା॑ ସ୍ୱ॒ୟମା ଦ॑ତ୍ତେ॒ କାମ॑ମେ॒ବାଽଽତ୍ମନା॑ ପଶୂ॒ନାମା ଦ॑ତ୍ତେ॒ ନ ହ୍ୟ॑ନ୍ୟଃ କାମଂ॑ ପଶୂ॒ନାଂ ପ୍ର॒ୟଚ୍ଛ॑ତି ବା॒ଚସ୍ପତ॑ୟେ ତ୍ୱା ହୁ॒ତଂ ପ୍ରାଶ୍ନା॒ମୀତ୍ୟା॑ହ॒ ବାଚ॑ମେ॒ବ ଭା॑ଗ॒ଧେୟେ॑ନ ପ୍ରୀଣାତି॒ ସଦ॑ସ॒ସ୍ପତ॑ୟେ ତ୍ୱା ହୁ॒ତଂ ପ୍ରାଶ୍ନା॒ମୀତ୍ୟା॑ହ ସ୍ୱ॒ଗାକୃ॑ତ୍ୟୈ ଚତୁରବ॒ତ୍ତଂ ଭ॑ବତି ହ॒ବିର୍ବୈ ଚ॑ତୁରବ॒ତ୍ତଂ ପ॒ଶବ॑ଶ୍ଚତୁରବ॒ତ୍ତଂ ଯଦ୍ଧୋତା॑ ପ୍ରାଶ୍ନୀ॒ୟାଦ୍ଧୋତା (୧) ଽଽର୍ତି॒ମାର୍ଚ୍ଛେ॑ଦ୍ୟଦ॒ଗ୍ନୌ ଜୁ॑ହୁ॒ୟାଦ୍ରୁ॒ଦ୍ରାୟ॑ ପ॒ଶୂନପି॑ ଦଧ୍ୟାଦପ॒ଶୁର୍ୟଜ॑ମାନଃ ସ୍ୟାଦ୍ୱା॒ଚସ୍ପତ॑ୟେ ତ୍ୱା ହୁ॒ତଂ ପ୍ରାଶ୍ନା॒ମୀତ୍ୟା॑ହ ପ॒ରୋଽକ୍ଷ॑ମେ॒ବୈନ॑ଜ୍ଜୁହୋତି॒ ସଦ॑ସ॒ସ୍ପତ॑ୟେ ତ୍ୱା ହୁ॒ତଂ ପ୍ରାଶ୍ନା॒ମୀତ୍ୟା॑ହ ସ୍ୱ॒ଗାକୃ॑ତ୍ୟୈ॒ ପ୍ରାଶ୍ନ॑ନ୍ତି ତୀ॒ର୍ଥ ଏ॒ବ ପ୍ରାଶ୍ନ॑ନ୍ତି॒ ଦକ୍ଷି॑ଣାଂ ଦଦାତି ତୀ॒ର୍ଥ ଏ॒ବ ଦକ୍ଷି॑ଣାଂ ଦଦାତି॒ ବି ବା ଏ॒ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞଂ (୨) ଛି॑ନ୍ଦନ୍ତି॒ ଯନ୍ମ॑ଧ୍ୟ॒ତଃ ପ୍ରା॒ଶ୍ନନ୍ତ୍ୟ॒ଦ୍-ଭିର୍ମା॑ର୍ଜୟନ୍ତ॒ ଆପୋ॒ ବୈ ସର୍ବା॑ ଦେ॒ବତା॑ ଦେ॒ବତା॑ଭିରେ॒ବ ଯ॒ଜ୍ଞꣳ ସଂ ତ॑ନ୍ୱନ୍ତି ଦେ॒ବା ବୈ ଯ॒ଜ୍ଞାଦ୍ରୁ॒ଦ୍ରମ॒ନ୍ତରା॑ୟ॒ନ୍-ସ ଯ॒ଜ୍ଞମ॑ବିଧ୍ୟ॒ତ୍ତଂ ଦେ॒ବା ଅ॒ଭି ସମ॑ଗଚ୍ଛନ୍ତ॒ କଲ୍ପ॑ତାଂ ନ ଇ॒ଦମିତି॒ ତେ॑ଽବ୍ରୁବ॒ନ୍-ସ୍ୱି॑ଷ୍ଟଂ॒ ବୈ ନ॑ ଇ॒ଦଂ ଭ॑ବିଷ୍ୟତି॒ ଯଦି॒ମꣳ ରା॑ଧୟି॒ଷ୍ୟାମ॒ ଇତି॒ ତତ୍-ସ୍ୱି॑ଷ୍ଟ॒କୃତ॑ଃ ସ୍ୱିଷ୍ଟକୃ॒ତ୍ତ୍ୱଂ ତସ୍ୟାଽଽବି॑ଦ୍ଧଂ॒ ନି- (୩) ର॑କୃନ୍ତ॒ନ୍ ଯବେ॑ନ॒ ସଂମି॑ତଂ॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍ୟବମା॒ତ୍ରମବ ଦ୍ୟେ॒ଦ୍ୟଜ୍ଜ୍ୟା॑ୟୋ॑ଽବ॒ଦ୍ୟେଦ୍ରୋ॒ପୟେ॒ତ୍ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॒ ଯଦୁପ॑ ଚ ସ୍ତୃଣୀ॒ୟାଦ॒ଭି ଚ॑ ଘା॒ରୟେ॑ଦୁଭୟ॒ତଃ ସꣳଶ୍ରା॒ୟି କୁ॑ର୍ୟାଦବ॒ଦାୟା॒ଭି ଘା॑ରୟତି॒ ଦ୍ୱିଃ ସଂ ପ॑ଦ୍ୟତେ ଦ୍ୱି॒ପାଦ୍ୟଜ॑ମାନ॒ଃ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ॒ ଯତ୍ତି॑ର॒ଶ୍ଚୀନ॑ମତି॒ହରେ॒ଦନ॑ଭିବିଦ୍ଧଂ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଭି ବି॑ଧ୍ୟେ॒ଦଗ୍ରେ॑ଣ॒ ପରି॑ ହରତି ତୀ॒ର୍ଥେନୈ॒ବ ପରି॑ ହରତି॒ ତତ୍-ପୂ॒ଷ୍ଣେ ପର୍ୟ॑ହର॒ନ୍ତତ୍ (୪) ପୂ॒ଷା

Not For Commercial Use

ପ୍ରାଶ୍ୟଂ ଦ୍ତୋଽରୁଣତ୍ତସ୍ମାତ୍-ପୂଷା ପ୍ରପିଷ୍ଟଭାଗୋଽଦନ୍ତକୋ ହି ତଂ ଦେବା ଅବ୍ରୁବନ୍ ବି ବା

ଅୟମାର୍ଧ୍ୟପ୍ରାଶିତ୍ରିୟୋ ବା ଅୟମଭୂଦିତି ତଦ୍-ବୃହସ୍ପତୟେ ପର୍ୟହରନ୍-ସୋଽବିଭେଦ୍

ବୃହସ୍ପତିରିତ୍ଥଂ ବାବ ସ୍ୟ ଆର୍ତିମାଽରିଷ୍ୟତୀତି ସ ଏତଂ ମନ୍ତ୍ରମପଶ୍ୟତ୍-ସୂର୍ୟସ୍ୟ ତ୍ୱା ଚକ୍ଷୁଷା

ପ୍ରତି ପଶ୍ୟାମୀତ୍ୟବ୍ରବୀନ୍ନ ହି ସୂର୍ୟସ୍ୟ ଚକ୍ଷୁଃ (୫) କିଂ ଚନ ହିନସ୍ତି ସୋଽବିଭେତ୍

ପ୍ରତିଗୃହ୍ଣନ୍ତଂ ମା ହିଂସିଷ୍ୟତୀତି ଦେବସ୍ୟ ତ୍ୱା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଽଶ୍ୱିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୂଷ୍ଣୋ

ହସ୍ତାଭ୍ୟାଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାମୀତ୍ୟବ୍ରବୀତ୍ ସବିତୃପ୍ରସୂତ ଏବୈନଦ୍-ବ୍ରହ୍ମଣା ଦେବତାଭିଃ

ପ୍ରତ୍ୟଗୃହ୍ଣାତ୍ ସୋଽବିଭେତ୍ ପ୍ରାଶ୍ନନ୍ତଂ ମା ହିଂସିଷ୍ୟତୀତ୍ୟଗ୍ନେସ୍ତ୍ୱାଽଽସ୍ୟେନ

ପ୍ରାଶ୍ନାମୀତ୍ୟବ୍ରବୀନ୍ନ ହ୍ୟଗ୍ନେରାସ୍ୟଂ କିଂ ଚନ ହିନସ୍ତି ସୋଽବିଭେତ୍ (୬) ପ୍ରାଶିତଂ ମା

ହିଂସିଷ୍ୟତୀତି ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟୋଦରେଣେତ୍ୟବ୍ରବୀନ୍ନ ହି ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟୋଦରଂ କିଂ ଚନ ହିନସ୍ତି

ବୃହସ୍ପତେର୍ବ୍ରହ୍ମଣେତି ସ ହି ବ୍ରହ୍ମିଷ୍ଠୋଽପ ବା ଏତସ୍ମାତ୍ ପ୍ରାଣାଃ କ୍ରାମନ୍ତି ୟଃ ପ୍ରାଶିତ୍ରଂ

ପ୍ରାଶ୍ନାତ୍ୟଦ୍-ଭିର୍ମାର୍ଜୟିତ୍ୱା ପ୍ରାଣାନ୍-ସଂ ମୃଶତେଽମୃତଂ ବୈ ପ୍ରାଣା ଅମୃତମାପଃ ପ୍ରାଣାନେବ

ୟଥାସ୍ଥାନମୁପ ହ୍ୱୟତେ (୭)॥

(ପ୍ରାଶ୍ନୀୟାଦ୍ୱୋତା ୟଜ୍ଞଂ ନିରହରନ୍ତଚ୍ଚକ୍ଷୁରାସ୍ୟଂ କିଂ ଚନ ହିନସ୍ତି ସୋଽବିଭେଚ୍ଚତୁଶ୍ଚତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ)॥୨।୬।୮॥

(ଅନୂୟାଜାଃ; ସୂକ୍ତବାକାଶ୍ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଅଗ୍ନୀଧ୍ ଆ ଦଧାତ୍ୟଗ୍ନିମୁଖାନେବର୍ତୂନ୍ ପ୍ରୀଣାତି ସମିଧମା ଦଧାତ୍ୟୁତ୍ତରାସାମାହୁତୀନାଂ

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅଥୋ ସମିଦ୍ୱତ୍ୟେବ ଜୁହୋତି ପରିଧୀନ୍-ସଂ ମାର୍ଷ୍ଟି ପୁନାତ୍ୟେବୈନାନ୍-

ତ୍ସକୃତ୍ସକୃତ୍ସଂ ମାର୍ଷ୍ଟି ପରାଙିବ ହ୍ୟେତର୍ହି ୟଜ୍ଞଶ୍ଚତୁଃ ସଂପଦ୍ୟତେ ଚତୁଷ୍ପାଦଃ ପଶବଃ

ପଶୂନେବାବ ରୁନ୍ଧେ ବ୍ରହ୍ମନ୍ ପ୍ର ସ୍ଥାସ୍ୟାମ ଇତ୍ୟାହାତ୍ର ବା ଏତର୍ହି ୟଜ୍ଞଃ ଶ୍ରିତୋ (୧) ୟତ୍ର

ବ୍ରହ୍ମା ୟତ୍ରୈବ ୟଜ୍ଞଃ ଶ୍ରିତସ୍ତତ ଏବୈନମା ରଭତେ ୟଦ୍ଧସ୍ତେନ ପ୍ରମୀବେଦ୍ୱେପନଃ

Not For Commercial Use

ସ୍ୟା॒ଦ୍ୟଚ୍ଛୀ॒ର୍ଷ୍ଣା ଶୀ॑ର୍ଷକ୍ତି॒ମାନ୍-ସ୍ୟା॒ଦ୍ୟତ୍ ତୂ॒ଷ୍ଣୀମାସୀ॒ତାସ॑ଂପ୍ରତ୍ତୋ ଯ॒ଜ୍ଞଃ ସ୍ୟା॒ତ୍-ପ୍ରତି॒ଷ୍ଠେତ୍ୟେ॒ବ
ବ୍ରୂ॑ୟାଦ୍ୱା॒ଚି ବୈ ଯ॒ଜ୍ଞଃ ଶ୍ରି॒ତୋ ଯତ୍ରୈ॒ବ ଯ॒ଜ୍ଞଃ ଶ୍ରି॒ତସ୍ତତ॑ ଏ॒ବୈନ॒ꣳ॒ ସଂ ପ୍ର ଯ॑ଚ୍ଛତି॒ ଦେବ॑
ସବିତରେ॒ତତ୍ତେ॒ ପ୍ରା (୨) ଽଽହେତ୍ୟା॑ହ॒ ପ୍ରସୂ॑ତ୍ୟୈ॒ ବୃହ॒ସ୍ପତି॒ର୍ବ୍ର॒ହ୍ମେତ୍ୟା॑ହ॒ ସ ହି ବ୍ରହ୍ମି॑ଷ୍ଠଃ॒ ସ
ଯ॒ଜ୍ଞଂ ପା॑ହି॒ ସ ଯ॒ଜ୍ଞପ॑ତିଂ ପାହି॒ ସ ମାଂ ପା॒ହୀତ୍ୟା॑ହ ଯ॒ଜ୍ଞାୟ॒ ଯଜ॑ମାନାୟା॒ଽଽତ୍ମନେ॒
ତେଭ୍ୟ॑ ଏ॒ବାଽଽଶିଷ॒ମା ଶା॒ସ୍ତେଽନା॑ର୍ତ୍ୟା ଆ॒ଶ୍ରାବ୍ୟା॑ଽଽହ ଦେ॒ବାନ୍ ଯ॒ଜେତି॑ ବ୍ରହ୍ମବା॒ଦିନୋ॑
ବଦନ୍ତୀ॒ଷ୍ଟା ଦେ॒ବତା॒ ଅଥ॑ କତ॒ମ ଏ॒ତେ ଦେ॒ବା ଇତି॒ ଛନ୍ଦା॒ꣳ॒ସୀତି॑ ବ୍ରୂୟାଦ୍-ଗାୟ॒ତ୍ରୀଂ
ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭ॒ଂ (୩) ଜଗ॑ତୀ॒ମିତ୍ୟଥୋ॒ ଖଲ୍ୱା॑ହୁର୍ବ୍ରାହ୍ମ॒ଣା ବୈ ଛନ୍ଦା॒ꣳ॒ସୀତି॒ ତାନେ॒ବ ତଦ୍ୟ॑ଜତି
ଦେ॒ବାନା॒ଂ ବା ଇ॒ଷ୍ଟା ଦେ॒ବତା॒ ଆସ॒ନ୍ନଥା॒ଗ୍ନିର୍ନୋଦ॑ଜ୍ୱଲ॒ତ୍ତଂ ଦେ॒ବା
ଆହୁ॑ତୀଭିରନୂୟା॒ଜେଷ୍ୱନ୍ୱ॑ବିନ୍ଦ॒ନ୍ ଯଦ॑ନୂୟା॒ଜାନ୍ ଯଜ॑ତ୍ୟ॒ଗ୍ନିମେ॒ବ ତସ୍ମି॑ନ୍ଧ ଏ॒ତଦ୍ଦୁର୍ବୈ
ନାମା॑ଽଽସୁର ଆ॑ସୀ॒ସ୍ସ ଏ॒ତର୍ହି॑ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଽଽଶିଷ॑ମବୃଙ୍କ୍ତ ଯଦ୍ ବ୍ରୂୟାଦେ॒ତ (୪) ଦ୍ଦୁ॑ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ
ଭ॒ଦ୍ରମ॑ଭୂଦିତ୍ୟେ॒ତଦ୍ଦୁ॑ମେ॒ବାଽଽସୁରଂ॑ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଽଽଶିଷ॑ଂ ଗମୟେଦି॒ଦଂ ଦ୍ୟା॑ବାପୃଥିବୀ
ଭ॒ଦ୍ରମ॑ଭୂଦିତ୍ୟେ॒ବ ବ୍ରୂ॑ୟା॒ଦ୍ୟଜ॑ମାନମେ॒ବ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଶିଷ॑ଂ ଗମୟ॒ତ୍ୟାର୍ଧ୍ମ॑ ସୂକ୍ତବା॒କମୁ॒ତ
ନ॑ମୋବା॒କମିତ୍ୟା॑ହେ॒ଦମ॑ରା॒ତ୍-ସ୍ମେତି॒ ବାବୈତଦା॒ହୋପ॑ଶ୍ରିତୋ ଦି॒ବଃ ପୃ॑ଥି॒ବ୍ୟୋରିତ୍ୟା॑ହ॒
ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବ୍ୟୋର୍ହି ଯ॒ଜ୍ଞ ଉପ॑ଶ୍ରିତ॒ ଓମ॑ନ୍ୱତୀ ତେ॒ଽସ୍ମିନ୍ ଯ॒ଜ୍ଞେ ଯ॑ଜମାନ॒ ଦ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ (୫)
ସ୍ତା॒ମିତ୍ୟା॑ହା॒ଽଽଶିଷ॑ମେ॒ବୈତାମା ଶା॑ସ୍ତେ॒ ଯଦ୍-ବ୍ରୂୟାତ୍-ସୂ॑ପାବସା॒ନା ଚ॑ ସ୍ୱଧବସା॒ନା ଚେତି॑
ପ୍ର॒ମାୟୁ॑କୋ॒ ଯଜ॑ମାନଃ ସ୍ୟାଦ୍ୟ॒ଦା ହି ପ୍ର॒ମୀୟ॒ତେଽଥେ॒ମାମୁ॑ପାବ॒ସ୍ୟତି॑ ସୂପଚର॒ଣା ଚ॑
ସ୍ୱଧି॒ଚର॒ଣା ଚେତ୍ୟେ॒ବ ବ୍ରୂ॑ୟା॒ଦ୍ୱରୀ॑ୟସୀମେ॒ବାସ୍ମୈ॒ ଗବ୍ୟୂ॑ତି॒ମା ଶା॑ସ୍ତେ॒ ନ ପ୍ର॒ମାୟୁ॑କୋ ଭବତି॒
ତଯୋ॑ରା॒ବିଦ୍ୟ॒ଗ୍ନିରି॒ଦꣳ ହ॒ବିର॑ଜୁଷ॒ତେତ୍ୟା॑ହ॒ ଯା ଅୟା॑କ୍ଷ୍ମ (୬) ଦେ॒ବତା॒ସ୍ତା ଅ॑ରୀରଧା॒ମେତି॒
ବାବୈତଦା॑ହ॒ ଯନ୍ନ ନିର୍ଦି॒ଶେତ୍ ପ୍ରତି॑ବେଶଂ ଯ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଽଽଶୀର୍ଗ॑ଚ୍ଛେଦା ଶା॑ସ୍ତେ॒ଽୟଂ

Not For Commercial Use

ୟଜ॑ମାନୋ॒ଽସାବିତ୍ୟା॑ହ ନି॒ର୍ଦିଶ୍ୟୈ॒ବୈନଂ॑ ସୁବ॒ର୍ଗଂ ଲୋ॒କଂ ଗ॑ମୟତ୍ୟାୟୁ॒ରା ଶା᳚ସ୍ତେ

ସୁପ୍ରଜା॒ସ୍ତ୍ୱମା ଶା᳚ସ୍ତ ଇତ୍ୟା॑ହା॒ଽଽଶିଷ॑ମେ॒ବୈତାମା ଶା᳚ସ୍ତେ ସଜାତବନ॒ସ୍ୟାମା ଶା᳚ସ୍ତ ଇତ୍ୟା॑ହ

ପ୍ରା॒ଣା ବୈ ସ॑ଜା॒ତାଃ ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବ (୭) ନାନ୍ତରେ॑ତି॒ ତଦ॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବୋ ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॒ ବନ॑ତେ

ବ॒ୟମ॒ଗ୍ନେର୍ମାନୁ॑ଷା॒ ଇତ୍ୟା॑ହା॒ଗ୍ନିର୍ଦେ॒ବେଭ୍ୟୋ॒ ବନୁ॑ତେ ବ॒ୟଂ ମ॑ନୁଷ୍ୟେ᳚ଭ୍ୟ॒ ଇତି॒

ବାବୈତଦା॑ହେ॒ହ ଗତି॑ର୍ବା॒ମସ୍ୟେ॒ଦଂ ଚ॒ ନମୋ॑ ଦେ॒ବେଭ୍ୟ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ॒ ୟାଶ୍ଚୈ॒ବ ଦେ॒ବତା॒

ୟଜ॑ତି॒ ୟାଶ୍ଚ॒ ନ ତାଭ୍ୟ॑ ଏ॒ବୋଭୟୀ᳚ଭ୍ୟୋ॒ ନମ॑ସ୍କରୋତ୍ୟା॒ତ୍ମନୋଽନା᳚ର୍ତ୍ୟୈ (୮)॥

(ଶ୍ରି॒ତସ୍ତେ॒ ପ୍ର ତ୍ରି॒ଷ୍ଟୁଭ॑ମେ॒ତଦ୍ଧ୍ୟାବା॑ପୃଥି॒ବୀ ୟା ଅୟା᳚ଷ୍ଟ ପ୍ରା॒ଣାନେ॒ବ ଷଟ୍-ଚ॑ତ୍ୱାରିଂଶଚ୍ଚ) ॥ ୨। ୬। ୯॥

(ଶଂୟୁବାକମନ୍ତ୍ରବ୍ୟାଖ୍ୟା; ପତ୍ନୀସଂୟାଜାଶ୍ଚ ॥ ପ୍ରଜାପତି ଋଷିଃ)

ଦେ॒ବା ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॑ ସ୍ୱଗାକ॒ର୍ତାର॒ଂ ନାବି॑ନ୍ଦ॒ନ୍ତେ ଶ॒ଂୟୁଂ ବା᳚ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟମ॑ବ୍ରୁବନ୍ନି॒ମଂ ନୋ॑ ୟ॒ଜ୍ଞଂ

ସ୍ୱ॒ଗା କୁ॒ର୍ବିତି॒ ସୋ᳚ଽବ୍ରବୀ॒ଦ୍ୱରଂ॑ ବୃଣୈ॒ ୟଦେ॒ବାବ୍ରା᳚ହ୍ମଣୋ॒କ୍ତୋଽଶ୍ର॒ଦ୍ଦଧାନୋ॒ ୟଜା᳚ତୈ॒ ସା ମେ॑

ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଽଽଶୀର॑ସ॒ଦିତି॒ ତସ୍ମା॒ଦ୍ୟଦବ୍ରା᳚ହ୍ମଣୋ॒କ୍ତୋଽଶ୍ର॒ଦ୍ଦଧାନୋ॒ ୟଜ॑ତେ ଶ॒ଂୟୁମେ॒ବ ତସ୍ୟ॑

ବାର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଂ ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟା॒ଽଽଶୀର୍ଗ॑ଚ୍ଛତ୍ୟେ॒ତନ୍ମମେତ୍ୟ॑ବ୍ରବୀ॒କ୍କିଂ ମେ॑ ପ୍ର॒ଜାୟା॒ (୧) ଇତି॒

ୟୋଽପଗୁ॒ରାତୈ॑ ଶ॒ତେନ॑ ୟାତୟା॒ଦ୍ୟୋ ନି॒ହନ॑ତ୍ ସ॒ହସ୍ରେ॑ଣ ୟାତୟା॒ଦ୍ୟୋ ଲୋହି॑ତଂ

କ॒ରବ॒ଦ୍ୟାବ॑ତଃ ପ୍ର॒ସ୍କଦ୍ୟ॑ ପା॒ଂସୂନ୍-ସଂ॑ ଗୃହ୍ଣା॒ତ୍ତାବ॑ତଃ ସଂବତ୍ସ॒ରାନ୍ ପି॑ତୃଲୋ॒କଂ ନ ପ୍ର

ଜା॑ନା॒ଦିତି॒ ତସ୍ମା॑ଦ୍ ବ୍ରାହ୍ମ॒ଣାୟ॒ ନାପ॑ ଗୁରେତ॒ ନ ନି ହ॑ନ୍ୟା॒ନ୍ନ ଲୋହି॑ତଂ କୁର୍ୟା॒ଦେତାବ॑ତା॒

ହୈନ॑ସା ଭବତି॒ ତଚ୍ଛଂ॒ୟୋରା ବୃ॑ଣୀମହ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ୟ॒ଜ୍ଞମେ॒ବ ତତ୍-ସ୍ୱ॒ଗା କ॑ରୋତି॒ ତ (୨)

ଚ୍ଛଂ॒ୟୋରା ବୃ॑ଣୀମହ॒ ଇତ୍ୟା॑ହ ଶ॒ଂୟୁମେ॒ବ ବା᳚ର୍ହସ୍ପ॒ତ୍ୟଂ ଭା॑ଗ॒ଧେୟେ॑ନ॒ ସମ॑ର୍ଧୟତି ଗା॒ତୁଂ

ୟ॒ଜ୍ଞାୟ॑ ଗା॒ତୁଂ ୟ॒ଜ୍ଞପ॑ତୟ॒ ଇତ୍ୟା॑ହା॒ଽଽଶିଷ॑ମେ॒ବୈତାମା ଶା᳚ସ୍ତେ॒ ସୋମ॑ଂ ୟଜତି॒ ରେତ॑

ଏ॒ବ ତଦ୍ଦ॑ଧାତି॒ ତ୍ୱଷ୍ଟା॑ରଂ ୟଜତି॒ ରେତ॑ ଏ॒ବ ହି॒ତଂ ତ୍ୱଷ୍ଟା॑ ରୂ॒ପାଣି॒ ବି କ॑ରୋତି ଦେ॒ବାନା॒ଂ

Not For Commercial Use

ପତ୍ନୀର୍ୟଜତି ମିଥୁନ॒ତ୍ୱାୟା॒ଗ୍ନିଂ ଗୃ॒ହପ॑ତିଂ ୟଜତି॒ ପ୍ରତି॑ଷ୍ଠିତ୍ୟୈ ଜା॒ମି ବା ଏ॒ତଦ୍ୟ॒ଜ୍ଞସ୍ୟ॑ କ୍ରିୟତେ॒

(୩) ୟଦାଜ୍ୟେ॑ନ ପ୍ରୟା॒ଜା ଇ॒ଜ୍ୟନ୍ତ॒ ଆଜ୍ୟେ॑ନ ପତ୍ନୀସଂୟା॒ଜା ଋଚ॑ମ॒ନୂଚ୍ୟ॑

ପତ୍ନୀସଂୟା॒ଜାନା॑ମୃ॒ଚା ୟ॑ଜ॒ତ୍ୟଜା॑ମିତ୍ୱା॒ୟାଥୋ॑ ମିଥୁନ॒ତ୍ୱାୟ॑ ପ॒ଙ୍କ୍ତିପ୍ରା॑ୟଣୋ॒ ବୈ ୟ॒ଜ୍ଞଃ

ପ॒ଙ୍କ୍-ତ୍ୟୁ॑ଦୟନଃ॒ ପଞ୍ଚ॑ ପ୍ରୟା॒ଜା ଇଜ୍ୟନ୍ତେ ଚ॒ତ୍ୱାରଃ॑ ପତ୍ନୀସଂୟା॒ଜାଃ ସ॑ମିଷ୍ଟୟ॒ଜୁଃ ପ॑ଞ୍ଚ॒ମଂ

ପ॒ଙ୍କ୍ତିମେ॒ବାନୁ॑ ପ୍ର॒ୟନ୍ତି॑ ପ॒ଙ୍କ୍ତିମନୂଦ୍ୟ॑ନ୍ତି (୪)॥

(ପ୍ର॒ଜାୟାଃ॑ କରୋତି॒ ତତ୍-କ୍ରି॑ୟତେ॒ ତ୍ର॒ୟ॑ସ୍ତ୍ରିଂଶଚ) ॥ ୨। ୬। ୧୦॥

(ସଂବର୍ଗେଷ୍ଟିହୌତ୍ରମନ୍ତ୍ରଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ୟୁ॒କ୍ଷ୍ୱା ହି ଦେ॑ବ॒ହୂତ॑ମା॒ଂ ଅଶ୍ୱା॑ଁ ଅଗ୍ନେ ର॒ଥୀରି॑ବ । ନି ହୋତା॑ ପୂ॒ର୍ବ୍ୟଃ ସ॑ଦଃ ॥

ଉ॒ତ ନୋ॑ ଦେବ ଦେ॒ବାଂ ଅଚ୍ଛା॑ ବୋଚୋ ବି॒ଦୁଷ୍ଟ॑ରଃ । ଶ୍ରଦ୍ୱିଶ୍ୱା॒ ବାର୍ୟା॑ କୃଧି ॥

ତ୍ୱଂ ହ॒ ୟଦ୍ୟ॑ବିଷ୍ଠ୍ୟ॒ ସହ॑ସଃ ସୂନବାହୁତ । ଋ॒ତାବା॑ ୟ॒ଜ୍ଞିୟୋ॒ ଭୁବଃ॑ ॥

ଅ॒ୟମ॒ଗ୍ନିଃ ସ॑ହ॒ସ୍ରିଣୋ॒ ବାଜ॑ସ୍ୟ ଶ॒ତିନ॒ସ୍ପତିଃ॑ । ମୂ॒ର୍ଧା କ॒ବୀ ର॑ୟୀ॒ଣାମ୍ ॥

ତଂ ନେ॒ମିମୃ॒ଭବୋ॑ ୟ॒ଥାଽଽନ॑ମସ୍ୱ॒ ସହୂ॑ତିଭିଃ । ନେଦୀ॑ୟୋ ୟ॒ଜ୍ଞ (୧) ମ॑ଙ୍ଗିରଃ ॥

ତସ୍ମୈ॑ ନୂ॒ନମ॒ଭିଦ୍ୟ॑ବେ ବା॒ଚା ବି॑ରୂପ॒ ନିତ୍ୟ॑ୟା । ବୃଷ୍ଣେ॑ ଚୋଦସ୍ୱ ସୁଷ୍ଟୁ॒ତିମ୍ ॥

କମୁ॑ ଷ୍ୱିଦସ୍ୟ॒ ସେନ॑ୟା॒ଽଗ୍ନେରପା॑କଚକ୍ଷସଃ । ପ॒ଣିଂ ଗୋଷୁ॑ ସ୍ତରାମହେ ॥

ମା ନୋ॑ ଦେ॒ବାନା॒ଂ ବିଶଃ॑ ପ୍ରସ୍ନା॒ତୀରି॑ବୋ॒ସ୍ରାଃ । କୃ॒ଶଂ ନ ହା॑ସୁରଘ୍ନି॑ୟାଃ ॥

ମା ନଃ॑ ସମସ୍ୟ ଦୂ॒ଢ୍ୟଃ॑ ପରି॑ଦ୍ୱେଷସୋ ଅଂହ॒ତିଃ । ଊ॒ର୍ମିର୍ନ ନାବ॒ମା ବ॑ଧୀତ୍ ॥

ନମ॑ସ୍ତେ ଅଗ୍ନ ଓଜ॑ସେ ଗୃ॒ଣନ୍ତି॑ ଦେବ କୃ॒ଷ୍ଟୟଃ॑ । ଅମୈ॑ (୨) ର॒ମିତ୍ର॑ମର୍ଦୟ ॥

କୁ॒ବିତ୍ସୁ ନୋ॒ ଗବି॑ଷ୍ଟୟେଽଗ୍ନେ॑ ସଂ॒ବେଷି॑ଷୋ ର॒ୟିମ୍ । ଉରୁ॑କୃଦୁ॒ରୁଣ॑ସ୍କୃଧି ॥

ମା ନୋ॑ ଅ॒ସ୍ମିନ୍ମ॑ହାଧ॒ନେ ପରା॑ ବର୍ଗ୍-ଭାର॒ଭୃଦ୍ୟ॑ଥା । ସ॒ଂବର୍ଗ॒ଂ ସଂ ର॒ୟିଂ ଜ॑ୟ ॥

Not For Commercial Use

ଅନ୍ୟମସ୍ମଦ୍-ଭିୟା ଇୟମଗ୍ନେ ସିଷକ୍ତୁ ଦୁଚ୍ଛୁନା । ବର୍ଧା ନୋ ଅମବଚ୍ଛବଃ ॥

ଯସ୍ୟାଜୁଷନ୍ନମସ୍ୱିନଃ ଶମୀମଦୁର୍ମଖସ୍ୟ ବା । ତଂ ଘେଦଗ୍ନିର୍ବୃଧାଽବତି ॥

ପରସ୍ୟା ଅଧି (୩) ସଂବତୋଽବରାଂ ଅଭ୍ୟା ତର । ଯତ୍ରାହମସ୍ମି ତାଂ ଅବ ॥

ବିଦ୍ମା ହି ତେ ପୁରା ବୟମଗ୍ନେ ପିତୁର୍ୟଥାଽବସଃ । ଅଧାତେ ସୁମ୍ନମୀମ ହେ ॥

ୟ ଉଗ୍ର ଇବ ଶର୍ୟହା ତିଗ୍ମଶୃଙ୍ଗୋ ନ ବଂସଗଃ । ଅଗ୍ନେ ପୁରୋ ରୁରୋଜିଥ ॥

ସଖାୟଃ ସଂ ବଃ ସମ୍ୟଞ୍ଚମିଷଂ ସ୍ତୋମଂ ଚାଗ୍ନୟେ ।

ବର୍ଷିଷ୍ଠାୟ କ୍ଷିତୀନାମୂର୍ଜୋ ନପ୍-ତ୍ରେ ସହସ୍ୱତେ ॥

ସଂ ସମିଦ୍ୟୁବସେ ବୃଷନ୍ନଗ୍ନେ ବିଶ୍ୱାନ୍ୟର୍ୟ ଆ ।

ଇଡସ୍ପଦେ ସମିଧସେ ସ ନୋ ବସୂନ୍ୟା ଭର ॥

ପ୍ରଜାପତେ ସ ବେଦ ସୋମାପୂଷଣେମୌ ଦେବୌ (୪)॥

(ୟଞ୍ଚମମୈରଧି ବୃଷନ୍ନେକାନ୍ନ ବିଂଶତିଶ୍ଚ) **॥ ୨। ୬। ୧୧॥**

(ପିତୃୟଜ୍ଞହବିଷାଂ ହୌତ୍ରମନ୍ତ୍ରାଃ ॥ ବିଶ୍ୱେଦେବା ଋଷୟଃ)

ଉଶନ୍ତସ୍ତ୍ୱା ହବାମହ ଉଶନ୍ତଃ ସମିଧୀମହି ।

ଉଶନ୍ନୁଶତ ଆ ବହ ପିତୃନ୍ ହବିଷେ ଅତ୍ତବେ ॥

ତ୍ୱଂ ସୋମ ପ୍ରଚିକିତୋ ମନୀଷା ତ୍ୱଂ ରଜିଷ୍ଠମନୁ ନେଷି ପନ୍ଥାମ୍ ।

ତବ ପ୍ରଣୀତୀ ପିତରୋ ନ ଇନ୍ଦୋ ଦେବେଷୁ ରତ୍ନମଭଜନ୍ତ ଧୀରାଃ ॥

ତ୍ୱୟା ହି ନଃ ପିତରଃ ସୋମ ପୂର୍ବେ କର୍ମାଣି ଚକ୍ରୁଃ ପବମାନ ଧୀରାଃ ।

ବନ୍ୱନ୍ନବାତଃ ପରିଧୀଂ ରପୋର୍ଣୁ ବୀରେଭିରଶ୍ୱୈର୍ମଘବା ଭବା (୧) ନଃ ॥

ତ୍ୱଂ ସୋମ ପିତୃଭିଃ ସଂବିଦାନୋଽନୁ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଆ ତତନ୍ଥ ।

Not For Commercial Use

ତସ୍ମୈ ତ ଇନ୍ଦୋ ହ॒ବିଷା॑ ବିଧେମ ବ॒ୟꣳ ସ୍ୟା॑ମ॒ ପତ॑ୟୋ ରୟୀ॒ଣାମ୍ ॥

ଅଗ୍ନିଷ୍ୱାତ୍ତାଃ ପିତର॒ ଏହ ଗ॑ଚ୍ଛତ॒ ସଦ॑ଃ ସଦଃ ସଦତ ସୁପ୍ରଣୀତୟଃ ।

ଅ॒ତ୍ତା ହ॒ବୀꣳଷି॒ ପ୍ରୟ॑ତାନି ବ॒ର୍ହିଷ୍ୟଥା॑ ର॒ୟିꣳ ସର୍ବ॑ବୀରଂ ଦଧାତନ ॥

ବର୍ହି॑ଷଦଃ ପିତର ଊ॒ତ୍ୟ॑ର୍ବାଗି॒ମା ବୋ॑ ହ॒ବ୍ୟା ଚ॑କୃମା ଜୁ॒ଷଧ୍ୱ॑ମ୍ ।

ତ ଆ ଗ॒ତାବ॑ସା॒ ଶନ୍ତ॑ମେ॒ନାଥା॒ସ୍ମଭ୍ୟ॒ꣳ (୨) ଶଂ ୟୋର॑ର॒ପୋ ଦ॑ଧାତ ॥

ଆଽହଂ ପି॒ତୄନ୍-ତ୍ସୁ॑ବି॒ଦତ୍ରା॑ꣳ ଅବିତ୍ସି॒ ନପା॑ତଂ ଚ ବି॒କ୍ରମ॑ଣଂ ଚ॒ ବିଷ୍ଣୋ॑ଃ ।

ବ॒ର୍ହି॒ଷଦୋ॒ ୟେ ସ୍ୱ॒ଧୟା॑ ସୁ॒ତସ୍ୟ॒ ଭଜ॑ନ୍ତ ପି॒ତ୍ୱସ୍ତ ଇ॒ହାଽଽଗ॑ମିଷ୍ଠାଃ ॥

ଉପ॑ହୂତାଃ ପି॒ତର॑ଃ ସୋ॒ମ୍ୟାସୋ॑ ବର୍ହି॒ଷ୍ୟେ॑ଷୁ ନି॒ଧିଷୁ॑ ପ୍ରି॒ୟେଷୁ॑ ।

ତ ଆ ଗ॑ମନ୍ତୁ ତ ଇ॒ହ ଶ୍ରୁ॑ବ॒ନ୍ତ୍ୱଧି॑ ବ୍ରୁବନ୍ତୁ ତେ ଅ॑ବନ୍ତ୍ୱସ୍ମାନ୍ ॥

ଉଦୀ॑ରତା॒ମବ॑ର॒ ଉତ୍ପରା॑ସ॒ ଉନ୍ମ॑ଧ୍ୟ॒ମାଃ ପି॒ତର॑ଃ ସୋ॒ମ୍ୟାସ॑ଃ ।

ଅସୁ॒ꣳ (୩) ୟ ଈ॒ୟୁର॑ବୃ॒କା ଋ॑ତ॒ଜ୍ଞାସ୍ତେ ନୋ॑ଽବନ୍ତୁ ପି॒ତରୋ॒ ହବେ॑ଷୁ ॥

ଇ॒ଦଂ ପି॒ତୃଭ୍ୟୋ॒ ନମୋ॑ ଅସ୍ତ୍ୱ॒ଦ୍ୟ ୟେ ପୂର୍ବା॑ସୋ॒ ୟ ଉପ॑ରାସ ଈ॒ୟୁଃ ।

ୟେ ପାର୍ଥି॑ବେ॒ ରଜ॒ସ୍ୟା ନିଷ॑ତ୍ତା॒ ୟେ ବା॑ ନୂ॒ନꣳ ସୁ॑ବୃ॒ଜନା॑ସୁ ବି॒କ୍ଷୁ ॥

ଅଧା॒ ୟଥା॑ ନଃ ପି॒ତର॒ଃ ପରା॑ସଃ ପ୍ର॒ତ୍ନାସୋ॑ ଅଗ୍ନ ଋ॒ତମା॑ଶୁଷା॒ଣାଃ ।

ଶୁଚୀଦ॑ୟ॒ନ୍ଦୀଧି॑ତିମୁକ୍-ଥ॒ଶାସ॒ଃ କ୍ଷାମା॑ ଭି॒ନ୍ଦନ୍ତୋ॑ ଅରୁ॒ଣୀରପ॑ ବ୍ରନ୍ ॥

ୟଦ॑ଗ୍ନେ (୪) କବ୍ୟବାହନ ପି॒ତୄନ୍ ୟକ୍ଷ୍-ୟୃ॑ତା॒ବୃଧ॑ଃ ।

ପ୍ର ଚ॑ ହ॒ବ୍ୟାନି॑ ବକ୍ଷ୍ୟସି ଦେ॒ବେଭ୍ୟ॑ଶ୍ଚ ପି॒ତୃଭ୍ୟ॒ ଆ ॥

ତ୍ୱମ॑ଗ୍ନ ଈଡି॒ତୋ ଜା॑ତବେ॒ଦୋଽବା॑ଡ୍-ଢ॒ବ୍ୟାନି॑ ସୁର॒ଭୀଣି॑ କୃ॒ତ୍ୱା ।

ପ୍ରାଦା॑ଃ ପି॒ତୃଭ୍ୟ॑ଃ ସ୍ୱ॒ଧୟା॒ ତେ ଅ॑କ୍ଷନ୍ନ॒ଦ୍ଧି ତ୍ୱଂ ଦେ॑ବ॒ ପ୍ରୟ॑ତା ହ॒ବୀꣳଷି॑ ॥

Not For Commercial Use

ମାର୍ତଲୀ କୁବ୍ୟୈର୍ୟୁମୋ ଅଙ୍ଗିରୋଭିର୍ବୃହସ୍ପତିରୃକ୍ୱଭିର୍ବାବୃଧାନଃ ।

ୟାଂଶ୍ଚ ଦେବା ବାବୃଧୁର୍ୟେ ଚ ଦେବାନ୍-ସ୍ୱାହାଽନ୍ୟେ ସ୍ୱଧୟାଽନ୍ୟେ ମଂଦନ୍ତି ।(୫)

ଇମଂ ୟମ ପ୍ରସ୍ତରମା ହି ସୀଦାଙ୍ଗିରୋଭିଃ ପିତୃଭିଃ ସଂବିଦାନଃ ।

ଆ ତ୍ୱା ମନ୍ତ୍ରାଃ କବିଶସ୍ତା ବହନ୍ତ୍ୱେନା ରାଜନ୍ ହବିଷା ମାଦୟସ୍ୱ ॥

ଅଙ୍ଗିରୋଭିରା ଗହି ୟଜ୍ଞିୟେଭିର୍ୟମ ବୈରୂପୈରିହ ମାଦୟସ୍ୱ ।

ବିବସ୍ୱନ୍ତଂ ହୁବେ ୟଃ ପିତା ତେଽସ୍ମିନ୍ ୟଜ୍ଞେ ବର୍ହିଷ୍ୟା ନିଷଦ୍ୟ ॥

ଅଙ୍ଗିରସୋ ନଃ ପିତରୋ ନବଗ୍ୱା ଅଥର୍ବାଣୋ ଭୃଗବଃ ସୋମ୍ୟାସଃ ।

ତେଷାଂ ବୟଂ ସୁମତୌ ୟଜ୍ଞିୟାନାମପି ଭଦ୍ରେ ସୌମନସେ ସ୍ୟାମ (୬)॥

(ଭବାସ୍ମଭ୍ୟମସୁଂ ୟଦଗ୍ନେ ମଦନ୍ତି ସୌମନସ ଏକଂ ଚ) ॥ ୨। ୬। ୧୨॥

=|| 0 ||=

(ସମିଧଶ୍ଚକ୍ଷୁଷୀ ପ୍ରଜାପତିରାଜ୍ୟଂ ଦେବସ୍ୟ ସ୍ଫ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନୋଽଦ୍-ଭିରଗ୍ନେସ୍ତ୍ରୟୋ ମନୁଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପଶବୋଽଗ୍ନୀଧେ ଦେବା ବୈ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ୟୁକ୍ଷ୍ୱୋଶନ୍ତସ୍ତ୍ୱା ଦ୍ୱାଦଶ ॥ ୧୨॥)

(ସମିଧୋ ୟାଜ୍ୟା ତସ୍ମାନ୍ନାଭାଗଂ ହିତମନ୍ୱିତ୍ୟାହ ପ୍ରଜା ବା ଆହେତ୍ୟାହ ୟୁକ୍ଷ୍ୱା ହି ସପ୍ତତିଃ ॥ ୭୦॥)

(ସମିଧଃ ସୌମନସେ ସ୍ୟାମ ॥)

॥ ହରିଃ ଓଁ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡେ ଷଷ୍ଠଃ ପ୍ରପାଠକଃ ॥ ୬ ॥

ଇତି କୃଷ୍ଣୟଜୁର୍ବେଦୀୟତୈତ୍ତିରୀୟସଂହିତାୟାଂ ଦ୍ୱିତୀୟକାଣ୍ଡଃ ସମ୍ପୂର୍ଣଃ ॥ ୨ ॥

Not For Commercial Use